

Primorski

D N E V N I K

TRST / NAPOVED ITALIJANSKEGA OBRAMBNEGA MINISTRA FABBRIJA

Poostritev nadzora na meji s Slovenijo

KOMENTAR

Odprta meja le še spomin?

BOJAN BREZIGAR

Nekoč, ko je železna zavesa se delila Evropo na dva dela, smo bili ponosni, da imamo v tem prostoru najbolj odprto mejo v Evropi. Ta ponos ni bil enostranski: Italija in Jugoslavija, še zlasti pa obmejni dežela Furlanija - julijska krajina in republika Slovenija sta to mejo prikazovali kot primer premoščanja ovir, ki drugod niso bile videti premostitve. S časom se je ta prostor razširil na Korosko in nato v obliki delovne skupnosti Alpe-Jadran postal evropski primer sodelovanja med regijami, ki so pripadale različnim političnim in družbeno-gospodarskim sistemom. V tem prostoru je bilo še marsikatero vprašanje nerešeno, na primer vprašanje manjšin v Italiji in v Avstriji, vendar je povsod prevladalo optimistično vzdušje, prežeto z voljo po premostitvi tistega, kar je razdvajalo in utrjevanju vsega, kar je združevalo.

Včerajšnja tiskovna konferenca italijanskega obrambnega ministra Fabbrija v Trstu je izvenvela kot uradno sporočilo, da ni več tako. Slisali smo sicer predvsem skrb za zaščito države pred terorizmom, trgovino z orožjem in prekupevanjem z mamili, ki je nedvomno upravičena, kontekst, v katerem je bilo to povedano, izrazoslovje, prikaz stanja v Sloveniji in odnosov z njo, pa opozarjajo, da se je na tej meji nekaj spremenilo. Italija je tu postavila mejo med mirom in vojno, mejo med Evropo in Balkanom, mejo z neznanim. Slovenijo je potisnila za novo železno zaveso.

Posledice te odločitve bodo najbolj občutili ljudje ob meji, ki so, prav tako kot njihovi voditelji, s ponosom gledali na mejo, ki povezuje. Občutili jo bodo tudi prebivalci širšega prostora Alpe-Jadran, ki je perspektive svojega razvoja gradil tudi na odprti meji.

Te sedaj ni več. Sedaj živimo z novo stvarnostjo. Delati moramo, da bi se spremenila in bi pojem odprte meje postal spet del našega vsakdana.

MARIAN KEMPERLE

TRST - Italija bo poosttrila nadzor na meji s Slovenijo. Kako, se ni odločeno. O tem bo sklepal italijanska vlada. Najverjetnejša, če že ne edina možna rešitev, je uporaba vojske. Vojaki naj bi nadzorovali mejo, »da bi zavarovali Italijo pred tihotapci z orožjem, ki prihajajo z vojnih območij v nekdanji Jugoslaviji«.

Ta predlog je rezultat včerajšnjega sestanka v Trstu, na katerem se je obrambni minister Fabio Fabbri sestal z visokimi predstavniki vojskih oblasti italijanskega severovzhodnega vojaškega območja, namestnikom poveljnika policije, ravnateljem vojskih tajnih služb SI-SMI in se kakimi 40 drugimi izvedenci.

Na tiskovni konferenci, ki je sledila, je minister izjavil, da silijo Italijo k povečanju nadzora na meji s Slovenijo sedanjih razmere v nekdanji Jugoslaviji in nevarnosti, ki iz njih izvirajo. V prvi vrsti je omenil znane Sesljeve groznice o raketiranju italijanskega ozemlja, na katere je odgovoril, da se Italija ne boji napadov iz zraka in z morja, saj te dejansko onemogočajo obsežne preventivne akcije evropskih zaveznikov, ki že dalj časa potekajo z izvidniškimi letali in patroliranjem jadranskega morja. Drugače pa je z »nevarnostmi po zemlji«. Po zemeljski poti se stekajo v Italijo orožje in razstrelivo.

Fabbri je pojasnil, da ta akcija ni uperjena proti Sloveniji niti proti 24 tisoč beguncev iz republik nekdanje Jugoslavije. Italija zeli z njo le povečati svojo varnost. Italijansko vlado skrbi »usoda« jedrske centrale Krško, ki bi lahko postala tarča srbskih teroristov. Italija pa nima možnosti, da bi kakorkoli vplivala na varnost objekta. Edino možna

Obrambni minister Fabbri na tiskovni konferenci (KROMA)

vo. Vlada hoče te kanale zaježiti, zato namerava povečati nadzor na meji.

Fabbri je pojasnil, da ta akcija ni uperjena proti Sloveniji niti proti 24 tisoč beguncev iz republik nekdanje Jugoslavije. Italija zeli z njo le povečati svojo varnost. Italijansko vlado skrbi »usoda« jedrske centrale Krško, ki bi lahko postala tarča srbskih teroristov. Italija pa nima možnosti, da bi kakorkoli vplivala na varnost objekta. Edino možna

pot je močan pritisk evropskih sil na Srbijo, da se ne bi lotila nepremišljenih akcij. Na vprašanje o poostitvi nadzora na morski meji je italijanski obrambni minister odgovoril, da je nadzor že zdaj učinkovit, prisotnost dveh italijanskih vojskih ladij v trzaskem pristanišču pa je ocenil le kot »odmor« za mornarje, ki so prebili vrsto tednov pri nadzorovanju embarga Srbije.

Več na 2. strani.

št. 152 (14.548) leto XLIX.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zaklat nad Cerknim, razmnožen na ciklostili. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrota" v Gocvici pri Gorenji Trebuli, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojakim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobodjenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasedljivi Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040/7796600

GORICA - Drevored 24 maggio 1 - Tel. 0481/533382

CEAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432/731190

1200 LIR POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

SPED. IN ABB. POST. GR. 1/70

SREDA, 9. JUNIJA 1993

RIM / VOLILNI ZAKON

Nobenega zajamčenega zastopstva manjšine

VOJIMIR TAVCAR

RIM - Politicno zastopstvo manjšin je za italijanski parlament še vedno dokaj kislo jabolko. Se zlasti, ko je govor o pravicah slovenske narodnostne skupnosti. To je prišlo do izraza včeraj v ustavni komisiji poslanske zbornice, ki je začela z razčlenbo in z glasovanjem o popravkih, ki so jih razne skupine predložile k predlogu o novih volilnih pravilih poročevalca Sergia Mattarelle.

Prejšnji teden je na posredovanje predsednika poslanske zbornice Giorgia Napolitana komisija pripravila pravo avdicijo za predstavnik Slovence skupnosti Iva Jevnikarja in Andreja Bratuza, ki sta komisiji izročila petico z okoli 1.700 podpisi, da bi bilo upoštevano in primerno rešeno vprašanje političnega zastopstva slovenske manjšine. Istega dne sta Stranka komunistične prenovne (amandma je pripravil senator Stojan Spetic) in Demokratična stranka levice (amandma je bil pripravljen s sodelovanjem deželnega poslance Milosa Budina) vložili dokaj podobna popravka, ki sta predvidevala homogenost volilnih okrožij v krajih, kjer so naseljene manjšine, in možnost izvolitve manjšinskega poslance s posebnim mehanizmom (v primeru, da bi manjšinski poslanec ne dobil polnega

kvocijenta, bi bil izvoljen kot zadnji tisti kandidat manjšine, ki bi se izrecno predstavil kot zastopnik narodnostne skupnosti in bi se najbolje uveljavil).

Prvi del amandmaja je bil del osvojen in komisija bo priporočila vladi, naj v izrisovanju volilnih okrožij upošteva prisotnost manjšin. Drugi del pa ni bil osvojen, ker je minister za reforme Leopoldo Elia ocenil, da je protustaven, ker naj bi bil v nasprotju s 67. členom ustave. V predloženi formulaciji naj bi bil po ministrovem mnenju osvojen le z ustavnim zakonom.

S tem se razprava o političnem zastopstvu Slovencev se ni končala. Tako SKP kot DSL kot tudi druge sile, ki so dovzetne za manjšinsko problematiko (prevsem gre za aostansko narodnostno stranko Union Valdotaïne in južnotirolske SVP), nameravajo oblikovati drugačne popravke za razpravo skupščine na plenarnem zasedanju. Včerajšnja razprava v komisiji pa je pokazala, da je fronta nasprotnikov političnega zastopstva manjšin pisana. Poleg pripadnikov MSI so se z vehementnostjo ugovarjanja taki rešitvi »izkazali« predstavniki Severne lige (v nasprotju z dokajšnjo odprtostjo, ki jo kažejo v FJK) in predstavnik Zelenih Marco Boato.

BCIKB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

BANCOMAT

Moja banka, v žepnem formatu.

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Eksplodizija v tovarni umetnih ognjev

Dva mladeniča sta včeraj umrla v eksploziji, ki je razdejala tovarno umetnih ognjev v nepeljski mestni četrti Sanità. Eksplozija je povzročila pravcat preplah med tamkajšnjim prebivalstvom: ljudje so po strahovitem paku sprva domnevali, da gre za atentat, in so preplavili ulice rajona.

stran 3.....

Novosti na Deželi: Liga protagonist

Novoizvoljeni deželni svet Furlanije-Julijske krajine se bo sestal 2. julija. Stranke se ocenjujejo volilne izide, a hkrati že razmišljajo o sestavi novega deželnega odbora.

stran 3.....

Nabrežina: župan zapušča upravo

Devinsko-nabrežinski župan Vittorino Caldi (PSI) bo danes najbrž odstopil. Politično krizo je formalno sprožila stranka Slovenske skupnosti.

stran 4.....

Gorica: po volitvah vprašanje, kako naprej

Volilni izidi za Slovence na Gorškem niso bili ravno ugodni. Izpadla je izvolitev deželnega svetovaleca, na pokrajini, kjer je sicer treba počakati še na izidi balotaze, pa je tudi nevarnost zmanjšanja slovenskega predstavnštva. Slovenski kandidati ocenjujejo volilne izide in perspektive po volilni preizkušnji, ki je z novimi volilnimi mehanizmi in političnimi pretresi gotovo spremenila dosedanje razmere.

stran 7.....

Bugnova kalvarija

Za Giannija Bugna postaja letošnji Giro prava kalvarija. Na včerajšnji etapi, ki jo je v sprintu dobil Italijan Fabio Baldato (to je bil njegov drugi uspeh na tej dirki), je namreč na lažji vzpetini malo pred ciljem, ki so jo sprinterji premagovali nonšalantno, utrpel še 42 sekund zaostanka. Valter Bonča, edini slovenski udeleženec kolesarske dirke po Italiji, je prispel na cilj v drugi skupini, skupaj z Giannijem Bugnom, in zasedel 80. mesto, z zaostankom 42 sekund za zmagovalcem.

stran 21.....

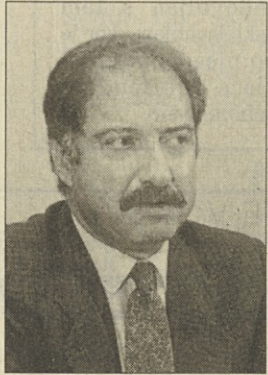
EVROPSKI PARLAMENT

Povoljno mnenje o treh sporazumih med ES in Slovenijo

BRUSELJ - Komisija evropskega parlamenta je včeraj soglasno odobrila tri poročila o odnosih med Evropsko skupnostjo in Slovenijo, ki jih je pripravil tržaški poslanec Giorgio Rossetti (na sliki) in zadevajo osnutke sporazuma o tranzitu, o finančnem ter gospodarskem in trgovskem sodelovanju. O sporazumih bo glasovala skupščina na zasedanju 21. junija. Odobrena poročila se o vseh treh sporazumih izrekajo pozitivno.

Razprava na včerajšnjem zasedanju je bila dokaj poglobljena in Rossetti je predstavniki komisije ES Souberaynovi zastavil vrsto vprašanj o sodelovanju med ES in Slovenijo ter predvsem o pogodbi o pridruženem članstvu. Souberaynova je najprej spregovorila o nekaterih oblikah obmejnih stikov, o katerih je dejala, da so sele začetek sodelovanja, ki ga bo treba razširiti tudi v okviru programov Phare. V zvezi s pogodbo o pridruženem članstvu pa po njenem mnenju ob začetku pogajanj Slovenija še ni izpolnjevala vseh potrebnih pogojev, hkrati pa bi taka pogodba nujno vsebovala »zelo močne« dvostranske obveznosti. Rossetti je dejal, da s tem stališčem ne soglaša, in zahteval, da ES pospeši postopek sklenitve pogodbe. Sicer pa je bilo iz posega Souberaynov razumeti, da so o taki pogodbi v komisiji ES mnenja deljena.

Več na 17. strani

ŠPETER / GLAVNI ODBOR SKGZ

Strniti vrste manjšine za dosego zaščitnega zakona

Poziv javnosti v Sloveniji, naj ne naseda provokatorjem

SPETER - Sinoci je v Spetru Slovenov zasedal glavni odbor Slovenske kulturno gospodarske zveze.

Predsednik SKGZ Klavdij Palčič je v uvodnem poročilu nanašal sklop perečih problemov, ki so značilni za sedanji položaj Slovencev v Italiji. Gre za trenutek velike nejasnosti, ki ga manjšina doživlja kot posledico velike razkorenjenosti italijanske družbe, tak položaj pa je nedvomno tudi odraz nakoplenih odgovornosti italijanske države, ki v dolgih letih ni bila sposobna rešiti osnovnih odprtih vprašanj nase skupnosti.

Palčič je dejal, da bi se kot Slovenci na čisto drugačni podlagi lahko vključevali v preobrazbo italijanske družbe, ce bi nam za to bile osnova že pridobljene pravice. Tako pa se lahko zgodi, da dobimo odgovor, da so sprico

drugih pomembnejših problemov nase zahteve marginalne, kar je lahko samo v škodo demokraciji, ki je doslej vselej padala na izpitu manjšinskega vprašanja. Za nase skupnost je v tem trenutku značilna skrajna negotovost, ko se niti ni znano, ali bo kot zacasen ukrep obnovljeno finansiranje kulturnih ustanov z zakonom za obmejna območja. Po nedeljskih volitvah pa je še jasnejša potreba, da se Slovincem zagotovi zajamčeno zastopstvo v izvoljenih telesih. Obenem postaja v preoblikovanju italijanskega volilnega sistema vse bolj jasno, da bo ob polarizaciji družbe mesto nase skupnosti v naprednem gibanju, ki ne bo moglo mimo poslednjega reševanja manjšinskega vprašanja. Sicer je Palčič podčrtal, da je nujno potrebno strniti moči celotne nase skupnosti za predstavitev

skupnega zaščitnega osnutka, kajti zakonodajna doba utegne drugače iti mimo ne da bi Slovenci naredili ta pomemben korak.

Palčič je v poročilu namenil velik poudarek tudi odnosom s Slovenijo, kjer so v teku prizadevanja, da se utrdi država, je pa tudi mnogo odkritih in zakulisnih bojev za oblast z očitno zaletavami in avahurističnimi tendencami. To je zal občutili tudi v odnosu z nase zamejsko skupnostjo, ki doživlja preko ljubljanskega Debla klevetniške napade in podkivanja. Palčič je ostro obsodil in zavrnil podle poskuse kriminaliziranja dejavnosti v zamejstvu in pozval slovensko javnost, naj ne naseda provokatorjem, ovaduhom in prodanim dušam, ki dajejo casopisom v Sloveniji navdih, v zamejstvu pa se družijo s prvaki tržaškega sovinitizma.

Bosanski Hrvati pred napadi Muslimanov iščejo zavetje pri Srbih

SARAJEVO, LUKSEMBURG - Bolj se zahodni svet (med seboj) pogaja o možnostih za zaustavitev vojne v Bosni, kar naj bi se začelo z varovanjem sestih enklav, kamor naj bi zaprli Muslimane, bolj se vojna na Balkanu spreminja v splošno klanje.

Zunanji ministri držav ES so včeraj v Bruslju prav na hitro ugotovili, da bo za varovanje muslimanskih rezervatov čisto dovolj stiri do pet tisoč vojakov. Danes bodo svoje poglede usklajevali z ameriskim kolegom Christopherjem, v četrtek pa bodo staknili glave skupaj z vsemi ministri držav zveze Nato in določili datum začetka operacije, ki so jo menda na sedezu Nata v Bruslju vojaški strokovnjaki že zacrtali.

Nacrt o muslimanskih enklavah, o katerem se diplomati za mizo še vedno niso do konca pogodili, se že uresničuje na bojščih. V vzhodni Bosni predstavniki Unproforja opozarjajo, da srbske sile dovažajo okrepitve pred Gorazde in da v Srebrenici ljudje umirajo tudi zaradi lakote.

Kjer so mogli, so prihodnje enklave vzeli zares tudi Muslimani, ki so zasedli po vsem svetu znani Andričev Travnik, hrvaško vojsko pa pogнали v beg. Na tisoče hrvaških vojakov se je v smrtnem strahu predalo kar srbski vojski. Britanski vojaki poročajo, da so bili pri Vitezu v srednji Bosni priče muslimanskega hladnokrvnega pobiranja hrvaških civilistov. Na sever Bosne je k Srbom pribezalo več kot pet tisoč Hrvatov.

Razmere se nevarno zaostrujejo tudi na Hrvaškem. Krajski Srbi so v torek oklicali splošno mobilizacijo in napovedali »totalno vojno« Hrvaski, ker je sklenila z vsemi silami preprečiti za 19. in 20. junija napovedani referendum o priključitvi Krajine Srbiji. (R. S.)

V PROMETNI NESREČI

Umrli košarkar D. Petrović

V prometni nesreči na avtocesti pri Münchnu je včeraj umrl najboljši evropski košarkar, Hrvat Drazen Petrović (28 let).

Na 21. strani

NOVICE

Preklicali zaporo bencinskih črpalk

RIM - Napovedano zaporo (danes in jutri), ki so jo napovedali lastniki bencinskih črpalk, so preklicali, ker je minister za finance Gallo podpisal sklep, s katerim bodo črpalniki oproščeni plačevanja tako imenovanega »minimum tax«. Ta ukrep pa velja le za tiste črpalnike, ki ustvarijo vsaj 85% prometa s prodajo goriva in maziv, ki so davčno že dovolj nadzorovani. Sporazum o oprostitvi tega davka so sprejeli že marca na pogajanjih treh stanovskih organizacij črpalnikov s finančnim ministrstvom.

Nova jamstvena obvestila parlamentarcem

MILAN - Milanski sodniki so izdali dober ducat jamstvenih obvestil raznim parlamentarcem. Dve jamstveni obvestili je prejel nekdanji generalni tajnik PSI Craxi, po eno nekdanja milanska župana Tognoli in Pillitteri (oba PSI), prav tako še Vincenzo Meo (KD), Franco Castiglioni (PSI), Giuseppe Astone (KPI), Raffaele Russo (KD), Carlo Vizzini (PSDI), Severino Citaristi (KD), Vittorio Sbardella (KD) in Paris Dell'Unto (PSI). Craxija obtožujejo, da je prejel 360 milijonov lir, ki jih je družba Olivetti dala kot podkupnino za nakup elektronske opreme pravosodnega ministrstva. Za to podkupnino so že aretirali Valmoreja Venturini, ki je bil osebni tajnik Franca Castiglioni, ki je prav tako prejel sodno obvestilo zaradi te podkupnine.

Novo jamstveno obvestilo za upravnega tajnika KD Citaristija pa se nanasa na več podkupnin, in sicer 400 tisoč dolarjev, ki jih je placala Olivetti, 500 milijon lir, 120 tisoč dolarjev in 462 tisoč mark, ki mu jih je nakazala družba Ansaldo.

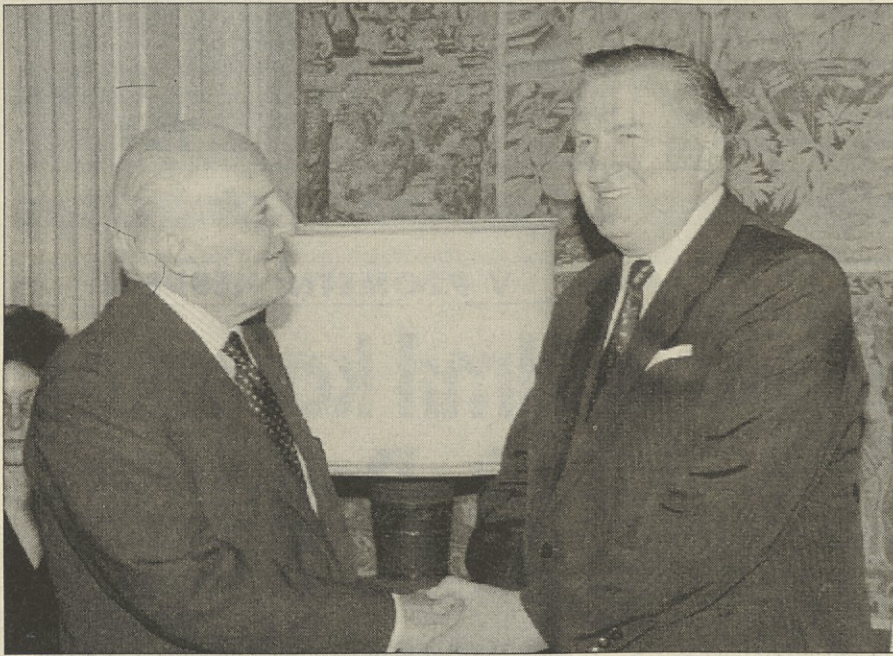
Ob teh jamstvenih obvestilih pa se vedno odmeva vojna obtožba, da bi bila v afero o podkupninah v Turinu vpletena tudi Stranka komunistične prenovne. Sodstvo skrbno proučuje račune federacije, saj sumi, da je del denarja prišel tudi k njim. Odgovorni v federaciji navajajo, da se obtožbe nanašajo na podkupnino 250 milijonov lir, ki naj bi jih Cogefar izročila pokojnemu partijskemu funkcionarju Antoniu De Franciscu, to pa naj bi se zgodilo konec osedesetih let, ko se ni prislo do razkola v partiji.

Policisti prodajali ukradene avtomobile

NEAPELJ - Pet agentov neapeljske kvature so aretirali, eden pa je na begu, v zvezi s preiskavo o prodajanju ukradenih avtomobilov. Policisti so namreč z brisanjem podatkov s seznama ukradenih avtomobilov omogočili neki tolpi, da je nemoteno prodajala take avtomobile.

RIM / OBISK V ITALIJI IN VATIKANU

Kovač predstavil novo Slovaško

V okviru dvodnevne obiske v Rimu je slovaški predsednik Kovač imel vrsto pogovorov, med katerimi velja zabeležiti sestanek z italijanskim predsednikom Scalfarom

ITALIJA / ZANIMIVA RAZISKAVA EURISPESA

Kdo pravzaprav komandira?

RIM - Med oblastniki so politiki v manjšini, toda mediji jim namenijo tolikšno pozornost, da zasenčijo vse ostale kategorije.

Tako trditelja Carlo Carboni in Gian Maria Fara, ki sta za Institut za družbene, gospodarske in politične vede Eurispes pripravila prvo studijo o oblasti v Italiji. Raziskovalca sta iz italijanske stvarnosti izluščila 10 tisoč bigov na gospodarskem, političnem, kulturnem in sportno-prireditvenem področju. Osnovno merilo za izbiro ni bila »debelina« listnice, pač pa odmevnost, prestiž, ugled in zadolžitev. Po tej prvi selekciji pa sta postavila vsakega od bigov pod drobno-

gled, da bi zbrala kar največ informacij in na tej osnovi začrtala osnovne poteze italijanskega »obrazca oblasti«.

Iz raziskave izhajajo, da je največ oblastnikov na gospodarskem področju (47), na drugem mestu sta kulturno in profesionalno področje (27 odstotkov), politika je na tretjem mestu (14 od sto), na četrtem pa sportno in prireditveno področje z 11 odstotki bigov. Največjo odmevnost v medijih pa ima politika. Podoba oblasti v Italiji je zato izkrivljena, obenem pa je ta anomalija preprečila potrebno uravnoteženost oblasti. Samo krah ideologij je delno odrinil s scene stranke in omogočil ostalim

področjem, da si postopno pridobivajo vsaj del avtoritete, od katere so bili v preteklosti odrinjeni. Namen raziskave ni bil razkriti mehanizmov oblasti, pač pa je težil predvsem k evidentiranju njenih predstavnikov. A že ta razčlenba je privedla do zanimivih zaključkov. Predvsem od te, da je oblast v Italiji siva in polna gub, saj ima 75 odstotkov »top leaderjev« nad 51 let, 25 odstotkov pa nad 65 let. Samo 2,3 odstotka bigov ima manj kot 35 let in dobra polovica teh deluje na sportnem in prireditvenem področju. Prireditelji oblasti se pozna predvsem v dejstvu, da je vezana se na stare ideološke sheme, ni do-

jemljiva za novo, predvsem pa ne zna dojeti in anticipirati teženj spreminjajoče se družbe.

V mapi oblasti so zenske slabo zastopane (samo 8 odstotkov), prav tako je slabo zastopana Jug z edino izjemo politike, kjer je prisoten s skoraj 40 odstotki voditeljev. Druge značilne poteze italijanskih oblastnikov pa so »alergičnost« na otroke (kar 42 odstotkov jih nima), znatna izobrazba (66 odstotkov je diplomiranih), v prostem času pa se najraje razvedrijo s sportom (34,5 od sto), s knjigo (11,2 od sto) ali s prireditvami (predvsem gledališče in glasba, 8,5 od sto). (V.T.)

TRST / SESTANEK OBRAMBNEGA MINISTRA FABBRIJA Z GENERALNIM ŠTABOM ZA SEVEROVZHODNO ITALIJO

Vojaki na mejnih prehodih?

O »poostrenem nadzorstvu« na meji s Slovenijo bo odločala vlada - Ukrep naj bi bil potreben da bi povečali varnost v državi pred tihotapci z orožjem iz vojnih območij v bivši Jugoslaviji

Obrambni minister med Fabbri tiskovno konferenco (foto Krizmančič/KROMA)

TRST - Italija bo poostрила nadzor na italijansko-slovenski meji, da bi preprečila tihotapljenje orožja in razstreliva iz republike nekdanje Jugoslavije. Akcija bo izključno obrambnega značaja, saj je njen namen povečati varnost v državi. O tem, kako jo bodo izpeljali in kdaj jo bodo začeli izvajati, bo odločala vlada. Obrambni minister Fabio Fabbri ni ne potrdil ne demantiral možnosti, da bi za ta »poostreni nadzor« uporabili vojaške sile; ves čas tiskovne konference po »srečanju na vrhu« na tržaški prefektu-

ri je govoril le o »okrepitvi nadzora na meji«; že samo dejstvo, da se je sestanka udeležil dejansko celoten generalni štab severovzhodnega italijanskega vojaškega območja, pa daje dokaj jasno razumeti, kakšen naj bi bil odselek ta »poostreni nadzor«.

Ze sam pogled na del Trga zedinjenja Italije pred tržaško prefekturo je zgovorno pričal, da se v marmornati palači »kuha« nekaj zelo pomembnega. Popoldne je bilo pred vladno palaco parkiranih nad dvajset limuzin italijanske vojske, kakih

deset policijskih avtomobilov, ob njih pa se je bleščalo še več kot dvajset položenih »modrih avtomobilov«, kot v Italiji pravijo službenim avtomobilom predstavnikov oblasti. »Summita« z obrambnim ministrom Fabiom Fabbrijem in podtajnikom ministrstva za notranje zadeve Costantinom Dell'Ossom, ki je nadomestil zadržanega notranjega ministra Mancina, se je udeležilo nad 50 visokih predstavnikov vseh rodov italijanske vojske iz treh Benecij, policijskih sil, karabinjerjev, finančne straže, vsi pre-

fekti in kvestorji iz Furlanije-Juljske krajine. Med navzočimi so bili tudi poveljniki kopenskih zaveznih sil v južni Evropi in severovzhodnega italijanskega vojaškega območja general Inecco, ravnatelj tajne službe za vojaške zadeve SISMI Pucci, namestnik poveljnika policije prefekt Rossi in poveljniki karabinjerjev v Furlaniji-Juljski krajini Marzano.

Taka udeležba je že sama po sebi dala slutiti, da se na prefekturi pripravlja nekaj zelo pomembnega. Dejstvo, da je obrambni minister sklical po srečanju tiskovno konferenco, je te slutnje le še potrjevalo. Ministrstvo delovni obisk v Trstu je lahko - po mnenju navzočih novinarjev domala vseh vsedržavnih časopisnih in televizijskih medijev - pomenil le eno: bližnjo namestitve italijanske vojske na mejnih prehodih s Slovenijo (za mejne prehode so pooblaščenici policija, karabinjerji in finančna straža).

Minister Fabbri teh domnev ni potrdil. Dejal je, da so na prefekturi opravili zelo koristen pregled sedanega stanja na italijansko-slovenski meji; ugotovili so, da je delo karabinjerjev, finančnih stražnikov in policije dobro usklajeno, vendar pa sedanje stanje v nek-

danih jugoslovanskih republikah Italijo sili v poostritev nadzora na mejnih prehodih, da bi kar najbolj omejili najrazličnejše protizakonite dejavnosti. »To sploh ne pomeni, da bomo povečali nadzor nad 24.000 begunci, ki so pribežali v Italijo z vojnih območij; tudi ne gre za sovravno dejanje proti Re-

publiki Sloveniji, pač pa izključno za povečanje pozornosti ljudem, stvarjem in predmetom, ki prihajajo iz krajev vojaškega konflikta v Italijo,« je pojasnil minister. Dodal je, da je bil sestanek zelo ploden, da pa na njem niso sprejeli nobene odločitve. O vsem bo zdaj odločala vlada, potem ko

bo operativna skupina pripravila svoje tehnično »politično-vojaško poročilo«, je zatrdil novinarjem.

Na nase vprašanje, ali se je italijanska vlada posvetovala o teh možnih ukrepih s slovenskimi oblastmi, je obrambni minister Fabbri odgovoril: »Odnosi med Italijo in Republiko Slovenijo so dobri. Prispel sem v Trst, da bi pregledal položaj pri nas doma, za kar pa ne potrebujem dovoljenja drugih. Podtajnik ministrstva za notranje zadeve potrjuje, da policijski organi obeh držav dobro sodelujejo.«

Italijanske novinarje je predvsem zanimalo vprašanje jedrske elektrarne Krško, ki je le kakšnih sto kilometrov oddaljena od Trsta. Minister je pojasnil, da Italija ne more biti porok za varnost jedrske centrale, saj je le-ta v pristojnosti »priateljice Slovenije«. Italija se zaveda nevarnosti morebitnih srbskih terorističnih akcij na Krško, Srbi pa se morajo zavedati, kaj bi se jim lahko dogodilo, če bi do cesa takega prišlo: pričakovati bi morali temu primeren odgovor mednarodnih sil.

Na vprašanje, ali bo Italija poostрила nadzor tudi na meji z Avstrijo, skozi katero vodijo vse bolj razpredene tihotapske poti iz vojnih območij prek Madžarske in Avstrije, je Fabbri odgovoril, da bo Italija »zavarovala« svoje meje brez vsake diskriminacije: »Zavedati se moramo, da imamo vojno pred vrati,« se je glasilo njegovo pojasnilo.

Novinarji tako sploh niso mogli izvedeti, ali se Italija nagiba k uporabi vojske za nadzorovanje mej. Minister se je kot dober odvetnik jeguljasto izmikal neposrednim odgovorom. Ne nekajkrat je ponovil, da vojska ni v stanju pripravljenosti...

Po srečanju z novinarji si je obrambni minister ogledal fregato Orsa, ki je tacez privezana ob pomolu tržaške Pomorske postaje. Sprehod po nabrežju je bil priložnost se za eno vprašanje: »Gospod minister, bodo lahko Tržacani v prihodnje spet odhajali v slovensko Istro na rabe?« »Ce me povabite, se vam bom rade volje pridružil...« je odgovoril. »A komu bomo na mejnem prehodu pokazali dokument, policistu ali vojaku?« se je glasilo nadaljnje vprašanje. Odgovora ni bilo, ker je medtem minister že izginil v tesnem spremstvu osebnih stražnikov... (M.K.)

Fregata Orsa v Trstu (foto Krizmančič / KROMA)

RIM / SKORAJ PRAZNA POSLANSKA ZBORNICA

V parlamentu razpravljali o odloku zoper rasizem

Dosedanji se je baje omejeval le na represivni aspekt

VOJIMIR TAVCAR

RIM - Pojavi rasizma in narodnostne mrznje, ki so v teh dneh spet buhneli na dan v Nemčiji, so lahko nevarni tudi za Italijo, čeprav so bili doslej manj izraziti kot drugod v Evropi. Zato so potrebna sredstva, ki naj omogočijo boj proti tem pojavom. Toda odlok, ki ga je tik pred odstopom pripravila Amatova vlada, najbrz ni najbolj ustrezen, ker se omejuje predvsem na represivni aspekt in ne upošteva propozitivnega, kulturnega in vzgojnega pristopa.

Tako bi lahko strnili razpravo, ki se je razvila včeraj dopoldne v skoraj prazni poslanski zbornici. Ukrep, ki znatno zaostrojuje kazni

zoper vse, ki spodbujajo narodnostno mrznjo in sirijo ideje o nadvrednosti neke rase ter manjvrednosti drugih, je že preucila zbornična pravosodna komisija, pred tem pa sta se izrekli se ustavna in kulturna komisija. Ustavna komisija je priporočila pravni, naj oceni oportunitet seganja po dodatnih represivnih normah, kulturna pa je poudarila predvsem nujnost preventivnega pristopa zlasti v solskem sistemu za sirjenje kulture strpnosti in večtničnosti.

Včerajšnja razprava se je omejila na splošne

smernice zakonskega odloka. Del kritik udeležencev razprave je bil uvodoma namenjen prav temu aspektu vladnega pristopa. Marsikomu se je zdelo, da bi bilo bolje, ko bi bila vlada vztrajala z začetnim predlogom zakonskega osnutka in se ne bi nato opredelila za zakonski odlok, saj po oceni parlamenta ni bil potreben nujnosti postopek. Poleg tega so poslanci ocitali vladi stihijsko in konjunktorno ukrepanje, saj odlok v bistvu samo zaostrojuje določila, ki so že prisotna v italijanski zakonodaji, pa čeprav so razpršena v raznih zakonih. Poleg tega pa

so vsi opozorili na nesorazmerje med strogostjo kazni in predvidenimi zločini, čes včasih je strogost kazni le krinka zato, da si človek opere vest, prikriva pa težnjo po neukrepanju.

Po tej splošni razpravi bo zakon vrnjen ožjemu odboru poslancev, ki bo moral na osnovi včerajšnje razprave in popravkov, ki jih je izoblikovala pravna komisija, pripraviti besedilo odloka. Novi tekst naj bi omilil predvsem tisti del besedila, ki predvideva nujnostne policijske ukrepe brez predhodne avtorizacije sodstva. V generičnosti vladnega besedila je marsikdo videl nevarnost za svobodo izražanja misli.

Vlada potrdila popravke svojega manevra

RIM - Vlada je včeraj potrdila, da bi lahko spremenila zakonski odlok, s katerim skuša uskladiti državni proračun. To je včeraj potrdil podtajnik pri zakladnem ministrstvu, tržaški poslanec Sergio Coloni (KD). Po njegovem so popravki možni, če se ne spremeni duh usklajevanja. Vsekakor pa morajo parlamentarci vedeti, da razbremenitev ene postavke, avtomatično obremeni drugega. Zakonski poročevalec Bruno Tabacci ni zadovoljen s tem usklajevanjem, ker je po njegovem izhodišče zgrešeno in nehomogeno.

CGIL / ZASEDANJE VODSTVA

Trentin: »Abete želi pregaziti sindikat«

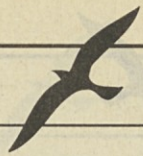
Predvideva se zelo oster spopad s Confindustria pred podpisom delovnih pogodb

RIM - »Abete želi potepati vsako pravico delavskega razreda; generalni tajnik CGIL Bruno Trentin je s temi besedami ocenil včerajšnje izjave predsednika Confindustrie Abeteja, po besedah katerega je treba doseci »dober sporazum o ceni dela, ali pa bodo sprejete samo posamezne pogodbe za razna podjetja«. Abete je včeraj s svojimi izjavami nepricakovano dvignil raven polemike med sindikati in podjetniki. Trentin mu je takoj odgovoril: Abetejeve izjave, je dejal generalni taj-

nik CGIL pred zasedanjem vodstva sindikalne organizacije, jasno potrjujejo njegov načet; sindikatu je treba odvzeti vsako moč, ali pa prevzeti njegove naloge. Trentin meni, da je ta predlog neracionalen in kaze, da je pod vprašajem samo vprašanje individualnih in skupinskih pravic, ki jih zeli Confindustria potepati. Abetejeve izjave je ostro obsodil tudi zvezni tajnik Sergio Cofferati v poročilu na seji vodstva sindikalne organizacije. Del Confindustrie z Abetejem na celu

namreč ne zeli -po njegovih besedah- da bi prislo do sporazuma, poleg tega pa namerava preprečiti svojim članom, da bi podpisali sektorialne pogodbe. Dodal je se, da bo treba sporazum doseči do konca meseca junija, sicer bo vsakršno pogajanje prekinjeno. Cofferati je tudi potrdil, da se bo CGIL po daljšem srečanju z vlado posvetovala z bazo o stanju pogajanj; gre namreč za zelo delikaten trenutek, v katerem se morajo soočiti sindikalni voditelji, člani in delav-

stvo. Glede vladnega predloga o zasciti kupne moči plac je Cofferati izjavil, da gre za izkrivljen poskus, na osnovi katerega se skuša postaviti na isto raven stališca, ki so med seboj zelo oddaljena in ne scitijo realnih plac in korektno sindikalno pogajanje. Generalni tajnik UIL Pietro Larizza pa je ironično izjavil, da Abete »grozi z nekega drugega planet«. Abete naj bi po njegovih besedah ne poznal v zadostni meri ne podjetnikov in niti italijanskega delavskega razreda.

PO NEDELJSKI VOLILNI ZMAGI SEVERNE LIGE

Deželi se obetajo res velike novosti KD prvič v vlogi opozicijske stranke?

Bossijevi somišljeniki postavljajo v ospredje program, a jasno razmišljajo o koaliciji brez KD
2. julija prva seja novoizvoljene deželne skupščine - Napovedi o novem volilnem zakonu

TRST - Za Deželo Furlanijo-Juljsko krajino se je končalo tridesetletno zgodovinsko obdobje, s 6. junijem pa se je začelo novo, polno neznank, a tudi upanj in velikih pričakovanj. To je bistvena značilnost nedeljskih volitev, na katerih so volilci zelo strogo kaznovali Krščansko demokracijo in socialiste in s tem neposredno doseganje vlado, ki je temeljila prav na teh dveh strankah. KD in PSI je čez noč nadomestila Severna liga, ki ima (glej usodo!) isto število (18) svetovalcev, kot danes obe bivši vecinski stranki skupaj.

Severna liga je kot silovit vihar pobrala za sabo nekdanjo večino in se sedaj na osnovi volilnega konsenza pripravlja voditi Deželo. Kako in s kom pa je za sedaj velika neznanka. Stranke sicer se ocenjujejo zmage in poraze, veselje in razočaranja izvoljenih in neizvoljenih kandidatov, iz njihovih vodstev pa že prihajajo prvi signali, pričakovanja in napovedi o sestavi nove vlade. Novoizvoljeni svet se bo prvič sestel 2. julija z dnevnim redom, ki predvideva umestitev izvoljenih in izvolitev predsednika skupščine. Za odbor pa bo treba skoraj gotovo počakati na drugo polovico julija, če že ne na

SANDOR TENCE

avgust.

V deželnem svetu vlada - kljub novemu volilnemu zakonu - se precejšnja strankarska razpršenost, ki sili k zdruzevanju politično različnih sil. Spet bomo najbrž imeli koalicijske večine, čeprav ne gre vnaprej izključiti tudi sestave manjšinskega odbora Severne lige, ki bi ob zunanji podpori drugih strank v razmeroma kratkem času izdelal novo volilno zakonodajo in

korenito spremenil deželni statut. Potem bi sicer samo ena od hipotez, ki si utirajo pot v tej se nejasni politični situaciji.

Liga je v prvih povolnih izjavah postavila v ospredje programske iztočnice nove vlade (federalizem, volilna reforma itd.), nekateri njeni voditelji pa so dali jasno vedeti, da nimajo nobenega namena sodelovati s KD in MSI. Bossijevi gibanje

je nastalo kot protiutež tradicionalnim strankam ter dosedanjim deželni večini, zato je zelo težko verjeti, da se bo prav v FJK vezala s KD, ki je bila 30 let osrednja os vseh dosedanjih koalicij. Liga - čeprav z veliko previdnostjo - gleda s simpatijo na zavezništvo oziroma na sodelovanje z DSL, zelenimi in republikanci, ki že v volilni kampanji niso izključili zavezništva z Bossijevimi somišljeniki. Morebitna

koalicijska Liga-DSL-Zelena lista-PRI razpolaga v skupščini z 28 glasovi na 60 in zato nujno rabi se podporo vsaj treh svetovalcev drugih strank. Od kje bi prišla ta morebitna podpora je v tem trenutku nemogoče napovedati.

Stranka komunistične prenovitve je svojo volilno kampanjo osredotočila na opozicijski usmeritvi in bi seveda z veliko težavo pristopila v zgoraj omenjeno more-

bitno zavezništvo. Socialisti, ki so doživeli volilni polom, bodo verjetno čakali na razvoj dogajanj, čeprav je njihova deželna tajnica Roberta Breda že predlagala manjšinsko vladno Severne lige. Ostaneta dva svetovalca Furlanske avtonomne lige, ki je nastala v polemiki z Bossijem, nekateri pa so prepričani, da bodo spori kmalu mimo in da bo prislo med ligasi do neke vrste premirja, če že ne do sodelovanja.

KD ne skriva, da se boji opozicije, čeprav so mnogi njeni voditelji prepričani, da bi opozicija se kako koristila stranki, ki je bila v nasi deželi stalno na oblasti. Njen deželni tajnik Bruno Longo je glede tega skrajno previden in megljen. V prvih izjavah po volitvah je postavil v ospredje nujnost programskih sočasnij in tudi širših programskih večin, do katerih - če izznamemo možnost manjšinskega odbora Severne lige - pa bo zelo težko prislo.

Polozaj je - kot vidimo - vse prej kot jasen. Z gotovostjo pa lahko napovedujemo, da bo tudi v Furlaniji-Juljski krajini v prihodnjih tednih prislo do velikih novosti. In to je bilo tudi glavno sporočilo volilcev.

VOLITVE / PREGLED IZIDOV

Tudi v Benečiji polom KD in PSI

Sicer pa je zgubila tudi levica

RUDI PAVSIC

CEDAD - Bezen pregled nedeljskih volilnih rezultatov v Benečiji kaže, da se je tudi v teh krajih zrušil, pod udarom Bossijevih pristavov, demokristijanski fevd. V marsikateri občini, kjer je KD imela več kot 50 odstotkov glasov, je postala druga stranka za Severno ligo. Edina rezultata »proti toku« so zabeležili v občinah Dreka in Naborjet-Ovcja ves, kjer so se demokristijani celo okrepli. Za Obcino Dreka pa je zanimivo, da so socialisti z 19,9 % zadržali na 1, 1 in zbrali le dva glasova.

Severna liga je marsikje postala vodilna stranka in s tem se je uresničila ugotovitev, da se tudi v Benečiji vse več Slovencev opredeljuje za Bossijevo gibanje. Rekord v odstotkih ima Severna liga v Reziji, kjer je presegla mejo 40 in spravila KD na kolena, saj je od prejšnjih 54, 2 odstotka padla na 31, 5. Isto se je zgodilo socialistom, ki so ohranili le petino prejšnjega volilnega konsenza.

V teh krajih se DSL in SKP nista uveljavili in sta obe zabeležili trend, ki je precej nižji od deželnega. Sicer so sploh levičarske stranke, po neuspehu PSI, v Benečiji zelo malo in skupaj ne presegajo 10 odstotkov glasov. Tudi Slovenska skupnost ni dosegla vidnejših rezultatov in v okrožjih Tolmeč in Videm zbrala le nekaj nad 400 glasov.

Podobno kot KD morajo tudi socialisti beležiti pravi polom. Najhuji udarec so utrpeli v Spetru, kjer so zbrali le 5, 1 % glasov, medtem ko so pred petimi leti imeli skoraj 35 % volilnega konsenza. Edini kraj, kjer se je PSI uveljavila, je Bardo. Tu je presegla 20 % glasov.

Zanimivo tudi, da desničarske stranke niso v teh krajih zabeležile pričakovanega uspeha. MSI je v beneskih dolinah zbral manj glasov, kot v drugih krajih dežele. Isto velja za Listo za Italijo, ki je le v Spetru in Svetem Lenar-

tu zabeležila uspeh.

Posebno poglavje velja za Cedad, ki je veljal za pravo trdnjavo KD in doslej tej stranki vedno zagotavljal senatorja. Severna liga je tudi tu prevzela vodstvo, medtem ko sta KD in PSI zabeležila velik neuspeh. Sicer pogledimo rezultate največjih strank v nekaterih občinah, kjer živijo Slovenci na Videmskem.

CEDAD: Severna liga 33, 5 % glasov, KD 27, 5 (leta 1988 48, 2), PSI 2, 6 (16, 7), DREKA: KD 67, 0 (65, 3), SL 17, 0, PSI 1, 1 (19, 9).

GRMEK: KD 34, 5 (47, 8), SL 29, 0, PSI 7, 6 (28, 9).

BARDO: KD 29, 0 (51, 3), SL 23, 8, PSI 20, 6 (23, 9).

PODBONESEC: KD 39, 0 (66, 9), SL 29, 2, PSI 4, 1 (14, 6).

PRAPROTINO: SL 39, 7, KD 29, 9 (50, 6), PSI 6, 9 (16, 3).

REZIJA: SL 40, 9, KD 31, 5 (54, 2), PSI 4, 8 (19, 2).

SV. LENART: KD 32, 4 (62, 5), SL 32, 2, Lista za Italijo 10, 9.

SPETER: SL 38, 4, KD 18, 2 (36, 7), PSI 5, 1 (34, 6), Lista za Italijo 11, 0.

SOVODNJE: SL 39, 0, KD 36, 4 (75, 7), SREDNJE: KD 39, 0 (58, 7), SL 30, 9, PSI 7, 2 (23, 1).

TRBIZ: SL 24, 1, KD 24, 1 (24, 9), PSI 10, 7 (36, 4), MSI 10, 7.

AHTEN: KD 36, 2 (53, 8), SL 33, 0, PSI 6, 4 (19, 6).

FOJDA: SL 34, 6, KD 28, 2 (49, 2), PSI 3, 4 (16, 5).

OVCJA VES/NABORJET: KD 56, 6 (40, 5), SL 23, 8, PSI 5, 6 (30, 4).

NEME: SL 41, 5, KD 27, 7 (48, 5), PSI 2, 2 (11, 7).

TIPANA: KD 50, 3 (63, 2), SL 24, 6, DSL/SKP 7, 6 (KPI 12, 6).

CENTA: SL 32, 4, KD 32, 3 (48, 8), PSI 5, 3 (22, 6).

SEJA TRŽAŠKEGA POKRAJINSKEGA ODBORA SKGZ /

Ob volilnih izidih ne more biti nobenega zadovoljstva

Za Slovence zelo pomembna potrditev Miloša Budina

Ponedeljkova seja tržaškega pokrajinskega odbora SKGZ je soupadala s svezvo objav volilnih rezultatov, zato je bila prva ocena slednjih v ospredju razprave.

Iz deželnih volitev je po mnenju pokrajinske SKGZ izšla globoko spremenjena politična scena, ob kateri ni jasno, kako bo izgledalo oblikovanje programov in bodočih koalicij. Za Slovence predstavlja izvolitev in močna osebnost uveljavitev Milosa Budina pomembna potrditev, nobenih razlogov za zadovoljstvo pa logično ne more biti ob ugotovitvi, da je od dosedanjih starih slovenskih deželnih svetovalcev »prezivel« le eden. Zato je pokrajinski odbor izrazil obžalovanje, da zaradi omejevalnega

volilnega mehanizma in neuspeh predvolilnih dogovorov niso bili izvoljeni v deželo se drugi slovenski kandidati, za katere bi možnost v primeru dogovora obstajala. Volilni rezultat torej potrjuje potrebo, da se manjšini v izvoljenih telesih omogoči zagotovljeno zastopstvo.

Razprava je bila osredotočena predvsem na tržske razmere, kjer je do zadnjega trenutka izgledalo, da bo na pokrajinskih volitvah sprčo zasuka v desno prislo do balotaze med listarskim in misovskim kandidatom, kar bi bila za Trst prava katastrofa. Na srečo se to ni zgodilo, kajti za las je v drugi krog volitev ob nacionalistu Sardos-Albertiniju, prodl demokratični

kandidat Codega. Pri tem so se po mnenju pokrajinske SKGZ izkazali kot se kako umestni pozivi, naj se Codega podpre že v prvem krogu, saj dejstva pravilnost takšne usmeritve nedvoumno potrjujejo.

Trst ima torej se eno priložnost za streznitev in usmeritev v bodočnost odprtosti in sožitja, to pa se lahko zgodi le ob množični podpori slovenskega in italijanskega prebivalstva Francu Codegi v drugem krogu pokrajinskih volitev, ki bodo čez dva tedna. Pokrajinski odbor SKGZ je izrazil stališče, da gre za izjemno zahtevno nalogo in odgovornost vseh demokratičnih sil, ki morajo za dosego tega cilja nemudoma opustiti cepitve in medsebojne polemike.

Nov večinski volilni sistem namreč se zlasti pri drugem krogu ne dopušta nikakršnih slepomišelj.

Pokrajinski odbor je v nadaljevanju seje razpravljal se o osnutku novega pravilnika in o pripravah na partizansko slavo ob 50-letnici Partizanskega dnevnika, ki bo 4. julija na Vrhu na Goriskem. Po mnenju pokrajinskega odbora gre za priložnost, ob kateri naj se s spominom na izjemne primorske v NOB izrazi odločnost naših ljudi, da se tudi v današnjih razmerah potrdi trdna volja po obstanku in prizadevanju, da se ob meji vzpostavljajo življenjske potrebne odnosi mirnega sožitja in sodelovanja.

Tovarne umetnih ognjev so ena od neapeljskih posebnosti. Domacini so namreč med največjimi »porabniki« tovrstnih razvedril, nič cudnega, da so tudi med največjimi proizvajalci

NEAPELJ / NEVARNO DELO

Dva mladeniča ob življenje v eksploziji

NEAPELJ - Dva mladeniča sta včeraj umrla v eksploziji, ki je razdejala tovarno umetnih ognjev v neapeljski mestni četrti Sanità. Eksplozija je povzročila pravcat preplah med tamkajšnjim prebivalstvom: ljudje so po strahovitem puku sprva domnevali, da gre za atentat, in so preplavili ulice rajona. Sele po dolgih minutah, po prihodu gasilcev in policijskih agentov jim je postalo jasno, kaj se je pravzaprav zgodilo.

Tovarne umetnih ognjev so ena od neapeljskih posebnosti. Domacini so namreč med največjimi »porabniki« tovrstnih razvedril, nič cudnega, da so tudi med največjimi proizvajalci

umetnih ognjev.

Do eksplozije je prislo ob 10.30. Po prvih izvidih gasilcev kaže, da jo je zanetila iskrica, ki se je sprožila iz električne napeljave. Padla je na smodnik, ki so ga takrat vlagali v etui enega od večjih umetnih ognjev. Eksplozija je bila strahovita. Povsem je uničila tovarno (kakih 50 kvadratnih metrov pokrite površine), ogenj pa se je nato razširil tudi v jamo, kjer so hranili eksplozivni prah.

Gasilci so sele po enournem delu odkrili pod rusevinami trupli obeh mladeničev: 30-letnega Antonia Marzatica, sinu lastnika tovarne, in njegovega 27-letnega bratranca Vincenza Donisia. Včerajšnja eksplozija v tovarni umetnih ognjev postavlja ze spet v ospredje vprašanje varnosti v tovrstnih objektih. Ze večkrat je namreč prislo v njih do hudih nesreč s številnimi smrtnimi žrtvami. V veliki večini primerov je slo za protizakonite tovarne, v katerih sploh niso spoštovali protipožarnih in drugih varnostnih predpisov.

Tokrat ni bilo tako. Tovarna Marzatico je bila uradno prijavljena. Pred kratkim so jo tudi pregledali izvedenci nadzorništa za razstreliva in je zadoščala vsem zakonskim predpisom za tovrstne industrijske objekte. Vsa ta predvidevana zagotovila pa očitno niso zadostovala in niso »zaustavila« iskric, ki je sprožila eksplozijo in uničila dve mladi življenji.

CODEGA PROTI SARDOSU ALBERTINIJU

Zgodovinski izpit za »drugi« Trst

TRST - V nedeljo, 20. junija bo imel odprti in demokratični del Trsta edinstveno priložnost, da premaga nacionalistično desnico. V balotaznem glasovanju za predsednika Pokrajine se bosta namreč pomerila nekdanji predsednik katoliških delavcev ACLI Franco Codega in odv. Paolo Sardos Albertini, predsednik Zveze združenj italških beguncev, ki od vsednj zagovarja zatohla desničarska stališa.

Na glasovnici, ki jo bomo dobili 20. junija na volišču (tudi tokrat bodo volitve samo na nedeljo) bodo natisnjeni imeni obeh kandidatov in simboli strank, ki se bodo z njima povežala. Z RAZLIKLO OJ ZADNJIH VOLITEV, KO SMO LAHKO PREKRIZALI LE SIMBOL STRANKE, BOMO TOKRAT LE PREKRIZALI PRAVOKOTNIK, V KATEREM BO NATISNJEJO IME FRANCA CODEGE. TUDI TOKRAT NE BOMO PISALI NOBENIH PREFERENC.

Pokrajinski tajnik stranke Slovenske skupnosti Martin Breclj je izročil Codegi pismo, v katerem SSK kaže pripravljenost za pogovor z njim v zvezi z balotaznim glasovanjem. SSK bo dokončno odločitev o zadržanju na volitvah 20. junija sprejela na petkovi seji strankinega pokrajinskega sveta, ko bodo tudi ocenili potek ter izide nedavnih deželnih in pokrajinskih volitev.

Codega ohranja doseženo povezavo z Demokratično stranko levice in z Zavezništvom za Trst. Tako on, kot seveda Sar-

dos Albertini, imata sedaj čas do nedelje, da najavijo morebitno povezavo se z drugimi strankami. Povezava mora seveda biti vzajemna. LpT, kot kaže, noče odkrite povezave z MSI, čeprav je jasno, da bodo fašisti podprli njene kandidata. KD pa bo verjetno svojim volilcem prepuščala svobodo izbire.

Zavezništvo za Trst nam je poslalo tiskovno noto, v kateri sporoča javnosti, da ima sedež v Ul. Campanelle 138 (tel. 395-552), ki je odprt vsak dan med 16.30 in 19. uro. Zavezništvo je seveda na razpolago predvsem vsem tistim, ki podpirajo kandidato Codege. V ta namen zbirajo tudi finančna sredstva za volilno kampanjo v korist Codege. Pri-

spevke zbirajo na banknem tekočem računu st.1800-72, ki so ga odprli v podružnici Monte dei Paschi di Siena-Ul. Valdirivo 35. Imetnik tega banknega računa je Zavezništvo za Trst.

Sardos Albertini je medtem označil za oslario znani manifest razumnikov o bodočnosti Trsta, ki je močno odmeval v javnosti. Zelena lista, ki podpira Codego, opozarja nacionalističnega kandidata, da je med podpisniki te listine tudi Manlio Cecovini, ki mu mnogi v sami Listi za Trst očitajo, da se ni dovolj angažiral za desničarskega kandidata. Sardos Albertini je s tem znova dokazal svojo skrajno nacionalistično usmeritev.

PATRONAT INAC SVETUJE

Do konca junija plačati prostovoljne prispevke

Vsak zavarovanec lahko plača socialne dajatve samo iz enega naslova

PISE BORIS SIMONETA

Vpr.: »Pred leti sem bila zaposlena v privatnem sektorju, nato sem si do konca lanskega leta kar sama plačevala prostovoljne prispevke za pokojnino. S 1. januarjem 1993 sem se vpisala kot moževa sodelavka v trgovinstvu. Ker sem sedaj podvržena zavarovanju kot samostojna delavka, se mi zdi cudno, da mi je INPS poslal poloznice za plačilo prostovoljnih prispevkov z že natisnjenimi zneski. Dvojne zavarovanja pa si res ne morem privoščiti! Moram vrniti zavodu INPS poloznice?« A.B.

Slehermi zavarovanec lahko plačuje socialne dajatve le iz enega naslova in ni združljivo torej sčasno kritje obveznih in prostovoljnih prispevkov. Izjema velja le za tiste zavarovance, ki so pridobili dovoljenje za samoplačevanje pred letom 1983, seveda če imajo od tega sploh kako korist (v glavnem so za to zainteresirani samostojni delavci, ki bi se radi upokojili 5 let prej). INPS avtomatično pošilja vsako leto snopice poloznic z že natisnjenimi zneski (na osnovi pripadajočega plačilnega razreda) vsem za-

varovancem, katerim je bilo izstavljeno dovoljenje za plačevanje prostovoljnih prispevkov. Vsak poedinec se nato lahko ravna tako ali drugače, lahko pa kadarkoli prekine s plačevanjem in mu ni treba tega javljati zavodu INPS, niti vračati neizkoriščenih poloznic.

Vse zainteresirane državljanov naj opozorimo, da 30. junija zapade rok za poravnavo prostovoljnih prispevkov za prvo trimesecje (obdobje 1.1.1993 - 31.3.1993). Kdor bi plačal z zamudo, bo vplačilo neveljavno

in INPS bo povrnil znesek. Z letošnjim letom so bili prostovoljni prispevki podvrženi dvojnemu povisku: uposteva se odstotni porast življenjskih stroškov v višini 6, 2 %, kar je osnova za povišico na pokojninah, pristeli pa so se dodatni prispevek 0, 20 %. Najnižji plačilni razred so znižali od 19. do 18. in strošek znaša 60.976 lir na teden, za najvišji predvideni (46.) razred, ki ga je INPS dolocil na osnovi povprečja prejemkov v zadnjih treh letih zaposlitve, pa treba vplačati tedenski prispevek 280.431 lir.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo tržaškega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PRA.E.A. d.d. - Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst
Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristova 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovistarska 54, tel. 061-113121, fax 061-322468
Celovec, Wullengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročniška služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-533723, fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax 040-768697

Italija: podružnice SPI
Slovenija: Studio Vista - Ljubljana
tel. 061-153244 int. 38, fax 061-224943

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 42 mm) 80.000 LIT,
finančni in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.200 LIT - 45 SIT
Naročnina za Italijo: letna 315.000 LIT
za Slovenijo: mesečna 1.300 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948
Clan italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

NOVICE

Uspeh mladega harmonikarja

Se en lep uspeh mladega glasbenika - gojenca harmonikarske šole Glasbene matice. David Zerjal iz razreda prof. Eliane Zajec je na 4. mednarodnem festivalu Alpe-Adria za klasično harmoniko v kraju Savorgnano del Torre, ki je bilo konec maja v okviru tamkajšnjega praznika vina pod pokroviteljstvom Dezele Furlanije-Juljske krajine in videdmske pokrajine, v starostni kategoriji B osvojil prvo mesto. V konkurenci je bilo kakih 30 harmonikarjev iz Slovenije, Avstrije, Nemcije in Italije, kar daje uspehu našega mladega harmonikarja še večji blisc. (jk)

Danes nagrajevanje zmagovalcev natečaja o Krasu

V konferenčni dvorani Trzaskega velesejma bo danes jutraj nagrajevanje naravovarstvenega natečaja Julius Kugy, za katerega je dala pobudo Pokrajina Trst. Tema letosnjega natečaja je bila »Zakaj park: pozitivni vidiki zaščite teritorija«. Na današnji svečanosti bodo nagradili pet razredov za kategorijo A (sole) in zmagovalca za kategorijo B (zasebniki in organizacije). Po nagrajevanju bo prof. Renato Mezzena s Trzaska univerze predaval o posebnostih Krasa, nakar bodo predvajali video Dezelnega centra za TV produkcije o trzaskem Krasu.

Tečaj o upravljanju morskih parkov

V Grljanu se je včeraj začel enotedenski tečaj o upravljanju morskih rezervatov, ki ga organizira dezelna sekcija Svetovnega sklada za naravo WWF in ki se ga udeležuje kakih 30 tečajnikov iz vse Italije. Kot je znano, obstajata v Italiji samo dva morska parka - eden pri Miramaru, drugi pa pri Ustici v južni Italiji - vendar po novi zakonodaji naj bi v prihodnjih letih ustanovili še kakih 40 drugih rezervatov. Namen seminarja v Grljanu je zato priprava kadrov, ki bodo morali te parke upravljati. O dosedanjih izkušnjah na tem področju, posebno o organizacijskih in birokratskih težavah, je tečajnikom spregovoril Graziano Benedetti, ki odgovarja za miramarski morski rezervat.

Včeraj se je zaključil kongres o Winckelmannu

Prav na dan 225. obletnice smrti Johanna Joachima Winckelmanna se je včeraj v Trstu zaključil mednarodni kongres Winckelmann Gesellschaft. Naše mesto so izbrali prav zato, ker je znani preučevalec antične umetnosti tukaj umrl. Kongres je trajal štiri dni ter se je zaključil z občutnim poklonom znamenitemu umetnostnemu zgodovinarju ob navzočnosti trzaskega zupana Staffierija in zupana Winckelmannovega rojstnega mesta Stendal Hartmuta Gebhardta.

Zaključni večer drevi v Dijaškem domu

Slovenski dijaški dom Srečko Kosovel priredi danes ob koncu solskega leta 1992/93 zaključni večer, na katerem bosta izredna gosta glasbena skupina osnovne šole Pier Paolo Vergerio iz Koprca in otroški pevski zbor Fran Venturini od Domja. Pozdravom in kulturnemu programu, v katerem bodo nastopili gojenci doma, bo sledila družabnost. Začetek ob 20. uri.

Južnoameriška noč za "Dom zdravlja"

Združenje za italijansko-perujsko sodelovanje, Združenje "l'Una e l'Altra" in Združenje Italija-Cile vabijo na "Južnoameriško noč", ki bo jutri, 10. t.m., ob 20.30 v Zenskem centru v Ul. Gambini, 8. Večer so prireditelji organizirali, da bi zbrali denarna sredstva, ki jih bodo nato izročili reskemu zdravstvenemu centru "Dom zdravlja". Nastopili bodo ansamblji "Bandidos!", "Enrique Barazza", "Eduardo Boero", "Roberto Cheminet" in "Sambax". Po koncertu se bodo udeleženci lahko okrepčali z južnoameriški pijacami in jedmi.

Uspešna akcija proti razpečevalcem mamil

V okviru operacij proti razpečevanju in posesti mamil so trzaski karabinjerji prejšnje dni aretirali 23-letnega Trzacana Valentina Stefanuttija, opravili pa so tudi več hišnih preiskav. Stefanuttija, ki so mu dalj časa sledili, so zalotili v trenutku, ko je nekemu drugemu Trzacanu, 28-letnemu P.F., izročal okrog 4 grame heroína. Na domu razpečevalca, ki so ga odpeljali v koronejske zapore, so ze prej našli šest avtoradiov, samokres-igracov ter druge predmete sumljivega izvora.

Hišne preiskave so izvedli na domu P.F.M., kjer so našli semena in tri cvetlične lonce z 18 stebli indijske konoplje, lekarniško tehtnico in pripomočke za kajenje, ter na domu B.G. in C.A., kjer je bilo 1, 272 grama neke snovi, podobne heroínu. V tem zadnjem stanovanju je bila tudi L.A. iz Milana, ki je v torbici imela nekaj te snovi. Vsi so znani zaradi prekrškov v zvezi z mamil in drugih manjših kaznivih dejanj, karabinjerji pa so jih znova prijavili sodnim oblastem.

Karabinjerji bodo slavili 179. obletnico ustanovitve

V kasarni »Gen. Pettiti di Roreto« pri Sv. Jakobu bo jutri ob 10.30 slovesnost, na kateri bodo proslavili 179. obletnico ustanovitve karabinjerskega rodu. Na slovesnosti, ki se je bodo udeležili predstavniki civilnih, vojskih in verskih oblasti, bo uradni govor imel podpolkovnik Gianfranco Antonini, pokrajinski komandant, ki bo orisal delovanje karabinjerjev v zadnjih 12 mesecih, njihov boj proti kriminalu in napore za zagotovitev javne varnosti. Med drugim bodo podelili priznanja tistim karabinjerjem, ki so se odlikovali v raznih akcijah in nagrade studentom s srednjih šol, ki so zmagali na natečaju na temo o rodu karabinjerjev.

POLITIČNA KRIZA V OKOLIŠKI OBČINI

Nabrežina: župan PSI napoveduje odstop

V miljski občini skoraj gotovo predčasne volitve

Devinsko-nabrežinski župan Vittorioino Caldi (PSI) bo danes skoraj gotovo odstopil in s tem tudi formalno sprožil politično krizo, ki bo najbrž privedla do razpusta občinskega sveta in do novih volitev, morda že jeseni. Politično gledano je krizo v nedeljo - pred zaprtjem volisc - odprla Slovenske skupnost, odnosi med koalicijskimi zavezniki PSI, KD in SSK pa so že nekaj mesecev skrajno napeti.

Podžupan Martin Breclj je na včerajšnji odborovi seji formalno seznanil kolege v upravi z vsebino pisma, ki ga je sekcijski tajnik SSK Antek Tercon v nedeljo izročil Caldiju. V njem ga seznanja, da SSK zapuška koalicijo, ker smatra, da ni več pogojev za upravno sodelovanje s socialisti in s krščanskimi demokrati. SSK se je že pred časom izrekla za razširitev koalicije na DSL in to stališče zagovarja se danes, ce tega ne bo mogoče doseči pa bo bolje iti takoj na volitve.

Odbor zupana Caldija se vsekakor ze precej mesecev sooča s krizo. Paradokso je, da je župan v glavnem ostal brez celovite podpore svoje stranke in KD, ki sta ga večkrat podpirali le z besedami, ne pa s stvarnimi dejanji. Da je župan

kolikor toliko dobro in uravnovešeno vodil Obcino mu priznava sam Tercon, ki mu v pismu »izreka priznanje in zahvalo za nelahko delo, ki ga je opravil z velikim cutom odgovornosti in z objektivnostjo«.

Caldi včeraj ni hotel uradno komentirati stališča Slovenske skupnosti, pokazal pa je veliko zaskrbljenost nad usodo uprave, kjer je MSI - na osnovi pokrajinskih volitev - zelo močna stranka. Sinoci se je sestalo občinsko vodstvo PSI (ta stranka je tudi v Nabrežini globoko razdeljena in razkosana), župan pa bo danes - kot rečeno - skoraj gotovo vrnil

mandat.

SSK je sprožila krizo pred objavo volilnih rezultatov, ki so potrdili globoko vsidranost neofasistične desnice. Na pokrajinskih volitvah je MSI celo prekoracila prag tisoč glasov, saj je imela kot kandidata v tem okrožju občinskega svetovalca Vinicia Scapina. Zelo dobro se je na pokrajinskih volitvah obnesla SSK, več glasov pa je dobila tudi Occhettova stranka. Volilci so v nedeljo strogo kaznovali KD in posebno socialiste, ki so izgubili skoraj 10 odst. glasov.

DSL je ze svojcas pozitivno odgovorila na povabilo SSK, da vstopi

Danes odstop trzaskega občinskega odbora

Kot je svoj čas napovedal, bo danes odstopil trzaski župan Giulio Staffieri, z njim pa ves občinski odbor, ki ga sestavljajo Krščanska demokracija, Lista za Trst, PSI in PLL. Sklep o odstopu je bil sprejet pred dvema tednoma, potem ko je bilo več članov odbora vpletenih v preiskave o podkupniških aferah, do formalnega odstopa pa bo prišlo sele danes, ker Staffieri »ni hotel motiti volilne kampanje«.

Od jutrisnjega dne bo imel občinski svet 60 dni časa, da izvoli nov odbor. Ce se to ne bo zgodilo, bo moral trzaski prefekt imenovati izrednega komisarja in razpustiti občinski svet.

Sam občinski odbor je v tiskovni noti predvidel, da se bo zgodilo prav to, in napovedal tudi roke: avgusta naj bi bila skupščina razpuščena, ze konec novembra pa naj bi bile predčasne volitve. Tokrat pa bi seveda potekale po novih pravilih, se pravi z neposredno izvolitvijo zupana.

v upravo, veto nad vstopom svetovalcev te stranke pa je prišel iz vrst KD in PSI. Tudi nacenik skupine DSL Depangher je - podobno kot Tercon - precej sheptičen nad realno možnostjo, da se oblikuje nova koalicija. V teh nejasnih pogojih - nam je dejal - predstavljajo volitve z novim zakonom morda edini izhod iz sedanje politične in upravne krize.

Ce je v Nabrežini položaj se nekoliko nejasen ne moremo istega trditi za Obcino Milje, ki se naglo bliza k predcasnim občinskim volitvam. Koalicije, ki je podpirala socialističnega zupana Ferdinanda Ulcigraia, enostavno ni več, tako da bodo verjetno vsi občinski svetovalci v kratkem odstopili in s tem avtomatično razpustili občinski svet.

Volitve niso povzročile nobenih težav v zgoriški in v repentabriski občini, kjer bodo volitve leta 1995, to se pravi ob naravnem izteku zakonodajne dobe obeh izvoljenih skupšcin. Tudi v dolinski občini ne bo prišlo do pretresov, ceprav nekateri konkretno razmislijo o oblikovanju naprednega volilnega kartela, saj bodo na osnovi novega volilnega zakona neposredno izvolili zupana.

POGOVOR S PREDSEDNIKOM IN RAVNATELJEM

SLORI na stmi poti sanacije

MARTIN BRECLJ

Kot domala vse kulturne ustanove naše narodnostne skupnosti se tudi Slovenski raziskovalni institut ta čas spopada z velikimi finančnimi težavami. Položaj SLORI-ja je mogoče celo se hujsi od drugih, saj kljub velikim žrtvam, ki si jih je ze naložil, se vedno nima jasne budocnosti pred sabo.

Vodstvo je položaj SLORI-ja podrobno opisalo na občnem zboru 22. aprila letos. Naj v poznoritev povzamemo le tri posebno zgovorne podatke. SLORI je stopil v tekoče poslovno leto s skoraj 223 milijonov lir dolga. Da bi se finančni položaj ne poslabšal, je občni zbor sklenil, da bo odložitve prišlo predvidoma v nekaj mesecih. »Zdaj bomo ob tri upravno-organizacijske profile, kar bo hudo obremenilo vodstvo instituta.« je pristavil ravnatelj prof. Emidij Susic. »Toda ce ne bomo prejeli prispevkov, ki jih predvideva nas finančni načrt, bodo nadaljnje redukcije nujno nacele tudi samo znanstveno-raziskovalno osebje, kar bi lahko predstavljalo dobesedno smrtni udarec za našo ustanovo.« je se pristavil.

Vodstvo instituta racuna nadalje in predvsem na ohranitev oziroma povečanje dezelnih prispevkov na osnovi ze omenjenega zakona za obmejna območja prejeli manjše prispevke, kot smo prvotno predvidevali. In tako smo zdaj prisiljeni sprejeti izredno boleče odločitve, kot je odpuštal nadaljnjih treh nasih uslužbencev.«

Kot za druge slovenske kulturne ustanove v Italiji je se finančna kriza našega instituta zaostila

na začetku tega desetletja ob hudi krizi, ki je zajela celoten naš gospodarski sistem ob potresu, ki so ga sprožile zgodovinske spremembe zlasti vosednji Jugoslaviji, »nam je povedal predsednik SLORI-ja prof. Aljosa Volčic. »Težave so se nato nadaljevale in se celo povečale zato, ker smo iz dezelnih blagajn na osnovi zakona za obmejna območja prejeli manjše prispevke, kot smo prvotno predvidevali. In tako smo zdaj prisiljeni sprejeti izredno boleče odločitve, kot je odpuštal nadaljnjih treh nasih uslužbencev.«

Kot smo zvedeli, so bila odslovilna pisma ze odposlana in bo do odložitve prišlo predvidoma v nekaj mesecih. »Zdaj bomo ob tri upravno-organizacijske profile, kar bo hudo obremenilo vodstvo instituta.« je pristavil ravnatelj prof. Emidij Susic. »Toda ce ne bomo prejeli prispevkov, ki jih predvideva nas finančni načrt, bodo nadaljnje redukcije nujno nacele tudi samo znanstveno-raziskovalno osebje, kar bi lahko predstavljalo dobesedno smrtni udarec za našo ustanovo.« je se pristavil. Vodstvo instituta racuna nadalje in predvsem na ohranitev oziroma povečanje dezelnih prispevkov na osnovi ze omenjenega zakona za obmejna območja prejeli manjše prispevke, kot smo prvotno predvidevali. In tako smo zdaj prisiljeni sprejeti izredno boleče odločitve, kot je odpuštal nadaljnjih treh nasih uslužbencev.«

na ohranitev oziroma povečanje dezelnih prispevkov na osnovi ze omenjenega zakona za obmejna področja. Kot je znano, pa se tu postavlja velik vprašaj, saj do danes ni povsem zanesljivih zagotovil, da bo parlament refinanciral ta zakon. Zadeva se bo odlocala ob odobritvi državnega proračuna za leto 1994, se pravi v kratkem, in od njenega izida bo odvisna ne le usoda SLORI-ja, ampak tudi ostalih naših kulturnih ustanov, od Glasbene matice do Slovenskega stalnega gledališca itd.

»Rad bi podčrtal, da je nas institut poznan na evropski ravni. Velika škoda bi nastala, ko bi moral ugasniti.« je poudaril ravnatelj Susic. »Sicer pa nas institut kljub vsemu se vedno obstaja, živi, vztraja in upamo, da bo se deloval.« je z optimistino noto zaključil predsednik Volčic. V tej zvezi naj omenimo, da kljub sedanji stiski vodstvo SLORI-ja gleda naprej in išče v različne smeri, kako bi si v Trstu uredilo primernejši sedež. Po eni strani se je obrnilo na dezelno upravo, po drugi strani pa vodi pogovore za rešitev vprašanja v sklopu manjšine.

BANI / JUTRI SVEČANOST

Stari kal bodo začeli urediti

Na pobudo krajevne osnovne šole, zadruge Ban in KD Grad

Pri Banih se bodo jutri ob 10.30 s krajšim slavljem začela dela za ureditev Starega kala, ki se nahaja severno od naselja, nedaleč od solskega poslopja ob pokrajinski cesti, na kraju, ki mu domaćini pravijo Stara ograda. Pobudniki ekološke akcije so osnovna šola z italijanskim učnim jezikom Julius Kugy, zadruga Ban in SKD Grad ob Banov, ki si prizadevajo povrniti napol zasuti in dobora zaraščeni kotanji nekdanji videz. Pobudo je podprla občina Trst, strokovno in znanstveno pomoč bo nudil dr. Dolce, ravnatelj naravoslovnega muzeja v Trstu. Dolgorocen načrt predvideva v prvem delu odstranitve materiala in smeti. V nadaljnji fazi na-

meravajo pobudniki ob finančni podpori krajevnih ustanov urediti se tlak in podtalne zlebove za nabiranje dezevnice. Z ureditvijo najstarejšega kala v vasi bodo dani pogoji za nastanek živega biotopa z zanimivo floro in favno. Vodni zbiralnik bo ovrednotil krajino in postal predmet didaktičnega opazovanja in raziskovanja. Pobuda je nadvse pomembna se zlasti zato, ker so v njej soudeleženi vzgojno-izobraževalna ustanova, ki ze vrsto let posveča varstvu okolja posebno pozornost, in krajevna skupnost, ki si pri svojem delovanju prizadeva za to, da bi se ohranila in ovrednotila naravna in kulturna dediščina.

POIMENOVANJE

Tržaška ulica po škofu Santinu

Včeraj so poimenovali krajšo ulico med Trgom Unita' in Borznim trgom po pokojnem trzaskem škofu msgr. Antoniu Santinu. Svečanosti poimenovanja se je udeležil tudi župan Staffieri, poleg drugih osebnosti pa je bil prisoten takratni Santinov tajnik msgr. Malnati. Krajše slovesnosti sta se udeležila tudi Santinova sestra in bivši župan Spaccini. Msgr. Santin se je rodil v Rovinju leta 1895; bil je najprej župnik v Pulju, nato škof na Reki. Skofovsko mesto je v Trstu prevzel leta 1938, ko je zamenjal msgr. Fogarja, ki so ga takratne fasistične oblasti odstranile zaradi njegove odprtosti do Slovencev in Hrvatov.

SODIŠČE / ČETVERICA OPROŠČENA

Zmaga pacifistov ki so se upirali vojni v Zalivu

Proces proti skupini pacifistov, ki je bila obtožena, da je med demonstracijo, ki je bila 15. januarja predlanskim proti vojni v Perzijskem zalivu, zalila javne funkcije, se je končal s popolno oprostitvijo, ker »dejanje ne obstaja«. Tako je razsodil pretor Arturo Picciotto, njegovo odločitev pa so številni predstavniki solidarnostnega odbora z obtoženci, ki so se včeraj zbrali v sodni dvorani trzasko preture, sprejeli z burnim plaskanjem.

Tako obramba kot javni tožilec sta kaj kmalu nasla skupni jezik, ces da zaljive besede niso bile namenjene nobeni določeni osebi, bile so splosne, iz cesar je sledilo, da je bila tudi obto-

ba neosnovana. Ker sta se se agenta Zuliani in Gorja iz osebnih razlogov odrekla nameri, da bi se predstavila kot zasebna stranka, ni bilo več dvomov, da se bo proces zaključil z oprostitvijo Fabia Ferija, Daria Pacorja, Claudia Venze in Giulie Conen, znanih predstavnikov mirovnih in protirasističnih organizacij. Četverica je vedno zavržala obtožbe: priznala je le, da je protestirala proti sistemu in vladi, ki sta izvajala intervencijsko politiko.

Mirovne organizacije iz vse Italije so štirim obtožencem izrazile svojo solidarnost s številnimi telefaksi, brzojavkami in telefonskimi klici.

OPENSKI PRVOOBHAJANCI

Ponesli so igrače in darila malim beguncem iz BiH

Preteklo soboto so se letosnji prvoobhajanci z Opcin podali s svojimi spremljevalci in z openskim zupnikom Zvonekom Strubljem v Slovensko Benecijo, da bi tam obiskal svoje vrstnike iz Bosne v begunskem taborišču pri Ceadadu.

Letos je namrec prejele na Opcinah prvo sv. obhajilo 19 otrok, ki so, kakor je pac vsako leto v navadi, dali svoje prihranke in nekaj sredstev, ki so jih primaknili starsi, da bi nudili pomoč potrebnim. Odločili so se, da bodo svojim vrstnikom, ki jih je prizadela vojna v nekdanji Jugoslaviji in živijo v begunskem zbirnem središču, nakupili igrače in jim jih odnesli.

Z Opcin je odšla skupina, ki je s spremljevalci stela 40 oseb. Obisk je bil napovedan za deseto uro dopoldne v kraju Purgessimo pri Ceadadu. Prvi stik je bil seveda nekoliko oprezen z obeh strani. V zbirnem središču je približno 130 oseb iz okolice Bosanske Broda - največ iz vasi Modrice. Za one, ki sledijo kroniki, naj pove-mo, da gre za tiste begunce, ki so lani preživeli tri dni in tri noči v vlaku, na tiru pri Fereticih, v pričakovanju končne namestitve. Otrok pod 16. letom starosti je v tem središču kakih 45. Deset je tudi moskih, ki pa so večinoma invalidi - žrtve vojne.

Kmalu po prihodu so predvsem otroci znali razbiti led: porazdelili so igrače in se začeli igrati. Večji so celo improvizirali odbojkarsko

tekmo. Iz pogovora so Opceni izvedeli, da otroci v središču niso sami, vsak ima vsaj se mamo, brata ali sestro. Vsi pa koga pogesajo: očeta, ki je ostal na vojnem področju, ali brata, sestro, mamo, ki so v vojni vihrili izgubili življenj. Mnogi nimajo o svojih sorodnikih ze dolgo nobene vesti.

Otroci hodijo v solo italijansko - in se, kolikor je to mogoče, vanjo vključujejo. Tudi za odrasle so pripravili tečaje italijanscine. Ti pa so bili openskega obiska najbolj veseli, zato, ker so vsaj enkrat toliko casa lahko bolj sproščeno spregovorili v jeziku, ki je njihovemu bolj podob-

ben. Sicer pa so povedali, da jim ne primanjkuje nicesar. V začetku so se morali privaditi na novo hrano, katere niso bili navajeni. Problem pa je bil pozimi tudi kurjawa. Zbirno središče je namrec v stavbi bivše kasarne, ki jo peči le malo ogrejuje.

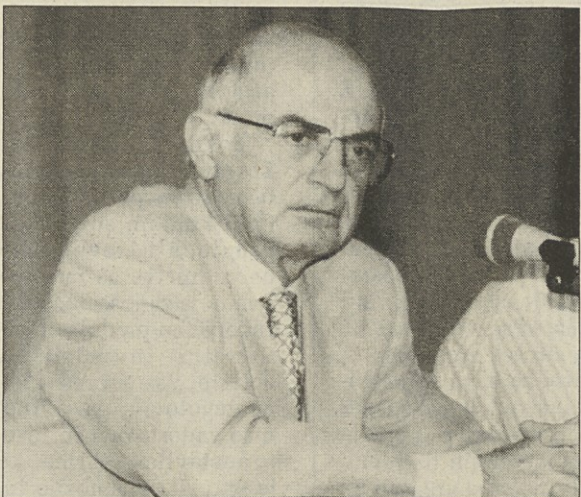
Zenske so se zaposlile s pletenjem in kvakanjem. Tu pa tam jim uspe celo kaj prodati. Dobro so bili sprejeti - toda brezdelje jih nacenja in niso doma. Otroci so se med obiskom radi igrali s sovrstniki z Opcin, najbolj so bili seveda veseli igrac, prav gotovo pa tudi spremembe v vsakdanjem življenju.

Vsem gostom zbirnega središča v Purgessimu je bila v veliko tolažbo misel, da le niso od vseh pozabljeni. (jec)

NOVINAR LUBRANO V KROŽKU MIANI

V obrambo porabnikov

Kako naj se občani izognejo vsakovrstnim »pastem«

Novinar Antonio Lubrano (levo) s predsednikom krožka Miani Maurizioom Fogarijem (foto Kriznancic/KROMA)

Popularni televizijski novinar Antonio Lubrano je bil včeraj v Trstu, gost krožka Ercole Miani. V gledališču Miela je predstavil svojo knjigo z naslovom »Tranelli d'Italia«, v kateri opozarja na vse »pasti«, v katere lahko pada navaden potrošnik, ce ni dovolj pazljiv in osvesčen. V knjigi Lubrano dejansko nadaljuje bitko, ki jo vodi ze leta preko svoje televizijske oddaje »Mi manda Lubrano«, v kateri uci obcane, kako naj se branijo pred zabezniki in predvsem pred birokracijo, da ne bodo žrtve krivic in izsiljevanj.

DAVKI / ENOTNA ZAHTEVA

Sindikati: odložiti rok za prijave

Izpolnjevanje obrazcev 740, s katerimi italijanski državljani prijavijo svoje dohodke, postaja iz leta v leto težavnejše. Obrazci, oziroma vprašanja, ki so v njih zastavljena, so vedno bolj zapletena, tako da se malokdo znajde in se mora največkrat zateči k strokovnjakom. Tega se dobro zavedajo sindikalne organizacije, ki skušajo pomagati občanom, ko se znajdejo v težavah. Zato se obračajo na pristojne oblasti, da bi podaljšale rok za predstavitve omenjenih prijav. Sedeži sindikalnih organizacij so namreč v teh dneh preobremenjeni z delom in ne morejo izpolniti vseh prošelj (vsak dan se v njihovih posameznih uradih na celotnem deželnem teritoriju zgledi okrog 100 državljanov, ki potrebujejo to obliko pomoči). Mnogi občani zato tvegajo, da davčnih prijav ne bodo mogli izpolniti in izročiti v predvidenem roku. Za tridnevno zamudo bodo morali plačati denarno kazen v višini treh odstotkov na znesek, ki bi ga morali sicer plačati, če bi zamuda večja pa bo globa narasla na 40 odstotkov celotnega zne-

ska.

Adele Pino za UIL, Giobatta Degano za CGIL in Paolo Coppa za CISL so sedanje stanje označili kot "eksplozivno". Sindikati so na deželni ravni že večkrat posegli pri pristojnih oblasteh, prav včeraj pa je bil govor o tem vprašanju v Rimu, kjer so se sindikati soočili s finančnim ministrom. Sindikati v bistvu zahtevajo, da se rok za predložitev prijav podaljša do 31. julija, če pa bi to ne bilo mogoče zahtevajo, da bi bile globe za zamude nižje. V primeru, da vlada ne bi sprejela njihovih zahtev, napovedujejo ostrejšo akcijo, da bi na tak način ščitile interese prebivalstva, ki izpolnjuje vse zakonske obveznosti.

Predstavniki sindikalnih organizacij vsekakor poudarjajo, da ne bodo dopustili, da bi občani placevali razne napake in zamude pristojnih oblasti. Ob tem dodajajo, da je izpolnitev tudi najbolj enostavnih obrazcev zelo zamudna in zahteva vsaj eno uro dela, ravno toliko časa pa je potrebno, da uradniki zberejo vso potrebno dokumentacijo, ki jo je treba predložiti prijavi.

CARINIKI NE OPRAVLJAJO NADUR

Spet težave na mejah

Pri Fernetičih več sto tovornjakov ustavljenih

Spet težave za avto-prevoznike na mejnih prehodih med Italijo in Slovenijo. Cariniki so spet proglasili sindikalno akcijo ter se vzdržujejo nadur zaradi neurejenih razmer v carinski službi. To pomeni, da v popoldanskih urah carina dejansko ne deluje, tovornjaki, ki se pripeljejo na mejo po 14. uri, pa morajo čakati na carinske preglede do naslednjega jutra. Položaj sicer za zdaj še ni zelo zaskrbljujoč, utegnil pa bi se korenito poslabšati, ko bi stavka trajala še več časa.

Za zdaj je se največ težav na mejnem prehodu pri Fernetičih, kjer je na bliznjem tovornem postajališču ustavljenih že nekaj sto kamionov in kjer je bila posneta gornja slika (foto Krizmancic/KROMA).

KD Fran Venturini

ŠAGRA NA KRMENKI

Sobota, 12.6.: ob 18.00 koncert godbe na pihala BREG, od 20.00 do 24.00 ples z ansamblom TAIMS
Nedelja, 13.6.: od 15.00 mednarodno netekmovalno srečanje godcev na diatonično harmoniko GLAS HARMONIKI
NIKE, od 20.00 do 24.00 ples z ansamblom KRT
Ponedeljek, 14.6.: od 20.00 do 24.00 ples z ansamblom HAPPY DAY

Delovali bodo dobro založeni kioski!

Galerija

Vljudno Vas vabimo na otvoritev razstave lesorezov jutri, 10. t.m., ob 17.30.

Razstavljena bodo dela 17 umetnikov realizirana v letu 1992-93 na Mednarodni soli za grafiko v Benetkah na seminarjih, ki jih je vodil Franko Vecchiet.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Ul. Mazzini 43, Naselje sv. Sergija - Trg 25. aprila 6, Ul. Combi 17, Zavljje - Ul. Flavija 89.
FERNETICI (tel. 416212) - samo po telefonu za najnужnejše primere.
NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Ul. Combi 17 (tel. 302800).
Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELE-VITA
Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.
Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba
Nocna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.
Hitra pomoč tel. 118.
Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

KINO

ARISTON - 17.45, 20.00, 22.15 »Blade Runner«, i. Harrison Ford. Zadnji dan.
EXCELSIOR - 18.00, 20.00, 22.15 »Lezioni di piano«, r. Jane Campion, i. Holly Hunter.
EXCELSIOR AZZURRA - 18.00, 20.00, 22.00 »Un giorno di ordinaria follia«, r. Joel Schumacher, i. Michael Douglas, Robert Duval.

ROJSTVA IN SMRTI
RODILI SO SE: Leonardo Cecot, Gabriele Fabris, Ivano Florean, Elisa Perossa.
UMRLI SO: 82-letni Giordano Cermeli, 90-letna Giovanna Ronzel, 84-letni Alberto Visini, 59-letni Ennio Guido, 91-letni Emilio Vasco, 67-letna Bruna Angela Visintin, 46-letni Ferdinando Camera, 65-letni Giovanni Romanello, 80-letni Giordano Subelli, 88-letna Maria Cocianich, 97-letna Giovanna Clemente, 78-letni Rodolfo Marc, 62-letni Bruno Pellizzari.

LEKARNE

Od ponedeljka, 7., do nedelje, 13. junija 1993
Normalen urnik lekarn: od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30.
Lekarne odprte od 13.00 do 16.00
Ul. Mazzini 43 (tel. 631785), Naselje sv. Sergija - Trg 25. aprila 6 (tel. 281256), Zavljje - Ul. Flavija 89 (tel. 232253).
FERNETICI (tel. 416212) - samo po telefonu za najnужnejše primere.

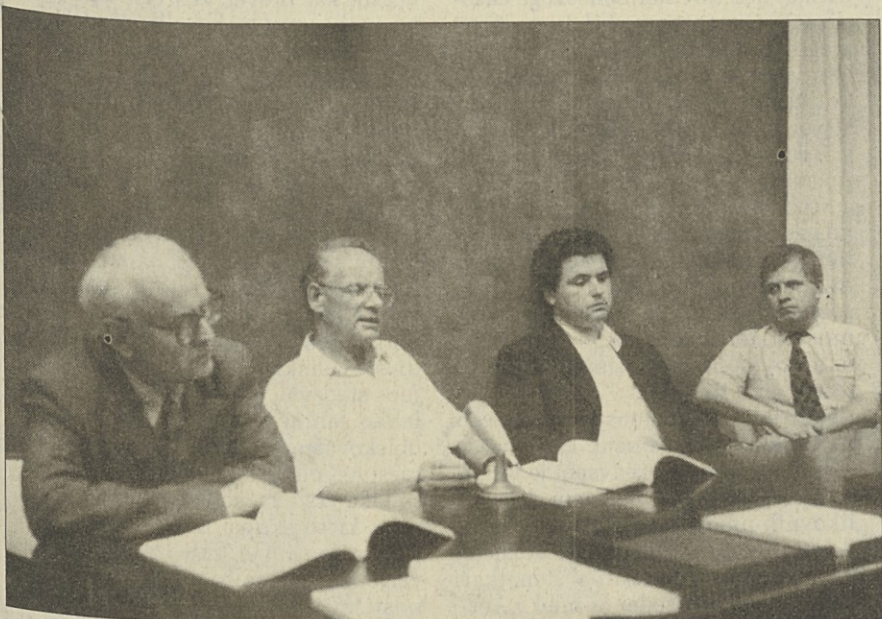
parket

Sprejemamo
Frittili-parcheti
Edni ekvivalentni
zastopniki v Trstu
Ul. S. Zenone 6
Tel. 763429

V DSI akademiki SAZU o Brizinskih spomenikih

Štirje strokovnjaki orisali izreden pomen in vsebino tega izrednega rokopisa - Predstavitel dveh knjig

HELENA JOVANOVIĆ

V Društvu slovenskih izobražencev so v ponedeljek predavali štirje ugledni gostje, člani Slovenske akademije znanosti in umetnosti, ki so sodelovali pri najnovejši znanstvenokritični izdaji Brizinskih spomenikov, prvega slovenskega jezikovnega dokumenta. Govorili so strokovnjaki Janko Kos, Tine Logar, Igor Grdina in Jože Faganel (na sliki - foto Ferrari/KROMA), ki so prisotnim, vsak z zornega kota svoje znanosti, razložili pomen in vsebino tega izrednega rokopisa. Nova izdaja Brizinskih spomenikov je izšla v Ljubljani letos, prihodnje leto pa bo v slovenski prestolnici potekal tudi mednarodni posvet o tem dokumentu, ki si ga, kot so povedali gostje DSI, lastijo tudi drugi narodi.

Strokovnjaki SAZU so se odločili za izdajo dveh knjig. V prvi so natančna jezikovna, vsebinska in zgodovinska analiza Brizinskih spomenikov, ter prevodi tega dokumenta v sodobno slovensko, latinsko, nemščino in angleščino, v drugi, veliko tanjši knjižnici pa je popolni faksimile Brizinskih spomenikov po originalu, ki ga hrani Bavarska državna knjižnica v Münchnu. Večer v Društvu slovenskih izobražencev je uvedel prof. Jože Faganel, ki je povedal nekaj zanimivih podatkov o nastanku te izdaje, za katero sta bili potrebni dve leti dela. Dejal je, da so Brizinski spomeniki ne samo izjemni jezikovni, ampak tudi literarni dokument. Dr. Jože Grdina pa je med drugim povedal, da naj bi bili ti

spomeniki stari okrog tisoč let. Nastali naj bi v času skofa Abrahama iz Freisinga (slovensko Brizinj). Prof. Tine Logar pa je delo analiziral predvsem z jezikoslovnega vidika, ob koncu pa je spregovoril se dr. Janko Kos, ki je povedal nekaj besed o težavah prevoda Brizinskih spomenikov v sodobno slovensko. Poudaril je tudi izredno miselno in duhovno vsebino tega prvega slovenskega pisane teksta, v katerem se prepleta dvojne različnih krščanskih pristopov - zahodni in vzhodni.

V pogovoru z občinstvom so gostje povedali se marsikateri zanimivi podatke. Med drugim so poudarili, da bo točen datum in kraj nastanka Brizinskih spomenikov verjetno za vedno ostal skrivnost.

sbene skupine Jonatan iz Brezovice v cerkvi.

SPORTNI PRAZNIK v Trebach bo od 11. do 14. in od 18. do 21. junija. Poskrbljeno bo za prijetno glasbo, dobre jedi in osvežilno pijačo.

SKD VIGRED vabi danes v društvene prostore v Sempolaj na zaključni nastop otroškega pevskega zbora Vigred in malih glasbenikov.

GLASBENA SOLA Godbe iz Ricmanj, pod pokroviteljstvom Občine Dolina, vabi v petek, 11. t.m., ob 20.30 na »IL. ZAKLJUČNO PRIREDITEV SVOJIH GOJENCEV« v občinskem gledališču F. Prešerna v Boljuncu. Nastopali bodo gojenci z razredom trobil in pihal ter solski pihalni orkester. Vabljeni.

OBVESTILA

UPRAVNI ODBOR GLASBENE MATICE sklicuje redni občni zbor v ponedeljek, 14.6.93 ob 19.30 v prvem sklicanju in ob 20.30 v drugem sklicanju na sejo v Trstu ul. R. Manna 29.

ZDRUŽENJE ZA ZAŠČITO OPCIN vabi člane in prijatelje na redni občni zbor, ki bo v četrtek, 10. junija, ob 20.30 v Prosvetnem domu na Opčinah.

ZADRUŽNI CENTER za socialno dejavnost - skupina Sončni zarez prireja od 30. avgusta do 10. septembra za mladino s posebnimi potrebami poletni center v Brojčini pri Trstu. Vpisovanje je odprto vsem, ki si želijo sonca, morja in dobre družbe. Za informacije in vpisovanje tel. st. 360324, ali na sedežu zadruga Ul. Cicerone 8.

ODBOR ZA LITERATURNI DEJAVNOST pri ZKOS priredi POLETNO LITERARNO SOLO v Gozdu Martuljek od 28. t.m. do 3. julija. Sola je namenjena vsem, ki se zanimajo za literaturo kot npr. uredniki in člani uredniških odborov glasil oz. revij, mentorji, mladi ustvarjalci, slavisti, ipd. Podrobne informacije lahko dobijo zainteresirani na ZSKD, tel. st. 635626 vsak dan, razen ob sobotah, ob uradnih urah.

BOMPIANI EDITORE in KULTURNI KROZEK ZETA vabita v petek, 11. junija, ob 18. uri, v Casnikarski krozek (Circolo della Stampa), Korzo Italia 13, na predstavitve romana »IL DIARIO DI DRACULA«; knjigo je napisal romunski pisatelj Marin Mincu, ob prisotnosti avtorja pa jo bo predstavil Boris Pangerc. Vabljeni.

KD LONJER - KATINARA prireja od 26. do 31. julija otroški poletni center. Informacije in vpisovanje pri Jani Pecar tel. 910178 ali pri Mirki Cok tel. 910055.

SKD SLAVEC RICMANJE-LOG vabi vse vasčane, da se udeležijo masovno sestanka danes, ob 21. uri v kulturnem domu v Ricmanjih. Dnevni red: vaska sagra od 2. do 5. julija.

NA KATINARI je razstava slik, listin in predmetov, ki bo odprta prihodnje nedeljo od 10.30 do 13.00, ter od 16.00 do 19.00, me tednom pa od 16.00 do 19.00. Za sole tudi jutraj po dogovoru na tel. st. 910181.

KD KRASKI DOM obvešča, da bo posvetovalnica za narodne noše v ponedeljek, 14. t.m., ob 21. uri v Bubičevem domu v Repnu.

SKLAD »M. CUK« vabi vse solske otroke »V NARAVO VESELO« v soboto, 12. t.m., od 9. ure dalje v parku Finzgarjevega doma na Opčinah. Otrokom bomo nudili malico, kosilo, pijačo in zabavo zastoj. Tudi odrasli ne bodo lačni. Prisnite stare igrače in stripe za »boljši sejem« in odejo za na travo.

TV KOPER vabi občinstvo v četrtek, 10. t.m., ob 19.45 v sejni dvorano dolinskega zupanstva na javno snemanje oddaje »Kam vodijo naše stezice...«. S svojimi posegi boste obogatili razpravo o rezultatih deželnih in pokrajinskih volitev.

OBVESTILO NAROCNIKOM, KI ŽELIJO PREJEMATI DNEVNIK V KRAJU LETOVANJA

Uprava Primorskega dnevnika naproša naročnike, ki želijo prejemati dnevnik tudi med letovanjem, naj sporočijo naslov na Primorski dnevnik, tel. 7796600, od 13. do 19. ure, vsaj štiri dni pred odhodom na počitnice.

IZLETI

Sindikat upokoencev SPI-CGIL občine Dolina organizira v soboto, 12. t.m. izlet v Volčji potok pri Kamniku z ogledom znamenitega parka Arboretum in pivovarne v Domžalah. Vpisovanje na tel. 228597, 228909, 228387.

Društvo slovenskih

upokoencev - Trst organizira izlet v Chioggia in Comacchio z minikrizarjenjem po delti reke Pad. Izlet bo 16. t.m., Vpisovanje danes, ob 9. uri na sedežu društva v Ul. Cicerone 8.

ŠOLSKE VESTI

UCENCI IN UCITELJICE osnovne sole »F.S. Finzgar« - Barkovlje, vabijo na zaključno prireditev »JURI MURI V AFRIKI« jutri, ob 11. uri.

UCENCI IN UCITELJI osnovne sola Josip Jurčič iz Devina vabijo na zaključno prireditev, ki bo jutri, ob 11. uri v solskih prostorih.

UCENCI OSNOVNE SOLE NA PROSEKU vabijo na zaključno prireditev, ki bo v Kulturnem domu na Prosoku jutri, 10. t.m., ob 20. uri.

UCENCI, UCITELJICE in STARŠI osnovne sole Mackolje vabijo na otvoritev etnografske razstave, ki bo v solskih prostorih danes, ob 17. uri. Naši gostje bodo Kristina Kovacic, zenska skupina »Stu ledi« in tamburaski ansambel iz Boljunca.

SREDNJA SOLA »F. ERJAVEC« vabi na zaključno solsko prireditev, ki bo jutri, 10. t.m., ob 20. uri v Marijinem domu v Rojanu (Ul. Cordaroli 29). Na sporedu bo nastop sopskega pevskega zbora, glasbene točke in veseloigra Z. Petana »Obtoženi volk«. Vabljeni starši, prijatelji in bivši učenci.

CELODNEVNA OSNOVNA SOLA »M. SAMSA« - Domjo, in »Ivan Trinko - Zamejski« - Ricmanje ter otroška vrta od Domja in Ricmanj vabijo na zaključno solsko prireditev, ki bo jutri, 10. t.m., ob 20. uri v gledališču »F. Prešerna« v Boljuncu.

UCENCI OSNOVNE SOLE F. Bevka vabijo na zaključno prireditev, ki bo v prostorih openskega otroškega vrta v ponelejek, 14. t.m., ob 18. uri.

SREDNJA SOLA S. KOSOVA vabi na zaključno prireditev, ki bo jutri, 10. t.m., ob 20. uri v Prosvetnem domu na Opčinah.

ČESTITKE

Včeraj sta praznovala KATJA STAREC 9 let in nona SILVANA kakšno leto več. Vse najbolje jima želijo vsi domači, Martina pa pošilja obema kos poljubkov.

Nasemu hitrohodcu FABIO RUZZIERJU iskreno čestitamo ob izrednem uspehu na evropskem prvenstvu na Češkem - absolutno prvo mesto. Vsi sosede iz Lonjerja.

MALI OGLASI

OSMICO je odprl na novo Boris Lauriha v Dolini pri občini.

OSMICO imajo Pri zupanih v Medji vasi st. 1 OSMICO ima odprto Jozko Skrk - Salez 61.

PRI COLJEVIH so odprli osmico v Samatorci 20.

OSMICO ima Ivan Tercon v Mavhinjah.

OSMICO je odprl Mario Milic - Zgonik 71.

ISCEMO vajenca za kamnoseko obrt. Tel. 200115 ob večernih urah.

NA PROSEKU iscemo izkuseno pomočnico za celodnevno nego ostarele gospe, obcasno tudi ponoci. Tel. 225197.

PRODAM AVTO panda regimental, letnik okt. '92, prevozenih 2785 km, katalizirana, plave metalizirane barve. Tel. (0481) 882553.

ZARADI selitve prodam po ugodni ceni 80 literski hladilnik in 50 litersko zamrzovalno skrinjo. Telefon 220202.

ISCAMO izkuseno osebo za pomoč v gospodinjstvu. Telefon 200848.

PRODAM avtomobil Golf-match, letnik '85, prevozenih 88.000 km, v odličnem stanju, edini lastnik upokojenec. Telefon 825845.

PRODAM motorno kolo znamke Cagiva 125. Tel. 229227 ali 200175.

NA PROSEKU je na prodaj večja stanovanjska hiša s 500 kv m dvorišča, primerna za dve družini. Tel. 229343 po 20. uri.

PRISPEVKI

Za Skupnost družina Opcline so darovali: družina Grgic (Padrice) 50.000 lir, družina iz Saleza 40.000 lir in Lucio z družino 50.000

lir.

V spomin na dr. Serafa Hrovatina darujeta Berta in Rinaldo Vremec z družino 40.000 lir za Knjižnico P. Tomazič in tovariši.

N.N. daruje 100.000 lir za Knjižnico P. Tomazič in tovariši in 100.000 lir za SKD Tabor.

Ob 20. obletnici smrti dragega Luchota daruje žena Zmaga 50.000 lir za Knjižnico P. Tomazič in tovariši in 50.000 lir za SKD Tabor.

Namesto cvetja na grob Serafa Hrovatina darujeta Zmaga Malalan 20.000 lir za MPZ Tabor.

Namesto cvetja na grob Serafa Hrovatina darujeta Zmaga Malalan 20.000 lir za MPZ Tabor.

V spomin na Serafa Hrovatina daruje Karlo Pirjevec 20.000 lir za SKD Tabor.

V spomin na drago teto Albino Petaros daruje necakinja Vesna 100.000 lir za dvojezični solski center v Spretu.

V spomin na Selmo Mauri daruje Vesna Zahar 20.000 lir za celodnevno os F. Venturini iz Boljunca.

V spomin na Ludvika Mokole daruje Angelo Rebuta 50.000 lir za spomenik padlim v NOB iz Frecnika.

V spomin na Sarino mammo gospo Karlo Micalessi daruje DPZ Vesela pomlad 125.000 lir za Center za rakasta obolenja. V isti namen daruje Patrizia Kovacic 20.000 lir za DPZ Vesela pomlad.

Namesto slavnostnega kosila daruje Vladimir Scuka ob priliki svojih 80-letnice 500.000 lir za slovensko Karitas in 300.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

Zapustil nas je nas dragi mož, oče, nono in brat

Rudolf Marc

Pogreb bo danes, 9. t.m., ob 12.15 iz mrtvasnice glavne bolnišnice v bazovsko cerkev.

Zalostno vest sporočajo žena Zdenka, hči Magda in sin Rudi z družinama, sestra Marija ter ostalo sorodstvo.

Bazovica, Gropada, 9. junija 1993
(Pog. pod. Zimolo)

Dne 6. t. m., nas je zapustil nas dragi

Giuseppe Susel

(Pepi)

Pogreb bo danes, 9. t. m., ob 9.45 iz mrtvasnice glavne bolnišnice na pokopališču pri Sv. Ani.

Zalostno vest sporočajo: žena Ana, hči Mariuccia in sin Giorgio z družinama, sestra Ida ter ostalo sorodstvo.

Trst, 9. junija 1993

Dijaki V. TEEI - TMI razreda izrekajo sozalne prof. Patriciji Petrossu ob izgubi drage mame.

OPERA GLASBA / ZADNJA POSTAVITEV GLEDALIŠČA VERDI V LETOŠNJI SEZONI

Cimarosova prijetna komična opera pred poletnim premorom

Dostojna postavitev »opere buffe«, v kateri so prišle do izraza predvsem pevke

Gledališče Verdi je svoje letosnje prvo (koliko jih bo se?) gostovanje v adaptirani dvorani Tripovich sklenilo z uprizoritvijo Cimarosove buffo opere »Il matrimonio segreto« (Tajna poroka), za katero je libreto pripravil Giovanni Bertati po komediji »The clandestine marriage« Davida Garricka. Delo je bilo prvič uprizorjeno leta 1792 v dunajski Hofoper in je tako navdusilo cesarja Leopolda II., da so jo morali na njegovo željo se istega večera v celoti ponoviti.

»Il matrimonio segre-

to» je edina italijanska komična opera 18. stoletja, ki je prezvela in se ohranila na repertoarjih italijanskih in tudi drugih opernih gledališč. Priljubila se je predvsem zaradi svoje muzikalne igrivosti, ki res spominja po eni strani na Mozarta in po drugi na Rossinija, ki pa ji je Cimarosa dal svojstveno neapeljsko barvitost in lahkost. Njegove osebe (vseh je na odru šest) so življenjsko pristne, tako stari Geronimo v svojih malce

egoističnih računih z zakonskimi zvezami svojih dveh hčera, kot obe hčerki Carolina in Elisetta v svojem hrepenjenju po možu in z njima vred nekoliko priletnjša, pa se mikavna teta Fidalma, ki jo mučijo podobne želje, kot Paolino, skrivni mož Caroline in po malem tudi spletkar, ter grof Robinson, kateremu sta Paolino in potem seveda Geronimo namenila za ženo Elisetto, grof pa je po vsej sili hotel Carolino,

na skrivaj ze poročeno z njegovim prijateljem Paolinom. Po vrsti zapletov, ljubezenskih vzdihljajih in solzah ter komičnih situacijah, se seveda nazadnje vse lepo izteče: Paolina in Carolina javno razkrijeta svojo poroko, grof Robinson poroči Elisetto, moža željna Fidalma ostane še naprej samska, Geronimo pa je navsezadnje zadovoljen, da je oddal obe hčerki - lepo in živahno Carolino in bolj trmasto in na videz manj prikužno Elisetto.

Vsaka od teh oseb je v besedilu in v glasbi ustrezno karakterizirana, celotni splet pa je medsebojno povezan v sledje v variacijah ponavljajočih se glasbenih motivov in petih recitativov, ki nihajo med komičnostjo in lirizmom, vseskozi v lahkotnem teku značilnem za okus takratnega časa. To pa nikakor ne pomeni, da sodi to Cimarosovo delo med lahko uprizorljive, saj zahteva tako od glasbenega vodstva kot od pevcev pomembne glasovne vrline tako v individualnem kot kolektivnem oziru.

Za tokratno trzasko postavitev lahko recemo, da je bila na dostojni ravni neglede na za-

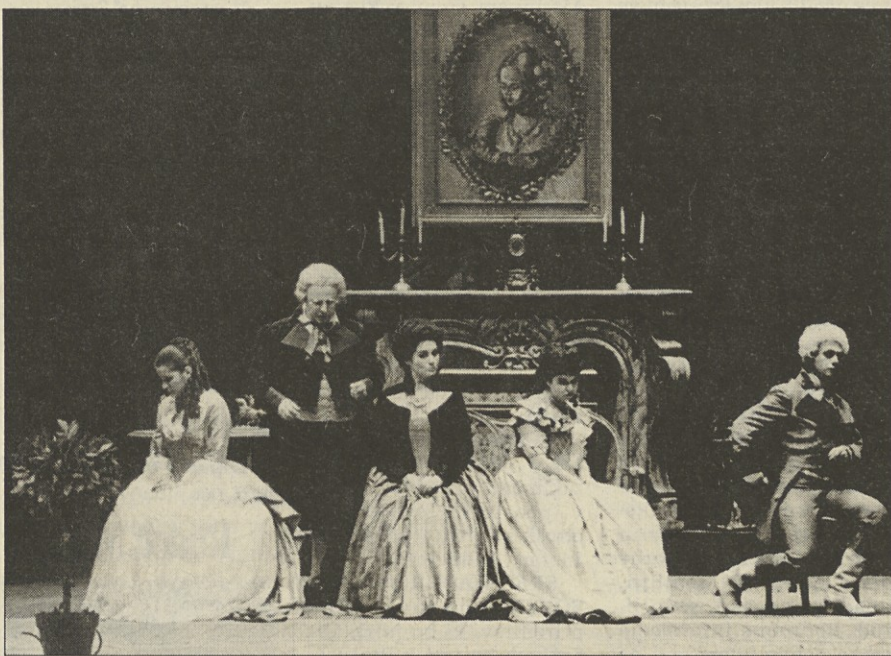
menjavo dirigenta sredi priprav. »Hisni« dirigent Guerrino Gruber, ki je že večkrat reševal situacijo, tudi tokrat ni zatajil. Orkester je pripravil do stilno ustreznega muziciranja z dovolj precizno izdelanimi pasażami zlasti godal in zvočno čistostjo, kar ni bila vedno odlika Verdijevega orkestra. Manj zanesljivo je bilo na nekaterih mestih ritmično skladje med orkestrom in pevci, kar pa ni težko odpraviti (pri prvih ponovitvah se je to tudi pokazalo). Razpolozenost je orkester izrazil že v uvodni simfoniji, ki v svojih začetnih in potem večkrat ponovljenih variacijah, v glasbenem smislu nakazuje celotno muzikalno tkivo partiture.

Solistični sekstet je bil ubran na precej lepo izravnano valovno dolžino, ceprav bi v izrazito vokalnem oziru dal prednost ženskemu tercetu in v njem zlasti verzirani pevki, kakršna je mezzosopranistka Helga Mueller Molinari v vlogi Fidalme. Sopranistka Silvia Gavarotti je bila pevsko čista in igralsko prikupna Carolina, Lucia Scilipoti pa glasovno nekoliko manj izrazita Elisetta.

Tenorist Max Renè

Cosotti je v vlogi Paolina potrdil pomembne pevске odlike, ki jih že poznamo: po volumnu sicer ne preobsežen, zato pa glasovno čist in sprevno lahkoten tako v lirčnih kot tehnično zahtevnejših pasażah, je ustvaril prijeten lik. Grofa Robinsona je pel basist Marco Camastra z ustreznimi komičnimi poudarki v glasu in s primerno scensko proznostjo, ceprav na trenutke brez zadostnega glasovnega volumna, kar velja v se večji meri za bas-baritona Romana Franceschetta, cigar Geronimo prav zaradi se ne spročne glasovne moči ni mogel biti vseskozi izravnano gibalo dogajanja, ceprav je znal ustvariti tudi glasovno in odrsko lepe trenutke. Sicer pa na splošno ostaja dejstvo, da so nastopajoči v solih, duetih, trih in zlasti sekstetih dosegli pomembne umetniške učinke.

Na nekomplikirani in prav zato funkcionalni salonski sceni je dogajanje dobro vodil režiser Luigi Alva. V njegovi režiji sta prišli do veljave obe komponenti: poznavanje odrske zakonitosti in glasovno vodenje solistov, kar ne prese-neca, saj je bil Alma pred leti sam odlični lahki tenor italijanskih opernih prizorišč.

Skupinski prizor iz Comarosove opere »Il matrimonio segreto« (Tajna poroka)

ZBOROVSKO PETJE / REVIJA PESEM NE POZNA MEJA ŽE OSEMNAJSTIČ

»Pesem nas združuje«

Po štirih letih se je prireditev vrnila na tržaška tla, in sicer v Ljudski dom v Trebčah

»Dozivali smo velike spremembe, zamajala se je vrsta osnovnih prepričanj in vrednot, ki so vodile naše delo do nedavnega, sami nismo več isti kot pred nekaj leti. Slovenski človek išče nove poti za svojo rast in potrjevanje, ne samo v Sloveniji, tudi izven meja metične domovine. Ena izmed temeljnih vrednot pri tem iskanju ostaja kultura, kot vedno v zgodovini našega naroda.«

S temi besedami je Milena Padovan, predsednica Slovenskega pevskega društva Primorec Tabor, v imenu prirediteljev pozdravila občinstvo 18. izvedbe zborovske revije Pesem ne pozna meja. Srečanje se je letos po štirih letih spet vrnilo na trzaska tla: na svoji krožni

DAMIANA OTA

poti po Sloveniji, Avstriji in Italiji pa se je tokrat udeležilo v Trebčah (foto Krizmančič). Poleg pevcev in pevk osmih slovenskih zborov in godcev trebanske godbe na pihala se je nedeljskega pevskega popoldneva na vrtu Ljudskega doma udeležilo kar lepo stvelo poslušalcev. Se posebej le-tem je bila v nagovoru Milena Padovan povesčena osnovna misel, ki to pomembno kulturno pobudo iz leta v leto vodi po krajih, kjer »živi, poje in dela slovenski človek«. Pevci teh zborov se srečujejo v prpricanju, da je ta revija »vsako leto znova pomemben trenutek v iskanju vsega, kar

nas kot Slovence in kulturne delavce drži.«

Koncert je torej izzvenel v duhu teh misli: s predstavitvijo posameznih skupin in pesmi sta spored povezovala Danijel Malalan in Eva Cuk. Po MePZ Primorec Tabor, ki so kot gostitelji pod vodstvom Matjaža Sčeka otvorili nedeljsko revijo, so se občinstvu predstavili MoPZ Folte Hartman iz Pliberka na Koroskem, oba zbora iz Slovenije - MoPZ Franc Zgonik iz Branika in MePZ Svoboda II iz Trbovelj, in pa se ostali zbori iz zamejstva - moški in pravkar ustanovljeni dekliski zbor Jerzero iz Doberdoba ter moški in dekliski Vesna

iz Kriza. Zbori so koncert sklenili s skupnimi pesmimi: med drugim so prisluhnili Vrabčevi Zdravljici in na koncu se Simonitijevem Vstajenju Primorske ob spremljavi trebanske godbe na pihala.

Tudi letosnja Pesem ne pozna meja je se pred koncertom odprl mimohod vseh prisotnih do vaskega spomenika, kjer je v imenu trebanske in pokrajinske VZPI-ANPI spregovoril Lucijan Malalan. Opozoril je na neizbrisno zgodovinsko vrednost NOB, ki kljub vsemu ostala temelj današnje slovenske države. Ob spominu na vojne žrtve vseh narodov je Malalan posvetil misel tudi trpečim v BiH in obsodil vse, ki so te morije krivi.

ZBOROVSKO PETJE / V KULTURNEM DOMU NA PROSEKU

Srečanje ženskih zborov že osmič

NEVA LUKES

no rast. Da je temu tako je med drugim pričalo tudi sobotno srečanje na Proseku, ki so se ga udeležili ženski zbori s Proseka-Kontovela, Opcin, iz Skednja in Nabrezine. In ko so se pevke starih zborov zbrale ob koncu večera na odru Kulturnega doma na Proseku in skupno zapele dve pesmi (vodila sta jih zborovodja Sveto Grčič in Ignacij Ota) smo sele občutili, kaj nam ti zbori pomenijo in kaj nam pomeni njihovo petje.

Ženski pevski zbori so se že osemkrat srečevali na teh skupnih prireditvah, ki so bile enkrat v organizaciji enega, drugič v organizaciji drugega zbora. Nekaj zborov sodelujejo se danes pri teh srečanjih, nekateri so na zalost prenehali z delovanjem; na tokratnem pa se je prvič (na tovrstni prireditvi) predstavila dekliska pevška skupina Igo Gruđen iz Nabrezine. In to je prav gotovo pomembna postavka za bodoče delovanje ženskih

pevskih zborov. Pevke so se na srečanju predstavile z 20 pesmimi iz bogate zakladnice slovenskih umetnih in ljudskih pesmi, pa se s pesmimi drugih narodov. Za konec prireditve so se skupno zapele Gobcevo »Pozdravno pesem« in pravtako Gobcevo, na besedilo J. Menarta »Zapojmo pesem«.

Ce se pristavimo, da so imele pevke v času priprav na to srečanje razne težave (pevske

zbor Prosek-Kontovel je komaj meseca februarja dobil zborovodjo in je imel v času pred nastopom le enkrat tedensko vaje), da so pevke vseh zborov s svojimi zborovodji vložile veliko truda v pripravo programa za letosnje srečanje, da so imele medtem se druge nastope in gostovanja, potem lahko izrecemo njim in pevovodjem samo hvalo in pohvalo z željo, da bi bilo prihodnje srečanje v Skednju prav tako prijet-

no, kot je bilo tokratno na Proseku.

»Mi si želimo, oziroma hočemo vztrajati«, so nam ob koncu srečanja povedale pevke. »Od okolja, v katerem živimo, pričakujemo samo razumevanje in moralno oporo. Ta sta nam potrebna, ce hočemo vztrajati in s svojim delom nadaljevati; ce hočemo se naprej gojiti našo lepo pesem, ki nas je kot Slovence vedno spremljala - v težkih in veselih trenutkih - in ki mora biti se v bodoče stebler dejavnosti naših kulturnih društev.«

LIKOVNOST

Na Gradu poklon Gorice slikarju Robertu Joosu

JURIJ PALJIK

Na goriskem gradu bo v galerijskih prostorih odprta do 26. junija prva letosnja večja likovna razstava na Goriskem, odprli so jo pred kratkim, na odprtju razstave so bili prisotni domala vsi tisti, ki na Goriskem kaj veljajo in pomenijo, od politikov do kulturnikov. Razstava nosi naslov »Ljubezenska pisma mojemu mestu« in nam po desetih letih spet predstavlja likovna dela goriskega rojaka Roberta Joosa (Joos je goriska občinska uprava pred desetimi leti priredila veliko in odmevno antološko razstavo). Na razstavi »Ljubezenska pisma mojemu mestu« gre za serijo nedavno nastalih 34-ih, največkrat zelo velikih platen, ki jih je Joos naslikal, ko je obujal spomine na svoja mladostna leta v Gorici.

Roberto Joos se je leta 1926 rodil v premožni družini hotelirjev Joos v Gorici, kjer je tudi studiral vsa gimnazijska leta. Med njegovimi gimnazijskimi kolegi sta bila tudi bivši trener italijanske nogometne reprezentance Enzo Bearzot in radijski novinar Gianni Bisiach, ki je v katalog razstave tudi zapisal nekaj svojih spominov in misli na tedanje čase (iz kataloga je vzeta tudi slika, ki jo objavljamo). Iz Gorice je Joos odšel v Benetke že kot uveljavljen novinar beneskega časopisa Il Gazzettino, bil je namreč njegov dopisnik iz Gorice. Poleg tega, da se je Joos že mlad uveljavil kot casnikar, je vedno rad risal in slikal in to je pozneje tudi studiral v Benetkah, kamor se je leta 1960 preselil.

Roberto Joos je v Gorici ze zelo mlad zaslovel, saj je ze kot dvajsetletnik razstavljal skupaj z Zigaino in Cralijem, po ilustratorskih sposobnostih pa je bil znan ze pri sestnajstih letih, bil pa je tudi med ustanovitelji gledališca »Piccolo teatro città di Gorizia«. V svojih goriskih letih je bil Joos zelo dejava na kulturnem področju, zanimal se je tudi za film in predvsem je bil izredno aktiven pri mestnem društvu likovnih umetnikov. Kot umetnik je dozorel in se uveljavil sele pozneje, ko je začel razstavljal v Benetkah in po svetu, do sedaj je imel ze okrog sedemdeset samostojnih razstav

in njegova dela so razstavljena v skorajda vseh pomembnejših galerijah po svetu.

V prostorih na goriskem gradu Joos razstavlja predvsem olja, ki gledalca s svojimi živimi barvami lahko privlačijo ali pa tudi ne. Joosu namreč figuralika ni tuja, saj predvsem na nji gradi svoje slikarske kompozicije in to je morda tudi njegov minus, saj ima gledalec pred njegovimi platni skorajda ves čas nek občutek, da je nekaj podobnega ze neke videl. Poleg tega je potrebnost povedati se to, da slike prevekrat učinkujejo zelo krivicno, za njihovo dojevanje pa moramo prebrati se »Ljubezenska pisma mojemu mestu«, kratka avtorjeva razmišljanja-pisma-poetične sestave polne čustev in občutenih besed, ki dejansko opisujejo vsako sliko. Gre za tekste, ki jih je Goriska hranilnica (glavni in edini sponzor razstave, taista hranilnica tudi največ prispeva v Gorici za kulturno življenje) objavila v zelo bogatem katalogu razstave zraven dobrih posnetkov Joosovih olj.

Ta »Ljubezenska pisma mojemu mestu« so v bistvu avtorjevi spomini na njegova goriska leta, ki segajo nekeje v obdobje med 1930-im in 1960-im letom. To so občuteni in včasih kar preveč čustveni spomini na svojo sedaj že minulo mladost in zato prevekrat zapadejo v mehko in idealiziranje, ki je daleč od stvarnosti in zato deluje prevekrat neprepričljivo. Sicer pa je tudi res, da se je s takimi čustvi, kot je domotožje in nikdar več povrnjena težko-lepa mladost, zelo nevarno igrati, ker se takoj zaide v prepoceni in preveč enostavno patetiko, katere na razstavi seveda zato ne manjka. Pisma se torej dopolnjujejo s slikami in obratno, v njih je prisoten tudi slovenski svet, s katerim se Joos srečeval, in kot taka je razstava lahko zanimiva tudi za slovenskega obiskovalca. Vendar ima po ogledu razstave človek vseeno občutek, da so take vrste razstave primerne le za tiste, ki so skupaj neko mladost ziveli in jo skupaj tudi izgubili, kake večje pricevalne in umetniške vrednosti za današnjega sodobnika pa na zalost nima.

LIKOVNOST / V AGENCIJI TKB PRI MITNICI

Umetnost v banki

Stene agencije TKB pri Mitnici krasijo dela Demetrija Ceja (Foto Ferrari/KROMA)

Slovenski kandidati ocenjujejo izide in perspektive za napre

Če z deželnih preidemo na pokrajinske volitve, izstopa razdrobljenost leveice, ki je skupno vzeto približno enakovredna sestevku glasov KD in Lige, v balotazo za predsednika pa gresta kandidata teh dveh sil, čeprav skupaj ne predstavljata niti polovice volilcev. In če nedeljske rezultate prenesemo na obcinsko raven v Gorici, kjer je Liga prva pred KD in kjer je MSI tretja stranka, se odpira cel kup vprašanj, zaceni s ugotovitvijo, da imajo vse stranke danesnje

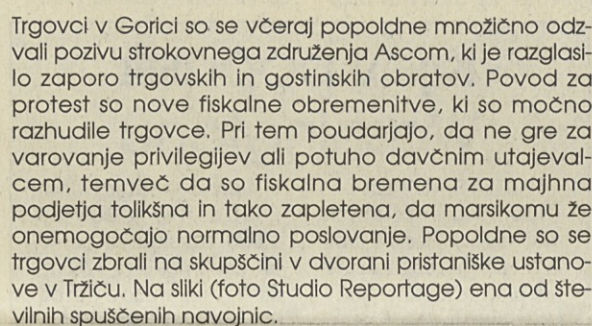
Posebno pozornost pa gre posvetiti izidom, kar zadeva slovenske kandidature in politične sile. Volilno kampanjo je označevala razprava okrog enotnega nastopanja ali povezovanja. SSK je najbrž tudi na ta račun povečala svoj konsenz in postala v slovenskih krajih stranka relativne večine, čeprav so se slovenski kandidati raznih strank levice na pokrajinskih volitvah dobro uveljavili: Viljem Gergolet je na listi SKP na drugem mestu (na tretjem, če upoštevamo, da bo prvo svetovalsko mesto pripadlo predsedniškemu kandidatu), Alenka Florenin je na listi PSI na tretjem mestu, Aleksandra Devetak na listi DSL na petem, ki je se na prejšnjih volitvah zadostalo za izvolitev, danes pa najbrž ne več, če tudi bo dokončno sodbo

Za oblike povezo-
vanja, ki ne bi vse Slo-
vence stlačile v eno
stranko, je Marjo La-
vrenčič. V oceni svojega
rezultata na deželnih vo-
litvah ne prikriva razoca-
ranja, ker razen v Dober-
dolu ni bil deležen večje
podpore slovenskih vo-
lilcev izven DSL.»Tisti,
ki so hoteli vsi pod isto
zastavo in ki na deželnih
volitvah niso imeli mož-
nosti, bi lahko pokazali
večjo odprtost,«je ugo-
vil in dodal, da je tudi to
dokaz, da bomo Slovenci
pač vedno ostali ideo-
loško deljeni. S tem se je
treba sprijazniti kot za-
značilnost pluralistič-
ne ureditve. Po drugi
strani je Lavrenčič po-
podrtal, da je DSL z iz-
volitvijo Budina
vsekakor zagotovila Slo-
vencem eninega pred-

Zadovoljna z osebnim izidom, zlasti v So-
vodnjah manj pa v Do-
berdobu, je Alenka Flo-
renin.»Spričo katastrofe
PSI sem z rezultatom ze-

Posebej je zadovoljen zaradi osebnega uspeha na pokrajinskih volitvah, četudi je se odprto vprašanje zavezništva s SKP najbrž ne bo povežala z nikomer.« Izbrinil med KD in Ligo bi se bili izognili, ko bi DSL namesto siliti za središčni mi silami kot so PRI in PSI bila sprejela naš predlog o skupni listi, ki kateri bi se morda pridružili tudi Zeleni. Povezana levaica bi lahko zmagala, tako pa...«.

Trgovci jezni zaradi davkov

Pred kratkin se je sestal tovarniški svet tovarne La Giulia. Ugotovili so, da je veliko težav na področju prehrane in industrije, saj bodo tovarno La Giulia zaprli od 14. junija do 12. julija in delavci bodo tako na prisilnem dopustu. Gre za nujna posodobitvena dela v tovarni, ki jih je konkurenca že opravila. Za prisilni dopust so se odločili zato, ker je modernizacija tovarne nujno potrebna. Prav zato so bili vsi mnenja, da je tak korak nekaj normalnega in ne gre La Giulie uvrstiti med krizna podjetja, ki pošiljajo svoje delavce v dopolnilno blagajno in teh je na Gorickem veliko.

V Trzinu bo danes ob 20. uri v prostorih Beneske palače (Palazzetto Veneto) predstavitev pesniške zbirke znane kulturne delavke in ustvarjalke Lilijane Visintin. Gre za pesniški prvenec z naslovom "Ecat'ombre", v katerem je Visintinova zbrala najprej značilne pesmi iz svoje bogate pesniške baje. Lilijana Visintin je pripravila svojo zbirko v treh jezikih, v katerih se tudi sama najraje izraza: v slovenscini, v italijanscini in v španscini. Pesnicino in njeno delo bo predstavil kritik prof. Silvio Cumpeta. Prisotna pa bo tudi avtorica ilustracij, ki krasijo pesniško zbirko, Bruna de Fabris. Pesniška zbirka je izšla s pomočjo in v sodelovanju Pokrajanskega odbora za solstvo in kulturnega društva Jadro iz Laškega.

Slovenska skupnost Gorica se v posebnih izjavi»zahvaljuje vsem rojakom in prijateljem, ki so na nedavnih pokrajinskih in deželnih volitvah v tako velikem številu podprli edino slovensko stranko in na ta način prispevali k njenemu prodornemu uspehu. Doseženi rezultati so več kot ugodna osnova za drugi krog pokrajinskih volitev, na katerih bomo izbrali predsednika. To bo pravzaprav odločilno dejanje, ki bo lahko omogočilo naše mesto v pokrajinskem svetu, zato se vsem volilcem za odgovoren nastop 20. junija se posebej priporočamo.«

Včeraj zjutraj je na kvesturi lastnik zavarovalne agencije Assicurazioni Generali na korozi Italija Andrea Bonaldo prijavil tatvino v uradih svoje agencije. Ko je namreč pršla zjutraj na delo urednica Lucia Bertacini, ki je zaposlena pri zavarovalniški družbi, je opazila, da je nekdo na silo zlomil ključavnico in odprl vrata. Takoj so temeljito pregledali urad in ugotovili, da so tatovi odnesli 798 tisoč lir, ki so bile shranjene v neki pisalni mizi, in pustili za sabo precej nereda. Zlikovce se isčejo.

Učenci pripravljajo še nekaj prireditev

Na osnovni soli v ulici Brolo bo zaključna masa jutri ob 9. uri, ob 11. uri pa bo med osnovnosolce prišel animator Sten in jim bo tako za spremembo on napravil zaključno prireditev. Sten pa bo že prej sel (ob 8.30) v Standrez, kjer bo osrečil tamkajšne otroke. Maso bodo imeli na tej soli ob 11. uri.

Na osnovni soli Alojza Gradnika v Steverjanu pa bodo danes uprizorili ob zaključku solskega leta ob 14.30 Finzgarjevo otroško igro Vedež. Po gledališkem nastopu učencev bodo se delili bralne značke.

Slušatelji tečaja
slovenščine

Tečajniki so se lepo odrezali in vse čaka zaslužen poletni odmor. Oktobra pa spet znova.
(A.D.)

Navdušenje otrok dalo zagon dejavnosti že na prvih srečanjih

to gre seveda animatoriki Anki Krpan, ki je sicer zaposlena v vrtcu v Sempetru in ki si je zelo vzela k srcu želje in potrebe teh otrok. Zal je bilo to obdobje prekratko za pravo zaključne prireditve in je torej ta načrt prenesen na prihodnjo sezono. Kljub temu pa so se otroci odločili, da bodo risbice, ročne izdelke in druge rezultate letosnje dejavnosti razstavili v Kulturnem domu. V teh dneh bo v domu še nekaj prireditev in prav gotovo si bo marsikdo rad ogledal delo komaj ustanovljene skupinice. Zahvala gre starem in vsem, ki so podprli to pobudo, ki bo gotovo pripomogla k zdravi ter srečni rasti naših otrok. (af)

Župan Colombi odstopil in odprl krizo

Zupan Gradisca Ferruccio Colombi (KD) je odstopil včeraj dopoldne zaradi nesoglasij v občinskem odboru. Vечina je na zahtevo DSL namreč odvzela arh. Brunu Brunellu vodenje del za obnovo gledališča, s čemer se Colombi ni strinjal. Kriza je tako sdprta, časa je 60 dni za oblikovanje nove uprave.

Zahtevo po odprtju krize so v Gorici vložili mislovci, ki se sklicujejo na volilni izid. Občinska uprava je zavrnila to zahtevo, četudi se zdi, da sedanja koalicija nima več dolgega življenja.

Nastopili pritrkovalci, pevski zbori, dramska skupina, godba idr.

Standreski mladinski zbor pod vodstvom Elvire Chiabai je zvečer odprl kulturni program na

katerem so nastopili se-
vokalna skupina Akord
iz Podgore pod vodst-
vom Mirka Spacapan.
mesani zbor Rupa-Pec in
moski zbor Mirko Filej,
oba pod vodstvom
Zdravka Klanjskega. Člani
dramske skupine PD
Strandz so se predstavi-
li z vedrim prizorom
"Obnavna", ki ga je
priredila in režirala Mira
Strukelj. V tej zelo prijet-
ni igri, ki je deloma po-
dana v domačem na-
rečju, sodelujejo Marjan
Bresčak, Bozidar Tabaj,
Silvan Zavaddlav, Vanja
Bastjancic, Silvana Zni-
darcic in Viktor Selva.

Vedeljo so nagradili udeležence slikarskega eva tempore, na katerem je sodelovalo lepo število osnovnosolskih otrok in dijakov nizje srednje so le. V posameznih starostnih skupinah uencev so se najbolj otrezali Fabela Torroni, Stefan Faganel in Martin Tomsig. Za nizjo srednjo je najlepše risal Boris Budal.

Na prazniku sparglje so organizatorji tudi poklonili posebno plaketo odbojarskemu klubu Val-Prapor, ki je letos prestopil v B-2 odbojarsko ligo.

V sredo, 9. junija 1993 bo v župnjski dvorani v
Doberdobi, Goriška 8, ob 20.00 v prvem
sklicanju in ob 20.30 v drugem sklicanju

PRVO ZASEDANJE SVETA - NOVEGA ORGANA SSO
Društva in Federacije so naprošene, da zagotovijo prisotnost svojih predstavnikov.

CORICA

GORICA
VITTORIA 20.30-
22.15 »Srce pozimi«. Srebrni lev na Festivalu v Benetkah.
CORSO 18.00-20.00-
22.00 »Basic Instinct«. M. Douglas, S. Stone. Prep. ml. pod 14. letom.

VERDI Zaprto zaradi
dopusta.
TRZIC
COMUNALE Zaprto.
EXCELSIOR Zapro za-
radi dopusta.

КР СОВОРНИК

KD SOVODNJE vabi na koncert ženskega pevskega zbora "Carmina" iz Prestic (Česka), ki bo v petek, 11. junija, ob 20.45 v Kulturnem domu v Sovodniah.

ZSSDI vabi nocoj na podeljevanje priznanj najzaslužnejšim slovenskim goriskim sportnikom in ekipam v sezoni 1992/93. Prireditev bo ob 20.30 v domu Andreja Budala v Štandrežu.

PRINTING UNIT

DRUŠTVO KRVO-
DAJALCEV iz Doberdoba
poziva izletnike, ki bodo
26. junija potovali v Spa-
nijo, naj poravnajo do 15.
junija preostali znesek in
obvesča, da bo avtobus
odpeljal iz Doberdoba ob
6. uri. Za informacije tel.
78103.

POLETNO SREDIŠČE
bo v dijaškem domu Simon Gregorčič od 21. junija do 10. julija (vsak teden od ponedeljka do petka). Vpisovanje v uradu dijaškega doma od 12. do 15. ure do 11. junija.

NIKOV RMV ob 40-letnici ustanovitve: Nazaj v tabornski raj. Prijave do konca junija. Prijavnice so na razpolago v ulici Malta, v knjižnici D. Feigel ter pri članih

SKE SOLE sporoča, da bo tradicionalni jesenski seminar za solnike v zadnjem tednu meseca avgusta v Murski Soboti. Goriskim solnikom je odmerjenih deset mest. Prijave sprejemajo odborniki SSS do 18. junija 1993.

DAJALCEV iz Sovodenj
organizira od 9. do 12.
septembra izlet v Rim.
Vpisovanje pri Ljubici
Butkovič do 20.6.

**SLOVENSKI FOTO
KLUB "SKUPINA 75",**
Katoliška knjigarna in
Zveza slovenske kato-
liške prosvete vabijo na
odprtje razstave goriskih
fotoamaterjev, ki bo v ga-
leriji Katoliške knjigarne
v petek 11. junija ob 18.
uri. Razstavljena dela bo
predstavil prof. Milko
Rener.

DEŽURNA LEKARNA
V GORICI
D'UDINE, Trg S. Fran-
cesca 4, tel. 520134

V TRZICU
OBCINSKA 2, UL.
Manlio 14/B, tel. 480405.

POGREBI

Danes ob 10.25 End
Sclauzero iz splosne bol-
nisnice v Gradisce.

NOVICE

Kurdski gverilci napovedali vojno Turčiji

ANKARA - Abdulah Ocalan, vodja Kurdske delavske stranke (PKK), je na tiskovni konferenci v vzhodnem Libanonu napovedal, da njegovi gverilci ne bodo več spoštovali enostranske prekinitve ognja, ki so jo razglasili 17. marca, ter zagrozil s splošno oboroženo akcijo. Obdobje zatisja se je sicer končalo že konec maja, ko so kurdski uporniki iz zasede ubili 33 turskih vojakov in pet civilistov, od takrat pa je bilo na obeh straneh že več kot tristo žrtev vojaških obratov. Tik pred Ocalanovo izjavo je turska vlada objavila delno amnestijo za zajete kurdske gverilce, ki so samovoljno zapustili »oborožene bande«. (Reuters)

Kohl pred parlamentom, napadi na tuje se vsrlijo

BONN - Nemski kancler Kohl, ki je se vedno tarca napadov, ker se je izognil obisku zalnih slovesnosti v Cologni, bo 16. junija nastopil v parlamentu. Poslanec Kohlsovih krščanskih demokratov Reutgers je sporočil, da bo kancler govoril o narasčajučem desničarskem ekstremizmu ter obenem načel razpravo o rasizmu v zakonodaji. Kohl je v ponedeljek gledalec nemške televizije pojasnil, da se pogreba petih Turkov ni udeležil, ker je pričakoval glasne proteste tako s turške kot z nemške strani in ni želel izzvati novih neredov. Medtem pa se po vsej Nemčiji nadaljujejo napadi na tuje. V Wilfrat-hu blizu Düsseldorfa so neznanec v torek zjutraj podtaknil požar v hiši, kjer živi več turških družin. Zaradi zastupitve s strupenim dimom so morali več ljudi prepeljati v bolnišnico. Zagorelo je tudi v dveh turških restavracijah v Hamburgu in Oberhausen-Rheinhausnu ter stanovanjski zgradbi v Frankfurtu na Maini, k sreči brez človeških žrtev. (Reuters, DPA)

Vandali poškodovali židovsko in katoliško pokopališče

BUDIMPEŠTA - Madžarski časopis, ki se sklicuje na agencijo MTI, poroča, da so neznanec v mestecu Eger na severu Madžarske poškodovali židovsko in dve katoliški pokopališči. Vandali so spomenike katoliških grobov počekali s obrnjenimi vastikami in drugimi satanističnimi simboli. Po tem incidentu se je skupina neznancev znesla nad skorajda 40 nagrobniki na židovskem pokopališču, na katere so med drugim napisali »Hitler je se vedno živ«. (AFP)

Bolgarskim stražarjem grozi smrtna kazen

SOFIJA - Bolgarski javni tožilec Tatarčev je zahteval najhujšo kazen za stiri stražarje v nekdanjem delovnem taborišču Lovec - različici sovjetskih gulagov. Obtoženi, ki zatrjujejo, da so nedolžni, naj bi med leti 1959 in 1962 umorili 14 zapornikov - nasprotnikov komunističnega režima. (Reuters)

RUSIJA / NADALJEVANJE ZASEDANJA O NOVI USTAVI

V Kremlju sklepajo tudi kompromise

Predsednik Jelcin naj bi začasno pristal na delitev oblasti

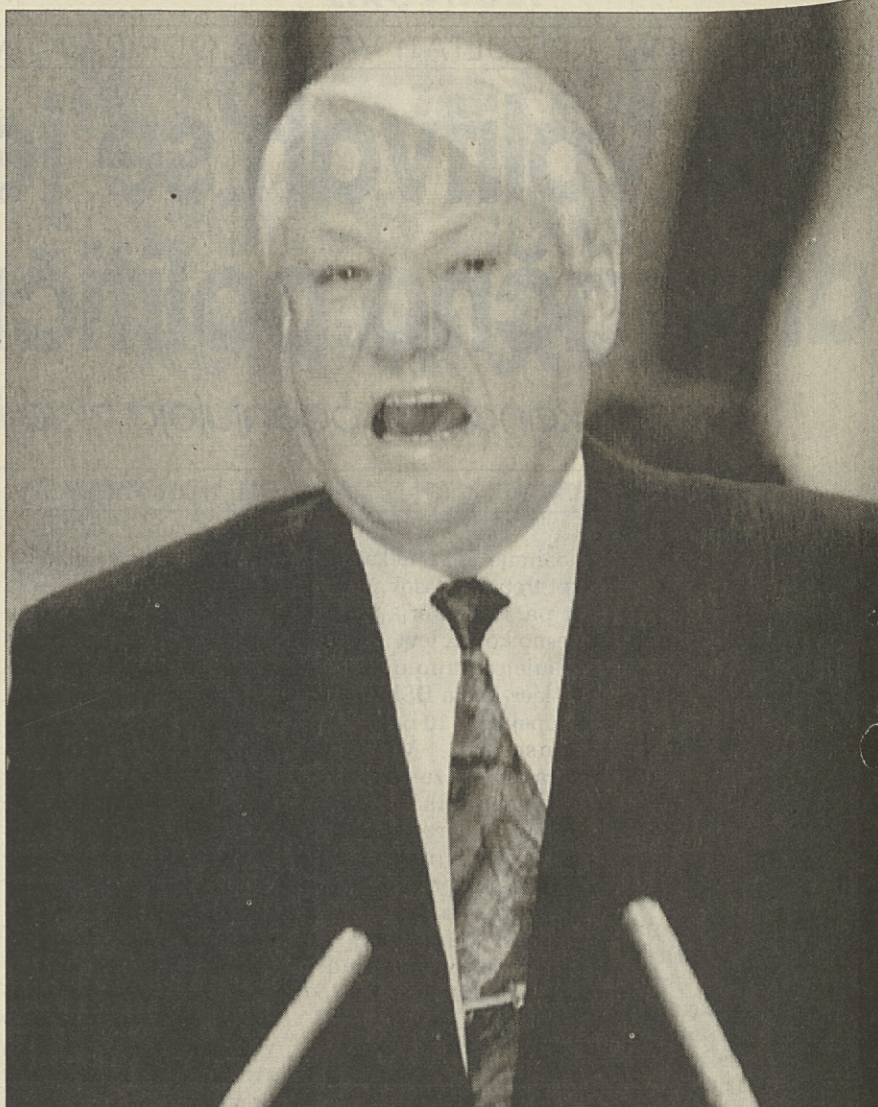
MOSKVA - Zavezniki Borisa Jelcina so v torek napovedali, da se utegne kremeljski vodja začasno pogoditi o razdelitvi oblasti med predsedstvom in parlamentom, kar naj bi bil nekakšen kompromis v njegovem boju proti konservativnim sovražnikom. Sergej Jušenkov, liberalni poslanec, ki je bližje ruskemu predsedniku, je pozdravil sredinski predlog, da bi odložili sprejem celotne ustave in se raje pogodili v zvezi s tem. »Po mojem predse-dniku ni najpomembnejši sprejem ustave, ampak predvsem prenehanje krize oblasti, ki postaja vse bolj jasna in grozi z nevarnostjo državljske vojne,« meni Jušenkov. Jelcin je sklical 700 predstavnikov ruske elite oblasti, da bi skupaj izoblikovali nov osnutek ustave, s katerim bi državo izvlekli iz politične krize. Toda burni prizori, do katerih je prišlo v soboto, ko je rohnal predsednik parlamenta Ruslan Hasbulatov, so se razkrili vse

razseznosti naloge, ki si jo je Jelcin zadal in h kateri so poslanci dodali vsaj 1.500 amandmajev. »Oblast v zakonu« bi sicer lahko rabila tudi za predsednikove namene, vendar je predvsem prisilila konservativni kongres ljudskih odposlancev, ki je poglavitni branik odpora zoper Jelcina, da je stopil korak nazaj v korist nižje stoječega parlamenta. Druga ključna Jelcinova zahteva so bile predčasne volitve novega parlamenta, ki naj bi zamenjal sedanje telo, izvoljeno leta 1990, ko je bila na oblasti še sovjetska komunistična partija.

Jelcin naj bi se srečal z voditelji dvajsetih ruskih avtonomnih republik sele pozneje, ko se bo zrak nekoliko izčistil po sobotnih kaotičnih prizorih, ko so nekega komunističnega poslanca varnostniki vrgli ven, potem ko si je zaman prizadeval, da bi prisel do besede. Voditelji so izra-

zili kar precej zaskrbljenosti v zvezi s predlogi, da bi povzdignili status 66 ruskih regij na raven republik. Te so namreč že prej uživale precejšnjo avtonomijo. Kot znamenje problemov je Moskovski regionalni svet (Sovjet) v torek izglasoval predlog o večjem finančnem nadzoru regij, ki zajemajo v celoti 16 milijonov prebivalcev. Podobno zahtevo so aprila izrazili tudi volilci drugega največjega mesta v Rusiji St. Petersburga. Jelcinov tekmelec Hasbulatov je lahko spoznal, da slabe plati svojega nameristva. Se drug udarec je prejel pozno zvečer v ponedeljek, ko na sestanku z voditelji poslanskih klu-

bov ni dobil soglasne podpore za svojo odločitev, da bo zapustil zasedanje. Oleg Rumjancev, avtor konkurenčnega osnutka ustave, ki ga je predložil parlament, je izjavil, da je zborovanje izzvalo »resne razprave« z veliko vpljdnostnih fraz, s katerimi so opisovali gorečo streho. Jelcin je očital, da so njegova prizadevanja za preobrazbo Rusije v tržno gospodarstvo naletela na glavno oviro, ki jo predstavlja sedanja ustava, napisana v casih nekdanje SZ. Ko je Jelcinov štab pripravil alternativni predlog ustave s kongresom ljudskih odposlancev ter z izbrisanim mestom podpredsednika, je njegov poslanec Aleksander Ruckoj odkrito presel v opozicijo.

Kompromisi niso prijetni (Telefoto: AP)

„Gospodar“ kitajske partije in vojske Jiang Zemin se vse bolj prebija v politično ospredje

PIERRE LAFRANCHI / AFP

mnil eden od tujih vojskih izvedencev. Ko je pozval visoke častnike Ljudske osvobodilne vojske - ki bolj ali manj neposredno sodeluje pri gospodarskem razvoju -, je Jiang ob vsej hvali marksizma in revolucionarne misli Maa ohranil precej sredinsko usmeritev, vsekakor v senci pa-

Jiang Zemin (Telefoto: AP)

triarha Deng Xiaopinga, kot ugotavljajo analitiki. V tem smislu je njegov poseg v gospodarstvo tik pred četrto obletniko pokola pekinške pomladi prejšnji teden veliko pomembnejši. V tem prvem nagovoru, odkar je vstopil v predsedstvo, je pozval k pospešenemu uveljavljanju reform ter na boj zoper inflacijo in korupcijo, dvema od poglavitnih motivov za nezadovoljstvo ljudstva leta 1989. Jiang, ki je uradna osebnost in je naredil svojo kariero pod okriljem Dengja, je bil imenovan za generalnega sekretarja kitajske Komunistične partije po zlomu gibanja in odstavitvi svojega predhodnika Cao Cianga. »Ne obstaja kaj podobnega, čemur bi lahko rekli 'misel Jianga Zemina'. Njegov govor v sicer prepričljivem tonu so skrbno zavarovani z Deng Xiaopingom, omogočajo mu pa predvsem, da pokaže, kako je on tisti, ki lahko

zagotovi nadzor nad državo v odsotnosti Li Penga,« ugotavljajo diplomatski krogi. Ker je funkcija predsednika pravzaprav castna, je Jiang edini voditelj, ki je v ospredju političnega prizorišča, potem ko je izginil ministrski premier, uradno zaradi »mecnega prehlada«. Ze sedem tednov odsotni in nepriljubljeni Li Peng naj bi imel v resnici težave s srcem, cesar uradno se niso zanimali. Nedvomno v senci spomina na naslednika Maa, Hua Huofenga, ki ga je odstranil Deng, dve leti po smrti Velikega Krmarja leta 1976, se zdi, da Jianga predvsem skrbi, da ne bi naredil najmanjšega napačnega koraka in si tako zares lahko zagotovil nasledstvo svojega predhodnika, ki bo v jeseni praznovan 89-letnico. Čeprav od marca 1990 ne opravlja nobene uradne funkcije, ostaja Deng vsekakor vrhovni razsodnik ob vseh pomembnih odločitvah.

Kijev popustil Washingtonu

WASHINGTON - Ukrajinski voditelji so dali svoje soglasje k ameriskemu predlogu za varno uskladičenje jedrskih glav na njihovem ozemlju, ki so zajete s sporazumom Start I - pod mednarodnim nadzorom, je sporočil Washington Post. Ameriški obrambni sekretar Aspin se je v Kijevu pogovarjal o različnih možnostih odstranjevanja jedrskih izstrelkov Ukrajine. Ukrajina, Rusija, Belorusija in Kazahstan so dedinje jedrske oborožitve dolgega dometa v nekdanji SZ, ukrajinski parlament pa je edini, ki se ni potrdil sporazuma Start I. Kijev se upira, da bi jedrske glave izstrelkov prepeljali v Rusijo.

Sporazum predvideva odstranitev 1.600 do 1.800 jedrskih konic, ki jih bodo sneli iz 176 raketen izstrelkov ter od 600 do 800 jedrskih izstrelkov, shranjenih v objektih, ki jih nadzorujeta Rusija in Ukrajina. Državi se bosta tudi dogovorili o načinu, kako si bosta delili prihodek od prodaje jedrske vsebine raketenih glav v ZDA.

Aspin je izrazil polno razumevanje ob zaskrbljenosti Kijeva okrog vprašanj varnosti ukrajinskega ozemlja, čeprav ni povedal nič o tem, ali so ZDA pripravljene v tem smislu dati nova zagotovila, ali o denarju, ki naj bi ga prejela Ukrajina za soglasje pri izvajanju sporazuma Start I. (AFP)

FELJTON

Zmagoslavje nadnacionalnega

V prejšnjih nadaljevanjih zgodbe o prihodnosti sveta, kakšno vidi sociolog in zgodovinar Paul Kennedy, smo brali o demografski casovni bombi v nerazvitih državah, ekološki katastrofi in drugih s tem povezanih nesrečah, ki grozijo koncu tisočletja. Tisti, ki niso naklonjeni mračnim napovedim, opozarjajo, da je zgodovina za velikokrat prinesla hude preizkušnje, toda vsakokrat so se našli voditelji, ki so resili nevarno uganko, četudi za ceno vojn, prevratov in človeških žrtev. Kakšen bo torej politični sistem konca 20. stoletja, ko se bo edini nam znani naseljeni planet srečal z vizijo uničenja, kakršne preteklost ni poznala? Kje je naša resnična moc?

Po drugi svetovni vojni pa do danes je bil svet pravzaprav nekaj čudovitega. Če pozabimo na revščino v manj razvitih delih in na stalinistično, polkovniško ali plemensko diktaturo, ki so tlačile kar velik del človestva ter odrinemo iz zavesti nekaj hudih regionalnih vojn, kakršne sta bili bliznjavzhodna in vietnamska, in celo doslej najresnejše grožnje z medsebojnimi jedrskim uničenjem ob kubanski ali berlinski krizi, lahko zadnjo polovico stoletja opisemo kot čas sorazmerne stabilnosti. Mocne države sveta so si po dveh unicujočih svetovnih vojnah želele miru za obnoveitev svojih gospodarstev, zato niso nikoli prestopile črte, ki je locila merjenja moči v obrobni predelih sveta od velikih zgodovinskih spopadov med najmočnejšimi. Države, ki so narekivale različne ideološke sisteme, so svoja interesna območja ure-

jale vsaka po svoje. Za tokratno analizo bližnje preteklosti je zanimivejša taktika in strategija zmagovite ideološke ureditve, kapitalizma.

Največja rast v zgodovini

Države, ki so sledile ZDA, so v nasprotju z administrativno obsedeno Sovjetsko zvezo sklenile, da jim ne koristita pretirano urejanje in trgovinski protekcionizem. Značilnost preteklega obdobja v industrijskem delu sveta je zato nenehno zmanjševanje trgovinskih ovir. Vse do hitrega zadolževanja Združenih držav v Reaganovem obdobju so imeli stabilno svetovno valuto, ameriški dolar. Po 70. letih, ko so Združene države odpravile monetarno sidro zlatega standarda, pa sploh ni bilo več pravih ovir za trgovanje. Obdobje po drugi svetovni vojni bo zato zapisano z zlatimi črkami - to je bil čas največje gospodarske rasti v zgodovini človestva! Med leti 1953 in 1975 je statistično izračunani proizvod narasčal s neverjetno stopnjo šestih odstotkov na leto. Tudi poltretji odstotek visoka gospodarska rast med leti 1973 in 1980 je zelo veliko za zgodovinska merila, te številke pa opisujejo samo rast v gospodarstvu! V storitvah, kakršne so bančništvo, zavarovalništvo, oglaševanje ali oskrba, je bila rast še veliko višja, saj so te dejavnosti v najbolj razvitih državah dosegle kar 70 odstotkov bruto narodnega proizvoda. Po letu 1945 je globalno svetovno gospodarstvo bolj napredovalo kot v vsej zgodovini do druge svetovne vojne skupaj. Realni bruto narodni proizvod

je samo med leti 1950 in 1980 početveril. Toda ta neverjetna rast ni resila tragičnega razpota sodobnega sveta med privilegirano manjšino in brezpravno večino. Nasprotno, prepad je čedalje globlji. Povprečni Švicar je bil leta 1991 »vreden« 36.300 ameriških dolarjev, Indijec pa samo 360 dolarjev, v celi vrsti držav pa so prebivalci v povprečju nekako preživeli se z manj denarja. Groteskno teh števil pove, zakaj stopa milijarda ljudi v 21. stoletje lačna in brez prihodnosti.

Zmagoslavje nadnacionalnih družb

Vrtno se k političnim in gospodarskim spremembam po drugi svetovni vojni. Če govorimo o razporeditvi moči, je najpomembnejši dogodek nesluhten razvoj multinacionalnih družb, ki so čedalje bolj povezane z interesi držav, v katerih so nastale. V boju za svetovni trg jim je pomagala revolucija v komunikacijah in v finančnem poslovanju. Multinacionalne družbe so razvile strategijo usmerjanja investicij in proizvodnje z enega konca planeta na drugega. Svetovna trgovina poteka noc in nad od Tokia, Singapurja, Londona, Frankfurt, Zürich, New York, Chicaga in Toronta. Enotni svetovni trg je že resničnost. Hkrati pa je pretok kapitala vse bolj odvisen od trgovine s proizvodi in uslugami. Vse več finančnih transakcij poteka samo zaradi valutnih spekulacij, in ne zaradi placevanja dobrin. Konec 80. let so izračunali, da je kar 90 odstotkov trgovine s svetovnimi valutami brez vsake povezave s »pravo« trgovino ali z investici-

jami. Razmišljanje trgovcev novega obdobja, ki se z razpetimi kravatami drenjajo po svetovnih borzah, je preprosto: gospodarska kriza v Evropi jih bo skrbela veliko manj, če bodo delovali tudi na hitro razvijajočih se pacifiških trgih. Poleg tega lahko učinkovito bežijo pred državnimi birokracijami z enega konca sveta na drugega. Zadoštuje telefonski ukaz borznemu mesertarju ali pritisk na računalniško tipko.

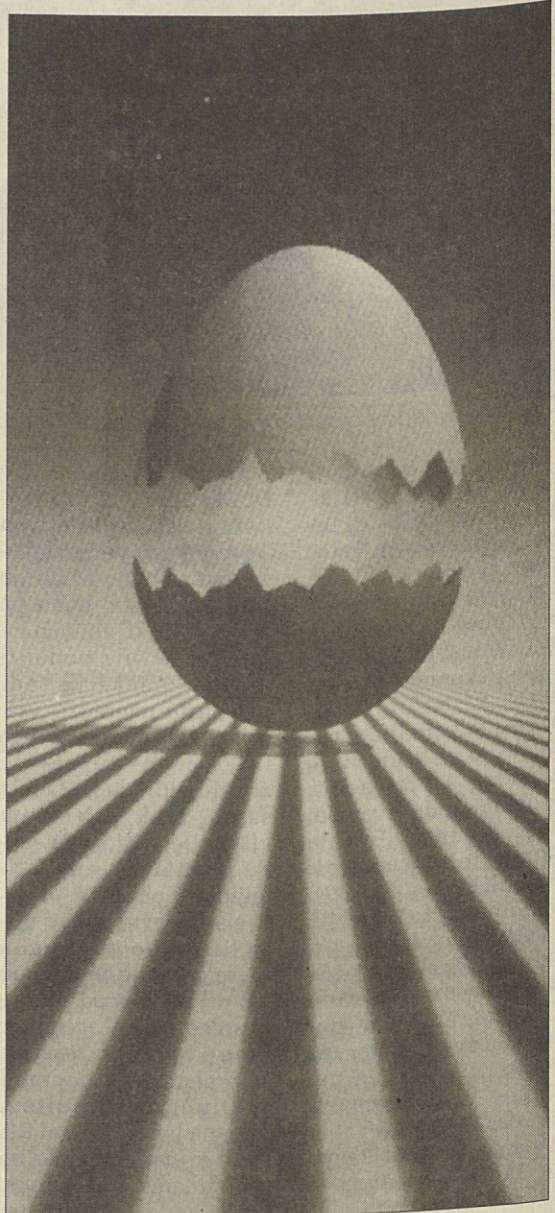
Kaj je to - ameriški tovrnjak?

Podjetja imajo danes v več državah in na različnih celinah celo razvojne oddelke. In ko se vlade pritožujejo nad tujo nelojalno konkurenco, se na koncu izkaze samo absurdnost »nacionalnega« gospodarskega razmišljanja: ameriška tovarna »forklift« tovrnjakov Hysler je bila poleg znamenitih proizvajalca avtomobilov Chryslerja med najglasnejšimi zagovorniki kaznovanja japonskih tekmecev. Dokler se ni izkazalo, da vsebujejo njihovi »ameriški« tovrnjaki več tujih delov kot tisti, ki so jih po kraju proizvodnje identificirali kot japonske. Tudi Francija in Italija se zman pritožujeta nad Japonci. Ti izvajajo svoje avtomobile v obe državi prek svojih podjetij v Veliki Britaniji, ki je članica skupnega evropskega trga. S svojimi pritožbami tvega meddržavni spor in bruseljske razsodnike ali celo sodišče institucije, ki jo poznamo pod imenom Pogajanja o svetovni trgovinski liberalizaciji (Gatt). Politične oblasti posameznih držav nadalje bolj izgubljajo nadzor nad svojimi gospodarstvi, navadni državni po-

dložniki pa ne vedo, komu se lahko pritožijo. Svojemu parlamentu, ki lahko tujemu proizvajalcu samo zuga s pestjo čez državno mejo?

Zrte novega casa

Ekonomski nacionalisti in zagovorniki protekcionizma so največje zrtve novega obdobja svetovne ekspanzije trgovinskih in finančnih transakcij - poleg njih pa se sposobnost ljudi, da nadzorujejo dogajanje okrog sebe. Druga žrtev je finančna stabilnost. Pred stitimi desetletji so valutna razmerja odslakavala trgovinske in proizvodne sposobnosti posameznih držav. Danes pa je dnevni obseg finančnih transakcij nekaj stokrat večji od vrednosti svetovne trgovinske menjave. Če hoče kakšna vlada pomagati svojemu gospodarstvu z zmanjšanjem obrestnih mer, bo morda bolj škodovala kot koristila, saj lahko povzroči takojšen odtok kapitala iz države. Francoskemu predsedniku Mitterrandu je tako v začetku 80. let neslavno propadel poskus »go it alone«, gospodarske politike proti mednarodnemu toku. Investitorjev ni zanimalo, da je želel Francozom zgraditi boljše sole, poskrbeti za stanovanja in urediti zdravstvo. Zanje so to samo stroški, zaradi katerih zbežijo drugam. Zadnja in največja žrtev sodobne finančne in komunikacijske revolucije pa so stiri petine vsega človestva, ki jim nove tehnologije s televizijo na celu niso prinesle nicesar, razen jasnega spoznanja, da na drugem koncu sveta ljudje živijo stokrat bolj. (Se nadaljuje)

**Piše :
Barbara
Kramžar**

ISTRA / ČRNJE GRADNJE

Začenja se »čiščenje«

Po odstranjevanju črnih gradenj v občini Buje sledi »čistilna akcija« na območju Pulja - Od 980 zahtevkov za legalizacijo črnih gradenj doslej pozitivno rešili le šestdeset

GORAN MORAVEC / REKA

REKA - Crnograditelji pocitniških hiš in siceršnji graditelji turističnih objektov, ki jih je samo na območju Pulja več kot 4.500, so v skrb. Zgradili so celo »mesto« mimo urbanističnih načrtov, pogosto tik ob morski obali in jih je

zdaj strah - zlasti slovenske državljane -, da bodo njihove hiše in vrtne objekte za pocitnice porušili. Strah ni neutemeljen, saj so v Pulju objavili, da bo večina izmed 4.500 protipravno zgrajenih objektov porušena. Pač pa hrvaske občinske

oblasti se niso objavile, kdaj se bo akcija »cisce-nja« obale začela.

Verjetno se ne bo niti pred niti med letosno turistično sezono, saj je »primerov« res zelo veli-

ko, hkrati pa ni nobene-ga dvoma, da čakajo ti-ste, ki so gradili na crno, v resnici velike skrbi in precesnji izdatki.

Na približno dvesto kilometrov dolgi istrski

rivieri je kakšnih devet tisoč parcel in veliko ste-vilo različnih »objektov za počitek«, od lesenih vrtnih hišic do zidanih veonadstropnih hiš. V skladu s hrvaskim zaka-

nom o legalizaciji so morali lastniki takih vikendov vložiti do 20. decembra lani zahteve za legalizacijo. Na območju Pulja, kjer je takšnih objektov največ in je potekala med vikendami in obcinskimi oblastmi prava »vojna«, so prejeli 980 zahtevkov za legalizacijo protipravne gradnje. Doslej so obravnavali približno 200 zahtevkov, toda le 60 lastnikov bo lahko v prihodnje mirno spalo, ker so dobili dokumente za svoje vikende.

Drugi ne izpolnjujejo pogojev iz zakona o legalizaciji in bodo morali vse dotlej, dokler ne pridejo pravomočne odločbe, za njimi pa verjetno tudi buldožerji, plačevati »nadomestilo« za prizadete vrednote in prostorski potencial, ta pa znasa povprečno več kot milijon hrvaskih dinarjev.

Ceprav v Pulju ni slišati podatka, koliko pocitniških hiš in »vikendov«, postavljenih na crno, imajo Slovenci, ker ni o tem nobene posebne statistike, pa dobro obveščeni pojasnjujejo, da je med 4.580 črnimi gradnjami slovenskih zelo veliko. Urbanistična gradbena inspekcija je sprožila že 3.500 postopkov, kot smo zvedeli, pa stvilka se vedno ni dokončala, ker vseh »vikendov«

se nimajo popisanih.

Na drugih območjih Istre, zlasti na območju nekdanje občine Buje, so slovenske »divje kampe« in na crno zgrajene vikende ze več ali manj odstranili. Zdaj nameravajo to storiti tudi v Pulju, toda kako hitro bo potekala legalizacija oziroma rušenje »divjih objektov«, ni znano.

Slovenci imajo na Hrvaskem status tujih državljanov, ker pa državi se nimata sklenjenega nikakršnega sporazuma o lastništvu tujcev na nepremicninah, ni čisto jasno, kaksen bo status vikendov. Pred kratkim sta pravosodna ministra Hrvaske in Slovenije dosegla načelni sporazum, da ostane status quo, kar bi pomenilo, da bodo slovenski vikendi in pocitniški domovi ostali lastnina Slovencev. To pa ne velja za graditelje na crno in njihovih gradbenih meddržavnih sporazumih.

Da bi se izognili visokim davkom za »poseganje v okolje« in za morebitni prihod buldožerjev ter ekip za rušenje, jim priporočajo, naj kar sami odstranijo svoje t. i. vikende in druge objekte, kakor hitro dobijo o tem pravomočno odločbo; v nasprotnem primeru se bodo stroški samo povečevali, opozarjajo istrski gradbeni inspektorji

Hrvaški predsednik Tuđman je Marca Pola v Pekingu razglasil za Hrvata - Kaj bodo rekli Italijani?

PEKING - Ves svet je skoraj sedem stoletij živel v zmoti! Tudi Kitajci so bili prepričani, da je bil veliki popotnik Marco Polo Italijan, z Italijani pa so se prepirali samo o tem, ali je spagete prinesel na Kitajsko ali jih je od tam odnesel v Evropo. Sele včeraj so v Pekingu spoznali, da je bil Polo v resnici Hrvat. To jim je pojasnil hrvaški predsednik Franjo Tuđman, ki na Kitajskem isče trg za obubano hrvasko gospodarstvo in se skuša gostiteljem kar se le da prikupiti. Ker je bil po Tuđmanovem Marco Polo Hrvat, bodo Hrvati čez dve leti, ko bodo praznovali 700. letnico Polove vrnitve v Evropo, pripravili spominsko potovanje.

»Drugi raziskovalci so spreminjali geografijo sveta, Hrvat Polo pa je spreminil zgodovino,« je v Pe-

kingu ponosno izjavil Tuđman. Sodeč po tonu poročanja agencije Ansa, na italijanske reakcije brzko ne bo treba dolgo čakati.

Hrvaški predsednik je sicer v Pekingu spregovoril tudi o balkanskih vojnah in strogo okaral Združene države Amerike in države ES, češ da so Srbom dovolile zasesti del Hrvaske in velik del Bosne. Zahteval je tudi zahodni vojaški poseg na Balkanu. »Če sankcije niso za-ogle, bi morali Evropska skupnost, ZN in ZDA uporabiti silo,« je rekel Tuđman in zanikal trditve, da Hrvati in bosanski Srbi skupaj tolčejo po Muslimanih. Med Hrvati in Srbi tudi nikoli ni bilo nobenega dogovora o kakršnikoli delitvi Bosne in Hercegovine, je na novinarski konferenci v Pekingu izjavil hrvaški predsednik. (R. S.)

Hrvaški predsednik Tuđman z ženo med obiskom na Kitajskem (Telefoto: AP)

BALKAN / VARNOSTNA OBMOČJA

Nato je že pripravil načrt za poseg v Bosni

Letala bodo pripravljena v desetih dneh, o začetku operacije pa se bodo v četrtek dogovorili v Atenah

NICHOLAS DOUGHTY / REUTERS

BRUSELJ - Načrtovalci zveze Nato predvidevajo, da bi potrebovali 70 do 80 bombnikov za zaščito muslimanskih varnostnih območij v Bosni, ki jih oblegajo srbske sile. Osnutek načrta, ki ga je pripravil Nato, naj bi zagotovil zračno podporo šestim varnostnim območjem, predvideva pa tudi posebno zračno kontrolo, ki bi bila namesčena v enklavah, od koder bi letala usmerjali k njihovim ciljem s pomočjo radijskih valov. Vojaske načrtovalci Nata so že pripravili načrte za operaciji A-10, »Bradavicasta svinja«, ki so jo že preizkusili med zalivsko vojno proti Iraku leta 1991, in F-15E, »Strmoglavni orel« za letalske operacije na zemlji. Sodelovali naj bi tudi bombniki F-16 in prestrezniki A-6

z ameriske letalonosilke Theodor Roosevelt v Jadranskem morju; ti naj bi bombardirali tudi srbske sile, ki napadajo šest muslimanskih enklav. Piloti se bodo srečevali s protiletalskim ognjem, obstaja pa tudi nevarnost za civilno prebivalstvo, ko bodo streljali na topništvo, minometalce in tanke, skrite med hišami. ZN so v petek izglasovali resolucijo o obrambi varnostnih območij, zunanji ministri držav Nata pa naj bi v četrtek v Atenah uskladjili začetek operacije zagotavljanja letalske podpore. Večina letal bo iz oporišč v Italiji. Stevilo letal Nata nad bosanskim nebom se bo podvojilo. Ze zdaj varujejo ta zračni prostor ameri-

ška, francoska, nizozemska, britanska in turška letala, toda večina jih je opremljena za zračne spopade, in ne za podporo kopenskimi silam, brez topov, raket in bomb. V prvotnem načrtu Nata je zapisano, da bodo zavezniki pripravljene za novo operacijo v desetih dneh. Letala bodo letela zelo visoko, kjer jih ne morejo doseči izstrelki z zemlje. »Ko bo prišlo do napada, bodo letala s pomočjo zračne kontrole poklicali v napad ter jim sporočili koordinatne sovražniških topov ali sil,« je bilo mogoče izvedeti iz zaupnih virov. Takrat bodo letala strmoglavila navzdol in »odpihnila« nasprotno stran. Preden bo Nato začel svojo operacijo, morajo ZN določiti, koga naj pravzaprav varujejo, ter najti vsaj še 5000 vojakov. ZDA želijo, da bi letalske sile branile predvsem enote ZN, evropski zavezniki pa ugovarjajo, češ da bi morali braniti tudi civilno prebivalstvo. Resolucija ZN, ki so jo sprejeli v petek, to vprašanje opredeljuje skrajno nejasno. Predstavniki Nata pričakujejo, da bo na srbske sile, ki oblegajo enklave, delovala že grožnja z zračnimi napadi. »Samo enkrat je treba dobro zadeti njihove topniške položaje, pa si bodo zelo hitro zapomnili nauk. Kaj hitro bodo umaknili svoje topove in jih poskrili v gozdove, sole, hiše ali kamorkoli že«. Bosanska vlada, ki jo vodijo Muslimani, je že zagotovila svojo podporo temu načrtu, čeprav ne brezpogojno, vprašanje pa je, ali bodo bosanski Srbi, ki so zasedli gorske vrhove, dovolili, da bo prišlo v enklave se več vojakov.

O BiH so govorili tudi ministri v Luksemburgu (Telefoto: AP)

HERCEGOVINA

Hrvati proti Muslimanom

Krajevne hrvaške oblasti vzpostavljajo »demografsko ravnotežje« - Muslimane skušajo prisiliti, da zapustijo levi breg Neretve - V mestu vlada čudno zatišje pred novim viharjem

BRUNO FRANCESCHI / AFP

Mostarju Veso Vegar.

Ob navajanju povsem različnih števil Hrvati in mednarodne organizacije priznavajo, da so Muslimani zdaj v Mostarju se vedno v večini v mestu, ki ima 80.000 prebivalcev in se razteza na obeh bre-

govih Neretve.

Pri zadnjem popisu prebivalstva leta 1991 so Hrvati in Muslimani zabeležili vsak po 34 odstotkov prebivalstva, drugi odstotki pa so bili razdeljeni med Srbe (18 odstotkov) in »Jugoslovane«. V

Kljub ozganim poslopjem in porušeni hišam je življenje v Mostarju dokaj normalno (Foto: TRIO)

to kategorijo so vsi tisti, ki takrat niso hoteli biti uvrščeni v nobeno narodnostno skupnost. Potem ko so spomladi leta 1992 pregnali srbske sile iz mesta, kar je predvsem zaslug HVO, kot omenja Veso Vegar, so mesto zalili številni valovi muslimanskih beguncev iz osrčja Bosne, iz katere je odšlo precej Hrvatov. Krajevne hrvaske oblasti si od takrat prizadevajo, da bi vzpostavile demografsko ravnotežje in prepovedujejo Hrvatom, da bi zapustili mesto, hkrati pa si prizadevajo nagovoriti se druge hrvaske begunce, da bi prisli vanj.

Vendar pa je za nadzor nad mestom še zmeraj potrebna oborožena sila, zlasti se, ker so po majskih spopadih Srbi nekoliko zmanjšali pritisk na Mostar, vsaj kar zadeva obstreljevanje s topovi dolgega dosega. »Zdaj mi opravljamo njihovo delo,« z nasmeškom pripoveduje Vaso Vegar. Po majskih spopadih, ki so se začeli hkrati s spopadi v Zenici, Vitezu, Jablanici in Konjici v srednji Bosni, so Muslimani zavzeli levi breg Mostarja, kjer je zgodovinsko jedro mesta, HVO pa nadzoruje levi breg z izjemo nekaterih muslimanskih pepov. Hrvaske sile hočejo prisiliti muslimansko prebivalstvo, da bi zapustilo levi breg, kar je težavna operacija, saj so prebivalci zelo pomešani med seboj, kot ugotavljajo tuji opazovalci.

Po spopadih v prejšnjem mesecu se HVO zdaj zateka k različnim oblikam »zastrasevanja«,

ropa po nekaterih muslimanskih okoliših na desnem bregu in internira Muslimane na nekdanjem pristajališču za helikopterje v samem mestu.

Po podpisu sporazuma o prekinitvi ognja 18. maja, ki ga vse manj spodbuja, so te Muslimane spustili in jim dovolili, da so se vrnili domov. Za prekinitev ognja so se dogovorili v Medugorju, 25 kilometrov južno od Mostarja, na območju, ki ga nadzorujejo spanski vojaki Unproforja ter ob navzočnosti obeh mednarodnih posrednikov Stoltenberga in lorda Owna. Clani velikih mednarodnih organizacij, kot sta Mednarodni komite Rdečega križa ali Visoki komisariat za begunce ZN, ki so navzoči v mestu, ugotavljajo, da se tako na muslimanski kot na hrvaški strani občasni spopadi pravzaprav sploh niso nehali; zdi se, da vsaka stran poskuša dodobra izrabiti zatišje pred viharjem - za pripravo na prihodnje ofenzive. V zahodnem predelu Mostarja, ki je pod nadzorom HVO, življenje se zbujati v tisi nekakšne normalnosti kljub ozganim poslopjem, preluknjanim od zazigalnih granat, in napol porušeni hiš. Nekaj bifejev je odprtih in iz njih je slišati zvoke hard rocka, med strankami pa prevladujejo mladi, uniformirani in oboroženi. Na nekdanjem sprehajališču, nekaj sto metrov od frontne črte, se približno desetletni otroci igrajo vojno s plastičnimi ali lesenimi puškami in pištolami.

Srbija nima jedrske bombe

BEOGRAD - »Kdo? Mi razvijamo atomsko bombo? Ne bodite smešni. Pri naši opremi in sredstvih bi bilo to tako, kot če bi se pes odpravljali na luno. Sploh nas pa vsak mesec pridejo nadzorovat strokovnjaki Mednarodne agencije za atomsko energijo, čeprav je njihovo početje brez pomena. Naša dva reaktorja tako ali tako ne obratujeta,« je dejal dr. Kopečni, direktor inštituta za jedrske raziskave v Vincu, ko je zvedel za pisanje pariškega casnika Le Figaro.

Francoski casnik je namreč objavil senzacionalno novico, da se Srbija pripravlja na izdelavo jedrske bombe, vendar so vodilni srbski fiziki nemudoma zatrdili, da o čem takem niso nikoli niti razmišljali. (Z. R.)

Nemški uradniki nadzorujejo embargo proti ZRJ

BUKARESTA - Kakšnih 70 nemških carinikov in obmejnih uradnikov je že na Madžarskem, v Bolgariji in Romuniji, kjer naj bi v okviru sporazuma med Zahodnoevropsko unijo in državami, ki mejijo s Srbijo, nadzorovali spoštovanje embarga proti Zvezni republiki Jugoslaviji. Nemški nadzorniki bodo patrolirali na Donavi, delovali pa bodo tudi v centru za koordinacijo v romunskem mestu Calafat. Sodelovanje so potrdile tudi druge članice Zahodnoevropske unije z izjemo Grčije. (STA, DPA)

Napad na katoliško cerkev

BEOGRAD - Močna eksplozija je hudo poškodovala katoliško cerkev v Rumi, srbskem mestu, ki leži 60 kilometrov severozahodno od Beograda. Zrtev ni bilo, je v tork sporečila Borba. Na območju Rume živijo Hrvati in katoliški Madžari. Konec maja je bila v Beogradu tarča bombnega napada tudi katoliška cerkev Sv. Antona. Beograjski katoliški nadškof Franc Perko, ki skrbi za majhno katoliško skupnost v jugoslovanski prestolnici (nekaj sto Hrvatov in Slovencev ter del tujcev), je izrazil upanje, da bo »ta prvi napad na katoliško cerkev ostal osamljeno dejanje«. (AFP)

Albanija nasprotuje imenu Slavomakedonija

ZDRUŽENI NARODI - Cyrus Vance in lord David Owen, ki skušata rešiti problem poimenovanja Makedonije, sta pred nedavnim predlagala ime Republika Nova Makedonija. Grčija je pobudo zavrnila, podala pa je svoj kompromisni predlog - Slavomakedonija. V tork se je na to odzval albanski veleposlanik v ZN Tanas Shkurti, ki v pismu predsedniku Varnostnega sveta ZN opozarja, da grški predlog »ne upošteva obstoja albanske skupnosti, ki v Makedoniji predstavlja 40 odstotkov celotne populacije«, zato njegova država imenu Slavomakedonija odločno nasprotuje. (Reuters)

KOMENTAR

So tokrat stave previsoke?

TANJA STARIC

Res je, da smo naivni opazovalci sprva prizanesljivo opazovali vratolomne zasuke in preobrate parlamentarnih preiskovalcev, ki naj bi dokončno in nedvoumno razkrili krivice zloglasne afeze Hit v vrhovih slovenske politike. Res je tudi, da prva »prava« preiskovalna komisija, ki je nastala v skoraj popolnem pravnem vakuumu in pod silovitim pritiskom javnega mnenja, nekaj prizanesljivosti tudi zasluži. Toda včerajšnji fiasko je vseeno prekoračil meje strpnosti in dobrega okusa. Ne samo zato, ker se ure in ure zapletajo v proceduralne in poslovniške zanke, ker se tu in tam pošiljajo k psihiatru in ker jih lahko vedno znova postavi ob zid vsak nekoliko bolj izkušen pravi strokovnjak. Se vedno namreč lahko upamo, da se bodo sčasoma dogovorili vsaj o minimalnih pravilih igre in da bodo sprejeli vsaj nekaj sklepov, ki ne bodo v nasprotju z veljavno zakonodajo.

Ni pa mogoče spregledati dejstva, da se je preiskava kljub vsem nerodnostim ustavila na ključni točki, ko je treba vendarle glasno spregovoriti o političnih ozadih vse zgodbe. In v tej igri so očitno stave vendarle previsoke.

Vse bolj očitno postaja dejstvo, da člani različnih strank isčejo različne »nosilce javnih pooblastil«, ki so zlorabili svoj položaj. Provladni namigujejo na tiste, ki so vladali v prejšnjem mandatu, opozicijski pa kažejo s prstom na sedanjno vladno združbo. Kar je nacelema logično in kar bi lahko pomenilo, da bodo na koncu res nasli tiste prave krivice. Če ne bi seveda takrat, ko je treba spregovoriti o konkretnih imenih, molčali oboji in s tem vzbujali utemeljen sum, da se jih bojijo najti preveč, torej tudi tiste, ki so na »pravi«, »njihovi« strani. Na tej točki pa ni več mogoca nikakršna prizanesljivost in strpnost: po tem, ko smo ob aferah že praktično izgubili zaupanje v oblast, politiko, pravosodje, podjetništvo, tajne službe, državo in sami vase, si se enega kroga sprenevanja in političanskih iger enostavno ne smemo več dovoliti.

NOVICE

Dmovšek in Schaefer o gospodarskem sodelovanju

BRDO PRI KRANJU - Predsednik slovenske vlade Janez Dmovšek se je včeraj z guvernerjem ameriške zvezne države Maryland, Williamom Donaldom Schaeferjem, pogovarjal o možnih oblikah sodelovanja med državama.

»Kaže se možnost skupnega nastopa v različnih projektih, zlasti na gospodarskem področju,« je povedal Dmovšek. Izrazil je prepričanje, »da se bo ta obisk končal z vrsto konkretnih dogovorov, ki se bodo realizirali v naslednjem obdobju in pripeljali do razvoja gospodarskih, predvsem trgovskih odnosov med Slovenijo in Marylandom.« Schaefer je kot enega konkretnih dogovorov navedel sodelovanje z marylandskim Westing Houseom, ki že več let deluje v Sloveniji. Dejal je še, da ga zanima tudi sodelovanje na kulturnem in izobraževalnem področju, predvsem pa si želi dobrih medčloveških odnosov. (STA)

Nimajo »nekrščanskega« značaja

LJUBLJANA - Vodstvo Slovenskega nacionalno-socialnega liberalnega bloka (SNS LB) je na včerajšnjem delovnem srečanju ugotovilo, da je slovenska politična javnost naklonjena sprejela njihov nastop. Izjavljajo, da nimajo »nekrščanskega« značaja, kot jim ga pripisujejo nekateri politiki. Članice bloka - Liberalna stranka, Narodna stranka Slovenije in Samostojna poslanska skupina Slovenske nacionalne stranke - želijo v Sloveniji uveljaviti vrednote današnje evropske desnice. (P.T.)

»Naj se tragične zgodbe ne ponovijo«

LJUBLJANA - Mladi liberalni demokrati protestirajo zoper »nestrpnost in fašistoidno početje skupine mladih«, ki so v Prevaljah razbili okna in grozili družini Tahič. Slovenska družba se mora zavzemati za strpen odnos do državljanov in tudi drugih prebivalcev Slovenije, ki niso pripadniki slovenskega naroda, saj v Slovenijo niso pribežali po svoji krivdi, ampak pred grozotami nasilja v republikah nekdanje Jugoslavije. Mladi liberalni demokrati pozivajo, naj se tragične zgodbe iz Nemčije ne ponovijo v Sloveniji. (P. T.)

PREISKOVALNA PARLAMENTARNA KOMISIJA

Kdo je kriv za dosedanji neuspeh preiskave?

Fanelli ni prišel na zaslišanje - Podobnik obtožuje Dobrajčevu

TANJA STARIC

LJUBLJANA - Tudi peti poskus zaslišanja priče preiskovalni parlamentarni komisiji ni uspel - Aldo Fanelli se je namreč tudi tokrat opravičil, da mu »slabo zdravstveno stanje ne dopušča pričanja pred komisijo«, in k opravičilu tokrat priložil se zdravniške izvide. Marjan Podobnik je - ko so ugotovili, da zaslišanja ne bo - nredlagal razpravo o »uresničevanju dosedanjih sklepov«. Izvedel je namreč, da predsednica Polona Dobrajčeva ni sporočila državnemu svetu pred dvema

tednoma sprejete pobude za odvzem imunitete Danilu Kovačiču. Podobnik je to dejstvo označil kot »skandalozno«, Dobrajčeva pa je obtožila, da je »premislieno in zavestno delovala zoper interese preiskovalne komisije«. Predsednica je povedala, da je imela z omenjenim sklepom precejšnje težave - komisija namreč v skladu s 83. členom ustave ne more zahtevati odvzema imunitete poslancem ali

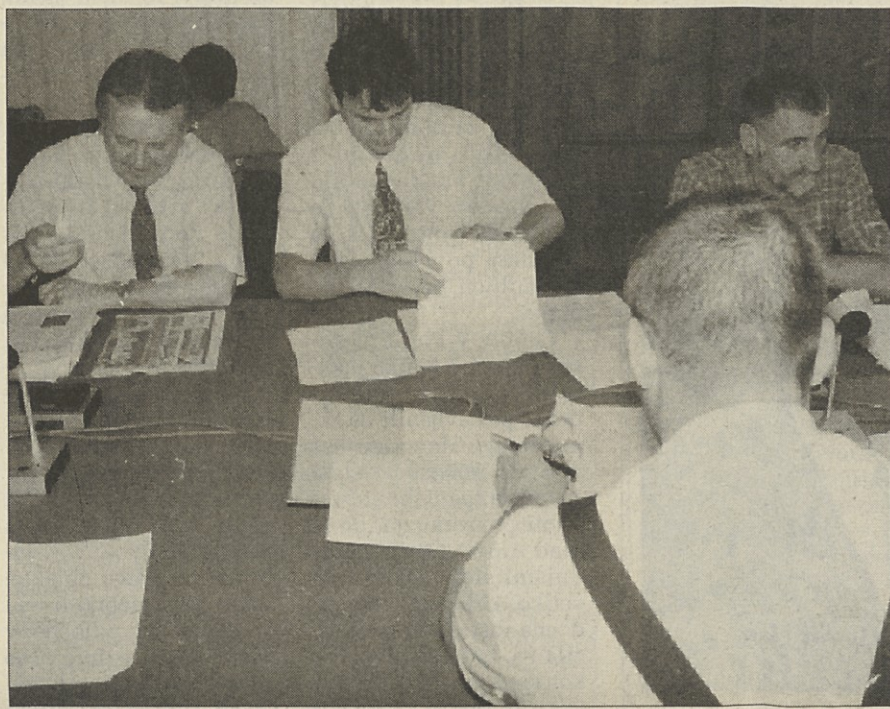
članom državnega sveta, ki naj bi v preiskavi nastopile kot priče. Poleg tega je po njenih besedah od sprejetja sklepa minilo tako malo časa, da »ni se nič izgubljeno«. Člani komisije (predvsem opozicijski) se s takšno razlago niso strinjali in so bili silno ogorčeni zaradi »samovolje« svoje predsednice. Ivo Hvalica je na primer menil, da je bil ves čas »zaveden« in da bi morala Dobrajčeva pravne zadržke

povedati takrat, ko so sklepi sprejeli in ne skoraj dva tedna kasneje. Polona Dobrajčeva je na to odgovorila, da je glasovala proti sklepu in da je pravočasno opozorila na spornost take zahteve in tudi vseh stvilnih drugih sklepov komisije, ki so pravno dvomljivi.

Se bolj ogorčeni pa so bili člani komisije po tem, ko so ugotovili, da predsednica javnemu tožilstvu ni izročila ovadbe zoper odgovorne ljudi v Hitu. Dobrajčeva je za to navedla nekaj razlogov (ovadbo bi lahko vložil samo državni zbor na temelju poročila komisije, tega poročila pa preiskovalci se niso navedli). Kljub temu se je razprava sprevrgla v tri ure trajajočo polemiko, v kateri je Marjan Podobnik obtožil Polono Dobrajčeva, da je »odvetnik Danila Kovačiča«, Dobrajčeva, druge člane komisije, da ne berejo več tisoč strani gradiv o aferi in da govorijo na pamet, Leo Sesterko Jozeta Jagodnika, da prepričuje preiskavo, Jagodnik pa Sesterka, da »minira« sejo. Kljub temu so sprejeli nekaj sklepov - gradiv odslej ne bo prevzemala samo predsednica, ampak trije člani komisije ali njihovi namestniki, o realizaciji vseh sklepov pa bo morala Dobrajčeva redno in v naj-

krajšem roku poročati drugim preiskovalcem. Komisija je tudi sprejela pobudo državnemu svetu, naj odvzame imuniteto Danilu Kovačiču, čeprav so Polona Dobrajčeva, Jozeta Jagodnik, Jozeta Lenič in Tone Persak opozarjali, da to ni v skladu z ustavo.

Po treh urah, ko je v seji sobi ostalo samo se pet članov komisije, so sejo prekinili in se odločili, da razpravo nadaljujejo prihodnji torek. Marjan Podobnik je takoj po prekinitvi sklical tiskovno konferenco, na kateri je ponovil svoje stališče, da Dobrajčeva »premišljeno« deluje proti preiskavi, in povedal, da bi moral državni zbor čim prej oceniti delo predsednice, pa tudi drugih članov komisije. »Sedanja vlada je tako globoko povezana s to svinjarijo, da očitno preiskava ne bo razkrila ničesar,« je dejal Podobnik. Povedal je se, da ima pripravljen seznam funkcionarjev, ki bi jih morali poklicati pred komisijo, za začetek pa namerava kot pričo predlagati Janeza Sirseta. Podobnik meni, da je predlog novega poslovnika narejen tako, da bi zavrl prihodnje parlamentarne preiskave, na primer tisto, ki bo raziskala povezanost Drnovškovega sodelavca Petra Rigla z »gospodom Vukobratom, o realizaciji vseh sklepov pa bo morala Dobrajčeva redno in v naj-

Kdo bo koga? (Foto: Aleš Pavletič/TRIO)

LOKALNA SAMOUPRAVA / NOVINARSKA KONFERENCA

Prehod iz sedanjih občin v nove je prednostna naloga

Pripravljen je nov osnutek zakona o lokalni samoupravi

MAJDA VUKELIČ

LJUBLJANA - Zaradi blokade prejšnje skupščine je uresničevanje lokalne samouprave povsem zastalo. Tudi doslej ni bilo zaznati, da bi se politične stranke, ki sestavljajo novi parlament, intenzivno ukvarjale s prihodnjo občinsko ureditvijo, ki jo predvideva slovenska ustava. Toda očitno se bodo zadeve premaknile z mrtve točke, saj sta tako državni zbor kot državni svet sprejela stališča o uresničevanju ustavne zasnove lokalne samouprave. O aktualnih vprašanjih, povezanih s preobrazbo sedanjih občin v nove, so na včerajšnji novinarski konferenci govorili Ciril Ribičič, predsednik komisije državnega zbora za lokalno samoupravo, Tone Persak, član te komisije, Dušan Plut, predse-

dnik komisije državnega sveta za regionalni razvoj, in Stane Vlaj, vodja strokovne skupine, ki že pet let pripravlja osnutek zakona o lokalni samoupravi.

Da je razvoj lokalne samouprave izjemno zahteven projekt, s katerim se v nekaterih evropskih državah ukvarjajo desetletja, ni treba posebej poudarjati. Tako s strokovnega kot tudi s političnega stališča je vsak prehod iz ene ureditve v drugo izjemno občutljivo dejanje, zaradi česar je toliko pomembnejši čim večji konsenz vseh, od katerih je odvisno uresničevanje lokalne samouprave.

Za zdaj je v parlamentu doseženo soglasje, da je

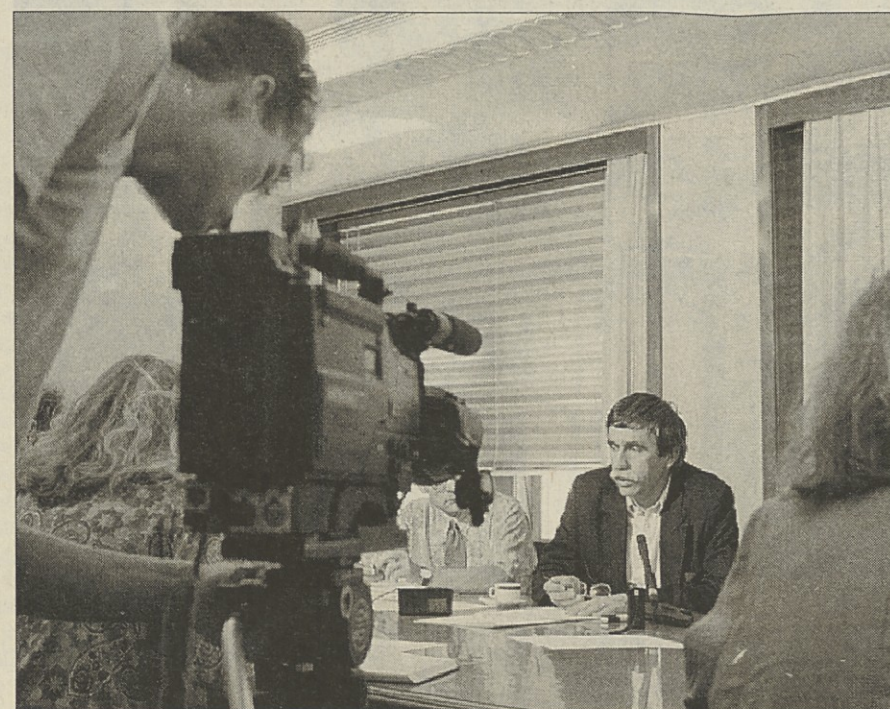
uresničitev lokalne samouprave prednostna naloga, zato je treba zakon o lokalni samoupravi sprejeti do konca leta. Hkrati s tem zakonom naj bi uredili sistema državne uprave in javnih financ ter pravosodje, saj ne bi bilo dobro, če bi te zadeve potekale neusklajeno. Z zakonom je treba razmejiti državne pristojnosti od lokalnih, pri čemer je za nove občine zlasti pomembno, da bodo močne, vplivne in neodvisne. To bodo dosegle, če bodo imele svoje vire financiranja, saj se sicer ljudje zanje ne bodo odločali.

Se vedno ostaja najbolj sporno vprašanje pokrajin kot vmesnih stopenj med občino in republiko. Po

večinskem prepričanju je treba iskati rešitve znotraj ustavnega okvira in njihovo oblikovanje prepustiti samostojnemu odločanju občin. Toda kot so dejali včerajšnji udeleženci novinarske konference, preobrazba v lokalno samoupravo ne bo učinkovita, če bomo ostali le na enostopenjski ureditvi.

Da je prehod v novo lokalno samoupravo nujen, potrjuje tudi dejstvo, da državni zbor s področno zakonodajo centralizira vedno več zadev in s tem prazni vsebino samouprave. Barcelonska konferenca je ugotovila, da je področna zakonodaja največji sovražnik lokalne samouprave. Če ne bomo v razmeroma kratkem času (dveh do treh letih) prišli do novih občin, potem obstaja bojazen, da nove občine ne bodo imele česa urejati, saj si bo vse podredila država.

Strokovna skupina je pripravila nov predlog za izdajo zakona o lokalni samoupravi z osnutkom (podrobnosti bomo predstavili v četrtkovem casopisu), v katerem so že upoštevane temeljne pripombe iz dosedanje razprave. Ena izmed novosti je, da naj bi nove občine imele vsaj pet tisoč prebivalcev, mestne pa najmanj dvajset tisoč (v obeh primerih so možne izjeme). Če bi obveljala ta merila, bi v prihodnje lahko imeli 163 občin. To je seveda le eden možnih modelov, saj se bodo v vsaki občini samostojno odločili, kaj storiti. Možno je, da se bodo celo odločili, da ne gredo v preobrazbo, in bodo občine ostale takšne, kot so zdaj.

Zadeve se premikajo z mrtve točke (Foto: Jože Suhadolnik/TRIO)

ŽELEZARNE / SANACIJA

Slika res ni rožnata

Lani za 19 milijard SIT izgub - Tržni položaj se slabša

MILE ČUK

LJUBLJANA - Člani gospodarskega odbora državnega zbora so bili na včerajšnji seji presenečeni in pretreseni zaradi poteka sanacije Slovenskih železarn (SZ) in izgub, ki so lani znašale 18,9 milijard tolarjev. Državni sekretar za industrijo Ivo Banič je poudaril, da je to precej več, kot je bilo načrtovano. Ustvarjena izguba, ki jo bodo odpisali v breme rezerv, je trikrat večja od bruto osebnih dohodkov (6,1 milijarde tolarjev), kar prepričljivo dokazuje, da so SZ potrebne korenitih sanacijskih ukrepov. To pomeni, da bi država, ki je v sanaciji železarn, vložila ogromna sredstva, privarčevala približno 12 milijard, če bi zaposleni lani ostali doma.

Vlada je že opozorila prenovljeni upravni odbor SZ, da se niso izpeljali nujne revizije, ki bi pokazala dejansko stanje. Revizija zdaj poteka in pričakujejo, da bodo natančni lanski rezultati poslovanja SZ na voljo v dveh mesecih. Pokazala naj bi tudi, ali je mogoče govoriti o morebitnih malverzacijah, na kar je opozorilo nekaj razpravljalcev. Banič je ocenil, da v SZ lani sploh niso obvladovali trženja. Posledica tega je, da se njihov tržni položaj poslabšuje. Slovenske žele-

zarne namreč ne morejo konkurirati vzhodnoevropskim, saj te v cene ne vgrajujejo ekoloških, energetskih in drugih stroškov. Pravo podobo tržnih možnosti naj bi dala raziskava, ki jo bodo kmalu izvedli v okviru programa Phare.

Banič je opozoril, da so letos v prvem četrtletju le zaznani pozitivni premiki, saj se je obseg proizvodnje povečal za osem odstotkov, hkrati pa je za večjo količino iztrženega realno manj denarja. Minister Maks Tajnikar je poudaril, da je po dprl vladni predlog, po katerem naj bi se SZ vsebinsko razdelila na tri dele: metalurgijo, ki naj bi ostala v okviru SZ in bi jo država se naprej deloma ali v celoti sanirala; kovinsko predelovalno industrijo, ki jo je treba ovrednotiti in odprodati ter strojegradnjo. Z iztržkom od prodaje je treba sanirati drugo podjetje in jih potem odprodati. Dolgoročni cilj sanacije je odprodati celotno SZ, pri čemer se tujeemu kapitalu ne bomo mogli izogniti, sta menila oba vladna predstavnika. Odbor je sklenil, naj vlada na osnovi polletnega obračuna pripravi celovito poročilo o poteku sanacije. To vprašanje naj bi obravnaval tudi državni zbor.

ŠOLSTVO / STAVKA

Administrativni ukrepi zoper šolnike

Vlada predlaga zvišanje izhodiščne plače v okviru skrajnih možnosti državnega proračuna

MIJA GACNIK

Šolski minister Slavko Gaber (Foto: Tomi Lombar/TRIO)

LJUBLJANA - Ker se pogajanja med solskimi sindikati in predstavniki vlade včeraj niso uspešno končala in naj bi se stavka učiteljev danes nadaljevala, je na včerajšnji tiskovni konferenci minister za šolstvo in sport Slavko Gaber izjavil, da iščejo rešitev, po kateri bi skušali doseči, da bi učenci kljub grožnjam solnikov dobili spricevala. Minister Gaber pravi, da ministrstvo ni naklonjeno prisilnim administrativnim rešitvam, zato skušajo skleniti vsaj dogovor s sindikati, da bi učenci dobili končne ocene.

Vsem ravnateljem je Gaber poslal tudi dopis, v katerem jim priporoča, da storijo vse, da bi učenci dobili ocene. Vladni pravniki sicer že pripravljajo svoj predlog, saj pravilnik o stavi pravi, da ne smejo trpeti temeljne dejavnosti, delavci pa so po zakonodaji zavezani opraviti

svoje dolžnosti. Minister Gaber je opozoril, da je med sindikati in vlado že usklajeno določilo, po katerem se stavkajočim v primeru, da vlada ne krši kolektivne pogodbe, dnevi stavke ne plačajo. To določilo sicer spada v normativni del nepodpisane kolektivne pogodbe, vlada pa že ves čas pritiska na sindikate, naj podpišejo vsaj ta del. Če bi torej sindikati podpisali normativni del, bi se jim dnevi, ko stavkajo, odbili od plače. Minister Gaber je poudaril, da velja v svetu znano pravilo, da med pogajanjem ni stavke. Opozoril je tudi na velika nesoglasja med posameznimi solskimi sindikati. SVIZ je tako edini, ki se vztraja pri 36 tisoč tolarjih za izhodiščno plačo. Vlada je pri pogajanjih naredila tudi velik korak na prejšnji, saj od prvotne vsote 23.833 tolarjev zdaj ponuja 26 tisoč tolarjev. V pri-

Vlada pa je včeraj sklenila predlagati sindikat, da se vsina izhodiščne plače za prvi tarifni razred v kolektivni pogodbi za negospodarske dejavnosti s 1. junijem do loci v višini 26 tisoč tolarjev in se povečuje v skladu z eskalacijsko lestvico po aneksu h kolektivni pogodbi v gospodarstvu. Za letosnje leto predlaga regres 30 tisoč tolarjev, ki se izplača v tem mesecu. Opozorja, da veljavna normativna ureditev pravice do stavke in kolektivne pogodbe ne predvideva nadomestil plac za čas stavke, solske sindikate pa opozarja, da zaradi njihov stavke ne bi smeli biti prizadeti temeljni interesi in pravice otrok v solah.

pravi je tudi zakon, ki naj bi uredil razmerja med plačami v negospodarstvu. Ministrstvo za šolstvo je v sodelovanju s sindikati pripravilo tudi podroben predlog spremembe zakona o plačah solnikov.

Minister Slavko Gaber je opozoril na nepravilne izračune plac učiteljev, ki so jih v javnost posredovali sindikati. Tako na primer predmetni učitelj z vsjesolsko izobrazbo namesto 36 tisoč, kot trdijo sindikati, prejme 39 tisoč neto. Preracunana plača glede na ponudbo vlade bi tako znašala 42 tisoč, in ne »le« 39 tisoč, kot pravijo sindikati.

DUNAJ / KONFERENCA OZN O ČLOVEKOVIH PRAVICAH

Obnavljanje praznih obljub, ali konkretni napredki za človeštvo?

Velik mednarodni dogodek z nad 4500 udeleženci - Tudi Peterle bo govoril

IGOR SCHELLANDER

pa je na sporedu govor slovenskega zunanjega ministra. Ze 11. junija bo na Dunaj prispel tudi bivši predsednik ZDA Jimmy Carter. Generalna skupščina OZN je za dunajsko konferenco o človeških pravicah določila naslednje smernice in vsebinske cilje:

- * iskanje možnosti za izboljšanje situacije glede človeških pravic ter razpravo o napredkih v tem

visini 125 milijonov silingov, kar je le desetina stroškov vrha v Riu, avstrijsko notranje ministrstvo pa bo za zaščito konference in za osebno zaščito nekaterih osebnosti dostavila okoli 5.000 policajev ter 300 kriminalistov. Brez dvoma bo konferenci spek takel tudi bistvena pozitiv v avstrijski vladi je organizacijo konference podprla s proračunom v

Dunajski konferenci dogodek pa je že v času priprav poskrbel za vrsto kritičnih izjav. Zlasti Amnesty international (AI) je izrazil svojo skepso, češ dunajski vrh o človeških pravicah obeta le vrsto praznih obljub in morda celo poslabšanje stanja v nekaterih državah.

Osnovni problem, tako opozarja vodstvo organizacije, je na primer, da vrsta držav (zlasti iz islamskega kulturnega kroga ter iz 3. sveta) zavrača univerzalnost in nedeljivost človeških pravic kot vmesavanje v državno suverenost. Odprto je ostalo tudi vprašanje, ali naj prisojajo političnim ali socialnim človeškim pravicam večjo težo.

Pretekli teden pa je generalni sekretar Al Pierre Sane v pogovoru za BBC celo govoril o sabotazi dunajskega konferencnega vrha, češ v primerjavi do ekološkega vrha v Riu vrsta državnih vlad dunajski dogodek naravnost bojkotira, udeležba prominentnih osebnosti da ostaja vse do zadnjega odprta. Sane je kritiziral pozne priprave OZN na dunajski vrh, posamezne vlade pa naj bi jih - kljub cedalje večji eskalaciji prekrškov proti človekovim pravicam v kriznih centrih sirmo sveta - ovirale z razpravami o tehničnih vprašanjih.

Dunaj je leta 1979 postal eden izmed sedežev Organizacije združenih narodov.

Višji dohodki davčna reforma s 1.1.94

DUNAJ - S 1. januarja leta 1994 načrtovana realizacija druge etape davčne reforme je zagotovljena: vsak avstrijski davkoplačevalec bo od prihodnjega leta naprej plačal manj davka. »Zeleno luč« za realizacijo reforme sta včeraj dala vlada in socialni partnerji po sklenitvi zadnjih detaljev reforme.

Le-ta bo predvsem v korist delojemalcem z nizkimi osebnimi dohodki, vsak davkoplačevalec pa bo plačal približno 4000 silingov letno manj v državno blagajno. Osebnih dohodkov do 11.500 silingov pa sploh ne bodo obdavčeni. Prav tako se finančni minister ni dotaknil 13. in 14. place, tako da bosta le-ti ostali manj obdavčeni kot navadn mesečni dohodek.

Reforma bo bremenila državno blagajno za približno 17 milijarde silingov. Finančni minister Lacina je dejal, da je reforma že upoštevana v proračunu za leto 1994 ter da gre za pomemben impulz za pozivitev gospodarstva.

Celodnevna šola v Avstriji

DUNAJ - Zvezni minister za pouk Rudolf Scholten je ministrskemu svetu predložil osnutek za novelizacijo solske organizacije, ki predvideva uvedbo celodnevne šole v avstrijski redni šolski sistem že za šolsko leto 1994/95.

Ustanovitev celodnevne šole naj bi bila mogoča na prostovoljni osnovi - potrebno je soglasje med učitelji in stariši. Možno naj bi bile različne solske variante: poleg dosedanjih (izključno dopoldanske) šole bi lahko bila uvedena celodnevna šola z rednim popoldanskim poukom ali s popoldanskim oskrbovanjem dijakov in poglobljanjem v učno snov. Organizacijska sprememba naj bi bila mogoča v ljudskih in glavniholah ter v politehnikumu in nižji stopnji gimnazij.

V Scholtenovem osnuteku je se nereseno vprašanje financiranja. Prav tako tudi ni jasno, ali bo ljudska stranka sprejela ta predlog, saj so se njene predstave glede vprašanja celodnevne šole do zdaj nekoliko razlikovale od socialdemokratskih koncepcij. ÖVP je med drugim dajala večjo težno popoldanski oskrbi dijakov po zgledu dijaških domov. (I.S.)

AVSTRIJA / KONGRES SPÖ

Ljudska stranka govori o oživiljanju razrednega boja

Spravljive besede kanclerja

DUNAJ - Na slab odmev je naletel nastop ministra za socialne zadeve Josefa Hesouna pri strankarskem kongresu avstrijskih socialdemokratov konec preteklega tedna. Kot smo poročali, je Hesoun v svojem govoru pred delegati napadel koalicijskega partnerja ljudsko stranko (ÖVP) in Zvezno zbornico za gospodarstvo zaradi in jim očitaj, da želita tudi v Avstriji uveljaviti trend k demontazi socialnih standardov.

Ceprav je predsednik SPÖ, zvezni kancler Vranitzky, v svojem zaključnem govoru pred kongresom to kritiko zelo omilil ter izpostavil potrebo po partnerskem reševanju problemov in odprtih vprašanj med za-

stopniki delojemalcev in delojemalcev, so v zvezni centrali ljudske stranke ostro in užaljeno reagirali na Hesounove očitke. Generalna sekretarka Korosec je socialdemokratom očitala, da so na kongresu spet oživljali besedni zaklad razrednega boja.

Kancler Vranitzky je nato v okviru televizijske tiskovne ure ponovno naglasal spravljive besede ko je dejal, da socialdemokrati tudi pri naslednjih volitvah nikakor ne mislijo na paktiranje s Haiderjevo FPÖ, glede na evropsko integracijo pa naj bi bila tudi za naslednjo zakonodajno obdobje najbolj resna varianta velika koalicijska socialdemokratov in ljudske stranke (I.S.)

CELOVEC / PUBLIKACIJE

V Celovškem zvonu vrsta zanimivih prispevkov

CELOVEC - V najnovejši številki Celovskega zvonca objavlja glavni urednik revije Reginald Vospnerek razmisljanje o neizogibnih napadih nemških nacionalistov pred volitvami, Andrej Capuder se filozofsko spopirne s pojmom »domovina« in »Evropa domovink«, Andrej Vovko piše o »dobrih sosedih Slovenije« in Peter Millo-nig o vlogi krcanskih demokratov v slovenski vladi.

Jesenican Marko Hudnik v novem Zvonu objavlja svojo poezijo, Re-bula pa nadaljuje s svo-

jim dnevnikom iz leta 1970. S Stefanom Zweigom se ukvarja Matjaz Birk, Igor Senčar pa piše o »Casu in veri«. Sledi esej Jozefa Muhovica o umetnosti. Arturo Martini pa piše o izraznosti kiparstva. Vilko Novak je napisal prispevek o nekdanjem ravnatelju raven-ske študijske knjižnice Francetu Susniku, Alojz Re-bula objavlja tudi obse-zen intervju s profesor-jem Ezio Martinom, zunanji minister Lojze Peterle pa pojasnjuje nekaj trditve iz knjige Ci-čila Zlobca, ki so po nje-govem nepravilne.

CELOVEC / HEARING S PREDSTAVNIKI KOROŠKIH SLOVENCEV

»Vloga Slovenije naj ne bi bila vloga sodnika«

IVAN LUKAN

CELOVEC - Delegacija odbora za mednarodne odnose slovenskega parlamenta se je včeraj mudila na Koroskem. V pogovorih z vsemi ključnimi predstavniki slovenske manjšine se je seznanila z zapletenim položajem znotraj slovenske narodnostne skupnosti, da bi brez da bi posegla v avtonomijo manjšine - po svojih možnostih prispevala k pozitivnem reševanju krize.

Predsednik odbora Zoran Thaler (slika, desno), podpredsednik Borut Pahor (levo) ter članica odbora Mihaela Logar so na tiskovni konferenci poudarili, da je pri pogovorih, ki so potekali v generalnem konzulatu Republike Slovenije v Celovcu, slo za hearing, ter da si bo

ali učitelja, ki ocenjuje, katera stran ponuja pravičen koncept, marveč da prispeva k temu, da se znotraj manjšine najde najmanjši skupni imenovalec.

Thaler je dalje menil, da mora tudi Slovenija najti nov pristop do vprašanja krepitve slovenske narodnostne skupnosti na Koroskem (tudi na gospodarskem področju) ter se pri tem posluževati tudi novih mehanizmov, ki so ji na razpolago kot mednarodno priznani državni. Temu je se dodal, da bi Slovenija morala postati bolj aktivna tudi na tehnološkem in medijskem področju. Konkretno je podprl zahteve koroskih Slovencev po razširitvi slovenskih radijskih in televizijskih oddaj, spreje-

mu signala TV-Slovenija itd.

Borut Pahor se je v svojem prispevku na tiskovni konferenci zavezal za ohranitev pluralizma znotraj manjšine, pri tem pa poudaril, da je razvoj na Koroskem dosegel točko, na kateri je treba napraviti »korak, ki presega dilemo«.

Kot perec problem je navedel rešitev vprašanja nacina in oblike direktnega zastopstva manjšine v legislativnih organih, tako na koroski kot tudi na avstrijski ravni. Po Pahorjevem mnenju tudi ne gre zato, ali bo Slovenija podprla to ali ono stran, marveč da se bio našla rešitev, katero bi podprlo in ki bi zajela čim večje stevilo pripadnikov manjši-

ne. Pri tem pa mora Slovenija upoštevati tudi avtonomnost manjšine, je poudaril podpredsednik parlamentarnega odbora

Mihaela Logar se je izrekla za ohranitev dialo-ga znotraj manjšine kot tudi med koroskimi Slovenci in pristojnimi organi slovenske države. Pridružila se je tudi mnenju sogovornikov, da bo bistvenega pomena za nadaljnji razvoj slovenske narodnostne skupnosti na Koroskem, kako se bo resilo vprašanje zastopstva Slovencev - ali v obliki parlamenta koroskih Slovencev ali pa v obliki integracijskega modela oz. vključevanja Slovencev v stranke.

Včerajšnji sogovorniki delegacije parla-

NOVICE

Bukoshi zahteva prisotnost OZN na Kosovu

DUNAJ - Predstavnik samozvane »Neodvisne pokrajine Kosovo« Bukoshi je v pogovoru za avstrijsko televizijo (ORF) zahteval prisotnost »modrih celad« na Kosovu. Poudaril je, da obstaja »objektivna nevarnost«, da pride tudi na Kosovu do »eskalacije nasilja«, in hkrati obtožil Srbijo, da je le-ta že začela s poskusi izseljevanja in pregona Albancev iz ozemlja Kosova. Bukoshi je udeležence tridnevne konferenco o Albaniji, ki naj bil prispevala k boljsemu medsebojnemu razumevanju konfliktnih strank.

Zaseg desničarske publikacije

DUNAJ - Avstrijska policija je konec preteklega tedna v neki dunajski tiskarni odkrila in zasegla 4000 »svezih« knjig znanega avstrijskega neonacist Gerda Honsika. Le-ta je v Avstriji obsojen zaradi oživiljanja nacionalsocialistične miselnosti, vendar mu je uspelo pravocasno pobegeti v tujino. V knjigi »Premetenec in pošast«, ki jo desnora-dikalni avtor imenuje »dokumentacijo«, Honsik skuša obračunavati z dunajskim lovcom na nacistične zločince in desno-ekstremističnim krogom skrajno zasvoženim Simonom Wiesenthalom.

Huda prometna nesreča graškega industrijalca

VIDEM/LJUBLJANA/GRADCE - Eden izmed vodilnih avstrijskih industrijalcev je pretekli teden bil zapleten v hudo prometno nezgodo na avtocesti med Vidmom in Trbizem 20 kilometrov pred avstrijsko mejo. Podjetnik Franz Mayr-Melnhof in gozdarski veleposestnik Johann Thun-Hohenstein sta zaradi previsoke hitrosti (200 kilometrov na uro!) izgubila kontrolo nad svojim Ferrarijem ter se zaletela v odbojno ograjo. Vozilo se je takoj vnelo, vozač (verjetno Thun Hohenstein) je vkljenen zgorel, Mayr-Melnhof pa je preživel s hudimi poškodbami. Sprva so 44-letnega avstrijskega industrijalca prepeljali v videmsko bolnico, od tam pa je v soboto zaradi svojih hudih opeklin (zgorelo je 40 odstotkov kožne površine) s helikopterjem bil prepeljan v ljubljanski klinični center. Franz Mayr-Melnhof iz Frohnleitha je lastnik največjega evropskega proizvajalca kartonaza.

SPÖ za nekomercialni radio

DUNAJ - Na strankarskem kongresu SPÖ je konec preteklega tedna med drugim bila sprejeta tudi resolucija o zasebnem radiju. Tako naj bi novi zakon o regionalnih radijskih postajah upošteval tudi možnost »odprtih kanalov«, ki naj bi ostali na voljo nekomercialnim radijskim iniciativam in tako imenovanemu radiju občanov. Ta vrst radijskih postaj v sedanjem zakonskem osnutku, ki je bil izdelan od centralnih sekretariata SPÖ in ÖVP, ni bila predvidena.

ÖMV: interesent GASPROM

DUNAJ - Rusko podjetje za nafto in zemeljski plin GASPROM je pretekli petek na Dunaju prvič uradno potrdilo svojo zainteresiranost nad udeležbo pri avstrijskem državnem podjetju ÖMV (Avstrijska uprava mineralnega olja). Trenutno se preverjajo strokovno analizo avstrijskega podjetja, je dejal generalni direktor GASPROM Vjahirev. Tudi udeležba drugega tujeja partnerja pri ÖMV ruskega podjetja ne bi motila. Konkreten interes naj bi bila Libija, o nedavno naglasenih kooperacijskih možnostih ÖMV s slovaško SLOVNAFT pa v preteklih tednih ni bilo slišati kaj novega.

Tesnejše sodelovanje

CELOVEC - Koroski deželni glavar Christof Zernatto se je izrekel za tesnejše sodelovanje med zveznima deželama Korosko in Stajersko. Najvišji koroski politik je s tem v zvezi poudaril, da bi bilo tako sodelovanje obema deželama v korist, predvsem ce gre za skupne projekte, ki jih je treba zagovarjati pri zvezni vladi. Zernatto je s tem v zvezi omenil projekt železniškega predora pod Golico, ki je v interesu obeh dežel. Po mnenju deželnega glavarja naj bi se pred poletjem prišlo do srečanja s stajerskim glavarjem Krainerjem, na katerem naj se bi izdelal prioriteten katalog skupnih prizadevanj.

90 let občina Otok

CELOVEC - Občina Otok na Vrbskem jezeru je pretekli konec tedna praznovala svojo 90-letnico. Občina Otok je nastala leta 1903 z združitvijo občin Skofice in Hodise po odredbi cesarja Franza Jozefa. V okviru slavnostne seje občinskega sveta je deželni glavar Zernatto poudaril, da je zgodovina koroskega turizma neločljivo povezana z zgodovino občine Otok, saj je Vrbsko jezero »zibelka koroskega turizma«. Občina steje 1200 prebivalcev, za turizem pa je na razpolago 5000 postelj.

PRIREDITVE

Sreda, 9.6.1993

SENTPRIMOZ

Kulturni dom, 20.30 - »Sonce nima hlačk ...aber jeder Lupa sein Dach« (Neza Maurer), predstava skupine »Profilantentia«; režija in koreografija: Zdravko Haderlap, prireditelj: SPD Danica;

PLIBERK

Pri Brezniku, 19.00 - Srečanje Glasbene sole iz Slovenj Gradca in Glasbene sole Koroskem, prireditelj: Glasbena sola in SPD »Edinost«;

Cetrtek, 10.6.1993

SELE

Farna dvorana Sele, 14.30 - Koncert ob 40-letnici obstoja Pevskega društva Sele, nastopajo: MePZ in otroški zbor ljudske sole iz Sel,

skupina flavtistov s Kota, MoPZ Borovlje;

Sobota, 12.6.1993

ZELEZNA KAPLA

Otroški dan in Dan odprtih vrat na Lindenhofu, ob 11.00 uri spored za otroke;

SUHA

Na gradu, 20.00 - Srečanje oktetov na Suhi, nastopajo: Oktet Valvazor, Oktet iz Bleda, Tržaski oktet, Doppelquartett Tainach/Tinje, Oktet Suha;

ZITARA VAS

Ljudska sola, 20.00 - Srečanje folklornih skupin; nastopajo: KUD Belčinci iz Prekmurja, KPD »Ivan Cankar« iz Sentjosta pri Vrhniki, MoPZ in folklorna skupina SPD Trta iz Zitare vasi;

IZ TUJINE

Srečanje prijateljev
helenske kulture

ATENE- Prvega velikega srečanja prijateljev helen-ske kulture se je v četrtek udeležilo več kot dvesto osebnosti z vsega sveta. "Prijatelji" so se zbrali v Atenah, srečanje pa bodo nadaljevali tudi ob Egejskem morju. Prvi dan so v Antični glasbeni dvorani Herodus Atticus ob vznožju akropole prisostvovali večeru pesmi in glasbe v šestih jezikih, imenovanem Myrissai to ariston (Duh popolnosti). Predstavili so dela antičnih umetnikov, pa tudi Ronsarda, Hugoja, Valéryja, Goetheja in drugih, ki so iskali inspiracije pri helenskih vzornikih in prihajajo iz različnih držav. Na povabilo Sklada za helensko kulturo, ustanovljene lani, bo teh dvesto osebnosti, med katerimi so predvsem vodilni politiki, ekonomisti in univerzitetni profesorji ter mnogi umetniki, odslo na potovanje na Egejsko morje. Srečanje naj bi končali na otokih Délos, ki je posvečen grškemu bogu svetlobe Apollonu, na Santorinu in Patmosu, otoku, na katerem je bila napisana Apokalipsa. Na teh otokih bodo spremljali koncerte in gledališke predstave, navdihnjene z duhom helenske kulture. (AFP)

Posmrtna vloga Ane Pavlove

AMSTERDAM- Vec kot šestdeset let po svoji smrti igra slavna balerina Ana Pavlova osrednjo vlogo v njenem poslednjem labodjem spevu. Z drugimi besedami, gre za spor o tem, ali naj njeni posmrtni ostanki ostanejo se naprej v "izgnanstvu" v Londonu ali naj se prenesejo v balerinino rodno Rusijo. Marmornata zara s posmrtni ostanki slavne balerine, izgnane po boljševski revoluciji v Rusiji, so shranjeni v krematoriju v okolici Londona. Ceprav Pavlova ni zapustila oporoke, dva nizozemska slikarja trdita, da je bila njena najgloblja želja, da se vrne v ljubljeno Rusijo. Jean Thomassen in Ine Veen se že več let prizadevata, da bi se balerinin pepel prepeljal v Rusijo, kjer bi bil obdan z bliscem in slavo. Ana Pavlova, ki je zaslovela v baletu Labodje jezero ruskega skladatelja Cajkovskega, bi morala biti čascena z večno plamenico in rožami, trdita slikarja. (Reuter)

Neodvisna ameriška produkcija
na severu Francije

PARIZ - Združenje raziskovalnih kinematografov severa (ECRAN) pripravlja na severu Francije posebno prireditve - predstavitev ameriškega filma neodvisne produkcije. V 24 kinodvoranah bodo od 19. maja do 15. junija predvajali 15 različnih programov, med njimi tudi ciklus filmov avtorjev z vzhodne (Scorsese, Warhol, Cassavetes, Woody Allen ...) in zahodne (Jon Jost, Alex Cox, Allison Sanders ...) obale Združenih držav Amerike ter novega ameriškega filma 90. let. Pri predstavitvi slednjega bodo sodelovali tudi sodelavci filmskega mesecnika Cahiers du Cinema. Ob projekcijah filmov bodo tudi številne spremljevalne prireditve in okrogle mize, ki se jih bo udeležilo precej cineastov. (V. R.)

Prvih deset filmov v preteklem tednu
(od 31.05. do 06.06.1993)

V Ljubljani smo končno docakali premiero Drakule, ki je zasedel drugo mesto, v Cankarjevem domu pa je bila premiera Mesa Marca Ferrerija (170 gledalcev). Z lestvice so se poslovili Petelinji rock, Prehod prepovedan in Oddaljena obzorja.

Legenda: Prva številka pomeni število predstav, druga številka gledalcev in tretja bruto izkupicek v preteklem tednu. Stevilke v oklepajih predstavljajo dosedanja skupni seštevek predstav, gledalcev in izkupička.

1. Večno mlad / Lj. kinem.	25 (46)	4.214 (7.467)	1.641.450 (2.910.050)
2. Drakula / Mladina film	18 (18)	4.078 (4.078)	1.646.700 (1.646.700)
3. Beethoven / Carnium	19 (108)	2.842 (18.599)	964.500 (6.378.050)
4.Prva ljubezen / Mladina film	28 (51)	1.445 (2.194)	564.850 (1.089.150)
5. Igra solz / Mladina film	28 (263)	1.117 (16.577)	438.950 (6.532.050)
6. Reka poje mi / Mladina film	7 (53)	905 (4.079)	307.800 (1.372.100)
7. Privezi me! / Mladina film	21 (108)	671 (9.706)	262.750 (3.778.600)
8. Prsūt, prsūt / Mladina film	4 (5)	646 (857)	258.400 (342.800)
9. Oblegani / Lj. kinem.	18 (112)	467 (8.053)	129.400 (2.681.550)
10. Igralec / Poly Bros.	9 (?)	283 (2.031)	113.200 (812.400)

V Zagrebu je bila prav tako premiera Drakule, Večno mlad je se vedno na prvem mestu. Navajamo število gledalcev v preteklem tednu in (v oklepajih) skupno število gledalcev.

1. Večno mlad	9.947	(20.791)
2. Drakula	6.150	(6.150)
3. Singles	2.899	(11.328)
4. Oddaljena obzorja	1.980	(9.214)
5. Igra solz	1.193	(21.774)
6. Folks	1.069	(1.069)
7. Igralec	948	(12.909)

Prvih pet mest na mednarodnem tržišču so v tednu med 19. in 25. majem zasedli naslednji filmi (izkupicek v milijonih USD):

1) Indecent proposal	9, 22	(21, 1)
2) Sommersby	2, 6	(39)
3) Groundhog day	2, 21	(13, 14)
4) Les visiteurs	1, 9	(45)
5) The piano	1, 33	(1, 33)

Igor Kernel

FILM / USPEŠNICA F. F. COPPOLE

Drakula

Drakula pred Coppolo

Italijanska revija za modo Donna je izdelala naslednjo primerjavo med doslej posnetimi filmi na temo Drakule:

- PRVI: Nosferatu, Murnau;
- MOJSTROVINA: Vampir, Carl Theodor Dreyer;
- NAJBOLJ VZNEMIRLJIV: Drakula, Tod Browning, Bela Lugosi v glavni vlogi;
- NAJBOLJ ZLOGLASEN: Drakula-vampir, Terence Fisher in Christopher Lee;
- NAJBOLJ SILOVIT: Prosim...ne za vrat, Roman Polanski;
- NAJBOLJ KRITIZIRAN: Drakula, Andy Warhol;
- NAJBOLJ NEUMEN: Drakula išče kri device...in umre od žeje, A. Margheriti, Vittorio de Sica;
- NAJBOLJ ZLOGLJIV: Blacula s temnopolnimi igralci;
- NAJBOLJ ROMANTICEN: Nosferatu, W. Herzog, Klaus Kinski, Isabelle Adjani;
- FILM BREZ REPA IN GLAVE: Vamp, Grace Jones kot vampirka, pred katero vsi bežijo. (T.L.)

Drakula -
diktator mode

PARIZ, MILANO - Aristokrat iz bogate družine, Drakula, je prepiral tudi vrhunske modne kreatorje, da je on tisti, ki bo nekaj časa narekoval smernice mode. Byblos je del svoje kolekcije popolnoma podredil zahtevam aristokratskega vampirja. Ob lahkih, strogo krojenih hlačah in srajcah ter telovniku mora obvezno viseti zlata ura, da človek ve, kdaj je čas za hrano, in da Drakula ve, kdaj je čas za kri. Malo manj vsakdanja so "vampirski" očala a la Jean Paul Gaultier iz njegove kolekcije Junior (na sliki reklama zanje), za katere je kreator dobil idejo ob Drakulovih napadih slabosti, ko se je skušal oddežati na vratu katere od lepotic. (T. L.)

Posodili so mu telo: Bela Lugosi, Klaus Kinski in Kiefer Sutherland (Foto: arhiv)

Francis Ford
Coppola -
Drakula
in prihodnost

HOLLYWOOD - V Coppolovi verziji Drakule je v ospredju romantična pripoved o ljubezni med vampirjem in Mino Murray (igra jo Winona Ryder, na sliki levo zgoraj), lepo in čustveno herojko.

»Ljubezen Drakule do Mine je čista in nedolžna, kot tista med Romeo in Julijo ali Tristanom in Izoldo, čustvo polno tragike, epike, ki lahko premaga karkoli in kogarkoli. O taki ljubezni nisem nikoli prej pripovedoval, sedaj sem navdušen, « je odgovoril Coppola na pripombe kritikov, da je njegova zgodba o vampirju preveč nabita z erotiko.

Coppola je povedal, da je hotel z Drakulo »posneti samo en lep film, ki bi prinesel veliko denarja.« Zato je bila reklama za film tudi tako bučna in povsod prisotna.

»Pobral bom ves zaslužen denar in začel načrtovati projekte, ki si jih želim posneti že vse od zacetka kariere. Imam se veliko sanj, na prvem mestu sta novi verziji Ostrzka in Frankenstein.«

Vendar bo *The Cure* naslednji film, pri katerem bo Coppola tako scenarist kot režiser. Iz zgodovine in pravljicnosti, se bo Coppola moral za nekaj časa preseliti na realna tla sedanjosti. Tema filma: AIDS. Režiser pravi, da bodo stalni in mladi igralci v filmu z igrali tako prepričljivo in ganljivo, da bodo znanstveniki takoj odkrili cepivo proti smrtonosni bolezni. (T.L.)

Kdo je Drakula?

NEW YORK - Za masko vampirja leta se skriva eden najbolj zanimivih igralcev nove generacije: Gary Oldman.

V svoji igralski karieri se je Anglež Gary Oldman odlikoval že v številnih vlogah, največkrat pa so mu režiserji zaupali vloge psihopatov: bil je Sid Vicious, vodja skupine Sex Pistols, ki je umrl zaradi prevelikega odmerka mamil v biografiji Sid in Nancy. Bil je tudi Joe Orton, homoseksualni komediograf v filmu *Prick up your eyes*. Igral je filmu Rozenkrantz in Guildenstern sta mrtva, ki je dobil Zlatega leva v Benetkah.

Res je, da ni igral v uspešnicah in financo najbolj uspelih filmih, vendar so ravno te vloge Oldmanu prinesle status kultnega igralca, ki je znal zasloveti tudi brez Hollywooda. Dve vlogi sta mu vendar odklenili skrbno zaprta vrata filmskega raja: psihološka kriminalka Stanje milosti, v katerem je igral s Seanom Peanom, in vloga Leeja Harveyja Oswalda v JFK Oliverja Stonea.

In končno je napočil čas za njegov veliki triumf, postal je sam gospod Drakula v filmu Francisca Forda Coppola *Bram Stoker's Dracula*. »Samo on je zmogel to vlogo,« pravi Coppola: »Videl sem njegove filme in spoznal, da bo Gary znal odlično igrati tako nevšečnosti kot pri-

Poljub v Coppolovem filmu - Drakula v 90. letih išče večnost skozi ljubezen (Foto: arhiv)

kupnega gentelmena.« Oldman, 34 let, živi v New Yorku z igralko Umo Thurman (Nevarna razmerja), v prostovoljnem izgnanstvu, ki ga sam opisuje takole: »Tu ni razrednega ločevanja, ki je stalno prisoten v angleški družbi. Če bi ostal v Londonu, bi najverjetneje že zdavnaj opustil igranje: tam so me označili kot »delavski razred« zaradi moje družine, in nikoli mi ne bi ponudili vloge aristokrata, kakršen je Drakula.«

Na sliki desno zgoraj kot Drakula, pod njo pa Gary Oldman kot on sam. (T.L.)

Christopher Lee kot Drakula z mesnim poželenjem v 60. letih (Foto: arhiv)

Vampirski muzej

DUBLIN - Za čaščenje slavnega vampirja obstaja tudi muzej, kje drugje kot na Irskem, domovini očeta Coppolovega Drakule, pisatelja Brama Stokerja (1847 - 1912). Bolj natančno, na Parnell Square 18/19 v Dublinu so odprli muzej v čast pisatelja Maurica Gorchama, nekaj prostora pa so namenili tudi drugim pisocim Ircev, s slavnim Bramom Stokerjem na čelu.

V muzeju je razstavljena kopica slik iz pisateljevega življenja, prva izdaja Drakule, gledališki list prve predstave Drakule v Gaiety Theatreu 23. januarja 1928. Razstavljeno pa je tudi nekaj fotografij s snemanja filma o tem znanem vampirju, ki ga je v začetku stoletja posnel nemški ekspresionist Murnau.

Morda pa bodo v Romuniji, domovini samega Drakule, odprli muzej posvečen izključno samantnemu vampirju, saj je jasno, da krvi željni aristokrat ne bo dolgo zdržal v senci manj znanih "pisateljčkov". (T.L.)

ALI JE CESAR NAG? / FILOZOFIJA IN ŽIVLJENJE

Tudi strpnost je lahko prisila

Nasilje nad estetiko, estetizirano nasilje ipd. so različne variacije na temo »estetika in nasilje« - Takšen je bil naslov nedavnega kolokvija, ki ga je v Informativnem centru ljubljanske Moderne galerije pripravilo Slovensko društvo za estetiko

Fasistični korporativizem, nacistični totalitarizem in ruski boljševizem (s svojimi »realsocialističnimi« derivati) so zgodovinske izkušnje, ki govorijo v prid tezi, da v družbi, v kateri ni političnega in ekonomskega pluralizma, ne more obstajati niti kulturni pluralizem. Ampak po nasemu prepričanju velja tudi obratno! Če namreč v neki družbi ni kulturnega pluralizma, lahko z veliko verjetnostjo trdimo, da bo umanjkal tudi politični in ekonomski.

Estetika je torej v tešni zvezi s politiko, bolj natančno, z državo. Država nikoli ni in ne bo odstopila od svoje regulativne, pogosto tudi arogantno-oblastniške pozicije. Zato je nemški nacionalsocializem gotovo »najcistejši«, prav »idealno-tipski« primer »nasilja nad estetiko«. Barbarski obracun z nemško avantgardo v 30-tih letih tega stoletja je do podrobnosti razdelan scenarij državnega zatiranja določene estetike. S tem namenom so nacionalsocialisti organizirali nesteto »difamacijskih« razstav, na katerih so skušali prepričati ljudstvo, da je nemška avantgarda »izrojena«. Na vso moč so si prizadevali dokazati, da so avantgardni slikarji pravzaprav »nori mala-

rji«, nepristevni in kot takšni škodljivi za (»zdravo«, korporativistično) družbo. Da bi se izognili »zmesnjavi« v estetskih vprašanjih so celo ukinili umetniško kritiko.

Izrojeno ni bilo le avantgardno slikarstvo, ampak tudi atonalna glasba, ki se kajpada nikakor ni skladala z ritmom koracnic. Ideološko diktirana/dirigirana glasba je nedvomno, kot je to na nedavnem kolokviju Slovenskega društva za estetiko Nasilje in estetika povdarila Cvetka Bevc, »odraz in sredstvo politične moči«. Po tiranski logiki surove moči je transfer krivice z osebe na skupnost preprosta linearna operacija, ki je Adolfu Zieglerju, nacionalsocialističnemu estetičnemu patronu, omogočila, da pride do naslednjega sklepa: »Ker izhaja iz glasbenega nauka Zida Arnolda Schönberga, razlagam atonalitete tudi kot produkt judovskega duha.« Nič lažjega.

»Nasilje nad estetiko« je posredno nasilje nad ljudmi. Hitler je sistematično moral Zide, ampak se je še bolj minuciozno lotil njihovih kulturnih dosežkov. Zakaj mu niso zadosčale

samo plinske celice, nam zgovorno pove njegova parola: »Nobeno ljudstvo ne živi dalj kot dokumenti njegove kulture.« Kako dobre učenice in zveste epigone si je najdel Hitler na območju nekdanje Jugoslavije, nam je na kolokviju »Estetika in nasilje« s sliko in besedo ponazoril Zelimir Koscevič. Razruvani dubrovniški Stradun, uničene secesijske stavbe v Osijeku, nesteto uničenih cerkev itn., vse skupaj okoli 700 uničenih ali poškodovanih kulturnih spomenikov - to je (dosedanja) bilanca vojne (samo) na Hrvaškem. Zato pogosto uporabljana sintagma »etnično čiščenje« ne pomeni samo pobijanje oz. preganjanje prebivalstva, ampak tudi uničevanje »dokumentov njegove kulture«.

Ob temi »estetika in nasilje« velja pripomniti se nekaj. Razen »nasilja nad estetiko«, o katerem je prej tekla beseda, obstaja še »estetizirano nasilje«. Tukaj imamo opravka z nekim navideznim paradoksom, da namreč nekaj, kar je izvirno »grdega« (nasilje), več umetnik lahko prelevi v umetniško, estetizirano lepoto. Spo-

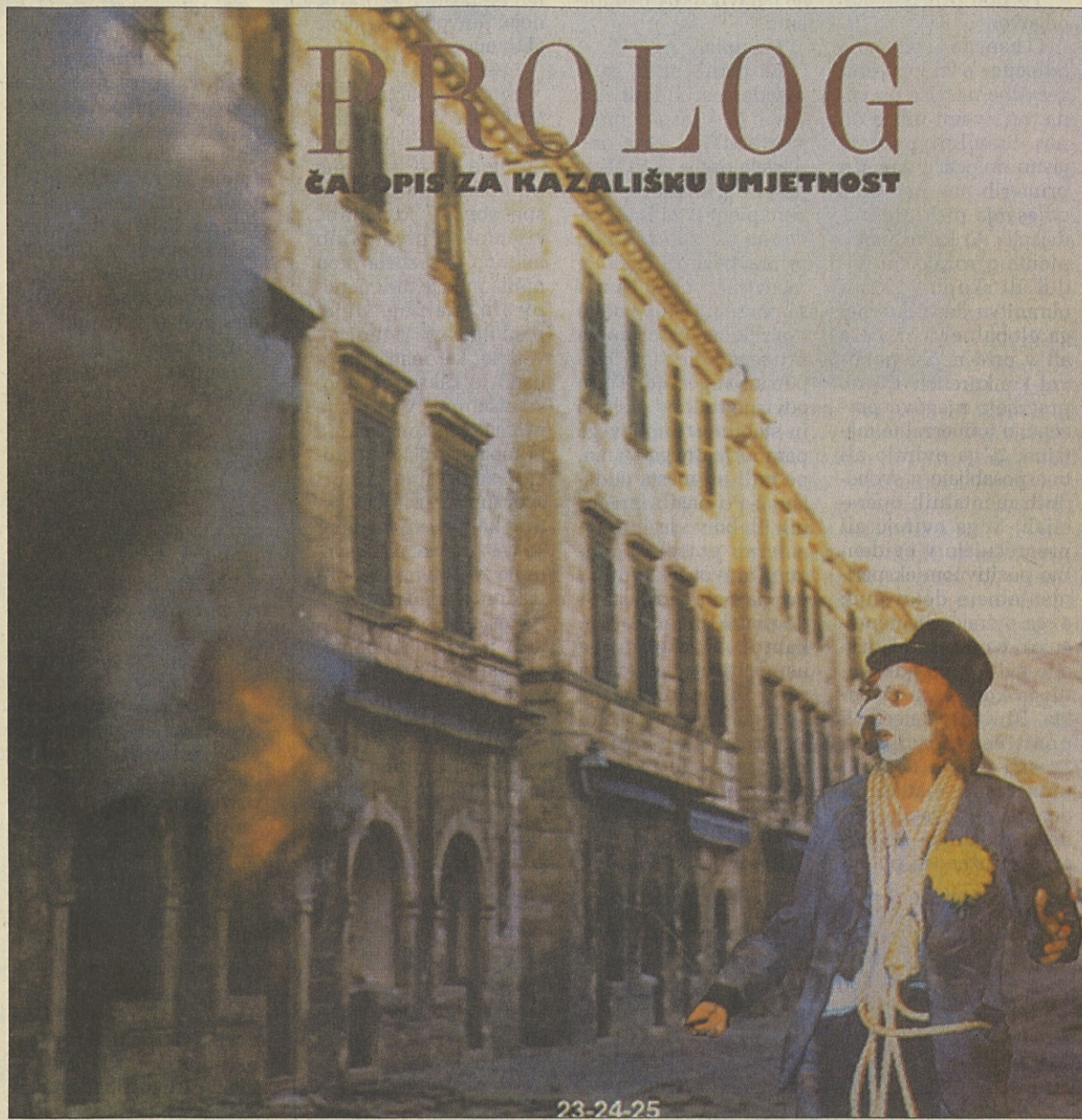
mnimo se samo znanega Andricevega opisa turške metode eksekucije, t.i. »naticanja na kolac«, ko žrtev umira (celo več dni) v nezalisanih bolečinah. Ali pa Lautreamontovih Maldororjevih spevov, Markiza de Sada, nepregledne množice antologijskih prizorov nasilja na filmu itn. K temi estetiziranega nasilja nedvomno lahko pristojemo tudi referat Andreja Medveda (ki ga je na kolokviju prebral Igor Zabel) o akcionistu Hermanu Nitschu, zagriženemu klavcu prežvekovalcev in autodestruktivcu Günterju Brusu, ki se je ukvarjal z rezanjem lastnega telesa.

Omenimo na koncu še tretji aspekt teme »estetika in nasilje« - dokumentarnost in njegov odnos do »estetiziranega nasilja«. Najboljši primer so gotovo vizualni mediji - fotografija, televizija, video... Pri dokumentarni fotografiji je pomembno to, da je bil fotograf v pravem trenutku na pravem mestu in mu je uspelo posneti neki enkratni, pretresljivi dogodek. To se je zgodilo Eddiju Adamsu, fotoreporterju agencije Associated Press, ki je leta 1968 sredi vietnamske

vojne v objektiv svojega fotoaparata ujel trenutek, ko Nguyen Ngoc Loan, šef sajgonske policije, iz neposredne bližine strelja v glavo nekega ujetnika. »Tisti ali tisto, ki je ali kar je na fotografiji, je tarča«, zapiše Barthes v Camerilucidi in po naključju zadane v bistvo omenjene fotografije. Fotografija je kasneje seveda sla skozi »filter kulture«; zvedeli smo se veliko drugih detailov, npr. ime žrtve, banalno uso-

do morilca, ki je kasneje emigriral v ZDA in postal pekac pizz itn. Adamsov posnetek je dejansko postal ne le politično, ampak tudi estetično dejstvo (Barthes: »Fotografijo konsumiramo estetično, ne politično.«), ali pa z drugimi besedami - izvirno dokumentaristični material si je priboril status artefakta in pristal v območju »estetiziranega nasilja«.

Zato je morda malce naivno slepo priseganje na mobilizacijsko moč medijev. Kot je v svojem prispevku na omenjenem kolokviju opozorila videastka Marina Gržinić, imamo opravka z določenim »kratkim stikom«, saj grozodejstva iz npr. bosanske vojne mediji ne le predvajajo, ampak istocasn

Naslovnica časopisa Prolog z dubrovničkim Stradunom v plamenih in igralcem iz Tauferjeve predstave Kraljevo

GLASBA / OBLETNICA ZBORA CONSORTIUM MUSICUM

25-letnica

MILAN STIBILJ

musicum z ustanoviteljem in umetniškim vodjem dr. Mirkom Cudermanom na celu.

Bili so casi, ko so se samozvani »esteti« skušali uveljaviti z vpeljevanjem nekakšnih bosonogih kulturnih agitatorjev, ki bi »širokim ljudskim množicam« vcepili tisto pravo glasbo »od src«, ko so politično pogojeno »oktetomanijo« in izkoriščanjem političnega položaja samoboudovalno stregli svojim diletantskim ambicijam in uspeli tako po kosčkih in vztrajno podirati naso zborovsko kulturo. Se več: s sodelovanjem najmanj sposobnih glasbenikov, ki so v politizaciji stroke odkrili enkratno možnost za

lastno uveljavljanje, so dosegli danes že bolešno razvrednotenje strokovnosti, katerega vrh ledene gore, zalibog gotovo vedno brez upa na izboljšanje, spet in spet odmeva v našem dnevnem časopisu.

To so bili tudi casi, ko je pričel delovati zbor Consortium musicum. Vsebinska usmerjenost njegovih programov - srz predstavljata baročna in klasična liturgična glasba, pri čemer tudi domača ustvarjalnost ni zapostavljena - je v prvih letih delovanja povzročila nerazumevanje pri politiki in glasbenikih, ki so »gojili« skupne interese in so se brez vzroka in potrebe cutili ogrožene. Vztrajnost prizadevanj in doslednost usmerjenosti dela za stvar brez lažnega nacionalizma, pa vendar tudi s skr-

bjo za našo glasbeno dedščino kot nenadomestljivo slovensko kulturno vrednoto, sta pripeljala do nedeljskega koncerta kot slavnosti ob petindvajsetletnici (v veliki dvorani Slovenske filharmonije, 30. maja letos) s pogledom na prehojeno pot, ki lahko le razveseljuje. Naključje ali ne, v

zmesnjavi našega opernega sindroma nam je Consortium musicum pod vodstvom svojega neutrudnega skrbnika Mirka Cudermana in ob sodelovanju odličnih solistov, tenorista Alda Baldina in basista Marka Finka, ter spremljavi priložnostno sestavljenega orkestra predstavil prav

glasbo opernih skladateljev Giuseppa Verija Quattro pezzii sacri in Giacoma Puccinija Messa da gloria. Na trenutke prav opernoju-naska glasba s poglobljeno-stjo liturgičnih besedil je bila vsekakor ustrezna programska poteza za zasluženo slavo zborovskega združenja.

Nagasawa pripravlja razstavo v beneškem okolju

BENETKE - Razstavo konceptualnega umetnika Hidetoshija Nagasawe bodo 12. junija odprli v plemiškem nadstropju hiše Grossetti v Benetkah v razstavnih prostorih kulturnega društva Nova Ikona. Razstava, ki jo je umetnik začel postavljati 20. maja, obsega instalacijo, postavljeno primerno značilnemu beneškemu interieru, in se stiri druga dela. Nagasawa, rojen v japonski družini v Mandžuriji, je razvil zelo osebno konceptualni stil, ki ga zaznamuje izvirna sinteza vzhodnih in zahodnih elementov.

Nagasawa bo na povabilo direktorja beneškega bienala Achilla Bonita razstavljal tudi na letošnjem bienalu. Kot je zapisano v spisih društva Nova Ikona, Bonito Nagasawu priznava vlogo simbolne osebnosti, ki prestopa nacionalne meje v umetnosti devetdesetih let. Med njegovimi najpomembnejšimi deli sta instalacija Drevo iz leta 1993, Rozni kraj iz leta '85 in Strela iz leta '89. Umetnik bo razstavil tudi potopis potovanja okrog sveta na kolesu, ki se je končalo v Milanu, kjer se je avtor srečal z milansko in torinsko revno umetnostjo. (Ansa)

V teh dneh se lahko osvežite tudi tako, da si od jutri dalje ogledate razstavo slik Pavleta Sedeja v ljubljanski Vodnikovi domačiji

Babica²

gre na jug

design: LUKS Studio

MLADINA FILM in VOGUE & KLINE PRODUCTION pripravljata nadaljevanje

filma VINCI VOGUE-ANŽLOVARJA: BABICA GRE NA JUG.

Projekt je posvečen vsem vojnim sirotam, njim je namenjen tudi čisti dobiček

filma. Ker država še naprej subvencionira samo filme, ki jih očitno

ne marate gledati, apeliramo na vsa podjetja, uspešnejša od države,

da nam pri tem projektu pomagajo.

Prosim, vrnite našemu filmu barve.

Z G O D B A 27

Interpretacija
neke slutnje

BOJAN RAUTER KOSIC

Iz osebnega dnevnika člana oddajniške posadke:

To noč pričakujemo odgovor.

O tem, da je bila naša odločitev o izklopu univerzalne matrice pravilna, ne dvomi nihče od nas. Pravilnik povsem jasno določa, v katerih primerih moramo brez odlašanja prekiniti oddajanje: A) kadar percipienta ogrožajo individi ali skupine zaradi ohranitve destruktivnega globalnega procesa ali v prid neperspektivni konkurenci; 1. preprečujejo njegovo percepcijo univerzalne matrice; 2. ga ovirajo ali onesposablja v svobodnih mentalnih operacijah; 3. ga ovirajo ali preprečujejo v evidentno pozitivnem eksperimentalnem delovanju; 4. ga ovirajo ali preprečujejo v procesu realizacije evidentno adekvatnega končnega projekta. B) Kadar katerikoli pozitiven percipient razsiri vest o obstoju univerzalne matrice in domnevno lokacijo njegove oddajnika do stopnje ogroženosti oddaj-

V primeru ogroženosti sevalnika dodaten predlog: fokusiranje matrice naravnost na percipienta.

Percipient A: Eksperiment, ki ga je izvedel percipient A z osebo C, je uspel. Bioojacevalnik, ki ga je predlagala oseba C, je stvar najbližje prihodnosti; percipient B že isče primerne osebe, ki bi bile pripravljene za psihoterapevtski proces. Ni mu se povsem jasno, koliko oseb bo zadostovalo za primerno ojačitev telepatske sugestije. To je odvisno tudi od globine in stabilnosti njihovega parnormalnega stanja, pa tudi od mesta oddajanja. Po nasih izračunih jih bo v idealnih razmerah potrebno najmanj devet. Dvomimo pa, da bo percipient A dognal ključno točko, kamor bi bilo treba usmeriti ojačan voljni snop in način njenega razbitja. Njegovo obstoječe znanje je za kaj takega presibko in prezgodnje. In brez univerzalne matrice bo takšno tudi ostalo.

Pojavlja se se večji

cnih potezah - čeprav smo mu več kot nazorno razkrili namen nase navzočnosti in čeprav je dojel pravo ozadje svoje aktivnosti.

Oseba C:

Sprva je kazalo, da bo igrala vlogo dostojnega tekmeča percipientoma A in B. Njene parapsihicne moči in sposobnosti so namreč izjemne. Univerzalno matrico je zaznala pred njima in jo je tudi percipirala najpogostejše; pred njima se je tudi zavedala, kaj matrica pomeni in kaksne možnosti vsebuje. Vendar je premalo racionalna, da bi mogla z njeno pomočjo samostojno urediti svoj um in psihični kaos - kajti njeni nameni so vse prej kot čisti: svet ne želi pomagati, ampak mu zavladati.

Poslanstvo percipienta A je odkrila s pomočjo sanjske projekcije, nakar se je pričela projicirati se v sanje percipienta B, upajoč, da bo tako izčrpala njuno znanje. Vendar je že kmalu ugotovila, da za kaj takega ni sposobna, zato se je s percipientom A po-

nika in njene posadke; C) ...

Zgodilo pa se je marsikaj od tega. In se se dogaja.

Pravilnik ne določa, kaj moramo storiti v položaju, v katerem smo se znašli. To pomeni, da moramo samostojno presoditi o resnosti položaja, domisliti pravilno potezo, jo posredovati kot predlog matični ladji ter jo v primeru odobritve nemudoma izvesti. Nas predlog se glasi: onemogočiti osebo C v nadaljnjem subverzivnem manipuliranju s percipientoma A in B, znova vključiti sevalnik in percipientoma A in B omogočiti nadaljevanje njunega dela. Prepričani smo namreč, da oddajnik se ni ogrožen, čeprav od trenutka razkritja naše lokacije vsake toliko časa opazimo posameznike in skupine, ki se z (neustreznimi) detektorji sprehajajo po dolini. Ampak ni skrb. V nedolgem stanju je oddajnik za človekove instrumente in percepcijo popolnoma neopazen.

problem: ce bomo morali osnesobiti osebo C, bo percipient A ostal brez najposobnejše sodelavke. Bo zmogel nadaljevati brez nje? Jo bo lahko nadomestil?

Percipient B: se dobro zaveda svoje napake. Oseba C z njim ni imela veliko dela; predbro je vedela, kako močno je dojemljiv na vplive, ce so podkrepili z zadostno mero erosa. Ni nam jasno, ce mu se ga ne loti konkretnije. A gotovo ga pozna bolje kot mi; v sebi nimamo nicesar, s cimer bi se lahko ustrezno zvezeli v njuno zapleteno dusevnost.

Ponovno razmišljanje o možnosti sodelovanja percipientov A in B - ta varianta bo zagotovo pršla v postev, ce bo sevalnik moral ostati ugasnjen. Percipient A, kot že rečeno, ni sposoben aplicirati matrice na celotno področje svoje mentalne slike, percipient B pa ima veliko možnosti za dokončno sistematisacijo, vendar se zmeraj premalo razmišlja o prakti-

vezala osebno ter začela sodelovati v njegovih eksperimentih. On o njenih skritih namenih se zmeraj ničesar ne ve. Ko je dognala njegove umske meje, se je konkretnije lotila se percipienta B. Njena sugestija, da objavi svoje odkritje ter ponudi svoje znanje sodelavcem, je bilo nadvse uspešno, kajti dobila je več, kot je pričakovala: informacijo o obstoju in lokaciji sevalnika ter namenu obstoja univerzalne matrice. Se kak dan ali dva in postala bo prva (in najbrž tudi edina) »sodelavka« percipienta B. Če ji seveda prej ne prepregimo.

Kako jo bomo zavrl, nam se ni znano. Obstajata dve možnosti: z blokirno frekvenco ali fizično - to je odvisno od ocene o stopnji nadaljnje izpostavljenosti sevalnika. Če fizično, bo nekoga od nas doletela sreča, da se po dolgem času poda med človeška bitja. Jaz se bom prostovoljno javila za to nalogo. Nadvse me mikla priti v osebni stik z osebo C.

MEROSLOVJE / UVELJAVITEV SISTEMA IN PROPAD DOLOČENIH SLUŽB

Avstroogrsko meroslovje po
podpisu metrske konvencije

Cesarjeva želja: »Noben državljani ne bo potreboval več kot en dan potovanja, da bi lahko dal overiti svoja merila.«

MARTIN SEVER

Potem ko je cesarica Marija Terezija uveljavila obsiren meroslovni sistem, so ustrezne službe vedno bolj propadale. Meroslovne oblasti so cedale bolj obtoževali, da ne delujejo korektno in da so podkupljive. Tako je bil na primer direktor dunajskega meroslovnega urada 19. junija 1861 razresen svoje položaja zaradi obtožbe, da noben državljani ne bi potreboval več kot en dan potovanja, da bi lahko dal overiti svoja merila. Ob takratni infrastrukturi in razpoložljivih prometnih sredstvih je bilo mogoče to zahtevo izpolniti le z ustanovitvijo velikega števila uradov (Eichamt) in merilnic za sode (Eichstelle). Treba je bilo ustanoviti centralno službo za administrativno delo z meroslovnimi ura-

di. Ta služba je prevzemala vedno več novih nalog in s tem prerasčala v današnji Zvezni urad (BEV). Komisija N. A. C., ki se je pozneje preimenovala v N. E. K. (Normal - Eichungs - Kommission), je pridobila iz Pariza dve kopiji prametra s številkami 15 in 19 ter dve kopiji prakilograma, številki 14 in 33 (cena teh normal je bila v današnji valuti 2, 97 milijona ÖS). Leta 1890 so bile te normale pregledane. Pri pregledu dolzin iz protokola ni razvidno, ali rezultati veljajo za obe kopiji ali samo za eno in za katero od obeh.

Meroslovno delo se je odvijalo v meroslovnih nadzornih okrožjih (Aich-

aufsichtsbezirke). Vsako okrožje je imelo svoj sedež z nadzorništvom (Aichinspektorate), ki je vodilo meroslovne urade na svojem področju. Ob koncu stoletja je bilo deset meroslovnih nadzornih okrožij s skupno 390 meroslovnimi uradi (Aichamt) in merilnicami (Aichstelle). Po stanju konec leta 1898 je bilo stanje teh uradov naslednje: 1. Spodnja Avstrija s sedežem na Dunaju - 44 uradov, 2. Gornja Avstrija in Salzburg s sedežem v Linzu - 33 uradov, 3. Stajerska in Koroška s sedežem v Gradcu - 44 uradov, 4. Primorska in Kranjska s sedežem v Trstu - 27 uradov, 5. Dalmacija s sedežem v Zadru - 15 uradov, 6. Tirolska in Vorarlberg s sedežem v Innsbrucku - 39 uradov, 7.

Zemljevid Avstroogrške monarhije 1815-1919

MEDICINA IN EKOLOGIJA / OB IZIDU KNJIGE KABILA AL-SABTIJA: SEVANJE IN CITOGENETSKE POŠKODBE

Citogenetika

PETER STEGNAR

Knjiga Sevanje in citogenetske poškodbe Kabila Al-Sabti je prava novost v strokovni literaturi na področju vplivov ionizirajočih sevanj na citogenetske poškodbe. V knjigi, ki je namenjena tako strokovnjakom kot laikom, so prikazani vplivi sevanja na zdravje ljudi s poudarkom na citogenetskih poškodbah. To je prva knjiga te vrste v slovenskem jeziku. Pisec v njej obravnava vpliv onesnaževanja okolja in učinke sevanja na poklicno izpostavljeni ljudi z uporabo kromosomskih aberacij, z metodo izmenjave sestrskih kromatid in z metodo mikronukleusov.

V bližnji preteklosti se je močno povečalo zanimanje za meritve poklicne izpostavljenosti nizkim dozam ionizirajočih sevanj, za katere se kot biološki dozimeter uporablja analiza krvnih limfocitov. Prav tako se je povečalo raziskovalno delo pri preučevanju posledic sprememb DNK (deoksiribonukleinske kisline), ki jih povzročajo nizke doze ionizirajočega sevanja in številni kemijski agensi, ki delujejo nanje na različne načine. Glede na to bi lahko tudi v našem prostoru z opazovanjem limfocitov ljudi, ki so poklicno izpostavljeni na delovnih mestih, ter pri zivalih, ki na-

ZNANOST IN TEHNOLOGIJA

Pogovori guvernerja
W. D. Schaeferja na MZT

V okviru obiska v Republiki Sloveniji je bila večer, 8. junija letos, na uradnih pogovorih na Ministrstvu za znanost in tehnologijo političnogospodarska delegacija ameriške Zvezne države Maryland, ki jo je vodil guverner William Donald Schaefer. Delegacijo sta sprejela minister Rado Bohinc in državni sekretar Rado Genorio s sodelavci. Obe strani sta poudarili velik pomen sodelovanja med državama, obojestranski interes za podlabev znanstvenega in tehnološkega sodelovanja. Pogovarjali so se tudi o nabavi znanstvene opreme iz posojila, ki ga je Sloveniji odobrila država Maryland. Predstavnik Westinghouse Electronic Systems Company se je posebej zanimal za vzpostavitev tesnejših stikov s slovenskimi raziskovalnimi skupinami, ki se ukvarjajo z raziskavami na področju elektromotorjev, električnih avtomobilov in mikroelektronike. Razgovor je potekal tudi o nadaljevanju sodelovanja z Whiting School of Engineering Univerze Johns Hopkins iz Baltimora. (MZT)

seljujejo onesnažena področja in za katere domnevamo, da so izpostavljene sevanju, ugotovljali genotoksične učinke nizkih doz ionizirajočih sevanj in drugih naravnih in induciranih onesnaževalcev okolja v Sloveniji. Z izpostavljenostjo ljudi mutagenim dejavnikom narašča tudi tveganje, da zbolijo za rakom. Pri tem bo knjiga v pomoč pri pojasnjevanju korelacij med citogenetskimi poškodbami in nekaterimi obolenji.

Pisec knjige je nedvomno uspešen raziskova-

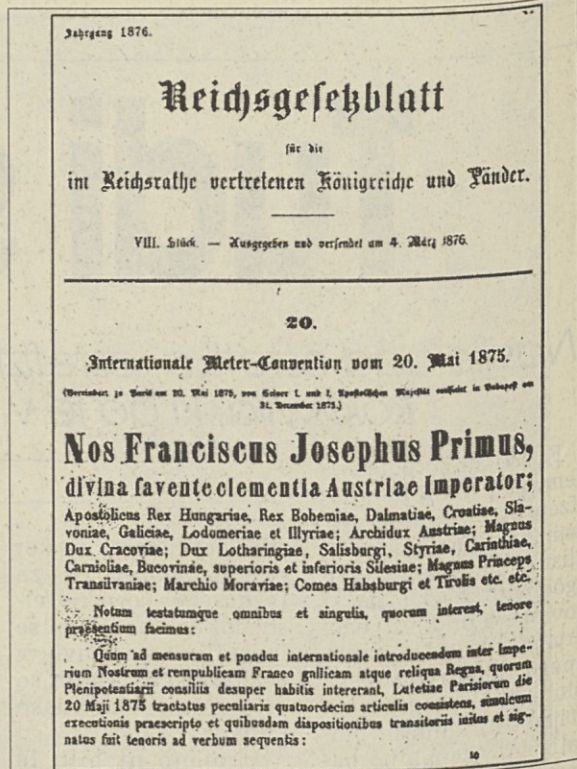
lec na svojem raziskovalnem področju, ki postaja vse bolj pomembno pri raziskavah vpliva okolja na zive organizme ter vpliva delovnega okolja na zdrave ljudi. Večino svojih publikacij s tega področja je objavil v mednarodni znanstveni periodiki in v zbornikih mednarodnih konferenc.

Prepričan sem, da so biološki testi zelo dobro dopolnilo različnim »kvantitativnim« raziskavam onesnaževalcev v zunanjem in delovnem okolju in pravzaprav edini način za splošno vre-

dnotenje njihovega škodljivega vpliva. Knjiga prikazuje zascito našega okolja in zdravja tudi z znanstvenega vidika, kar daje knjigi posebno vrednost, saj je avtor v njej zgosteno strnil vse bistvene informacije o vplivih sevanja in citogenetskih poškodbah. Priročna knjiga je novost na knjižnem trgu v Sloveniji in bo namenjena strokovnjakom in delavcem, ki delajo na področju raziskav onesnaževanja okolja in citogenetskih poškodb, ljudem, ki so poklicno izpostavljeni razli-

cnim onesnaževalcem na delovnih mestih, ljubiteljem okolja in ne nazadnje tudi širšemu krogu bralcev, saj je v knjigi na dokaj poljuden način predstavljena strokovna problematika. (Nov. IJS)

V četrtek 10.6. se bo v Ljubljani, na Srednji soli za strojništvo na Askerčevi 7 (vhod s strani, ob 18.00 uri začel teca globinske medicije - GAMA. Na uvodnem predavanju je vstop prost.

Ratifikacija metrske konvencije leta 1876

VPLIV ŠMARNICE (PRVIČ)

Mora vlada seči po pendrekih?

Gospod Vlado Mihelj je pod naslovom »Vpliv šmarnice na razvoj ekološke zavesti« kritiziral policijo in vlado, ker nista s pretepanjem ljudi dosegli nadaljevanja projekta gradnje skladišča jedrskih odpadkov v Kalisovcu.

Cinizem g. Miheljaka kulminira v obsodbi vlade, ker ni represivno ukrepala. In samo zato jo obsoja. Ne zato, ker je prebivalce Kalisovca in drugih krajev, ki so bili izbrani za možna odlagališča jedrskih odpadkov, nepremisljeno spravila v stisko in jim hotela vsiliti nekaj, česar nočejo in česar si niso zaslužili.

Res je, da je podpis državnega sekretarja za energetiko, gospoda Sovica, da Vlada zagotavlja prebivalcem Kalisovca, da v njihovem kraju ne bo jedrskega odlagališča, pomeni tudi zaupanje iskanja takega odlagališča sploh. To je za Kalisovec in druge zapostavljene kraje, kjer iščejo mesto za odlagališče, velik uspeh!

Za Vlado pa ta uspeh pomeni: preden gre v vratolomni nakup novih paragenetorjev, mora izvesti slovenski referendum

o zaprtju JE Krsko. Če bo odgovor državljanov »DA«, bodo zavezani tudi k temu, da povedo, kje naj bo v takšnem primeru odlagališče, saj je začasno

družbe, nasprotovali represivnosti države, se zlasti pa uporabi policijskega ali vojskega nasilja nad spontanimi protesti državljanov. Saj prav ti predstavljajo spontano in avtentično civilno družbo nasproti državi in njeni policiji.

Gospod Mihelj pa se z avreolo iz nekdanih časov, ko je sam se bil avtentični intelektualci civilne družbe in pisec v Mladini, v imenu civilne družbe postavlja na drugo stran za hrbet države in ji prisepetava in jo skuša, naj kot potencialna zver v kali zatre vsakršen protest, ne le v Kalisovcu, temveč kjerkoli se ta pojavi, samo da bo omogočila delovanje JE Krsko in da bodo napačne pretekle odločitve o njeni gradnji samoumevni diktat sedanjosti in prihodnosti.

Lahko se zgodi, da bo tudi moj kraj Muta ponovno zasel pred vizir iskalcev odlagališča jedrskih odpadkov. Potem boste morali spremeniti naslov zaradi »šmarnice« in uporabiti drug cinizem: »Vpliv koroskega mosta na razvoj ekološke zavesti.«

Vladimir Topler, dr.med., Zeleni - Ekološka socialna stranka

VPLIV ŠMARNICE (DRUGIČ)

Želimo sodelovanje

Kratko bi želel pomentirati tisti del članke, v katerem avtor govori o Zelenih. Občutek, da gre za dokaj nejasen del sicer premočnega komentarja, mi potrjuje že začetna pripomba o narodnjaskih in liberalnih Zelenih. Čemu lahko pripisemo to zamegljenost? Stvari so vendar dovolj jasne: del vodstva Zelenih Slovenije je letos ustanovil novo, Ekosocialno stranko (ESS), velika večina baze (odborov) Zelenih Slove-

nije pa se je odločila za kontinuiteto dela in normalno (ceprav zaradi znanih okoliscin nekoliko otezeno) deluje naprej kot stranka Zelenih Slovenije. Ni jasno, koga misli avtor z narodnjaskimi in koga z liberalnimi Zelenimi.

Glede krilatice, da je ekologija preresen problem, da bi jo prepustili Zelenim, pa naslenje: mi si seveda močno želimo (in si za to tudi aktivno prizadevamo), da bi sodelovali s cim širsim

krogom za okolje zaskrbljenih sil, tako posameznikov kot raznih organizacij: od društev za varstvo narave do različnih duhovnih gibanj, s katerimi nam je skupno spoznanje, da grobi materializem (kot pravi Octavio Paz: Trg je visoko učinkovit, a nima cilja) vodi v propad planeta. Pri čemer si ne domisljamo, da ne delamo napak!

Dr. Vladimir Auer, podpredsednik Zelenih Slovenije

Po slabo prespani noči

V Republiki ste 3. junija na drugi strani objavili članek z naslovom »Glavic svari«. V njem je omenjeno tudi moje ime. Zato Vam pošiljam odgovor državnemu svetniku dr. Petru Glavicu.

Vaše drugo pismo, naslovljeno na Državni svet Republike Slovenije, in vas nastop na seji v Celju dne 2. 6. 1993 glede obtožb kar precej prekasa vaše prvo pismo. Zgleda, kot da bi ga pisali po slabo prespani noči. Se posebej

zanimivo je, kako ste si z njim - želeli ali ne - zamislili postopek za prestevanje »sindikálnih jurisnikov« in njihovo pribijanje na kriz.

Če »sindikálnih jurisnikov« mečete v isti kotel kot udeležence afera HIT-VIS, domnevam, da morate imeti tudi vi nekaj materiala iz zaloge VIS. In se nekaj, saj drugače, po mojem mišljenju, ne bi mogli soditi o tem, kdo kaj ruši, na levo in desno ter po dolgem in počez. Imate pa v večem prav: ljudi, ki

povzročajo takšne nevarnosti, ki grozijo, da bodo zrušile gospodarstvo, državo, demokracijo, zadušile človekove pravice in svobosčine ter Slovenijo oddaljile od Evrope, takšne ljudi je treba po civilno-pravnih normah v pravnih postopkih spraviti tja, kamor sodijo.

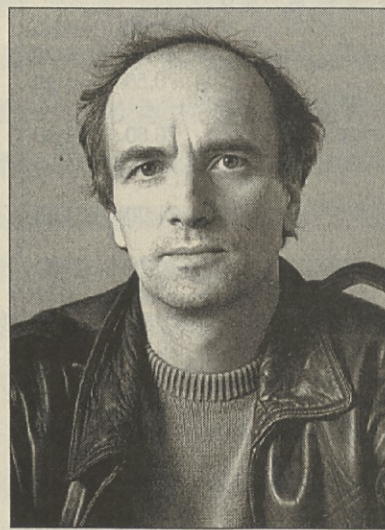
In za konec: ponekod po svetu sindikalne voditelje ubijajo, nam je zaenkrat s tem se prizaneseno.

Sekretar Sveta ZSSS Rajko Lesjak

K R I V O L O V

Deutschstunde

VLADO MIHELJAK

Tezko je reči, kaj je bilo bolj pretresljivo, ali barbarško divjanje s pogumom nalihit prevaljanov ali vse tisto, kar je sledilo, oziroma - se bolj - kar bi moralo slediti, pa ni sledilo.

Zamislite si situacijo, da vam je

ime Lojze in se pišete Povprečnislovenec, pa vas nekdo napade, vam v navzočnosti vaših otrok demolira stanovanje in opusje vašo nacionalno identiteto. Res neprijetna zadeva. A se hujsa je, če potem v javnih medijih posvetijo več prostora vam, kot napadalcem in posebj poudarjajo, da je Lojze P. dobro asimilirani v okolje ter da "doslej ni bilo z njim (t.j. z vami) nobenih večjih težav, pa tudi v kartoteki na policiji ni nobenih uradnih zabelezk". Najbrž bi se razburjeno vprašali, kaj hudica imajo morebitne uradne zabeleske o vas opraviti z vandali-zmom drugih, katerega zrtev ste bili. Vprašali bi se zagotovo tudi, zakaj sploh kartoteka o vas, če doslej ni bilo potreb po "uradnih zabelezkah". In nenazadnje, kaj je z policijskim varovanjem osebnih podatkov, če mediji lahko lansirajo ugotovitve o vaši cisti preteklosti.

No, na skoraj identitečen način, kot je opisana hipotetična situacija, so mediji sporočili novico o divjanju v Prevaljah. Ko smo jo slišali na televiziji, je podpisani pomislil, da gre zgolj za latentni predsodek sicer dobronamerne poročila koroskega dopisnika, a smo naslednji dan prebrali - na žalost - tudi v Republiki skorajda identične formulacije.

Pa se obravnava "bosanske družine" ni končala zgolj z medijski sporočili (mimogrede: osrednji in najbolje obveščeni slovenski dnevnik incidentu, ki se je zgodil v noči iz petka na soboto, ni posvetil v ponedeljek niti vrstice, azurne Revolverske novice iz iste hiše tudi ne, tudi Zavedni Slovenec nič), ampak se je v isti maniri nadaljevala tudi na tiskovni konferenci slovenjegrške UNZ. O napadalcih smo izvedeli le, da so bili "mlajši" (pa ni bilo jasno, kaj je hotel načelnik UNZ s tem povedati), vse ostalo pa o "družini T." Tudi to ni bilo jasno, zakaj zgolj inicialke žrtve. Morda zato, ker ni sigurno kdo je zrtev in kdo napadalec. Morda je kaznivo, da so ob razgrajenjem pred stanovanjem menda odprli okno, kot je to natančno opisal pedantni načelnik. Ali pa zato, ker se niso strinjali, da jim korajzna družina pod tistim oknom urinira. Se najbolj atraktivna je bila razlaga načelnika UNZ, zakaj so kljub večim klcom prislo na mesto incidenta sele z dvournno zamudo. Menda zato, ker so najprej morali potestiti storilce. To kajpak pomeni, da so intervenirali in odvzeli svobodo skupini državljanov zgolj na podlagi - nepreverljivega - telefonskega klica. Pomeni pa tudi, da bi lahko mirno aretirali in nadlegovali koga zgolj zaradi telefonske potegovščine.

Ravnanje policije se nekoliko pokriva s splošno klimo v slovenski policiji zadnjega časa. Kar nekako preveč neustreznih ravnanj (lomljenje rok potnikom drugih ras, obravnavanje in vohementno obravnavanje potnikov, ki pridejo preko hrvaske meje ...) oziroma nedejanj (neintervencija v primeru ugrabitve in maltretiranja novinarjev v Kalisovcu, počasni refleksi v Prevaljah ...) Nekomu bo treba v teh dneh zastaviti javno vprašanje v zvezi vloga, pooblastil in delovanjem policije. Morda bi bilo zaradi vse bolj standardne policijske manire in prakse ministra Bizjaka kar preskočiti in vprašanja zastaviti kar predsedniku vlade. Človek, ki mu ob nastevanju uspehov vlade bolj leži prva oseba ednine kot prva oseba množine, bi nesporno moral do vseh teh dogajanj zavzeti jasno stališče in povedati, kaj bo storil, da bo po posled delovanje policije bolj solidno, profesionalno in - nenazadnje - olkano.

Sam dogodek v Prevaljah zasluži zaradi nespornega nacionalističnega okvirja divjanja posebno obravnavo. Država, v kateri se grozje in streljanje na obane zgolj zato, ker govorijo kak tuj jezik kaznuje z denarno kaznijo, je tempirna bomba desnega radikalizma. Ne vem, kako je dejansko bilo ob strelskih vajah pravaka SNS, a če ga je ze sodišče spoznalo za krivega, potem je zmerina denarna kazen, ki ne dosega mandatne kazni za krivolov, v posmeh demokraciji. In če je bil dogodek v Trziču sporadičen in atipičen, je v Prevaljah vendarle šlo za zelo tipično in iz drugih okolij znano maniro. Po Prevaljah tudi tipična srednjevropske država z velikim številom brezposelnih, ter koncentracijo sicer številčno nerizične populacije priseljen-cev v nekaj urbanih centrih ni virgo intačta. Vsak začetek je težak, zato je najtežje demolariti prvo stanovanje, dati na ogenje prvega Turka, Bosanca itd. Prav lahko se zgodi, da bomo po tem dogodku tudi v Sloveniji prica folklori vikendnacizma, kakršnega pozna Nemcija. No, Nemci se vendarle na vseh nivojih (neuspešno) spopadajo s fenomenom, mi pa ga tipično slovensko minimaliziramo.

Če ze ni drugih razlogov za upor taksnim pogromom, se morda vendarle splica vsaj zaradi pouka iz "nemske zgodbe": "Ko so prišli po Zide smo porekli, da so samo Judje, ko so prišli po najbližjega soseda, smo porekli, da so samo komunisti, ko so prišli po nas, na ni imel več kdo braniti". Tako nekako.

Dileme današnjega slovenstva (2)

Problemi integriranja

Pomisleki o smiselnosti in racionalnosti slovenskega obstoja ostajajo del nase usode tudi poslej. Naj jih se tako racionaliziramo, doživljamo jih kot grozno za nas obstoj, ker se jih poslužujejo tudi naši raznarodovalci. Tako gledamo Slovenci povečini na sedanje kampanjsko združevanje z Evropo s precejšnjim nezaupanjem, pa naj nam politika evropeiziranja dok-poveduje, kar hoče. Cim bolj perfidno agresivna bo ta politika, tem močnejši samooobrambni refleksi bo izzvala.

Pri samooobrambni reakciji se je slovenski narod naučil obnasati vecinoma racionalno. Opačen znak te nase racionalnosti je prilagodljivost. Zato ni pričakovati odpora zoper vključevanje v Evropo, pač pa zoper takšen način, ki bi ogrožal slovenski obstoj. Prav v tem smislu moramo svoj obstoj, samobitnost in razvoj ter s tem večanje notranje narodove suverenosti danes bolj povezovati z uspešnim vključevanjem v razvojne tokove in z osvajanjem sodobne kibernetične tehnologije kot pogojem le-tega, kot pa z oblikovanjem tradicionalne nacionalne države z vsemi njenimi ustanovami, tudi civilizacijsko ze preseženimi.

Integraciji v širšo mednarodno skupnost se v prihodnje preprosto ne bo mogoce izogniti. Sodobna vključenost pa ne zadeva le ozemelske pridružitve, enotnega proizvodno-tržnega prostora, skupnega trga, nemotene komunikacije, se pravi jezikovne podrejenosti nazven, ampak te-rija tudi poenotenje civilizacijskih modelov zi-

vljenja, kar vključuje tudi osvojitve moderne tehnologije in družbene organiziranosti. Prav ob tem pa se razgali naša nezadostnost, zaostalost in s tem podrejenost prav drastično.

Ze samo usvajanje in vključevanje poteka lahko le po mediju večjega jezika, enega tako imenovanih svetovnih jezikov, kolikor to ne postaja vse bolj le angleščina. Glede jezikovne podrejenosti je treba pristaviti, da se je položaj vendarle spremenil od časov klasičnega raznarodovalnega pritiska na Slovence. Kibernetična tehnologija in njen komunikacijski jezik, kar je postala angleščina, postavljata v domala enak položaj vse jezike, tudi tako imenovane svetovne. Jezik dvomilijonskega naroda tako ni v bistveno slabšem položaju kot jezik dvajsetih ali petdesetih milijonov govorcev, ko gre za jezik sodobne tehnološke znanosti in komunikacije. Jezik hrvaske, italijanske ali nemske narodne skupnosti, če ostanemo pri teh, ki so zgodovinski in dejanski dejavniki našega raznarodovanja oziroma asimilacije, je v domala enakom položaju kot slovenski, ko gre za vključevanje v kibernetično tehnologijo in njeno proizvodnjo. Glede gospodarske samostojnosti ali samozadostnosti tudi ne gre za bistvene razlike, saj je kibernetična tehnologija in njena proizvodnja pa tudi kapitalna moc ze zdavnaj prerasla okvir ne le narodnih, ampak tudi imperialnih nacionalnih državnih tvorb in tudi ze celinske meje - kot sebi neustrezen, pretesen produkcijski in ekonomski prostor.

Kar zadeva položaj, ki ga je uveljavila industrij-

PETER KOVACIC - PERSIN

ska revolucija in njena kapitalistična ekspanzija, namrec položaj imperialne nacije kot sebi zadostne moči in enotnega nacionalnega komunikacijskega jezika, prihajajo vsi narodi v enak položaj, zato bi morali biti preseženi tudi raznarodovalni pritiski. Danes se zdi, da svet se močno zaostaja za razvojem lastnih civilizacijskih močmi. Toda tudi če bi se ta razkorak začel manjšati, ne bo presežena dilema, kako naj se zaostala družba uspešno pridruži nastajajoči integraciji sveta. Če smo sprico vključevanja v moderno civilizacijo glede na narodno pripadnost, samobitno kulturo, jezik in celo gospodarsko soodvisnost v podobnem položaju z drugimi, tudi sosednjimi narodi, pa nismo v enakem položaju glede na naš tehnološki razvoj ali gospodarski potencial, glede na našo družbeno organiziranost in proizvodno učinkovitost. To pa ni odvisno od narodne podstat, pač pa od dosežene civilizacijske ravni.

Nesteto je primerov, kako se lahko tudi majhen narod ne le učinkovito vključi, pač pa tudi soustvarja sodobno civilizacijo. Ob gospodarski učinkovitosti bo tudi položaj njegove lastne kulture ter njenih institucij ugoden, torej neprasrljiv, s tem pa tudi zagotovljena nacionalna samobitnost. Tu so prednosti ali pa zaostajanja. Tu se tudi odpira resnično vprašanje, ki ga sodobni civilizacijski procesi postavljajo pred vsak narod in družbo -

namrec: kako se tako organizirati, da se bomo uspešno vključili v obstoječe procese, ker bomo sicer samoizrinjeni na obrobje, izpostavljeni samodejnom postopnemu, a nezadržnemu izničevanju do izginotja, kar se je v zgodovini zgodilo z mnogimi sicer kulturno razvitimi narodi, pa tudi z močnimi državami, ki so slepo vztrajale pri prezelem civilizacijskem modelu hegemonistice in unitarne vladavine, kakor je bilo na primer z avstroogrsko monarhijo ali Jugoslavijo.

Sprico naše civilizacijske zapoznelosti predstavlja oviro za uveljavljanje slovenstva tudi zgodovinska prikrasnost slovenskega naroda. Kot doslej podrejen, nezdraven vstopa v svetovne integrativne procese brez tiste bogate dediščine, ki jo je državotvornim narodom zapustila nacionalna država. V to dediščino se sodijo le kulturne, znanstvene in podobne za narodovo suverenost reprezentativne ustanove, sem je uvrščati tudi zgrajeno gospodarsko in upravno strukturo, pa tudi doseženo raven državljanske zavesti in modelov obnasanja. Slovenci smo v precejšnji meri ta zgodovinsko manko nadomestili v obdobju vključenosti v Jugoslavijo, posebej se v okviru zvezne republike SR Slovenije. V tem obdobju smo si postavili vse nacionalno pomembne ustanove od univerze, akademije, znanstvenih ustanov do upravnega aparata. Manjka pa nam državniška tradicija in zavest ter mehanizmi demokratičnega družbenega življenja, ki so prvi pogoj za

uspešno integracijo v sodobni svet. Kot gospodarsko šibek subjekt pa bomo v novih razmerah se teze ohranjali in razvijali kulturne in družbene elemente svoje izvorne entitete.

Ker kapital danes ne operira več v okvirih nacionalnega prostora, ampak je v službi svetovnih centrov moči, mu skrb za narodno ni več prezentna. Zato se ohranjanje samobitnosti prenaša iz skrbí države na zavest ljudstva. Da je temu tako, kaže obnasanje komaj ustanovljene slovenske nacionalne države oziroma njenega aparata. Če hoče ta država uspešno funkcionirati, nujno zapostavlja vse neprofitne dejavnosti, tudi tiste, ki so največ prispevale k njenemu konstituiranju ter so skozi zgodovino ohranjale slovenstvo in zaradi katerih nacionalna država sploh ima svoj pomen kot nacionalna, namrec nacionalno kulturo in znanost, prosveto in izobraževanje itd. Zaradi učinkovitosti organiziranosti proizvodno gospodarskega sistema ali moderne družbene strukturiranosti nacionalna država pa ni potrebna. Nasprotno, v nastajajočih razmerah je v oviro učinkovitosti in racionalnosti globalne organizacije. Nacionalna država danes prav na tem segmentu izkazuje svojo protislovnost, in sicer dovolj drastično na primeru novo nastalih malih držav.

Ob procesih poenotenja civilizacijskih in kulturnih modelov prihaja se do enega pomembnega pojasa. To poenotenje se odvija po vzorcu velikih družb, predvsem ameriške. Amerika vsiljuje - tudi zaradi moči

kapitala, ki ga nadzoruje - svoj model poenotenja kot obci. Ves svet se srečuje z agresivno amerikanizacijo vsega življenja, javnega in zasebnega. Amerikanizacija nacenja domala po vsem svetu izvorne kulture kot poslednje zatočišče narodnih individualitet. Tak model integriranja za vecino narodov ni sprejemljiv in ga moramo zavreči tudi Slovenici.

Med tradicijo in vključevanjem v moderno življenje

Dilema: čemu ohranjati svojo jezikovno in kulturno identiteto sprico napora, ki je za to potreben, a daje morda prav picle rezultate - je seveda razumljiva in jo je treba upoštevati. Vzdrževanje lastnih jezikovnih in kulturnih institucij, ki pri majhni populaciji ne more biti profitno, je pa pogoj, da se neka jezikovno-kulturna skupnost ohranja, pomeni dodatno finančno obremenitev posameznikov in družbe. Zagovorniki asimilacije dostavljajo, da je rezultat velikih prizadevanj prav neznamen, saj je pripadnik majhnega naroda prisiljen pri vsaki komunikaciji navzven uporabljati medij večjega jezika. Lastna jezikovna in kulturna identiteta sta glede na učinek skorajda brez haska. Ob tem dejstvu si ni mogoce zatiskati oči, čes da je imenovana dilema brez podlage, niti ni mogoce ovreci njenih argumentov s tradicionalnimi ugovori. Opisana dilema namrec izvira iz samega ustroja sodobne civilizacije, ki je organizirana na principih racionalizacije, funkcionalnosti in

MENJALNIŠKI TEČAJI

menjalnica	8. junij 1993					
	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
Avstriaša*	70,70	71,40	9,90	10,20	7,60	7,90
Azur Grosuplje	70,70	71,30	9,95	10,20	7,60	7,90
Bela vrtnica	70,90	71,40	10,00	10,15	7,70	7,90
Bobr Trzin in Fužine	70,70	71,20	10,00	10,20	7,60	7,90
Brod	70,50	71,50	9,95	10,20	7,60	8,00
BTC Terminal Sežana	70,50	71,50	9,95	10,20	7,70	7,85
BTC d.d. Ljubljana	70,50	71,80	9,90	10,15	7,50	8,00
Come 2 us	71,00	71,50	10,00	10,15	7,65	7,90
Dom Kaffé*	70,70	71,30	10,00	10,15	7,70	8,00
Dom na trgu	70,91	71,39	10,04	10,14	7,77	7,86
Emona Globtour*	70,50	71,50	9,90	10,15	7,54	7,88
Eros Ljubljana	70,50	71,20	10,00	10,10	7,65	7,85
Eros Kranj	70,50	71,20	10,00	10,10	7,65	7,85
Eurotours International*	70,10	71,50	10,00	10,35	7,65	7,95
Galileo Kozina	70,50	71,50	9,80	10,20	7,65	7,85
Golfurist Ljubljana	70,00	71,20	9,89	10,15	7,60	7,80
Hida*	70,90	71,00	10,05	10,10	7,806	7,85
Hram Rozice Mengeš	70,65	70,95	9,90	10,15	7,78	7,95
Hipotekarna banka Koper*	70,30	71,30	9,90	10,20	7,65	7,85
Idila Sečovlje	70,50	71,40	9,90	10,15	7,68	7,90
Ilirika Ilirska Bistrica	70,80	71,35	9,86	10,10	7,70	7,80
Ilirika Slovenj Gradec	70,55	71,49	9,93	10,07	7,70	7,82
Ilirika Postojna	70,60	71,10	9,93	10,10	7,65	7,80
Ilirika Sežana	70,60	71,40	9,96	10,07	7,70	7,79
Ilirika Podgrad	70,17	71,80	9,80	10,12	7,60	7,95
Italdesign Nova Gorica	70,80	71,40	9,97	10,15	7,70	7,80
Komercialna banka Triglav	70,50	71,55	9,94	10,14	7,65	7,88
Klub Slovenjales	70,90	71,50	10,00	10,20	7,65	7,85
Kompas Hertz Celje*	70,80	71,30	9,95	10,10	7,55	7,85
Kompas Hertz Velenje*	70,80	71,40	9,95	10,10	7,55	7,85
Kompas Hertz Idrija*	70,80	71,40	9,95	10,10	7,55	7,85
Kompas Hertz Tolmin*	70,80	71,40	9,95	10,10	7,55	7,85
Kompas Hertz Novo Mesto*	70,80	71,40	9,95	10,10	7,55	7,85
Kompas Hertz Krško*	70,80	71,40	9,95	10,10	7,55	7,85
Kompas Hertz Bled*	70,60	71,40	9,95	10,10	7,55	7,85
Kompas Hertz Nova Gorica*	70,80	71,30	9,95	10,05	7,61	7,80
Kompas Hertz Maribor	70,80	71,40	9,95	10,10	7,55	7,85
Kompas Holidays	70,80	71,20	9,80	10,10	7,60	7,80
Kompas Fintrade	70,60	71,09	10,00	10,19	7,60	7,89
Ljubljanska banka d.d.	70,03	72,40	9,89	10,28	7,54	7,95
LB Banka Zasavje d.d. Trbovlje	70,00	72,00	9,95	10,23	7,40	7,91
LB Dolenjska banka NM	70,00	72,00	9,90	10,20	7,60	7,85
LB Komercialna banka NG	70,00	71,95	9,77	10,35	7,30	7,80
LB Kreditna banka MB d.d.	69,60	71,10	9,85	10,10	7,50	7,90
LB Splošna banka Celje	69,80	71,40	9,81	10,15	7,55	7,81
LB Splošna banka Koper	70,10	71,50	9,70	10,09	7,58	7,88
Ma Vir	70,70	71,20	9,95	10,15	7,65	8,00
Madai N. Gorica*, Sempeter*	70,50	71,00	9,96	10,10	7,68	7,78
Media*	70,70	71,20	10,00	10,15	7,65	7,80
Moneta Invest	70,85	70,95	9,93	10,04	7,73	7,83
Niprom I, II	70,60	71,00	10,05	10,10	7,60	7,90
Optimizem Lož*	70,70	71,70	9,95	10,25	7,60	7,85
Optimizem Postojna	70,70	71,30	9,95	10,14	7,73	7,80
Petrol*	70,50	71,10	10,00	10,15	7,50	7,90
Pigal Solkan *	70,70	71,40	9,98	10,15	7,70	7,82
Pigal Kobarič *	70,70	71,40	9,98	10,15	7,70	7,82
Pigal Obutek *	70,70	71,40	9,98	10,15	7,70	7,82
Pigal Diskont *	70,70	71,40	9,98	10,15	7,70	7,82
Pigal Ilirska Bistrica*	70,70	71,40	9,98	10,15	7,70	7,82
Poštna banka Slovenije*	70,20	71,29	9,80	10,09	7,25	7,79
Probanka Maribor	69,60	71,60	9,90	10,10	7,55	8,00
Publikum Ljubljana	70,90	70,99	10,05	10,08	7,65	7,79
Publikum Celje	70,90	71,19	9,95	10,07	7,70	7,80
Publikum Dobova	70,70	71,50	9,70	10,18	7,41	7,79
Publikum Kostanjevica	70,70	71,50	9,70	10,18	7,41	7,79
Publikum Krško	70,70	71,50	9,70	10,18	7,41	7,79
Publikum Maribor	70,75	70,94	9,95	10,06	7,60	7,82
Publikum Metlika	71,00	71,50	9,90	10,10	7,60	7,80
Publikum Mozirje	70,50	71,40	9,92	10,14	7,65	7,82
Publikum Novo Mesto	71,00	71,50	9,90	10,10	7,60	7,80
Publikum Piran	70,50	71,40	9,95	10,08	7,68	7,80
Publikum Tolmin	70,99	71,39	9,92	10,12	7,72	7,85
Publikum Sevnica	71,00	71,40	10,00	10,20	7,60	7,90
Publikum Sentilj	70,70	70,98	9,92	10,12	7,60	7,82
Publikum Sentjur pri Celju	70,50	71,29	9,90	10,10	7,60	7,75
Publikum Trebnje	70,70	71,70	9,92	10,19	7,60	7,90
Publikum Zalec	70,60	71,19	9,85	10,09	7,65	7,79
Roja	70,60	71,40	10,02	10,16	7,70	7,90
Shalaby	70,50	71,45	9,88	10,10	7,67	7,82
Sit-on	70,70	71,50	10,00	10,16	7,70	8,00
SKB banka d.d. *	70,70	71,20	10,04	10,11	7,73	7,81
Slovenijaturist Jesenice	70,60	71,40	9,95	10,05	7,70	7,80
Slovenijaturist žel. p. Ljubljana	70,80	71,60	9,95	10,10	7,65	7,80
Slovenijaturist Ljubljana	71,00	71,40	10,02	10,12	7,72	7,83
Sl. hran. in posojilnica Kranj	70,90	71,40	9,97	10,07	7,70	7,83
Slovenska investicijska banka	70,60	71,60	9,85	10,15	7,60	7,85
Sonce	71,00	71,20	10,00	10,16	7,70	7,90
Tartarus Postojna	70,51	71,59	9,88	10,20	7,64	7,88
Tentours Domžale	70,80	71,30	9,95	10,25	7,70	8,00
Tori	70,60	71,40	10,00	10,25	7,60	7,95
Upimo	70,85	70,95	9,98	10,05	7,70	7,85

Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: **

MENJALNICA HIDA
Pokrita tržnica Ljubljana
MENJAMO TUDI LIRE, DOLARJE, FRANKS, KRONE, FUNTE IN GULDNE
VEDNO NA ZALOGI TUDI HRVASKI DINARJI
Delovni čas: 7.00 do 19.00 Tel.: 061/126-111, 127-273

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 110 z dne 8. junija 1993 — Tečaji veljajo od 9.6.1993 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	74,9033	75,1287	75,3541
Avstrija	040	šiling	100	981,5821	984,5357	987,4893
Belgija	056	frank	100	336,0116	337,0227	338,0338
Kanada	124	dolar	1	87,1835	87,4458	87,7081
Danska	208	krona	100	1805,0695	1810,5010	1815,9325
Finska	246	marka	100	2044,3872	2050,5388	2056,6904
Francija	250	frank	100	2051,6392	2057,8126	2063,9860
Nemčija	280	marka	100	6906,7133	6927,4958	6948,2783
Grčija	300	drahma	100	—	50,9933	51,1463
Irska	372	funt	1	—	168,8231	169,3296
Italija	380	lira	100	7,5939	7,6168	7,6397
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	4,5000	—
Japonska	392	jen	100	105,0511	105,3672	105,6833
Nizozemska	528	gulden	100	6156,2989	6174,8234	6193,3479
Norveška	578	krona	100	1631,7110	1636,6209	1641,5308
Portugalska	620	escudo	100	72,7277	72,9465	73,1653
Švedska	752	krona	100	1547,1038	1551,7591	1556,4144
Švica	756	frank	100	7707,2014	7730,3926	7753,5838
Velika Britanija	826	funt sterling	1	170,1123	170,6242	171,1361
ZDA	840	dolar	1	111,9233	112,2601	112,5969
Evropska Skupnost	955	ECU	1	134,9502	135,3563	135,7624
Španija	995	peseta	100	90,1326	90,4038	90,6750

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 9. JUNIJA 1993

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 10. JUNIJA 1993:					1.000,000	653,531	692,604	1.346,134
1		130,7061%	138,5207%	134,6134%	100,000	65,353	69,260	134,613
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 5. OKTOBRA 1993:					1.300,000	647,101	677,761	1.324,862
118		99,5540%	104,2710%	101,9125%	130,000	64,710	67,776	132,468

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

menjalnica	v SLT za 100 HRD	
	nakupni	prodajni
Azur Grosuplje	4,10	4,90
Brod	3,50	5,00
Hida	4,30	5,00
Idila Sečovlje	4,00	5,30
Ilirika Podgrad	3,60	4,60
Italdesign	3,00	5,00
MA Vir	4,00	5,50
Niprom I, II	4,00	5,00
Shalaby	3,30	5,00
Tori	4,50	6,00
Upimo	4,00	5,90

Tečaj velja danes: *

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

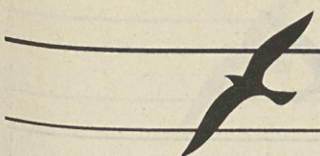
8. JUNIJ 1993	v LIRAH	
	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1455,00	1505,00
nemška marka	902,00	925,00
francoski frank	266,50	275,00
holandski gulden	800,00	826,00
belgijski frank	43,50	45,00
funt sterling	2220,00	2275,00
irski sterling	2190,00	2257,00
danska krona	234,00	242,00
grška drachma	6,40	7,00
kanadski dolar	1135,00	1170,00
japonski jen	13,40	14,20
švicarski frank	1006,00	1028,00
avstrijski šiling	127,60	131,50
norveška krona	212,00	218,00
švedska krona	200,50	207,00
portugalski escudo	9,30	9,90
španska peseta	11,60	12,20
avstralski dolar	978,00	1009,00
madžarski forint	10,00	15,00
slovenski tolar	12,25	12,85
hrvaški dinar	0,40	0,65

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

8. JUNIJ 1993	država	banka	nakupni	prodajni
	Avstrija	Posojilnica Pliberk	10,00	12,00
	Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	9,00	10,00
	Avstrija	Posojilnica Borovlje	9,25	10,50
	Avstrija	Posojilnica Šentjakob	9,70	10,30
	Avstrija	Posojilnica Ločilo	9,50	10,00
	Italija	Kmečka banka Gorica	12,20	12,90
	Italija	Tržaška kreditna banka	12,25	12,85

DEVIZNI TRG BEOGRAD

8. JUNIJ 1993	ZA DEVIZE	
---------------	-----------	--

GRČIJA / POROČILO ORGANIZACIJE ZA GOSPODARSKO SODELOVANJE

Vlada je sicer stroga, ni pa kos davčnim utajam

OECD hvali vlado, ker je od leta 1990 znižala letno raven inflacije z 20,5 na 15,5 odstotka - Latninjenje izvajajo počasi

ATENE - Grčija je na poti h gospodarskemu okrevanju, vendar se mora se naprej držati svoje nepriljubljene stroge politike, če želi uspeti, ugotavlja OECD v svojem poročilu, katerega deli so bili objavljeni v torek.

V letnem poročilu o Grčiji OECD ugotavlja, da ekonomski kazalci kažejo viden napredek v zadnjih dveh letih. Povzetki poročila, ki jih je objavilo grško ministrstvo za nacionalno ekonomijo, vendarle opozarjajo konzer-vativno vlado, da ne sme popuščati pri svoji strogi politiki, čeprav se blizajo volitve, ki bodo prihodnje leto aprila.

Poročilo pravi, da je Grčija se daleč od tega, da bi ustrezala merilom Maastrichta, pri čemer so misljeni ekonomski cilji, ki jih je dvanajstletna dolocila decembra 1991 za združitev svojih gospodarstev. Izraza pohvalo grški vladi, ker je inflacijo z 20,5 odstotka v letu 1990 spravila na povprečnih 15,5 odstotka v začetnih mesecih 1993. OECD pravi, da se bo letna inflacija malo-podajnih cen zmanjšala na 12 odstotkov do konca leta 1993, pod deset odstotkov pa bo padla še leta 1994. V zadnjih dveh letih se je prepolovila tudi zahteva za posojila javnega sektorja, saj je v le-

tu 1992 znasala 10,5 odstotka BDP, v primerjavi z 18,5 odstotka v letu 1990. Trenutni proračunski primanjkljaj bi v letu 1993 lahko zmanjšali na dva odstotka BDP, v primerjavi z lanskim 2,5-odstotnim in predlansko vrednostjo 5,5 odstotka. Grško gospodarstvo je očitno na pravi poti, da premaga infrastrukturna in makroekonomska nesorazmerja iz osemdesetih let. Če se bo taka politika nadaljevala, je mogoče pričakovati nadaljnje izboljšanje v naslednjih osemnajstih mesecih, ugotavlja OECD.

Grški nacrt prilagajanja evropskim merilom zajema velikopotezne cilje, ki naj bi jih dosegli do leta 1998. To so stiri odstotna inflacija, nobenih posojil v javnem sektorju in dolg na ravni osemdeset odstotkov BDP. OECD priporoča, naj grška vlada vztraja pri takih nartih. Čeprav se je brezposelnost v letu 1992 povzpela na 9,25 odstotka, s skoraj nespremenljivih 7,5 odstotka od leta 1972 naprej, je OECD poudaril nujnost zmanjšanja

števila državnih uslužbencev in omejitev odpuščanja v zasebnem sektorju na dva odstotka mesečno.

Poročilo tudi ugotavlja, da je ob javnem dol-

Turizem je vir dohodka, ta pa osnova za davčne utaje

gu v vrednosti 116 odstotkov BDP prva naloga vlade izboljšati stanje državnih financ. Zmanjševanje realnih plač in pokojnin ne more več dolgo trajati, medtem ko so brez uspeha prizadevanja, da bi se omejilo novo zaposlovanje na državni ravni. Zato poročilo ugotavlja, da je izdatke mo-

goce precej znižati z zmanjšanjem števila državnih uradnikov.

Boj proti izmikanju davkom je dal le majhne rezultate, ker se ga niso lotili pravilno, privatizacijski nacrti pa so počasni in njihova pravila niso jasna, ugotavlja poročilo OECD. (Dina Kyriakidu / Reuter)

POLJSKA

Evropska pomoč za vstop v Evropo

VARSAVA - Evropska skupnost in Poljska sta podpisali sporazum, po katerem bo ta država dobila osemdeset milijonov ekujev (96 milijonov dolarjev) pomoči za spodbujanje gospodarstva in za priprave na integracijo z ES.

Pomoč bo usmerjena prek programa Phare, ki podpira ekonomske spremembe v vzhodni Evropi. V skladu s sporazumom bo šestdeset milijonov ekujev (72 milijonov dolarjev) neposredna pomoč malim in srednjim podjetjem v gospodarstvu nerazvitenih območij. Preostalih dvajset milijonov ekujev (24 milijonov dolarjev) bodo porabili za pomoč Poljski, da bi svojo zakonodajo prilagodila standardom Evropske skupnosti in pripravi državno administracijo za prihodnjo integracijo s članicami Skupnosti.

Cilj sporazumov je pomoč Poljski pri vključitvi v Evropsko skupnost. Poljska je zdaj pridružena članica Evropske skupnosti, njena vlada pa pričakuje, da bo najpozneje v desetih letih postala polnopravna članica. (Reuter)

ČRNOMORSKE DRŽAVE / KAPITAL

Pravi kraj za banko

Sofija bi rada gostila banko za regionalno sodelovanje

SOFIJA - Bolgarija bo ta teden ponudila organizacijo sedeza za novo regionalno banko, ki bi oskrbovala 11 držav znotraj novoustanovljene crnomorskega spozdravne sodelovanja. Predstavniki finančnih in zunanjih ministrstev ter centralnih bank, članic Organizacije za gospodarsko sodelovanje crnomorskih držav (BSECO), se se danes sestali v crnomorskem bolgarskem pristanišču Varni, da bi proučili vprašanja osnovnega kapitala banke, določili njen sedež ter opredelili ustanovne deleže in upravljanje. »Bolgarija bo ponudila sedež banke v Sofiji, kjer so najugodnejše povezave s preostalimi članicami BSECO,« je izjavil namestnik guvernerja bolgarske centralne banke Emil Harsev. Povedal je, da so Sofijo k oblikovanju taksnega predloga spodbudili bolgarski zakon o liberalizaciji tujih vlaganj, stabilna finančna politika in razvoj menjava na tujem tržiscu. »Sofija bi lahko postala naravni center za to organizacijo,« je dodal. Za sedež banke so predlagali se: Istanbul, Bukaresto in severnogrsko mesto Solun. Združena investicijska banka naj bi bila gonilna sila pobud za vzpostav-

tev tesnejših vezi v tem območju, ki vključuje tudi nekdanje sovjetske republike. Članice Albanija, Armenija, Azerbajdžan, Bolgarija, Grčija, Gruzija, Moldavija, Rusija, Romunija, Turcija in Ukrajina so se prvič srečale pred dvema mesecema v Atenah in sklenile, da bo znanal kapital vsaj milijardo posebnih pravic do crpanja (skoraj 1,4 milijarde dolarjev). Sestanek v Atenah je potrdil nujnost ustanovitve banke, ki bi oblikovala potrebne finančne vire, vendar so hkrati priznali, da obstajajo tudi težave, saj je gospodarstvo nekaterih članic precej prizadeto zaradi recesije. Sporazum, ki so ga podpisali 25. junija v Istanbulu, naj bi spodbudil sodelovanje med regionalnimi zavetniki in nekdanjimi sovražniki. Omogočil naj bi tudi morebitno pristo gibanje ljudi, blaga in storitev v tem območju, podobno kot v ES. Omenjena investicijska banka je samo eden od številnih projektov s področij ekologije, energetike, transporta in komunikacij. To so področja, zajeta v tem sporazumu o sodelovanju, ki ga je predlagala Turcija.

(Elisaveta Konstantinova / Reuter)

SLOVENIJA, EVROPSKA SKUPNOST

Izvajanje sporazuma

Priporočilo za uresničevanje marca sprejetega sporazuma

VLASTA BERNARD

TRST - Komisija Evropskega parlamenta za zunanje ekonomske odnose Evropske skupnosti (ES) je včeraj odobrila poročilo o zaključku sporazuma o ekonomskem in trgovinskem sodelovanju med Evropsko skupnostjo in Slovenijo. Predlog za zaključek sporazuma med Slovenijo in ES bo moral zdaj odobriti se strasbourgki parlament, nato bo konec marca sklenjen sporazum začel veljati.

Poročevalec na včerajšnjem zasedanju komisije za zunanje ekonomske odnose ES je bil trzaski evropski poslanec Giorgio Rossetti, njegovemu poročilu pa so bila priložena tudi pozitivna mnenja parlamentarnih komisij za zunanje zadeve in varnost, za proračune in za promet in turizem. Poročilo se zaključuje s priporočilom Evropskemu parlamentu, naj sporazum s Slovenijo nujno odobri.

To priporočilo je v Rossettijevem referatu utemeljeno s petimi poglavji, ki zadevajo položaj Slovenije glede na nekdanjo Jugoslavijo oziroma genezo njene osamosvojitve, njen politično-ustavni položaj, njene ekonomske kazalce in sporazume o kooperaciji z ES, medtem ko so v zadnjem poglavju navedene zaključne ugotovitve

bistvenega pomena. V zvezi tem naj omenimo, da se poročevalec kritično sprašuje, zakaj se ES ni odločila za daljši korak pri opredelitvi svojega odnosa s Slovenijo (»demokracično, kulturno in družbeno razvito državo, ki se hitro prilagaja tržnemu gospodarstvu«), glede na tistega, ki ga je imela do nekdanje Jugoslavije. Se več, Rossetti se sprašuje tudi, zakaj se ES v primeru Slovenije ni odločila za obliko pridruženega članstva, kot je to storila pri nekaterih drugih vzhodnoevropskih državah, ki po trdnosti, demokratičnih jamstvih in političnem in gospodarskem razvoju za Slovenijo nedvomno zaostajajo.

Poročilo se v zaključku sklicuje tudi na potrebo po poenotenju zaščite italijanske manjšine v Sloveniji in Hrvaški na visji ravni ter vabi skupnost k največji pozornosti in podpori za projekte sodelovanja med Italijo in Slovenijo, medtem ko Slovenijo poziva, naj se z novim »evropskim« duhom loti odprtih vprašanj v odnosih z nekaterimi članicami ES oziroma z Italijo, da bi »prisli do pravične rešitve dolgotrajnih zapletov, ki so velikokrat kvarili odnose med pridetima stranema«.

FRANCIJA / CENTRALNA BANKA

Neodvisnost jim povzroča skrb

Zaposlene skrbi, da bi se jim v neodvisni banki slabše godilo

PARIZ - Tisoči zaposlenih v francoski centralni banki so včeraj z celimi stavkati zaradi nartov vlade, po katerih naj bi banka postala neodvisna, opozicijski politiki pa so vladne poteze ocenili kot nedemokracične in kot grožnjo nacionalni suverenosti. Predstavnica sindikata je dejala, da se je stavki priključilo osemdeset odstotkov od 17 tisoč ljudi, kolikor jih dela v francoski centralni banki. Sklicali so jo v trenutku, ko so v parlamentu razpravljali o tem vprašanju. Dejala je, da je sto podružnic po državi zaprtih in da številne službe ne delujejo. Vendar je predstavnik banke dejal, da njene glavne aktivnosti niso resno prizadete. Stavkajoči delavci ne nasprotujejo neodvisnosti banke, pač pa so se zbrali pred narodno skupščino, da bi podkrepili svojo zahtevo po jamstvu, da ne bodo prizadete številne aktivnosti banke in njeno osebje.

Banka se med drugim ukvarja z vrsto ekonomskih raziskav, vzdržuje plačilni sistem in nadzoruje banke. V parlamentu je nekaj predstavnikov opozicije vztrajalo pri poskusu spodbujanja vladnega namena, čeprav se sicer na splošno pričakuje, da bo ukrep jutri sprejet. Prejšnji minister iz stranke socialistov Jean Pierre Chevenement je menil, da zakon uničuje demokratični nadzor nad Banko Francije in spodbuja neodvisnost. Francoska monetarna politika bo se bolj pod vplivom nemške Bundesbanke, pri čemer se odpira

velika možnost spora med vlado in centralno banko. »Se nikoli doslej ni nihče tako velike državne institucije branil s

Ukrep je v skladu z zahtevo iz maastrichtskega sporazuma, da morajo nacionalne centralne banke postati neodvisne, da bo lahko ES oblikovala neodvisno evropsko centralno banko, ki bo upravljala z enotno valuto.

Vlada upa, da bo s tem, ko bo prenesla nadzor nad monetarno politiko na banko, ki bo po zakonu prisiljena brzdati inflacijo, okrepila francosko ekonomijo in frank. Zakonski predlog daje Banki Francije neodvisnost pri vodenju monetarne politike. Toda podobno kot druge neodvisne centralne banke bo morala slediti vladi pri vprašanjih, kakšno je menjalna stopnja franka. Minister za gospodarstvo Edmond Alphandery je v parlamentu dejal, da bo Banka Francije sicer neodvisna pri monetarni politiki, vendar bo ta v bistvu odvisna od splošne vladne ekonomske politike. Zakon predvideva ustanovitev neodvisnega sveta za monetarno politiko, ki bi nadzoroval, kakšno monetarno politiko izvaja banka. Poseben splošni svet pa bo nadzoroval druge dejavnosti banke. Po ministrovih besedah vlada ni želela posnemati drugih neodvisnih centralnih bank, kakršni sta nemška ali ameriška. »Oblikujemo novo zamisel centralne banke, centralno banko v izvirnem francoskem slogu,« je dejal. (Myra MacDonald / Reuter)

INTERVJU / BRANKO JAZBEC

Manjšina med dvema gospodarstvomoma

Odbor za gospodarstvo pri Slovenski kulturno gospodarski zvezi, ki ima sedež v Trstu, je pripravil predlog za ustanovitev območja svobodne trgovine, ki bi ga organizirali na delu slovenskega in italijanskega ozemlja ob meji

VLASTA BERNARD

Kako naj bi konkretno izgledalo območje svobodne trgovine in kakšen naj bi bil njegov ozemeljski okvir?

Pomembna značilnost predloga je, da na delu slovenskega ozemlja in delu ozemlja ES predvideva vzpostavitev cone svobodne trgovine za industrijsko blago, proizvedeno v družbah, ki jih imajo v skupni lasti osebe iz ES in Slovenije (ali iz pridruženih članic ES, s katerimi bi Slovenija v bližnji prihodnosti utegnili skleniti sporazume o svobodni trgovini). Mešane družbe, pa tudi podjetja, ki so s podjetji iz navedenih držav povezana s kakršnokoli obliko bilateralne ali multilateralne kooperacije, bi vsekakor morala imeti sedež na tem območju. Zaradi te značilnosti naj bi bilo to tudi območje medregijskega sodelovanja.

To dejansko pomeni, da bi ob italjansko-slovenski meji, to je na območju, ki se ima značilnosti evroregije, nekoliko anticipirali in pilotsko preizkusili združene trende, ki bodo s časovnim zamikom stopili v veljavo na celotnem ozemlju Republike Slovenije. To bi seveda omogočilo prosto konkurenco in sodelovanje gospodarskih subjektov z enotnega evropskega tržišča na eni strani ter iz držav Srednjeevropske pobude na drugi. Oze-meljski okvir, ki ga predlagamo, sovpada z območjem sporazuma o lo-

kalni izmenjavi med območnimi conami iz leta 1955. Na slovenski strani so to občine Koper, Izola, Piran, Sezana, Nova Gorica, Tolmin in Jesenice, na italijanski pa celotni trzaska in goriska pokrajina ter obmejni pas videmske pokrajine.

Kakšne koristi bi ime-li severovzhodna Italija in Slovenija, če bi se to območje oblikovalo?

Severovzhodna Italija, ki je za evropske razmere nadpovprečno razvito regionalno območje, sega s svojim ekonomskim potencialom (13 odstotkov italijanskega BDP) vse do meje med ES in Slovenijo. Ta sistem je gospodarsko odprt tako v smeri proti zahodu (Padška nižina) in jugu (Emilija-Romagna) kot proti severu (Nemčija), zelo skromno pa proti vzhodu. Značilno je namreč, da predstavlja vzhod le 5,1 odstotka celotnega izvoza Veneta, medtem ko je Furlanija-Juljska krajina, kjer je učinek meje že zaznaven, za vzhodna tržišča bolj specializirana, saj je tja v najboljših letih usmerjala več kot 20 odstotkov svojega izvoza. Pričakujemo lahko, da bo ta sistem v prihodnjih letih poskusil izkoristiti to doslej se neizkoriščeno možnost. Temu območju, ki naj bi preseglo italijansko mejo in se razvilo prek Slovenije naprej proti vzhodu Evrope, daje se poseben pomen cestno omrežje, ki zaenkrat sega do slovenske meje. Dejali smo že, da bi slo v primeru Slovenije le za anticipiranje in preizkusa-

nje integracijskih procesov, napovedanih v pravkar podpisanih sporazumih z ES, in sicer na tistem delu njenega ozemlja, ki predstavlja edino neposredno stično slovenske z ES. S tem bi bilo omogočeno organizacijsko posodabljanje slovenskih gospodarskih struktur, se zlasti v smislu njihove postopne internacionalizacije, kar bi po eni strani pomenilo omogočanje tujih vlaganj v Slovenijo, po drugi pa spodbujanje slovenskih neposrednih naložb v tujini. Poleg tega menimo, da bi tak predlog uravnotežil naglo naraščajočo zunanje-trgovinsko odvisnost Slovenije od njenih severnih sosed, Avstrije in Nemčije. Menjava s tema dvema državama je v letosnjem prvem trimesecju dosegla 34,8 odstotka celotne slovenske menjave, medtem ko je v celem lanskem letu znasala 26,3 odstotka.

Kaj pa slovenska in italijanska manjšina?

V preteklosti so nikoli pogosto ugotovili, da se lahko narodne manjšine razvijajo samo v ozračju dobrih sosedskih odnosov in odprtosti meja. O našem predlogu pa bi dejal, da ni naravnan le k večji odprtosti oziroma prepuštnosti meja, saj se zavzema za drugačen značaj meje, ki naj bi iz črte ločnice postala stičnica in katalizator dveh stvarnosti, ki se zblizujeta. Seveda to krepi vlogo povezovalca, ki jo lahko odigra ob manjšini. V tem smislu predlog SKGZ vsebuje tudi

Branko Jazbec (Foto: Ferrari / Kroma)

zamisli o čezmejnem zaposlitvenem bazenu, ki ima - sprico dejstva, da gre zlasti na italijanski strani za ozemlje, na katerem od nekdanj strano živimo Slovenci - se poseben pomen, ce smo se naprej sposobni razmišljati o slovenskem narodu kot o nerazmejni celoti.

Ali namerava odbor za gospodarstvo ta predlog predstaviti italijanskim in slovenskim pogajalcem?

Predlog SKGZ moramo razumeti kot strnjeno vizijo razvoja gospodarskega sodelovanja na

italijansko-slovenski meji, ki je lahko zanimiva tako za pogajalce kot za široko politično javnost. Poudariti pa želim, da predstavlja predvsem okvirno orientacijo, saj je pripravljamo natančno oblikovane predloge za konkretna področja skupnega interesa, ki so v dokumentu le nakazana. To sta na primer sodelovanje v prometu in pri gradnji infrastrukture ter zamisel o skupnem tehnološkem polu in čezmejnem zaposlitvenem bazenu; poleg drugih, ki jih nameravamo predstaviti na posvetu v Trstu.

GLEDALIŠČA SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM (061/222-815)

Kunst - Stromajer: LA LA SLINA (danes, 9. 6., ob 21. uri, Stihova dvorana). Igra PETRA GOVC. Emil Horvatin: ZENSKA, KI NENEHNO GOVORI- POLIGON (v nedeljo, 13. 6., ob 21. uri, Linhartova dvorana). Nastopajo Neda R. Bric, Mojca Dimec, Petra Govc, Barbara Novakovic in Metka Trdin.

DRAMA SNG (061/221-511)

M. Frisch: DON JUAN ALI LJUBEZEN DO GEOMETRIJE (danes, 9. 6. ob 19.30 uri, za abonma Dijaski 7 Večerni in izven; v četrtek, 10. 6., ob 19.30 uri, za abonma Dijaski 8 Večerni in izven; v petek, 11. 6., ob 19.30 uri, za izven).

OPERA (061/331-945)

TRAVIATA (v četrtek, 10. 6., ob 19. uri). Nastopajo Greclj, Kušar, Jeraca. Za izven in konto. NETOPIR (v soboto, 12. 6., ob 19. uri). Nastopajo Jerič, Reja, Jerasa, F. Radovan, Lebarič, Kores, Hočevnar, Webra, Moraca, Spruk, Gorenc.

MESTNO GLEDALIŠCE LJUBLJANSKO (061/210-852)

J. B. P. Moliere: AMFITRION (danes, 9. 6. ob 19.30 uri). Za abonma Red O in izven. L. Jagodic, M. Pokorn, B. Tadel: KLINIKA TIVOLI d. o. o. (danes, 9. 6., in v četrtek, 10. 6. ob 22. uri). Za izven in konto. A. Dorfman: DEKLICA IN SMRT (v četrtek, 10. 6., ob 19.30 uri). Za abonma Mladinski 2.

ADOMESTNI PREDSTAVI za KLINIKO TIVOLI d.o.o., ki sta bili zaradi bolezni odpovedani 28. in 29. maja, bosta na sporedu 18. 6. ob 22. uri (vstopnice od 28. 5.) in 19. 6. ob 20. uri (vstopnice od 29. 5.).

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE (061/312-860)

O. Scheinpflugova : FILM SE MU JE UTRGAL (OKENČE) (danes, 9. 6., ob 17. uri, in v četrtek, 10. 6., ob 17. uri). Za izven. O. Scheinpflugova : FILM SE MU JE UTRGAL (OKENČE) (v petek, 11. 6., ob 19.30 uri). Za abonma red A in izven. Predvidoma zadnjič v letošnji gledaliski sezoni. J. Anouilh: LJUBI TICKI (VSE PODREKAJO) (v soboto, 12. 6., ob 19.30 uri). Glavno vlogo igra Jurij Souček. Za izven. Predvidoma zadnjič v letošnji gledaliski sezoni. SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠCE (061/310-610)

FURLANIJA-JULJSKA KRAJINA

TRST

DVORANA TRIPCOVICH Operna sezona in Baleti 1992/93 Danes, 9. junija, ob 20. uri (red B) ponovitev predstave D. Cimarosa »Il matrimonio segreto«. Dirigent Guerrino Gruber. Režija Luigi Alva. Nastopajo Romano Franceschetto, Lucia Scilipoti, Silvia Gavarotti, Helga Muller Molinari, Marco Camasta, Max Renee Cosotti. Jutri ponovitev ob 20. uri za red C. Predprodaja vstopnic in rezervacije pri blagajni dvorane Tripcovich. Urnik: 9-12, 16-19 (zaprt ob ponedeljkih), ob predstavah: 9-12, 18-21.

GLEDALIŠCE CRISTALLO

LA CONTRADA

V juliju, in sicer 2., 8. in 9., bo v okviru Festivala operete, v sodelovanju z obcinskim gledališčem G. Verdi na sporedu predstava »L'amore è un treno« z Danielo Mazzucato in Max Renee. Cosottijem. Režija Francesco Macedonio.

ROSSETTI

Od srede, 15. junija, bo gledališce Verdi v

KOROŠKA

ŠENTPRIMOŽ

KULTURNI DOM

Danes ob 20.30 Neza Maurer: »Sonce nima hlack .. aber jeder Lump sein Dach« , predstava skupine

Profidiletantje, dikajov Mladinskega doma v Celovcu. Režija in koreografija Zdravko Haderlap.

ZA NAJMLAJŠE SLOVENIJA

LJUBLJANA

LUTKOVNO GLEDALIŠCE LJUBLJANA (061/314-789) R. Dahl- Alja Tkacev: VDV-VELIKANSKI DOBRODUŠNI VELIKAN (v soboto, 12. 6., ob 11. in 17. uri). Za izven.

KULTURNICA

A. Papler: HUDOBNI GRASCAK (v petek, 11. 6., ob 17. uri). Za izven.

MARIBOR

LUTKOVNO GLEDALIŠCE(062/26-748)

Ava Lokosek: MUC VASUJE, MUC SE ZENI (danes, 9. 6. ob 16., 17.,in 18. uri za DOBO d. o. o. Maribor).

Cehov: VISNJEV VRT (danes, 9. 6., ob 18.30 uri PREMIERA- razprodano). Skupna postavitvev AGRFT in Slovenskega mladinskega gledališca. Režija Matjaz Pograjc, dramaturgija Klavdija Zupan, Mojca Urnark, glasbena oprema Mitja Vrhovnik Smrekar, scenografija Tomaz Strucl, mojster gl. trika Miran Canak, gib Tanja Zgonc, kostumografija Ana Matjević, lučno oblikovanje Aleksander S., Matjaz Pograjc, lektorstvo Joze Faganel, vodja predstave Mitja Trampus. Igrajo: Neda R. Bric, Natasa Konc, Vesna Maher, Peter Musevski, Davor Herga, Mario Seli, Gregor Bakovic, Bojan Marosevic, Ivan Paternelj, Natasa B. Gracner, Sandi Pavlin, Dario Varga.

LUTKOVNO GLEDALIŠCE LJUBLJANA - GLEDALIŠCE BOMBOLINI

I.Sancin-Z. More: SVETOVNO GLEDALIŠCE KANDRSE, zelo cudna komedija (danes, 9., v četrtek, 10., v petek, 11. in v soboto, 12. 6. ob 21. uri). Režija: Z. More-I. Sancin, igrajo: Zoran More, Igor Sancin, Barica Blenkus.

KUD FRANCE PRESEREN (061/332-288)

Predstava s senčnimi lutkami za odrasle "MAVRICNA KACA" v izvedbi Lutkovne skupine Pb (danes, 9. 6. ob 20.30 uri).

CELJE

DVORIŠCE PROTHASYJEVEGA DVORCA

Premiera predstave Misterij muzinih pisem v izvedbi Plesnega Forumia iz Celja (v četrtek, 10. 6. ob 21. uri).

MARIBOR

SNG DRAMA (062/221-206)

Dante Alighieri: LA DIVINA COMMEDIA - PARADISO (danes, 9. 6., za red Sobota 2, in v četrtek, 10. 6., za red Torek, ob 20. uri).

MALI ODER

Kabaret XX. stoletja: AS TIME GOES BY (danes, 9. 6., v četrtek, 10. 6. in v petek, 11. 6. ob 21. uri, za red Rdeci). Nastopata Darja Svajger, vokal in Peter Wegele, klavir

sodelovanju z gledališčem Rossetti predstavilo niz baletov »Trieste danza«, ki jih je pripravila Giuliana Barabaschi. Na sporedu bodo baleti »Ma mere l'oye« - Ravel, »Boutique Fantasque« - Respighi in »Bolero« - Ravel. Premiera bo 15. junija, ob 20.30, sledile bodo ponovitve 16., 19., 20., 22. in 23. junija.

18. junija se bo pricel Mednarodni festival operete z otvoritvenim koncertom »Musical Gala« v dvorani Tripcovich, ki se bo nadaljeval 26. junija s premiero musicala »Cabaret«. Abonenti gledališca Verdi in gledališca Rossetti imajo poseben popust za vseh šest predstav. Rezervacije in prodaja vstopnic so v teku pri blagajni dvorane Tripcovich.

TRZIC

OBCINSKO GLEDALIŠCE

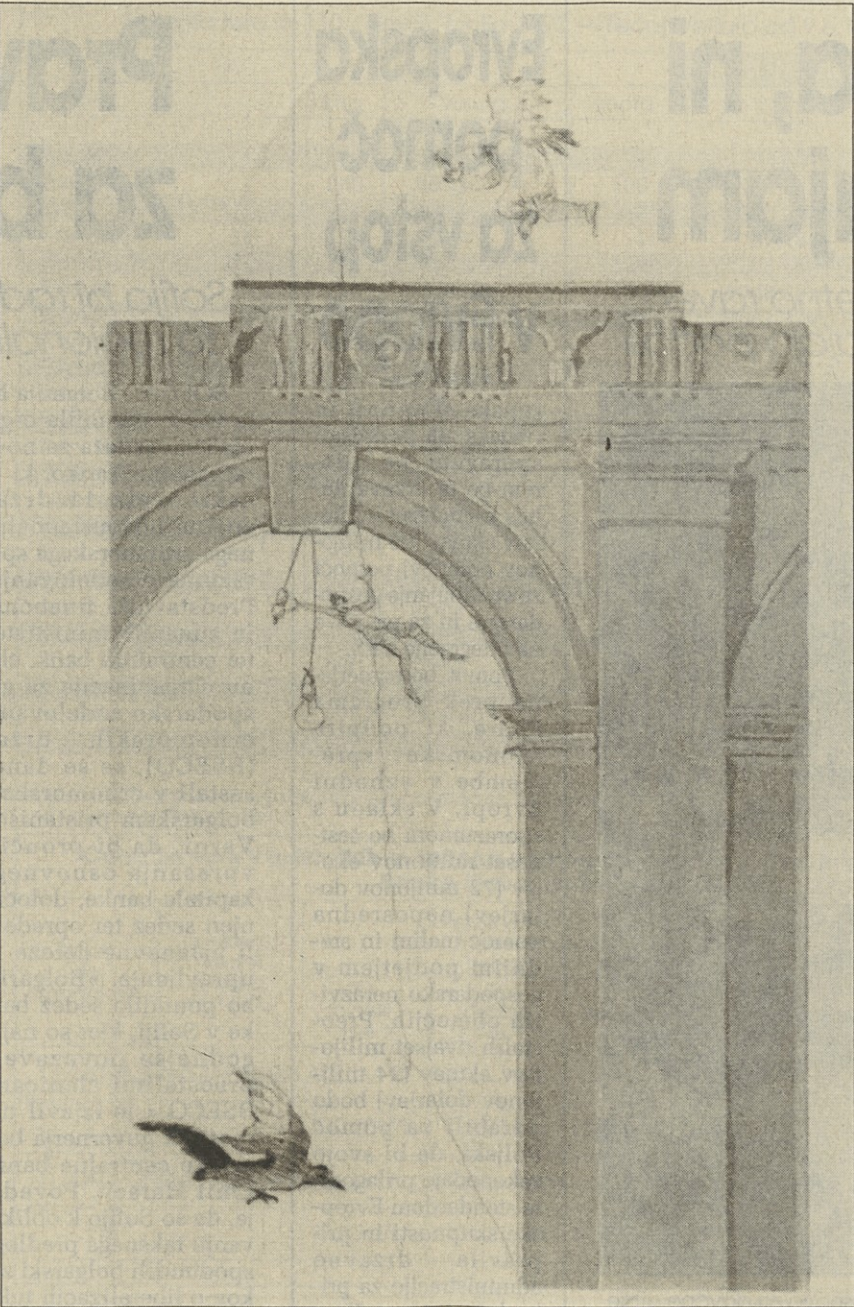
V petek, 11. t. m., ob 20.30 zadnja predstava turneje Paola Rossija »Pop e Rebelot«. Režija Giampiero Solari. Glasba Vinicio Caposella.

Predprodaja vstopnic pri blagajni obcinskega gledališca v Trzicu.

SELE

Farna dvorana

Jutri ob 11:30 ð Koncert ob 40letnici obstoja Pevskega društva Sele:

Jutri odprejo v TK Galeriji v Trstu zadnjo razstavo v letošnji sezoni. Razstavljajo Maria Anna Parolin, Mariana Boberg, Pierre Hordain, Florence Favali, Andreas Kra-

mer, Patrizia Garbelli, Erica De Luigi, Alda Crocetta, Angela Scarpato, Carmelo Cacciato, Donatella Besa, Franco Ciot, Giuseppina Baltera, Roberto Mazzetto, Giusy

Barbagiovanni, Alberta Vianello in Hermine Laurent. Katalog bo na razpolago v galeriji, razstava bo odprta do 24. junija 1993 od 8.30 do 13.00 in od 15.30 do 19.00.

RAZNE PRIREDITVE SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

JAVNI NAKUPI- seminar Centra za zunanjo trgovino v sodelovanju z EFTO (danes, 9. 6., od 9. do 14. ure, sejna V4). Simultano prevajanje, brez kotizacije.

FESTIVAL LJUBLJANA (061/226-544)

Vstopnice za 41. MEDNARODNI POLETNI FESTIVAL so že v predprodaji pri blagajni Festivala Ljubljana, od 11. do 13. in od 18. do 19. ure, v prodajalni plošč v Maximarketu, v poslovalnici Kompassa, Slovenska 12, in v knjigarni Kazina, Kongresni trg 1,

KLUB K4 (061/113-282)

MUSA BANGING (danes, 9. 6., ob 22. uri). Head bangers' ball z DJ-jem Muso.

FURLANIJA-JULJSKA KRAJINA

TRST

AVDITORIJ MUZEJA REVOLTELLA Danes ob 11.30 bo tiskovna konferenca , na kateri bodo predstavili poletni Festival opere.

GLASBA SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM (061/222-815)

Koncert simfonikov RTV Slovenija (v petek, 11. 6., ob 20. uri, Gallusova dvorana). Za Zeleni abonma.

CELJE

DVORANA GLASBENE SOLE

Koncert harmonikarskega orkestra Glasbene sole (danes, 9., 6., ob 19.30 uri).

FURLANIJA-JULJSKA KRAJINA

TRST

GLEDALIŠCE MIELA

ZATTERE ALLA DERIVA: danes, 9. t. m., ob 21.30 bo na sporedu koncert skupine Les Batteries v sodelovanju z La Gazzza Pendente iz Trsta.

VIDEM

STADION FRIULI

V soboto, 12. junija koncert Vasca Rossija. Predprodaja vstopnic je že v teku pri Utat v Pasaži Protti.

ARBORETUM VOLČJI POTOK

V soboto, 12. 6., ob 16. uri, se bo pričelo 2. (za leto 1993) slovensko prvenstvo v govrništvu.

DOMŽALE

KNJICNICA DOMŽALE

Literarni večer s pisateljem VELIMIRJEM VULIKICEM (v četrtek, 10. 6., ob 20. uri). Literarni večer je namenjen predstavitvi nove pisateljeve knjige »Beg iz pekla, iz življenja vojskega zdravnika«. Razgovor bo vodil Matjaz Brojan. Odlomske iz knjige bo bral igralec Aleksander Valic.

NOVO MESTO

XXIV. srečanje mladih raziskovalcev zgodovine (v četrtek, 10., in v petek, 11. 6., v O. S. Grm Novo mesto).

FURLANIJA-JULJSKA KRAJINA

RADOVLJICA

GRASCINA

Koncert klarinetista ORIOLA ROMANIA iz Barcelone (danes, 9. 6., ob 20. uri). Izvajal bo skladbe svojim najljubših skladateljev: Bacha, Stockhausena, Vivaldija, Cagea.

CELJE

Koncert harmonikarskega orkestra Glasbene sole (danes, 9., 6., ob 19.30 uri).

PASSARIANO

VILLA MANIN

V soboto, 19. junija koncert Giannija Morandija.

V ponedeljek, 28. junija koncert Zucchera. Predprodaja vstopnic je že v teku v Pasaži Protti.

GAIO DI SPILIMBERGO DISCO ROTOTOM

V torek, 22. junija koncert ameriške skupine Living Colour.

RAZSTAVE SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

Na ogled je razstava Novejša slovenska arhitektura: REALNOST VIZIJE, v I. preddverju. Razstava bo na ogled do 18. junija.

CEKINOV GRAD

Do 30. junija si lahko ogledate razstavo slikarja MARIJANA GUMILARJA.

MESTNA GALERIJA

Na ogled je razstava in kiparska razstava SODOBNA LITVANSKA UMETNOST iz Kaunas. Razstava bo na ogled do 15. junija.

GALERIJA DESSA

Na ogled je razstava Portugalska - stirje viki GONCALO SOUSA BYRNE

KUD FRANCE PRESEREN, Trnovo

Na ogled je razstava slik NATASE RIBIC z naslovom The War and the Distance.

KULTURNO-INFORMACIJSKI CENTER KRIZANKE

Razstava RIHARD JAKOPIC - To sem jaz, umetnik... Iz življenja in dela velikega slikarja.

NARODNA GALERIJA

Na ogled so dela RIHARDA JAKOPICA iz javnih in državnih zbirk.

LJUBLJANSKI GRAD

Na ogled je razstava akademkega slikarja VELJKA TOMANA.

GALERIJA INSULA (Dvorni trg)

Na ogled je razstava akademkega slikarja RAJMUNDA KOCBEKA.

GALERIJA ZALA, Gosposka 7

(061/213-566) Do 24. junija je na ogled razstava slikarja ZDENKA HUZJANA.

BEZIGRAJSKA GALERIJA

Na ogled je razstava risb, slik in grafik SAMUELA GRAJFONERJA. Razstavo so pripravili v sodelovanju z Umetnostno galerijo iz Maribora.

GALERIJA KRKA

Do 23. junija je na ogled razstava plastik in grafik akademke kiparke MILENE BRANISELJ iz Cerknice.

GALERIJA SLOVENIJALE

Do konca junija je na ogled je razstava akademkega slikarja IVETA SUBICA Slikovne predloge za freske.

MUZEJ NOVEJSE ZGODOVINE /CEKINOV GRAD

Na ogled je razstava LETALSKE MAKETE s prikazom razvoja letalstva. Zaradi zanimanja do konca junija podaljšujemo razstavo MENJAVE DENARJA v 20. STOLETJU V SLOVENIJI.

GALERIJA SKUC

Do 20. junija je na ogled razstava zagrebškega umetnika NEENADA DANCUA, z naslovom Fly me to the Moon.

VODNIKOVA DOMACIJA

Otvoritev razstave slikarja PAVLETA SEDEJA (v četrtek, 10. 6., ob 19. uri). Razstavo bo odprl dr. Ivan Sedej. V kulturnem

FURLANIJA-JULJSKA KRAJINA

TRST

TK GALERIJA

Jutri, 10. t. m., ob 17.30 otvoritev razstave lesorezov umetnikov, ki so bila realizirana na Mednarodni soli za grafiko v benetkah v letu 1992-93 in na seminarjih, ki jih je vodil Franco Vecchiet.

RAZSTAVNI PROSTOR TKB-Agencija Mitnica

Do 15. junija je na ogled pregledna razstava slikarskih del Demetrija Ceja.

GALERIJA TORBANDENA

Do 11. junija razstavlja Zoran Music. Na ogled bodo slike od 1946 do 1953 leta.

GALERIJA CARTESIUS

Na ogled je razstava slikarke Marie Terese De Zorzi.

GALERIJA BASSANESE

Na ogled razstava Michaela Goldberga. Urnik: vsak delavnik od 17.00 do 20.00.

ART GALLERY

Ul. S. Servolo 6 Do 15. t. m. bodo razstavljali svoja dela: P. Altomare, S. Dominelli in N. Spezzano Urnik: delavniki-od 10.30 in 12.30 ter od 17.00 do 19.30, ob nedeljah zaprto.

ART LIGHT HALL -Trg S. Giovanni 3/I.nadstr.

Do 25. t. m. je na ogled skupinska razstava posvečena mladim z naslovom »Spazio giovani«.

MUZEJ ZIDOVSKÉ SKUPNOSTI CARLO IN VERA WAGNER

Na ogled je razstava Srebrnine in sakralne opreme židovske liturgije. Urnik : ob nedeljah od 17. do 20. ure, ob torkih od 16. do 18. ure, ob četrkih od 10. do 13. ure.

GALERIJA MALCANTON

Na ogled je razstava slikarke Olivie Siaux.

MUZEJ REVOLTELLA

Na ogled je stalna razstava »Da Canova a Burri«. V organizaciji Tržaške letoviscarske ustanove se vsako soboto ob 10.30

KOROŠKA

CELOVEC

GALERIJA CARINTHIA Alter Pl. 30 Do 30. avgusta 1993 je na ogled razstava Hansa Staudacherja.

RITTER UMETNA HALA (H.-Gmeiner Str.)

Do 1. oktobra je na ogled razstava »Misere« H- Kerolda in W. Büttnerja.

GALERIJA FREUND (Weisbadener Str. 3)

Do 12. junija razstavlja Reimo Wukounig.

ARS TEMPORIS (Herreng. 14)

Na ogled je razstava Stuhlobjekte.

programu bo nastopil duo Duma. Razstava bo odprta do 29. junija.

RAŠICA

TRUBARJEVA DOMACIJA

Na ogled je razstava akademkega slikarja VELJKA TOMANA.

MARIBOR

RAZSTAVISCE PEDAGOSKE FAKULTETE

Na ogled je razstava risb BOJANA GOLIIJA iz cikla ZRCALCE, ZRCALCE, POVEJ...

RAZSTAVNI PROSTORI

(na trgu B. Kraigerja 3) Do 19. junija bo na ogled razstava skulptur DRAGICE CADEZ .

NOVINARSKI KLUB (062/222-251)

Na ogled je razstava risb TAMARE SEVČNIKAR.

MUZEJ NARODNE OSVOBODITVE MARIBOR

Do 15. septembra je na ogled razstava S KULTURNO UMETNISKIM DRUSTVOM JOZE HERMANKO PONOVO DO GLASBENE MATICE V MARIBORU.

SALON ROTOVZ

Na ogled je razstava vzhodno in zahodno-nemske fotografije POROCILA O STANJU (1950-1990).

CELJE

GALERIJA SODOBNE UMETNOSTI

(II. nadstropje Mestnega gradu) V novih razstavnih prostorih je na ogled stalna zbirka likovnih del, ki jih je Celje odkupovalo tri desetletja.

CAFE GALERIJA

Na ogled je razstava del akademkega slikarja MILANA TODICA.

BREŽICE

GOLF HOTEL/GRAD MOKRICE

V galeriji Hubertus: Razstava del diplomantov 4. letnika Akademije za likovno umetnost, Ljubljana.

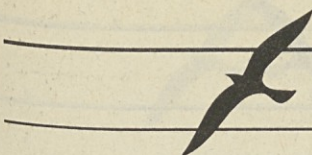
ROGAŠKA SLATINA

RAZSTAVNI SALON

Otvoritev razstave mojstra tradicionalnega kitajskega slikanja prof. LIM EOW OPAS HARNVANICH, iz Bankoka (12. junija, ob 20. uri). Razstavo si boste lahko ogledali do 17. junija.

SEŽANA

KULTURNI CENTER SRECKA KOSOVELA

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1	
10.30	Batman, 20. del ameriške nanizanke
10.55	Videospon, ponovitev
11.35	Iz življenja za življenje: Prislunimo tisini, VPS 1125
12.05	Kronika, ponovitev 8/12 dela kanadske dokumentarne serije, VPS 1205
12.30	Na poti z dr. Stinglom, ponovitev 6/12 dela nemške serije VPS 1230
13.00	Poročila
13.05	Poslovna borza, ponovitev
15.30	Trije semestri, ponovitev 3/4 dela švedske nadaljevanke, VPS 1530
16.15	Svet poroča, ponovitev
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Klub klobuk, kontaktna oddaja za otroke
18.45	Stiri v vrsto, tv igrice
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.10	Zarisce
20.35	Film tedna:
	Limonada z mento, francoski film, VPS 2035
22.15	TV dnevnik 3, VPS 2215
	Sova
22.50	V sportnem duhu, 10/15 del ameriške humoristične nanizanke, VPS 2245
23.20	Vrnitev Sherlocka Holmesa, 8/11 del angleske nanizanke (do 00.05)

SLOVENIJA 2	
14.40	Kolesarska dirka Giro d'Italia
15.05	Magija + Moda, ponovitev
15.55	Omizje, ponovitev
	Sova, ponovitev
17.15	'Alo! Alo!', 14/18 del angleske humoristične nanizanke
17.50	Sherlock Holmes: Opatijski dvor, 7/11 del angleske nanizanke
18.45	Analična mehanika, 18/52 del ameriške izobraževalne serije
19.30	Dnevnik 2, vreme, sport
	Sportna središča
20.10	Kosarka NBA: Phoenix Suns - Seattle Superconics
21.05	Kolesarska dirka Giro d'Italia
21.45	Zadnje kolo DP v nogometu: SCT Olimpija - Mura, posnetek
22.30	34. kolo I. slovenske nogometne lige
22.50	EP v jadranju: Razred soling, reportaza iz Portoroža
23.10	Oci kritike
	Video strani

KANAL A	
09.15	MCM
11.00	Kekec, ponovitev slovenskega filma
12.45	MCM
18.00	Drugacen svet, ponovitev 177. dela
18.45	Male zivali
20.05	Porocila
20.30	Blagovno denarna loterija KK Miklavz
21.00	Med dvema ognjema, soočenje v studiju
22.00	Čudoviti cirkus pod morjem, 8. del dokumentarne serije
22.30	Rock starine, 18. oddaja
23.00	Pet minut za kulturo
23.05	Porocila
23.30	Drugacen svet, 178. del ameriške nadaljevanke
23.45	Astrološka napoved
00.30	MCM
01.00	Video strani

KOPER	
18.15	Studio 2 mladi

RAI 1	
6.50	Aktualno: Unomattina, vmes dnevnik in gospodarstvo
10.15	Film: Febbre bionda (kom., VB '55), vmes (11.00) dnevnik
12.00	Variete: Buona fortuna
12.30	Dnevnik 1
12.35	Nan.: La signora in giallo
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Film: La carica dei 600 (pust., ZDA '36)
16.00	Dok.: Centominituti
16.30	Mladinski variete
17.40	Danes v Parlamentu
17.45	Italijanske kronike
18.00	Dnevnik 1
18.15	Kviz: Patente da campioni (vodi D. Mura)
18.50	Qwelli del Giro
19.50	Vremenska napoved
20.00	Dnevnik 1 in sport
20.40	Variete: Noi maggiorenni (vodi G. Minà)
22.55	Dnevnik 1
23.00	Dentro la notizia
23.10	A carte scoperte
24.00	Dnevnik in vreme

RAI 2	
7.00	Otroški variete
8.45	Jutranji dnevnik
9.05	Rubrika o vrtnarstvu
9.30	Film: La ragazza di Harvey (pust., '46)
11.00	Nan.: Lassie
11.30	Kratke vesti
11.45	Segreti per voi...
12.00	Nan.: Una famiglia come tante
13.00	Dnevnik in gospodarstvo, Motorji in vreme
14.10	Nad.: Quando si ama, 14.45 Santa Barbara
15.30	Film: Ombre sulla Cina (dram., ZDA '91)
17.20	Iz Parlamenta in vesti
17.35	Nan.: Hill Street, 18.40 Miami Vice, vmes (18.30) sport
19.45	Dnevnik in sport
20.20	Variete: Ventientini
20.40	Film: Il giallo del bidone giallo (kom., '90)
22.25	Aktualno: 740, kaj storiti?, 23.15 Pegaz
23.55	Nočni dnevnik

RAI 3	
6.45	Jutranja oddaja: L'altra rete
10.55	Veleggiando sottocosta, 11.30 Evropa
12.00	Dnevnik ob 12-ih
14.00	Deželne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
14.50	Regioni d'Europa, 15.15 dok. 500 cicli di vita thailandese
15.45	Samo za sport
18.00	Drobci, vreme, sport
18.45	Variete: Ma de che, ahò (i. C. Guzzanti)
19.00	Dnevnik, deželne vesti
20.05	Blob in Una cartolina
20.30	Atletika: Golden Galà
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Milano, Italija
23.40	Nan.: Perry Mason
0.30	Dnevnik in vreme
1.05	Variete: Fuori orario

RETE 4	
6.25	Nanizanke
8.10	Nad.: General Hospital, 8.40 Marilena, 9.55 Ines, 10.50 Sole-dad, (9.30) vesti
11.35	Il pranzo è servito
12.35	Nad.: Celeste
13.30	TG 4 vesti
14.00	Nad.: Sentieri, 15.15 Grecia, 16.00 Anche i ricchi piangono
17.00	Aktualno: Lu lei l'altro, nato (17.30) vesti
17.45	Dok.: Centominituti
18.20	Kviz: Il nuovo gioco delle coppie
19.00	TG4 vesti
19.30	Nad.: Micaela
20.30	Filma: Il burbero (kom.), 22.30 52 gioca o muori (dram., '86), vmes (23.30) vesti

CANALE 5	
6.30	Na prvi strani
8.35	Nan. in film L'ultima estate del mio bambino (dram., ZDA '88)
11.30	Variete: Ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.35	Aktualno: Forum, 14.35 Agenzia matrimoniale, Ti amo parlamine, Arca di Noè
16.00	Otroški variete
17.55	TG 5 Flash - vesti
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.40	Aktualno: Affari di famiglia, 22.00 Scene da un matrimonio, 22.30 Spazio 5
23.15	Variete: Maurizio Costanzo Show, vesti

ITALIA 1	
6.20	Pregled tiska
6.30	Otroški variete
9.15	Nanizanke
12.40	Odprti studio
13.00	Otroški variete
14.15	Variete: Non è la Rai
15.30	76. Giro d'Italia
17.30	Varieteja: Unomania
17.55	Studio sport
18.05	Nan.: Tarzan, 18.30 Baywatch
19.30	Variete: Ma mi faccia il piacere
20.00	Variete: Karaoke
20.30	Nan.: Beverly Hills - Un'occasione mancata, Una misteriosa ragazza (i. J. Priestley)
22.30	Sport: Girosera
23.00	Aktualno: L'istruttoria
1.00	Odprti studio, pregled tiska in sport

TELE 4	
	Lastne oddaje:
13.30	Dogodki in odmevi
19.30	Dogodki in odmevi

Koper	
13.00	Crime Story, ameriška tv nanizanka
13.50	Mascevanje Toma Hunterja - ameriški akcijski film
15.20	Accordi, 10. oddaja
16.00	Novice
16.05	Carobna svetilka, otroški program
17.00	TV magazin
18.00	Studio 2 mladi
18.50	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.25	Crime Story, ameriška tv nanizanka
20.15	Nočni sodnik - ameriška TV nanizanka
20.40	Portorož: Jadranje - EP v razredu Soling (reportaza)
21.20	Sprehod po moderni umetnosti - italijanska dokumentarna serija
21.45	TV dnevnik
22.00	Arhitekturni nasveti
22.30	Zasebni Vietnam - švicarski dokumentarni film
23.30	N.Y.P.D., serijski film

ORF Avstrija 1	
09.00	Cas v sliki
10.30	Zapuščena žena, pon. francoskega filma
13.35	Sinha Moca, zadnji del
14.00	Mistralova hči, 6/8 del franc./ameriške nadaljevanke po romanu Judith Krantz
14.50	Cirkuska umetnost iz Kanade
15.05	Ewoki
15.50	Zlati dez, 2. del
16.30	Otroci se pogovarjajo z znanimi ljudmi
18.00	Cas v sliki
18.30	S telesom in dušo: Strašen sum
20.15	Perry Mason: Umor v studiu, am. tv kriminalka (Raymond Burr in drugi)
22.05	Tekmeca
22.55	Sahara, ameriški film
00.40	S tezaov skozi Pariz, fr./italijanski film
02.10	Porocila

ORF Avstrija 2	
16.20	Tisot mojstrovin
16.30	Poklicne slike: Tesar
17.00	Kolesarska dirka po Avstriji, 6. etapa
17.30	Zemlja in ljudje
18.00	Alf: Keko je bil komi
18.30	Nori show
19.30	Cas v sliki/vreme
20.15	Igre ob jezeru, nova igralnica v Bregenzu
21.15	Nevarni vesoljski polleti: Vesoljske ladje tretjega tisočletja
22.30	Sport
00.45	Round Midnight: Mounty Alexander, Ray Brown, Herb Ellis, posnetek koncerta tra Raya Browna, april 1988
00.30	Porocila

Hrvaška 1	
08.00	Dobro jutro, Hrvaška
	Porocila
	Zgodbe iz Monticella, 144. del
10.00	Porocila
10.05	TV sola
11.15	Ameriška angleščina, 28. lekcija
11.30	Tom in Jerry kot otroka, 11. del risane nanizanke
12.00	Porocila
	Ko se svet vrti, 144. del ameriške nadaljevanke
13.30	Monofon
14.00	Porocila
14.50	Odvetniki, ponovitev 3/3 dela nadaljevanke
16.00	Porocila
16.05	Učimo se o Hrvaski: Hrvaski glasbeniki - svetovni umetniki
16.35	Malavizija
17.30	Hrvaška država in ljudje
18.00	Porocila
18.05	Moja kniga o dzungli, 19/27 del serije
18.35	Santa Barbara, 425. del
19.30	Dnevnik 1
20.05	Northangerska opatija, angleški film
21.35	TV Rastava: Dragica Cvek Jordan
21.45	Grof Eltz Vukovarski
22.35	Dnevnik

Hrvaška 2	
17.00	TV Koledar
17.10	Ko se svet vrti, 144. del ameriške nadaljevanke
17.55	Morala bi umreti, ponovitev ameriškega filma
19.30	Dnevnik 1
20.05	Duhoviti dvorec, 4/6 del humoristične nanizanke
20.40	National Geographic: Vroče gore, 2/6 del dokumentarne serije
21.30	Iskanje Salome, 1/6 del švicarsko-nemške nadaljevanke
22.20	Glasbeni večer
23.50	Horoskop

MTV Madžarska	
05.40	Dobro jutro
08.35	Cez dan, informativni spored
09.00	Svet je čudovit, reka življenja
10.00	Ambasadorkin moz, ponovitev 3. dela francoske serije
11.00	Igra
12.00	Porocila
16.00	Popoldanski saldo
16.10	Novitete, zabavno glasbeni magazin
17.00	Strast in oblast, 3. del avstralske serije
18.45	Vecerna pravljica
19.00	Miami Vice, ameriška kriminalka
20.00	Dnevnik
20.40	Podstresna sobica, ameriški TV film
21.30	EP v kosarki, Madžarska-Francija, z.

RADIO	
Slovenija 1	
(UKV 88.5; 90.0; 91.8; 92.9; 94.1; 96.4; MHz, od 16.00 SV 918 kHz)	
5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00	Porocila: 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio plus; 8.30 Dnevnikov odmev; 8.40 Minute za smeh; 9.00 Turistični napotki; 9.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 14.30 Iz tujega tiska; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.15 Pogovor s poslušalci; 17.05 Studio ob 17-ih; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Odskočna deska; 20.20 Glasbena panorama; 21.05 Koncert za besedo; 21.30 Operne melodije; 22.30 Etno glasba sveta; 23.05 Literarni nokturno.

Slovenija 2	
(UKV 87.8; 92.4; 93.5; 95.3; 96.9; 97.7; 98.9; 99.9; MHz)	
6.00, 6.30, 7.00, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30	Porocila: 19.00 Dnevnik: 7.00 Kronika; 8.00 Strokovnjak svetuje; 8.30 Dopoldne na valu 202; 8.40 Pridetive; 9.45 Kje vas čevelj zuli; 10.40 Primorski val; 11.00 Moped Show; 12.00 Opoldne; 12.10 Avtomobilizem; 12.40 Štajerski val; 13.00 Dances do 13-ih; 14.00 Drobčinice; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.50 Sport; 18.00 Italian style; 19.30 Melodije po pošti; 21.30 Metalna glasba; 22.20 Rock'n'roll radio.

Slovenija 3	
(UKV 96.5; 101.4; 102.0; 103.9; MHz, od 19.30 88.6; 93.1; 100.3; 100.6; do 16.00 SV 918 kHz)	
9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00	Porocila: 8.10 Dobro jutro; 9.05 Matineja; 10.05 Umetniška beseda; 11.05 Izbrali smo; 12.05 Pojemo in igramo; 13.05 Za knjižne molje; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Mladi na glasbenih revijah; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Glasbena panorama; 16.45 Naši umetniki; 17.00 Posnetki Euroradia; 19.30 Infermezzo; 20.00 Pota naše glasbe; 21.30 Ars Antiqua; 22.30 Okrogla miza; 23.00 Glasba pripoveduje...; 23.55 Utrinek.

Radio Koper (slovenski program)	
(SV 549 kHz, UKV 88.5 - 93.8 - 100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz)	
8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30	Porocila: 12.30, 19.00 Dnevnik: 6.00 Glasba; 6.30 Jutranjik; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.45 Servisne informa-

Radio Opčine	
11.30, 15.30, 17.30 Porocila; 10.00 Matineja; 19.00 Glasba po željah; 21.00 Pogovor z odvetnikom; 22.30 Drugi Trst.	
Radio Koroška	
18.10-19.00 Glasbena sreda; 21.05-22.00 Dvojezično Marijino petje v Ločah.	

MUSIC TELEVISION	
07.00 Awake on the wild side, vodi Rebecca de Ruvo; 10.00 Video, vodi Paul King; 13.00 Video, vodi Simone Engelen; 16.00 Greatest Hits, vodi Paul King; 17.00 Coca Cola Report, vodi Pip Dann; 17.30 Porocila; 20.00 Dial MTV; 20.30 Most wanted; 22.00 Greatest Hits; 23.00 Coca Cola Report, pon.; 00.00 Post Modern, vodi Pip Dann; 02.00 Video; 03.00 Nočni video	
SKY ONE	
07.00 The DJ Kat Show; 09.55 Risanke; 11.00 Card Sharks; 11.25 Dynamo Duck; 12.00 Držni in lepi; 12.30 Sokolov greben; 14.00 Drugacen svet; 14.45 Santa Barbara; 18.00 Zvezdne steze; 19.00 Games World; 19.30 E Street; 20.00 Rescue; 22.30 Polna hiša; 21.00 Hunter; 22.00 Zakon v Los Angelesu; 23.30 Zvezdne steze; 00.00 Ulice San Francisco	
PRO 7	
06.54 Serije, ponovitve; 09.30 Slep hrepenenje, ameriški tv film; 14.05 Taborščice prekleth, nemški film; 16.24 Risanke; 18.35 Show Billa Cosbyja, 170. del; 19.05 Ulice San Francisco, 149. del; 20.15 Matlock: Zgodovor odvetnika, am. tv kriminalka; 22.05 Jake in McCabe, 37. del; 22.55 Vrhunsko moštvo, hongkonski film	
PREMIERE	
07.00 Romeo; 14.15 Cesarska poroka, Masako Owada, jka-	

pionska Lady Di?; 15.15 Smrtonosna vprašanja, ameriški film; 20.15 Neugnanec redko pride sam, am. komedija; 21.55 Mati vseh filmov, ameriška komedija; 23.20 Twilight Mystery, ameriška kriminalka	
EUROSPORT	
08.30 Aerobika; 09.00 Jadranje, ponovitve; 10.00 Kosarka, ponovitve; 13.00 Tenis, ATP turnir, prenos z Nizozemske; 17.00 Teniški magazin; 19.00 Duetion; 19.30 Športne novice; 20.00 Pirenejske igre; 20.30 Lahka atletika; 23.00 Nogomet, kvalifikacije za SP	
3SAT	
22.30 FBI - boj proti nasilju, ameriški serijski del	
SAT 1	
09.15 Ponovitve serij; 13.20 Dr. Trapper John, 3. del; 20.15 Stari Heidelberg, nemški film; 23.40 Profesionalci, 10. del	
RTL	
09.00 Serije, ponovitve; 12.30 Springfieldova zgodba, 1723. del; 13.20 Kallifornijski kanal, 1046. del; 15.00 Umrli je napisala: Smrt legende; 20.15 Kokak: Ariana, ameriška tv kriminalka; 23.15 Potomci noči, ameriška grozljivka; 01.05 Očrna v kitajski četrti, ameriški akcijski film	
SUPER CHANNEL	
23.00 Mirror, Mirror, ameriška grozljivka, 1991	

TVS 1 / FILM TEDNA - NOCOJ OB 20.35

Sestri in njune poletne počitnice

Francoski barvni film, 1977
Scenarij in režija: Diane Kurys

Francoski film Limonada z mento »Diabolo menthe« je nastal leta 1977 in istega leta prejel tudi nagrado Le Duce.

Režiserka Diane Kurys je poleg Agnes Varda med najbolj zanimivimi sodobnimi ustvarjalci francoskega filma. Predvsem film Limonada z mento dokazuje avtoricino izjemno občutljivost za tenkocutno oblikovanje zgodbe, ki kljub svoji intimnosti odraža duh casa.

Zgodba se dogaja leta 1963, v zgodnjih šestdesetih letih, ki jih je zaznamovala Kennedyjeva smrt, vojna v Vietnamu, grozeča nevarnost atomske bome, nasilje francoskega OAS-a, blizajoc se studenstke demonstacije in začetek prenekatih revolucionarnih druž-

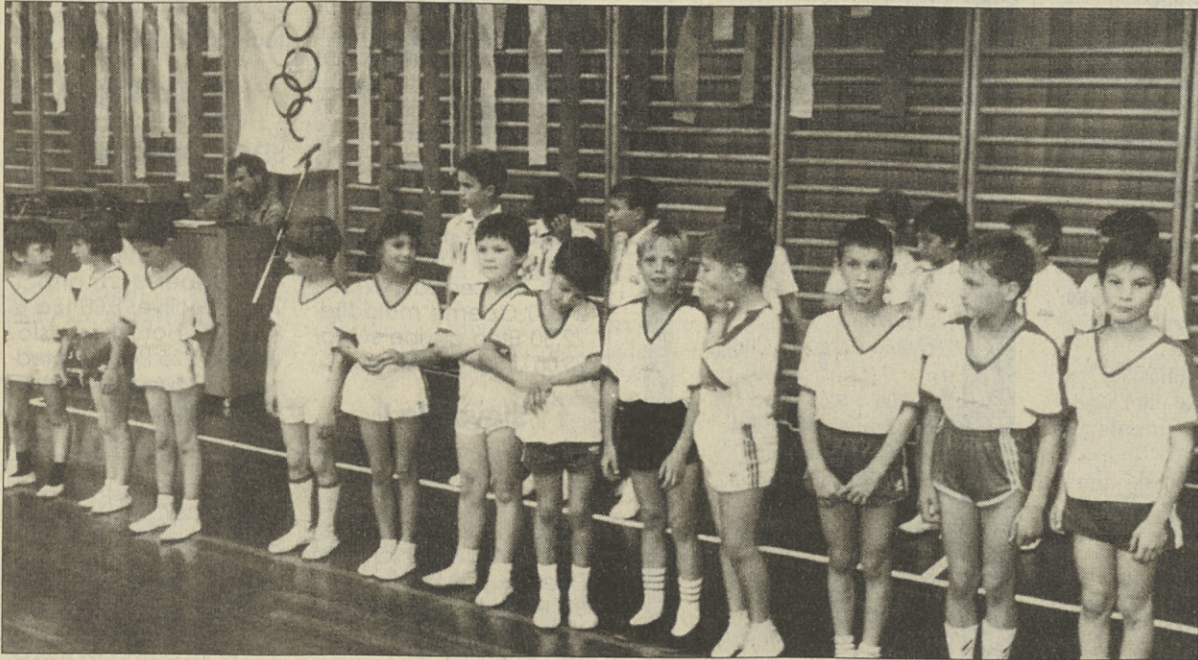
bnih sprememb, ki so takrat burile razvajene in ze »ukalupljene« duhove.

Sestri Anne, ki jih ima trinajst in starejša petnajstletna Frederique se vrnete s pocitnic na podezelju domov v Pariz. Starsi so loceni, tako da oceta srečujeta predvsem med pocitnicami, v Parizu pa živita z materjo in obiskujeta licej Jules Ferry.

Na tem dekliskem liceju se dekleta v prvih dneh sole spominjajo svojih pravkar preživelih pocitnic, svojih prvih ljubezni in prvih vzdihl

AKADEMIJA / V SKLOPU PROSLAV 30-LETNICE ŠZ DOM

Slovesen zaključni telovadni nastop

Del udeležencev slovesne zaključne akademije telovadcev Doma (F. S. Reportage)

Tradicionalna redna zaključna telovadna akademija, ki jo vsako leto ob koncu sezone prireja SRG in SG sekcija SZ "Dom" iz Gorice, je bila letos se posebej praznična - saj jo je sekcija pripravila ob 30. obletnici ustanovitve SZ "Dom".

Sporočilo prirediteljev, ki so želeli opozoriti otroke, da naj ljubijo zivali, je povsem dosegla svoj namen in je obenem prikaz (na otrokom svojstven način) razvejane dejavnosti pri tej sekciji, ki šteje 55 otrok. Na akade-

miji je nastopilo tudi 35 otrok iz Nove Gorice. Vsega torej 90 otrok.

Akademijo je številno občinstvo ugodno sprejelo in s tem izreklo pohvalo vsem, ki so skrbeli za najmlajše Domovce predstavnike, predvsem trenerjem sekcije SG-SRG. Petkov spored so uvedle mazoretke "HIT" in OS Fran Erjavca iz Nove Gorice. Na parketu so se nato zvrstili: pajacki, carovnik, karte, konjčki in kočijazi, pes dalmatincev, črni panterji, slon Zelenko, ravnotežec, akrobati, tiger, "skakalci" na

prozni ponjavi, telovadci... itd. in pa orodni telovadci novogoriškega gimnastičnega centra, ki so državni prvaki Slovenije. Trenira jih Milos Figelj.

Pred pričetkom priscrnega večera, ki mu je sledilo res lepo število gledalcev, je v imenu društva pozdravil vse navzoce predsednik Doma ing. Niko Bresciani, za njim je povzel besedo predsednik CONI-ja cav. Elvio Ferigo, ki je čestliti družstvu ob 30. obletnici in predal predsedniku olimpijsko zastavo. Ob koncu akademije, so

otroci dobili priložnostno darilo. Akademijo je rezirala Damjana Česut, za glasbo je poskrbel Igor Devetak, koreografije so delo Mije Česutove. Glasbene posnetke je nudila zasebna radijska postaja Onda Est.

V soboto je društvo akademijo ponovilo za učenice didaktičnega ravnateljstva iz Gorice, ki so stopnišce napolnili do zadnjega kotička. Za to srečanje gre predvsem zahvala učiteljem in ravnateljici, ki je to srečanje omogočilo.

-MUC-

ODBOJKA / TROFEJA MIRAMAR

»Kosovel« že petič

Priznanje za F. Germanija

V sredo je bilo v telovadnici sole Suvich in na dveh zunanjih igriščih vse živo, saj se je odvijal skleni del tradicionalnega, letos že šestič izvedenega odbojarskega tekmovanja za trofejo Miramar. Tekmovanje je namenjeno moškim ekipam tržaskih nižjih srednjih sol, prireditelj pa je društvo Pallavolo Trieste z avtorizacijo solskega skrbništva in pod pokroviteljstvom tržske Miramar. Namen je jasen. Cimevca popularizacija odbojke med solsko mladino. Letos se je vabilu odzvalo šest sol, kar je nadvse spodbuden podatek. Razveseljivo pa je tudi dejstvo, da je bila igra, ki so jo mladi odbojkarji prikazali, že zelo dovršena, tako da je bila raven tekem dosti višja kot na primer med letosnjim prvenstvom naraščajnikov. Od slovenskih sol se je tekmovalca letos udeležil le openski Kosovel, ki je stalni gost te manifestacije. Opeška sola je v vseh teh letih tudi gospodarila na turnirju. Naj povemo, da so se kosovelovci le enkrat uvrstili na drugo mesto, petkrat pa so tekmovalce osvojili. Prehodni pokal prejme v trajno last ekipa, ki ga osvoji dvakrat, to pa tudi pomeni, da krasita police openske sole že dva stalna pokala, tretjega pa so kosovelovci dobili včeraj, sicer se ne v trajno last in si ga bodo morali dokončno priigrati v naslednji izvedbi. Se eno odbojarsko priznanje za nasolo torej, za njene učenice in kajpak za prof. Ivana Peterlina, ki jih je tudi letos znal navdušiti za igro.

IZIDI
A skupina: Kosovel - Codermatz 1:1 (5:15, 15:12), Roli - Codermatz 1:1, Kosovel - Roli 2:0 (16:14, 15:7).
B skupina: Bergamas - Dante 2:0, De Tommasini - Dante 2:0, Bergamas - De Tommasini 1:1.
Za 5. mesto: Roli - Dante 2:0; za 3. mesto: Codermatz - De Tommasini 2:1; za 1. mesto: Kosovel - Bergamas 2:0 (15:6, 15:10).

Lestvica: 1. Kosovel, 2. Bergamas, 3. Codermatz, 4. De Tommasini, 5. Roli, 6. Dante.

Za solso Kosovel so nastopili: Corbatti, Germani, Damjan, Jan in Jas Gregori, Grilanc, Milic, Pavletić, Peterlin, Sosti, Stopar.
Tekmovanju samemu je sledilo nagrajevanje. Organizator se je najprej zahvalil profesorjem telesne vzgoje, ki so svoje solske ekipe pripravili, in jim izročil priložnostno darilo. Vse nastopajoče ekipe so prejele plakete, Kosovel tudi prehodni pokal, igralci prvih treh uvrščenih ekip tudi kolajne. Praktično darilo pa je dobil tudi Fabio Germani iz sole Kosovel, kot najboljši igralec turnirja. (INKA)

Poškodba končala sezono Igorja Sedmaka

Meniskus in
križna vez

Za Igorja Sedmaka, najboljšega slovenskega atleta, člana AD Bor in najboljšega skakalca v deželi, je letosnje sezone po vsej verjetnosti konec: na zadnjem treningu prejšnjega tedna je namesto v jamo doskočil na rob tako nerodno, da mu je potisnilo koleno navzven v stran in si, kot pravijo prve zdravniške ugotovitve, pri tem poškodoval zunanji meniskus ter natrgal križno vez.

Povsem sodec bo sel Igor zaradi meniskusa že tretjič pod nož. Res velika smola. Potem ko je prejšnjo sezono preživel, se mu je v letosnji odprlo in pričakovati je bilo marsikaj, predvsem pa deželni rekord v troskoku. Poškodba je resda huda, a upati je, da ne tako, da bi mu mnogo prezgodaj prekinila kariero. Z njemu lastnim pogumom, zagnanostjo in zaljubljenostjo v atletiko - v takih primerih je gotovo prav to potrebno - se bo lotil novih nalog brz, ko bo shodil. (I.P.)

Za Primorje obremenitev še ni konec

»Najmlajši«
v Fiumicellu

San Canzian - Primorje 1:0 (1:0)

PRIMORJE: Damjan Gregori, Jan Gregori, Bukavec, (Lorenzi), Miliani, Sancin (Krizmancic), Zornada, Karis, Sustersic, Ota (Damjan Gregori), Manzin, Baselice (Skrlj), 12. Budin

Na nogometnem turnirju v Fiumicellu, kjer nastopajo najboljšie ekipe v deželi in je eden najkakovostnejših turnirjev v naši deželi v kategoriji najmlajših ekipa Primorja proti San Canzianu doživela tesen poraz. Na turnirju sodeluje 16 ekip, ki so razporejene v štiri skupine. Naša združena ekipa je v skupini D skupno z ekipami videmske Ancone, San Canziana in novogoriške ekipe iz Bilje, ki že vrsto let sodeluje na tem turnirju. Ker je naša ekipa trenutno izredno angazirana na več turnirjih, proti San Canzianu ni nastopila z vsemi najboljšimi, kar je tudi glavni vzrok, da so proti sorazmerno povprečni ekipi nerodno izgubili. Furlani so bili boljši nasprotnik, čeprav so z edinim resnim strelom na vrata zadeli cilj. Našim se je poznala predvsem utrujenost prejšnjih dni, saj so dva dan prej

igrali tekmo s Palmanovo. Na začetku so se naši kar dobro upirali, kljub temu, da so bili igralci San Canziana fizično močnejši, saj so nastopili z igralci, ki so nastopali v deželnem preuenstvu in so leto dni starejši. Resnih priložnosti za gol ni bilo ne na eni ne na drugi strani, le da so Furlani po napaki na sredini igrišča nepričakovano povedli. Najprej je napadalec San Canziana preigral vratarja in streljal iz precejšnje razdalje proti vratom. Karis je zogo sicer zastavil, toda ni imel moči, da bi jo z gol rte odbil na igrišče in zoga mu je usla v mrežo. Tudi po odmoru se igra ni spremenila in naša ekipa z prikazano igro ni zadovoljila proti povprečnemu nasprotniku. Primorje caka prihodnje srečanje z ekipo iz Bilje, ki bo v soboto.

Izidi D skupine: Ancona - Bilje 2:1; San Canzian - Primorje 1:0.

Lestvica: Ancona in San Canziani 2 točki, Bilje in Primorje 0.
Prihodnje kolo: Bilje - Primorje, Ancona - San Canzian. Dve prvovršeni ekipi vsake skupine igra v cetrtnih srečanjih. (Darko Grgic)

NOVICE

Balinarsko srečanje na Proseku

Balinarski odsek športnega društva Primorje je imel v soboto v gosteh balinarje iz Vrhnik, s katerimi ga vežejo že večletni prijateljski stiki. Na zelo lepo urejenem balinišču za Prosvetnim domom na Proseku, je potekalo medsebojno tekmovalje, na katerem so zmagali domačini. Sledila je družabnost, na kateri so domači balinarji ponudili gostom dobre ribe in domače vino in si nato obljubili, da se bodo na jesen zopet srečali v Vrhniku.

Balinarji balinarskega odseka SD Primorje so izredno aktivni ter imajo skoraj vsakodnevno baliranje na tem lepem prostoru, kjer prirejuje večkrat tudi družabne večere, pa tudi srečanja z balinarji iz okoljskih vasi.

Obvestila

FC PRIMORJE

sklicuje jutri, 9. junija 1993, 30. redni občni zbor. Prvi sklicob 20. uri in drugi ob 21. uri. Dnevni red: poročila, diskusija in razno.

ZSSDI

obvesca, da bo jutri, 10. t.m., ob 20.30 na sedežu SD Polet v Prosvetnem domu na Opcinah seja izvršnega odbora.

MLADINSKI ODESEK SPDT

priredi v nedeljo, 20. t.m. izlet v Bovec s spustom z gumijastimi colni po reki Soci. Informacije in prijave pri Jasmin Rudez tel. 572585 do 9. t.m.

ROKOMETNI ODESEK SK KRAS

prireja od 26. junija do 2. julija 1993 v Zgoniku poletni kamp za fante in dekleta letnikov od 1981 do 1977. Pod vodstvom strokovnjakov bodo tečajniki imeli splosno vadbo in se seznanili z rokometnimi prvinami. Urnik kampa bo od 9. do 17. ure. Cena znaša 100.000 lir, v katero je vključeno kosilo in prevoz.

Prvi skupni sestanek bo v petek, 18. t. m., ob 19. uri v Sportno-kulturnem centru v Zgoniku. Društvo sprejema vpisnine v tajništvu Sportno-kulturnega centra do vključno 18. junija v dneh: ponedeljek: 18. - 20.; sreda in četrtek: 14. - 17.; petek: 8.30 - 12.30, kjer vplacate na račun 20.000 lir. Tel. št. tajništva je 229477.

PLAVALNI KLUB BOR

organizira od 4. do 12. septembra poletne priprave v Cerknem pri Idriji za člane tekmovalnih skupin. Prijave sprejema Andreina v bazenu pri Alturi ob urah vadbe ali po telefonu na št. 51377 najkasneje do 15.6.

SD KONTOVEL

KOSARKARSKA SEKCIJA

prireja kosarkarski tečaj za začetnike in minikosarke letnikov od 1980 do 1987. Tečaj je v teku na odprtem igrišču na Kontovelu. Urnik: od 17.30 do 18.15 let. 86 in 87; od 18.15 do 19.15 let. 85 in 84; od 19.00 do 20.00 let. 83, 82, 81, 80.

NOGOMET / V 1. AMATERSKI LIGI STA SE OBE NAŠI EKIPI CELO POTEGOVALI ZA NAPREDOVANJE

Pri Zarji in Vesni v glavnem zadovoljni Z nekaj sreče obračun še bolj pozitiven

VESNA

Ceprav so Križani startali naa visoko uvrstitev, gotovo nihče ni predvideval, da se bo Vesna do zadnjega kola potegovala za napredovanje. Prvenstvo kriške enajsterice je zato bilo nadvse uspešno, posebno v prvem delu, ko je doživela le en sam poraz proti prvovršeni Poniziani, čeprav je kar dvakrat (Cividalese, Villanova), zaradi treh izključitev končala tekme le z osmimi nogometasi. Tudi v nadaljevanju »plavi«
niso popustili. Pomanjkanje nogometašev pa je morda bilo tudi letos usodno za Vesno, ki je večkrat s težavo spravila na igrišče 11 nogometašev, saj dobro vemo, da je treba poleg izključitev v prvenstvu računati tudi s poškodbami. Trenerju Petagni

BRUNO RUPEL

je tako kot lani tudi letos uspelo, da se je ekipa kljub vsem težavam solidno odrezala, saj je pristala na končnem tretjem mestu. Res škoda, da Križani nimajo mladinskega odseka, kar pa je v zadnjih sezonah nekeje upravičeno, če upoštevamo, da mora Vesna že od decembra 1989 zaradi preureditve kriškega igrišča igrati domače tekme na »tujem«, na Proseku. Zagotovila in obljube, da bodo igrišče kmalu uredili, niso bile verodostojne, saj so se dela precej zavlekla. Pred kratkim je tržaska občina sporočila, da je dodelila denar za dokončanje igrišče in za to upamo, da bo Vesna po starih letih lahko spet igrala

na domačih tleh.

EURO PETAGNA (Trenner): »Nedvomno je bilo prvenstvo nadvse pozitivno upoštevajoc, da pogoji za delo niso bili najboljši. Tu se seveda sklicujem na naš boleči problem, ki se vleče že štiri leta, to je pomankanje igrišča. Poletne priprave smo letos imeli kar v gozdu, za treninge pa smo se morali zadovoljiti z majhnim igriščem v Križu, ker smo na Proseku imeli igrišče na razpolago le enkrat tedensko. Prav zaradi tega tudi letos nismo imeli mladinskega odseka, kar se je krepko poznalo. Mnogokrat zaradi izključitev in poškodb sem bil v težavah, kako poslati na igrišče 11

nogometašev. Kljub vsemu temu pa ostaja seveda grenkoba, da nismo dosegli napredovanja, ki vsekakor ni bilo v programih društva, vendar ko smo se našli v ugodnem položaju smo upali vse do konca. Spodletelo nam je le za točko in zato je bilo razočaranje še toliko večje.

Vesna je že od nekdaj poznana po poztrovalnih in odločnih nogometaših, ki na igrišču dajo vse od sebe, ker so zelo navezani na klub. Letos mislim, da so vlogo portagonistov igrali Soavi, Sedmak, Sambaldi, Malusa, Nonis in Vlach. Nekoliko več sem si pričakoval od Bertolija, Leonardija in Kriščjaka. Tudi Sigur, čeprav je dosegel 14 golov, ni vedno intenzivno treniral in bi bil njegov doprinos ekipi lahko še večji. Veliko problemov s treningi je seveda tudi letos imel zaradi študijskih obveznosti Kostnapfel in vsi dobro vemo, kaj pomeni ta nogometaš za našo ekipo.

ZARJA

Soliden začetek (7 tekem in 11 točk), katastrofalen konec (trije zaporedni porazi, vmes nekaj nestabilnih nastopov) to bi lahko bil obračun letošnjega prvenstva Bazovcev, ki so letos precej obnovili svoje vrste in zato startali z velikimi ambicijami. Od 22 nogometašev, ki jih je trener Pongracic poslal na igrišče, jih je kar polovica (Donaggio, Strukelj, Marassi, Speranza, De Micheli, Milani, Giacca, Gentile, Gregoric, Dandri, Parovel) prvič igrala za Zarjo. To jasno dokazuje, da so zarjani računali na visoko uvrstitev, kar pa jim jena zalost spodletelo prav v ključnem delu prvenstva.

Sezona 1992/93	1. Am. liga	Skupina B	GOLI	
Končna uvrstitev:	5. mesto	32 T 9 Z 14 N 7 P	D 35	Pr 32
DOMA				
	Z	N	P	T
1 del	3	3	1	9
2 del	4	2	2	10
skupaj	7	5	3	19
V GOSTEH				
	Z	N	P	T
1 del	2	5	1	9
2 del	0	4	3	4
skupaj	2	9	4	13

Izključitve: Donaggio (Poniziana), Kalc (Villanova), D. Fonda (Torreanese), De Micheli (Pro Romans), Kalc (Poniziana), Gregoric (Isonzo), Zagar (vesna), Strukelj (Mossa), Donaggio (Piedimonte).

11-metrovke v korist: Tognetti (Edile, Turriaco, Torreanese)

11-metrovke proti: Poniziana, San Marco, Villanova, Pro Romans; Poniziana zastreljala 11m.

Stevilo odigranih tekem in doseženi goli posameznih igralcev: De Micheli (29, 7), Kalc (28, 2), Donaggio (26), Marassi (26), E. Fonda (26, 4), Strukelj (24), D. Fonda (24, 2), Tognetti (24, 5), Volje (23, 5), Antonic (22, 1), Ferluga (19, 1), Ciocevari (18), Zagar (18), Speranza (18, 1), Milani (13), Gregoric (12, 7), Giacca (6), Parovel (4), Jurincich (3), Gentile (2), Dandri (2), Renčelj (1)

LEGENDA: T - točke; Z - zmage; N - neodločeni izidi; P - porazi; D - doseženi goli; Pr - prejeti goli

Doma so sicer Bazovci igrali se kar zanesljivo, v gosteh pa jim ni slo najbolje, posebno v povratnem delu ko so iztržili le štiri neodločene rezultate. V prvem delu so sicer v gosteh poleg pet neodločenih rezultatov premagali se Isonzo in Piedimonte. Svoje so strole tudi številne poškodbe, ki so stalno pestile Zarjo. Tudi izključitev (skupno devet) je bilo morda nekaj preveč. K temu lahko se dodamo, da so zaradi opominov nogometaši dobili skupno še 9 nedelj prepovedi igranja in da je bil v zadnjem kolu zaradi izključitve kaznovan s prepovedjo igranja na osmih tekmah kaznovan Donaggio. Ti podatki dokazujejo, da Zarja vsaj iz disciplinskega vidika letos gotovo ni preveč blestela.

Tolažba vsekakor ostaja v tem, da so Bazovci koncali prvenstvo na petem mestu, kar je vsekakor pozitivno, če računamo, da so se lani resili izpada sele v predzadnjem kolu.

GIORGIO PONGRACIC (trener): »Kljub nihajčnim nastopom je bilo prvenstvo pozitivno. Osebnost sem zadovoljen s prvenstvom, če odvezamemo zadnje tri tekme, ko je ekipa dobesedno odpovedala. Vzrok temu je treba iskati morda v tem, da ko smo z vso vsemogočnimi drugovršeni Stanzano, premagali smo celo prvovršeno Poniziano. Poraz, ki smo ga doživeli doma z Mossom nam je praktično odrezal vsako upanje. Posledica tega je bila, da nogometaši niso bili več tako zbrani in zato niso

igrali več tako zagrizeno, kar so nasprotniki seveda takoj izkoristili. Peti osvojen mesto se mi zdi dobra uvrstitev, čeprav moram priznati, da so v taboru Zarje upali na kaj več. Ne smemo pa mimo dejstva, da je izkušen Gregoric, ki je gotovo bil velika pridobitev za ekipo, k nam prestopil sele v drugem delu prvenstva.

V glavnem mislim, da so vsi nogometaši več ali manj odpravili dolžnost. Imeli smo dva dobra in zanesljiva vratarja, obramba je dobro držala, čeprav smo morda prejeli preveč golov in to le zaradi neizkušenosti. Nekoliko pomankljivi smo bili na sredini igrišča in to so se najbolj občutili napadalci, ki pa so v glavnem opravili svojo nalogo.

GIRO / V 16. ETAPI MNOŽIČNI ŠPRINT

Baldato drugič prvi Bugnova kalvarija

Svetovni prvak zaostaja vsak dan - Bonča še 36.

BORGIO VAL DI TARO - Za Giannija Bugna postaja letosnji Giro prava kalvarija. Na večerajšnji etapi, ki jo je v sprintu dobil Italijan Fabio Baldato (to je bil njegov drugi uspeh na tej dirki), je namreč na lažji vzpetini malo pred ciljem, ki so jo sprinterji premagovali nonsalantno, utrpel se 42 sekund zaostanka. »Napacno smo zasnovali treninge. Preveč smo vadili moč, premalo pa vzdržljivost, ker nismo pravilno ocenili Bugnove sposobnosti«, priznava zdaj eminentni fiziolog prof. Conconi, ki je prevzel Bugna v skrb po polomu na lanskem Touru. Drugače si poraznih nastopov svetovnega prvaka v zadnjem tednu tudi ni moglo razložiti. Bugno vsekakor ne bo odstopil, v njegovem stabu pa so prepricani, da si bo opomogel in da bo pred letošnjim Tourom spet pridobil pravo formo.

Valter Bonča, edini slovenski udelezenec kolesarske dirke po Italiji, je prispel na cilj v drugi skupini, skupaj z Giannijem Bugnom in zasedel 80. mesto, z zaostankom 42 sekund za zmagovalcem Baldatom. »Danasnja etapa je bila enakomerno razdeljena na spust, ravninski del ter zaključni vzpon. V zaključnem delu sem

imel nalogo omogočiti prodor Konisevu ter Leoniju, ki sta se uvrstila na peto in sesto mesto, tako da sem zaradi tega nekoliko zaostal, toda ne preveč. Z izidom sem dokaj zadovoljen, zaostanek pa bi vseeno lahko bil za kakšno sekundo manjši. Če pa pogledamo na dosedanje potek dirke, sem več kot zadovoljen. Upam le, da bom tako nadaljeval do Milana,« nam je v cilju povedal Bonča. V skupni razvrstitvi je Valter se vedno 36., z zaostankom 40 minut ter 14 sekund.

Danes se bodo kolesarji po južni strani povzpeli na vrh Monvissa, pričakovati je torej, da bo Chiappucci spet poizkusil ogroziti roza majico Induraina. To bo ena njegovih zadnjih priložnosti.

Miguel Indurain v »precepu« (Telefoto AP)

Vrstni red 16. etape

(Lumezzane - Borgo Val di Taro, 187 km) 1. Fabio Baldato (Ita) 4.27:20; 2. Maurizio Fondriest (Ita); 3. Fabiano Fontanelli (Ita); 4. Andreas Kappes (Nem); 5. Endrio Leoni (Ita); 6. Dimitrij Konisev (Rus); 7. Stefano Zanatta (Ita); 8. Emanuel Magnien (Fra); 9. Andrej Tjeterjok (Kaz); 10. Bruno Cenghialta (Ita) vsi v zmagovalčevem času; 80. Valter Bonča (Slo) +42 sek.

Skupni vrstni red

1. Miguel Indurain (Spa) 78.35:35; 2. Pjotr Ugurmov (Let) +49 sek.; 3. Claudio Chiappucci (Ita) +1:18; 4. Massimiliano Lelli (Ita) +1:49; 5. Vladimir Pulnikov (Rus) +2:43; 6. Maurizio Fondriest (Ita) +3:18; 7. Pavel Tonkov (Rus) +3:19; 8. Stephen Roche (Irska) +6:50; 9. Moreno Argentin (Ita) +7:22; 10. Flavio Giupponi (Ita) +7:39; 15. Franco Chioccioli (Ita) +10:27; 16. Gianni Bugno (Ita) +12:16; 36. Valter Bonča (Slo) +40:14

NOGOMET / V NEMČIJI PRVENSTVO KONČANO

Werder za korak pred Bavarci

Konec v Franciji, »vroče« v Španiji

BREMEN - Po zadnjem niti ne najbolj razburljivem kolu je tretjič doslej nemški prvak postal Werder Bremen. »Belo-zeleni« so v Stuttgartu zaigrali napadalno in slavili s 3:0. Bayern, ki bi moral nadoknaditi za en sam gol slabšo razliko v golih je nemocno sledil visokemu uspehu konkurenta, sam pa je proti Schalkeju le remiziral. Vsi, predvsem finančni, napor bavorskega nogometnega mogotca so bili torej zaman. »Rdecim« govori v čast dejstvo, da so vodili vse do predzadnjega kola. Werder pa se je po vsekakor dobrem prvem delu prvenstva prebil v ospredje in formo ujel v pravem trenutku. Zmagala je tako ekipa, ki je od starih favoritov bila na papirju najslabša. Eintracht je slano placal spore med nekaterimi igralci in trenerjem Stepanovicem. Tudi po njegovi zamenjavi ni slo bolje. Borussia Dortmund je noge odrezala smola, saj je v ključnih trenutkih zaradi poskodb izgubila oba napadalca, Povlsena in Chappuisata. Pri dnu je vse napovedi postavil na glavo Bochum, ki je prav v zadnjem kolu na izpad obsodil Köln, s katerim se v drugo ligo selijo se Dinamo, Saarbrücken in Uerdingen.

Končni vrstni red: Werder Bremen 46, Bayern 45, Borussia Dortmund 41, Eintracht Frankfurt 40, Bayer Leverkusen 38, Karlsruhe 37, Kaiserslautern 35, Stuttgart in Schalke 34, Borussia Mönchengladbach 33, Hamburg 31, Wattenscheid in Nürnberg 28, Bochum, Dinamo in Köln 26, Saarbrücken in Bayer Uerdingen 23.

Samo se finale državnega pokala med PSG-jem in Nantesom manjka do konca zgodovinske sezone za francoski nogomet. Uspehi in dobre igre Olympiquea oz. Parisa Saint Germaina in Auxerreja na evropski sceni so dvignili ugled nogometne sole, ki na stari celini nikoli ni imela velikega privrženca. V zadnjih letih se je trend vendarle spremenil, ceprav ostaja zaradi prevelikega števila ekip (20) prva liga na nič kaj več kot povprečnem nivoju. Preveč

tekem je se na slabi ravni. Dvoboji med boljšimi in slabšimi pa le zelo redko prinašajo presenečenja. Tako slavi Olympique preseljenec, teden dni. Dejansko pa Marseillcani v celem povratnem delu niso imeli resnega konkurenta. Za preobrat je gotovo poskrbel Hrvat Alen Boksić, ki je zablestel sele v drugi polovici prvenstva. Objektivno slabši je bil Paris Saint Germain, ki je vseskozi igral dopadljivo in učinkovito, a tudi to je bilo premalo. Monaco nikoli ni dajal vtisa resnično zmagovite ekipe. Bordeaux se je spomladi zadovoljil s tem, da je dosegel več od pričakovanega. Povsem pustila pa sta po prvem delu tudi Nantes in Auxerre. Prvemu je odklenalo ko Vuliću ni slo več nog, Auxerre pa je vse stavil (in zgubil) na pokal UEFA.

Končni vrstni red: Olympique 55, Paris St. Germain in Monaco 51, Bordeaux 49, Nantes 45, Auxerre in Saint Etienne 43, Strasbourg in Lens 40, Montpellier 36, Caen in Metz 35, Toulouse 34, Lyon in Le Havre 33, Sochaux 32, Lille 30, Valenciennes 29, Toulon 25, Nimes 21. (Nazadujeta Nimes in Toulon, Valenciennes pa se bo za obstanek pomeril z dvema drugoligasema).

Ne samo meterološko vroče je v Španiji, kjer vodi Real Madrid. Tokrat so »beli« na domačem stadionu Bernabeu s 2:0 ukrotili vedno neugodni Real Sociedad. Barcelona je s tezavo (2:1) obravnala s Seviljo, pri kateri Maradona zaradi diskvalifikacije ni igral. V zadnjih dveh kolih bo Real pred tezkima naloga. Cakata ga namreč mestni derbi z Athleticom in gostovanje pri Tenerifeju, medtem ko bo Barcelona najprej igrala pri Osasuni, nato pa doma z Rayom Valenciennom. Madridcani branijo točko prednosti. Povsem možno pa je tudi, da bo o prvaku odločala razlika med danimi in prejetimi goli, kjer je stanje... izenačeno.

Vrstni red: Real Madrid 55, Barcelona 54, La Coruna 52. DIMITRIJ KRIZMAN

NOVICE

Canadiens ljubijo podaljske

LOS ANGELES - Hokejisti moštva Montreal Canadiens so v četrti finalni tekmi Stanleyevega pokala sredi Los Angelesa premagali domačo ekipo Kings s 3:2 ter tako povedli ze s 3:1 v zmagah (v finalu igrajo na stiri zmage). Podaljšek (sudden death) je kot kaže ze kar zascitni znak igralcev ekipe Canadiens, saj so vse dosedanje finalne tekme odločili v podaljsanem delu igre. Tokrat jih je do zmage popeljal zadetek LeClairja v 15. minuti podaljska, s tem pa so hkrati dosegli tudi rekord desetih zaporednih zmag v podaljskih v koncnici Stanleyevega pokala. S to zmago so hokejisti Montreala ze zelo blizu 23. naslovu prvaka lige NHL, saj igrajo danes doma peto, morebiti odločilno tekmo. (Reuter)

Šmerc četrti v etapi

KUNDL - V 5. etapi kolesarske dirke Po Avstriji je 42 sekund pred glavniino pršla peterica kolesarjev, ki pa v skupni razvrstitvi niso imeli možnosti poseci v vrh. Med njimi je bil tudi slovenski reprezentant Sandi Šmerc, ki je bil v sprintu četrti. V skupni razvrstitvi v vrhu ni sprememb, Srečko Glivar pa je deseti. Rezultati 5. etape Kaunertal - Kundl (154 km): 1. Traxl (Avs) 3:26.27, 2. Van Bon (Niz), 3. Senn (Svi), 4. Šmerc (Slo), 5. Jacobsen (Dan), vsi s časom zmagovalca ... 21. Miškulin, 26. Zumer, 48. Melanšek, 64. Premužič, 82. Glivar (vsi Slo), vsi 0.42. Skupno: 1. Totschnig 22:02.11, 2. Hauer (oba Avs) 0.49, 3. Currit (Fra) 1.13 ... 10. Glivar 2.36, 28. Melanšek 8.54, 37. Premužič 11.49, 54. Šmerc 19.36, 62. Zumer 24.24.

Ivanišević in Lendl izpadla

QUEENS - V 2. kolu moskega mednarodnega teniskega turnirja v Queensu z nagradnim skladom 600 tisoč dolarjev je presenetljivo izpadel sesti igralec sveta Hrvat Goran Ivanišević, četrti nosilec turnirja. Z rezultatom 6:3, 3:6 in 6:3 ga je premagal malo znani Britanec Chris Wilkinson. Ista usoda je doletela tudi petega nosilca Ivana Lendla, ki ga je s 6:2, 7:6 (13:11) ugnal Byron Black iz Zimbabeje. (STA)

Se bo Foreman res upokojil?

LAS VEGAS - Po ponedeljkovem porazu s Tommyem Morrisonom v borbi za naslov svetovnega prvaka teške kategorije po verziji WBO je 44-letni George Foreman znova izjavil tisto, kar ponavlja ze šest let. Po porazu s soglasno odločitvijo sodnikov proti dvajset let mlajšemu nasprotniku je Foreman, ki je za dvoboj prejel sedem milijonov dolarjev, namignil, da se bo verjetno »upokojil«. Toda le nekaj trenutkov zatem se je premislil. »Ce ljubitelji boksa mislijo, da zaslužim ponovno priložnost v boju za naslov svetovnega prvaka, se bom vrnil,« je se dodal Foreman, ki je prvi naslov osvojil leta 1973 z zmago proti Frazierju, leto kasneje pa ga je izgubil proti Aliju. (Reuter)

V PROMETNI NESREČI / NA AVTOCESTI PRI MUENCHNNU

Umrli Dražen Petrović, »Mozart košarke«

Star je bil 28 let in je zelo uspešno igral v ameriški profesionalni ligi - Za njim žaluje ves košarkarski svet - Izredno bogata kariera

ZAGREB - »V prometni nesreči je včeraj v Nemčiji umrl poznani hrvaški košarkar in član ameriške profesionalne ekipe New Jersey Nets Dražen Petrović.«

Ves, ne samo košarkarski, temveč športni svet je ob tej vesti onemel. Košarka je z Drazenom Petrovićem izgubila ta čas gotovo najboljšega evropskega košarkarja in enega najboljših evropskih igralcev vseh časov.

Na Hrvaškem, kjer je košarka izredno popularna in kjer je bil Petrović skoraj državni junak, je ta tragedija pronicnila skoraj v vsako hišo. Dražen je bil tudi ljubljene predsednika dr. Franja Tudjmana. Zalost pri Ciboni in v vsem Zagrebu je nepopisna. Vsi njegovi soigralci v reprezentanci skoraj ne morejo verjeti, da jih je Dražen zapustil. Predv-

sem Vranković, ki je bil Petrovićev stari prijatelj, je sokiran. Toni Kukoč se je javil iz ZDA in je po telefonu v joku spregovoril le nekaj stavkov.

V Zagrebu so tudi sporočili, da na sredozemskih igrah ne bo nastopila najboljša hrvaška reprezentanca, temveč mlada selekcija. Hrvaški reprezentanti so namreč tako potrti, da sploh ne razmišljajo o nastopu na teh igrah.

»Draženova smrt je nedvomno velika tragedija za vso svetovno košarkarsko gibanje. Osebnost sem izgubil velikega prijatelja, kajti Dražen je bil predvsem čudovit človek in seveda tudi vrhunski košarkar, pravi športnik. Vsi se ga bomo spominjali predvsem kot izrednega delavca, ki je treniral tudi po osmem ur dneвно. Besed, kot ne morem trenirati, Dražen ni poznal. Zares

se ne more sprijazniti, da Dražena ni več med nami,« nam je po telefonu dejal trener slovenske reprezentance Janez Drvaric, ki je bil tudi za dve sezoni (od 1986 do 1988) trener pri zagrebški Ciboni.

»Kaj ti lahko recem kot to, da me je Draženova smrt tako presunila, da sem kar dolgo ostal brez besed. Bil je to skromen, nežen dečko, ki ga je odlikovala predvsem velika delavnost. Petrović je bil verjetno najboljši evropski košarkar vseh časov. Ze dejstvo, da je bil prvi evropski košarkar, ki je tako uspešno igral v NBA ligi, potrjuje to mojo tezo. Poleg velikega talenta, ki je neobhodno potreben za vsakega vrhunskega športnika, je bila glavna Draženova odlika predvsem ta, da je bil izreden garač. Z vztrajnim delom je igral

sko napredoval iz sezone v sezono. Stalno je težil k temu, da bi dosegel košarkarski vrhunec, skoraj dovršenost. Preprican sem, da bi lahko Dražen se izboljšal svojo igro, tudi v tako pomembnem prvenstvu, kot je NBA liga ... Spominjam se ga kot golobradca in v čast si stejem, da sem ga ze leta 1981 kot prvi vključil v člansko reprezentanco, ki je novembra istega leta odigrala nekaj tekem v ZDA. Tudi vsa ta leta, ko sem tu v Trstu, sva bila z Drazenom v stalnem kontaktu. Vedno sem ga cenil kot košarkarja in cloveka. Tudi ni skrivnosti, da smo si pri Stefanelu prizadevali, da bi ga imeli v svoji sredi. Zal je bila in bo ostala ta naša želja neizpolnjena ...« nam je dejal trener tržaškega Stefanela Bogdan Tanjević.

Dražen Petrović je bil zelo priljubljen tudi v Italiji, saj so mu prav v Italiji nadeli vzdevek »Mozart košarke«, tako da je nato sam Dražen poimenoval svojo restavracijo v Zagrebu »Amadeus«. Najbolj popularni italijanski športni dnevnik »La Gazzetta dello Sport« ga je tudi trikrat izbral za najboljšega evropskega košarkarja.

Petar Skansi, ki se te dni mudi v Italiji, je tako orisal lik tega nepozabnega igralca: »Bil je vrhunski košarkar, ki je znal z neomajno voljo in zagrizenostjo premostiti vse težave. Bil je pravi artist na parketu in zgleden športnik.«

Včerajšnja tragedija je močno odjeknila tudi v Srbiji, kjer je bil seveda Petrović se iz časa, ko je nastopal v jugoslovanski reprezentanci, zelo po-

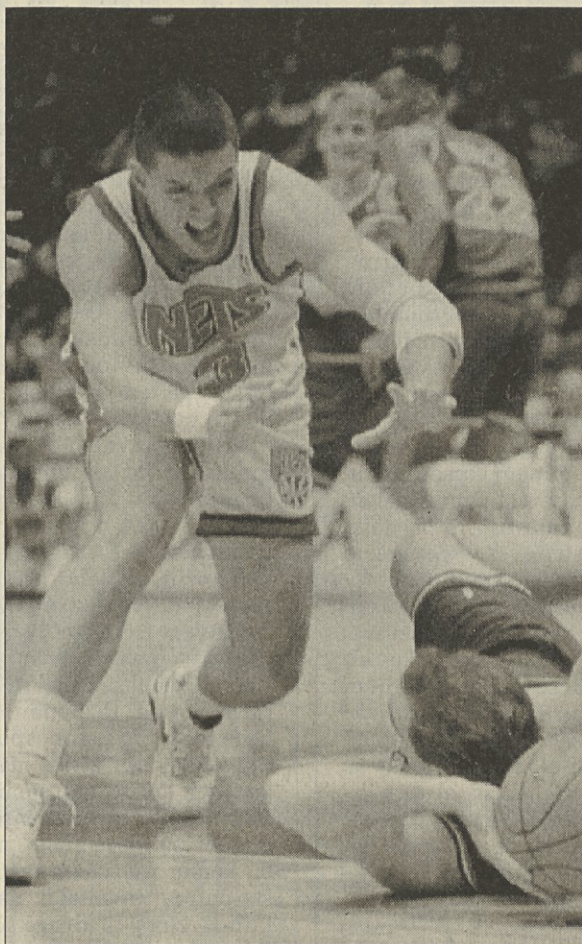
znan in priljubljen. Srbska televizija in radio sta namreč kot prvo vest, skupno s poročili o vojni v Bosni, posredovali prav novico o Petrovićevi smrti.

Kako pa je prišlo do nesreče?

Petrović bi moral skupaj s hrvaško reprezentanco poleteti iz Frankfurta do Zagreba, a je raje ostal se v Nemčiji, kjer ga je pričakala 23-letna Clara Gabriela Szalaczy (bila je tudi miss Nemčije), ki naj bi jo hrvaški as spoznal ze v ZDA. Skupno z njeno prijateljico, 23-letno Hilal Haire, sta se nato odpeljala z golfom proti Münchnu. In prav na avtocesti blizu bavarskega mesta se je pripetila tragedija: avto, ki ga je vozilo 23-dekle, se je zaletel v tovornjak, ki ga je pri zaviranju na spolzki cesti zaneslo z nasprotni strani, nakar se je prevrnil in zablokirал cestišče.

Petrović je bil na mestu mrtve, sopotnici pa težko ranjeni.

BRANKO LAKOVIC

Košarkarska pot

Dražen Petrović, rojen 22. oktobra 1964 v Sibeniku, se je ze zelo mlad s Sibenko uveljavil na jugoslovanski in evropski košarkarski sceni. Svoje prve večje uspehe pa je dosegel s prestopom k Ciboni v sezoni 1984/85, ko je tudi osvojil naslov evropskega prvaka v Atenah, naslednje leto pa je ponovil uspeh v Budimpešti, kjer je Cibonav finalu premagala Sabonisov CSKA. Leta 1987 je s Cibono osvojil pokal pokalnih zmagovalcev. 1989 je spet posegel po tem pokalu, toda z dresom Real Madrida. Petrović je bil ze leta 1986 »izbira« (st. 60) ameriške profesionalne ekipe Portland in v sezoni 1989/90 je tudi debitiral v NBA ligi. Pri Portlandu je igral sezono in pol,

nato pa ga je najel New Jersey Nets, s katerim je v tej sezoni poprečno dosegel več kot 20 točk na tekmo in bil eden najboljših igralcev lige.

Z jugoslovansko državno reprezentanco je na OI v Los Angelesu osvojil bronasto, v Seulu pa srebrno kolajno. Na SP v Španiji leta 1986 je osvojil bron, leta 1990 v Buenos Airesu pa zlato. Na EP v Zagrebu 1989 je osvojil zlato kolajno. S hrvaško reprezentanco je lani na OI osvojil drugo mesto za slavnim ameriškim »dream teamom«. Letos si je v hrvaško selekcijo v Wrocławu prislužil nastop na EP v Nemčiji, kjer se je tudi tragično končala njegova mlada življenjska pot.

V WROCLAWU Z DRAŽENOM

Zadnji nastop proti izbrani vrsti Slovenije

LJUBLJANA, WROCLAW - »Ali je to njegova reprezentanca?« se je v prvem polcasu finalne tekme na kvalifikacijskem turnirju v Wrocławu ob rezervni klopi (ne) upravičeno razburjal Dino Radja ter hkrati brncil v športno torbo zdravnika Soudila. Torbo je odneslo v reklamni pano, za katerim smo sedeli slovenski casopisni poročevalci, ki smo se odličnega hrvaskega centra kar malce ustrasili. Dražen Petrović je v Wrocławu igral zadnjo tekmo v svoji vrhunski karieri prav proti reprezentanci Slovenije. Tako kot na celem turnirju tudi v nedeljo zvečer ni igral najbolje, vendar je bil na Poljskem kljub temu osrednja zvezda. Košarkarska zvezda, ki je ugasnila le za trenutek, saj bo portret Dražena Petrovića z najsvetlejšimi crkami zapisan v svetovni zgodovini igre pod koši. Deset dni smo ziveli, ocenjevali, se veselili in »dihali« z Drazenom in za Dražena, ki nas je, mimogre-

de, kar dva dopoldneva zaporedoma, v petek in soboto, pustil kakati v predverju hotela Polonia, ceprav smo se skupaj s hrvaškimi kolegi dogovorili za pogovor točno ob uri. Ni ga bilo, kasneje pa se je opravil, da je nekaj narobe z njegovimi sinusi in da zato dolgo spi. Vsi so vedeli za njegove »stose«, vsi so vedeli, kaj pomeni biti Dražen Petrović, in prav vsi v Wrocławu so vedeli, da je prvi in edini ter da ga morda vidijo tudi zadnjic. In res, usoda najboljšega košarkarja Evrope vseh časov je tragico zastavila blesteco športno in življenjsko pot 28-letnega Sibenčana, ki bo nedvomno za vedno zivel v spominu vseh oboževalcev najboljših med najboljšimi.

Zato, Dino Radja, je (bila) reprezentanca Hrvaske tudi njegova, se mnogo bolj pa je bil on njen. Bil in ostal pa je predvsem samosvoj, ostal je le Dražen Petrović.

JURE ZORČIĆ

Pod težkim tovornjakom se je končala življenska pot Dražena Petrovića (AP)

ČRNA KRONIKA

Voznik golfa - javi se

LJUBLJANA - Se vedno ni popolnoma pojasnjena prometna nesreča, ki se je 24. maja ob 19. uri in 30 minut zgodila na kriziscu Klunove ulice in ulice Ob Ljubljani. Takrat sta se zaletela beli golf ljubljanske registrske tablice (ze nove oblike) in kolo z motorjem. Voznik golfa je ranjeno motoristovo sopotnico odpeljal v bolnišnico.

Policisti prosijo voznika golfa ali priče, ki so nesrečo videli, da se zglašijo pri njih zaradi dodatnih podatkov o nesreči. (Postaja prometne policije Ljubljana, Trdinova 10, ali telefonska številka 92).

Prehitro, prehitro...

MARIBOR, MURSKA SOBOTA - Na slovenskih cestah so prvi dan v tednu spet umrli trije ljudje, vzroki nesreč pa so, kot to statistični podatki tudi venomer ponavljajo, prevelika hitrost in vožnja po nepravem voznem pasu.

Na območju mariborske Uprave za notranje zadeve se je v ponedeljek zgodilo 26 nesreč, 23 se jih je končalo samo z zvitimi pločevinami, ena z lažjimi in ena s težjimi poskodbami, na cesti v Zgornji Polskavi pa sta umrli potnika v stoenki. Tega popoldneva je 41-letni Stefan R. s fordornionom nenadoma zavil na nasprotni vozni pas in celno trčil v nasproti vozečega Jožefa Jamnika; v njegovi stoenki je poleg njega umrla se sopotnica Julijana Ribic, Stefana pa so odpeljali v bolnišnico s hudimi poškodbami.

V Pomurju je v Berkovcih zaradi prehitre vožnje v ovinek s ceste zletel jugo 22-letnega Roberta Kocisa. Avtomobil se je trikrat prevrnil in obstal na strehi. Iz razbitin so potegnili huje ranjenega Kocisa in ga prepeljali v sobosko bolnišnico, kjer je kmalu umrl zaradi prehudih poškodb. Zaradi prehitre vožnje na mokri (in spolzki) avtomobilski cesti pri Brezovici pa je zacelo zanasati tovornjak s prikolicco, ki ga je vozil mozaikar iz Ceske. Zaneslo ga je v varovalno ograjo na sredini cestisca, po skoraj 50 metrih drsenja po njej pa ga je odbilo cez cesto in odstavljal pas na rob njegove strani cestisca. Med drsenjem po ograji je tovornjaku odtrgalo del plocevne in ga vrglo na nasprotni vozni pas pod nissana, ki je prav v tem trenutku pripeljal nasproti. K sreči brez večjih posledic. (V. K.)

POROČILO UNZ - LJUBLJANA

Casinò - tržnica

Ljudje svoje stiske vse preveč radi sproščajo na nedovoljene načine - Prepirljivci in pretepači

VLADO KADUNEC

LJUBLJANA - Ljubljanski policisti vsekar ne držijo križem rok, prav lepo pa to potrjujejo se njihovi statistični podatki. In ti nam povedo, da se je glede na prve stiri mesece lanskega leta krsitev vseh vrst povečala za postenih 20 odstotkov. Tako so do zacetka maja pri ljubljanski Upravi za notranje zadeve v knjige vpisali 5.411 raznih prekrškov - gre predvsem za prekrške JRM (zoper javni red in mir), krsitev zakona o tujcih, o orožju itd.

Podatki o krsitvah JRM povedo, da smo ljubljancani kar prepirljive narave: 3.381-krat so v prvih starih

mesečih policisti morali posredovati pri prepiranju, (nočnem) vpitju in pretepanju, zanimivo pa je to, da se vedno večkrat vsa ta razgrajanja dogajajo po zasebnih stanovanjih. Procentualno so tudi te vrste prekrškov narasli za 20 odstotkov, policisti pa so se zaznali, da je v 23 odstotkih vseh prekrškov redno posredil alkohol.

Najbolj »produktivni« v pretepih in krsitvah nočnega mira so v občini Center in Vic, pri podrobnejšem pregledu o udeleženci krsitev pa pride

na dan se podatek, da se raznovrstne barabije dogajajo (se zmeraj) predvsem ponoči - 53 odstotkov vseh prekrškov se zgodi nekeje med 22. uro in 6. zjutraj, krsitelji pa so v glavnem moškega spola; 48 odstotkov je starih nad 30 let. (Do 18 let je starih 6, 7 odstotka prekrškarjev, od 18 do 21 let pa 15 odstotkov); pri teh stevilkih je vseh vrst vse več nezaposlenih.

Se en podatek izstopa v policijskih zapisnikih: hazardiranje. V teh mesecih so namreč zaznali 139 odstotkov več te vrste

»poslov«; največja »igralnica« pa je na ljubljanski osrednji tržnici, kjer so policisti posredovali v 43 primerih nedovoljenega hazardiranja.

Glede na zaostrovanje imigracijske politike se vzporedno s tem veča tudi število prestopkov pri kršenju zakona o tujcih; v prvih starih mesecih letošnjega leta so policisti namreč obravnavali 800 takih prestopkov, kar je 246-odstotno povečanje glede na enako lanskolletno obdobje, ko so obravnavali »le« 231 tistih, ki si niso hoteli urediti svojega statusa glede bivanja v naši državi.

Poletne ceste brez velikhanov

SLOVENIJA - V soboto je po vsej državi zacela veljati letošnja odredba o ureditvi prometa v poletnem času. Nanasa se na promet tovornih vozil s priklopniki ali brez njih, katerih največja dovoljena teža presega pet ton. Odredba za-

deva tudi vozila, ki so sama ali s priklopnikom daljša od stitirajst metrov, tice pa se tudi traktorjev, delovnih strojev, motokultivatorjev, vozil avtosol in vprežnih vozil. Za vsa navedena vozila je tako do 15. septembra promet pre-

povedan ob petkih med 17. in 23. uro, ob sobotah med 5. in 14. uro in ob nedeljah med 7. in 11. uro ter 17. in 23. uro. Prepoved vožnje velja na avtocestah, cestah, rezerviranih za promet z motornimi vozili, in na magistralnih cestah. V

casu omejitev navedenim vozilom tudi ne bodo dovolili vstopa v Slovenijo prek mednarodnih mejnih prehodov. Dovoljen pa je lokalni promet omenjenih vozil na magistralnih cestah, ki potekajo vzporedno z avtocestami. (B. P.)

Trava za predivo

LJUBLJANA - Prvi dan novega tedna so policisti zasegli 50 sadik indijske konoplje, ki jih je imela v svojem vrtu med fizolom in koruzo posajene 60-letna vrtnarica z Vica. Stara gospa je policistom povedala, da je iz konoplje hotela »pridelati« predivo za... (V. K.)

(Ne)hladnokrvni pokeraš

LJUBLJANA - V ponedeljek so morali policisti posredovati v bifeju Kina Siska, kjer se je »utrgalo« 34-letnemu mozaikarju iz BiH. Ni čudno, da se mu je, saj je po napornem pritiskanju na gumb igralnega avtomata za poker končno zadel poln dobiček. Dobiti bi moral 23.000 tolarjev za zmago nad aparatom, a glej ga zlomka, natakaraica mu jih ni hotela izplacati. Seveda je srečni dobitnik »popenil« in to nazorno dal vedeti tudi natakaraici, ta pa je poklicala policijo, ki je hazarderja pomirila in najavila sodniku za prekrške zaradi »kaljenja« miru v »igralnici«. Pri tem pa se kar samo od sebe postavlja vprašanje, ali je bil Bosanec upravičen jezen ali ne: če je namreč avtomat tam samo za zabavo, ne bi smel obljubljeni nagrade, če pa obljublja nagrade, lastnik krši zakon o (prepovedanih) igrah na srečo. Avtomata policisti lastniku niso vzeli, torej očitno ni kršil zakona, za kaj je bil v lokalu postavljen avtomat, pa naj si igralec (tudi očitno) sam misli. V casopisih je bilo že veliko napisanega o igralnih avtomatih v naših lokalih, njihov »nejasen« status pa bo, kot kaže, se nekaj časa povzročal večje in manjše zaplete okoli njih. (V. K.)

Ti prekleta strela

CELJE - Ponedeljkova nočna nevihta - okoli 22. ure - je spet povzročila nekaj skode; predvsem si jo bodo zapomnili na Crnem vrhu, kjer je strela udarila v gospodarsko poslopje Antona L. Ogenj je uničil leseno ostrešje, veliko sena ter električno napeljavo - tudi v Antonovi stanovanjski hiši. V Miklavžu pri Zalcu je strela zadela v gospodarsko poslopje, kjer je zgorelo zito, seno, deske in puhalnik za seno, v Smiklavžu pa so iz gorečega hleva, kamor je seveda tudi udarila strela, resili skoraj vso živino, nekaj zivali pa je naslo smrtno v plamenih. Tudi v Slatini pri Velenju je strela na hiši Jožefa S. povzročila za dva milijona skode - toliko pa cenijo škodo tudi na preostalih nastetih poslopih. (V. K.)

JUTRI

10. junija

Katalonski arhitekt Antonio Gaudí y Cornet se je rodil 26. junija 1852 v kraju Reus v Taragoni, umrl pa je prav tako junija, na jutrišnji dan leta 1926 v Barceloni.

Gaudíja omenjamo zato, ker ga zadnji čas skoraj obvezno omenjajo, kadar se govori o našem velikanu arhitekture, moštru Plečniku. Koliko je to upravičeno, bo pokazal čas, ki je najbolj pravičen sodnik. Tu in ta trenutek je mogoče trditi, da so primerjave, s katerimi skušajo dokazati podobnost med tema dvema ustvarjalcema in oblikovalcema prostora, marsikaj nekoliko nasilen konstrukt.

Arhitekt in kipar Gaudí je studiral arhitekturo v Barceloni. Kmalu je postal znan po svojih res nenavadnih oblikovnih prijemih, sicer pa se je usmeril v organsko arhitekturo in pokazal izjemne konstrukcijske talente. Največ realiziranih projektov je omogočil njegov mecen in zascitnik, vojvoda Güell, številni projekti, zlasti veličastna cerkev sv. Družine v Barceloni, pa so ostali nedokončani.

Barcelona je ostala torišče delovanja tega globoko religioznega in delovnega iskalca. V njej stoji njegove stanovanjske in poslovne stavbe, znameniti »Park Güell« in, seveda, njegov življenjski oblikovalski problem: »Sagrada Família«. Njeno neogotsko stolpovje - ekstremne konstrukcijske dosežek - se rše na silhueti velemesta in čaka na nemogoče. Kdo jo bo dokončal?

ZDRAVA HRANA

Jejmo plevel!

M. P.

Ste že kdaj poskusili plevel ali kakšno drugo divjo rastlino? Ne boste verjeli, kako okusne in zdrave solate je mogoče pripraviti iz rastlin, ki rastejo na obronkih negovanih vrtov in polj.

Ljudje na podeželju so jih nekdaš pridno nabirali, posebej spomladi, ko ni bilo pri hiši se nobene sveže zelenjave. Mnoge užitne divje rastline so namreč bogate z vitamini in rudninami in zato pomembna sestavina zdrave prehrane. Ne samo regrat, tudi mlade koprive, pripravljene kot spinaca, so okusna hrana, zal pa smo tako kot se na marsikaj drugega pozabili tudi na te dobrine, ki nam jih ponuja narava.

Preden se odločimo za nabiranje divjih rastlin, ki jih nameravamo uporabiti v prehrani, jih moramo seveda dobro poznati. Ni dovolj, da jih prepoznavamo samo s fotografij v učbenikih, mnogo boljše bo, če nam jih v naravi pokaže izkušen botanik. Prav tako ni dovolj, da poznamo le krajevna imena, saj se ta od kraja do kraja precej razlikujejo. Najbolje je, če poznamo tudi njihova latinska imena. Rastline vedno nabiramo zjutraj, ko so sveže. Nabiramo mlade in nežne liste, ker so stari

trdi in zilasti ter pogosto spremenijo okus. Liste operemo in dodamo različnim jedem, najbolje solatam. Običajno jih uživamo surove, nekatere - na primer mlade koprive - pa tudi kuhane. Najbolj poznana divja rastlina pri nas je regrat. Iz listov pripravimo solato, na katero lahko nastrgamo očisceno korenino, cvečtom pa mnogi pripisujejo tudi zdravilne sestavine, zato iz njih pripravljajo med in posebne napitke. Povsod raste tudi rman, ki ga je mogoče nabirati vse leto. Ker ima zelo močan okus, ga uporabljamo previdno. Navadna regatica je na moč nadležna plevel, ki pa ima čudovit okus po angeliki. Ker je rastlino mogoče zamenjati z golščem, ki je strupen, bomo pri nabiranju posebej previdni. Tudi navadni plevel je v naših vrtovih zelo razsi-

rjen plevel, ki zeleni vse leto. Listi so najbolj surovi in imajo značilen okus po zveplu. Rastlina je zelo priljubljena v kitajski kuhinji, menda vsebuje celo več vitamina C kot pomaranče. Kurja črevca - ponekod rastlino poznajo pod imenom navadna zvezdica - je najbolj razširjen plevel pri nas. Raste skozi vse leto, najokusnejši pa so listi, ki rastejo v sencih. Uporabljamo le mlade rastline. Okusen dodatek k različnim solatam so tudi listi in poganjki hrena, vse leto pa je uporabna tudi hrenova korenina. Naberemo lahko tudi bedrenec, repusič, skrbinke, kislice, zajčjo deteljico, vodno kreso, poljski mak in mnoge druge divje rastline. In če se boste morda ob tem samo nasmehnili, ne pozabite, da so se vse danšnje povrtine razvile iz divjih rastlin.

MOJ VRT

Varstvo pred škodljivci

MILKA PANCE - CZP KMEČKI GLAS

Vse več ljudi se zaveda škodljivih posledic kemičnega zatiranja rastlinskih bolezni in škodljivcev. Mnogi menijo, da je to tudi razlog za velik porast alergičnih obolenj, se posebej pri otrokih, in opozarjajo, da bo treba odnos do zemlje in pridelave hrane temeljito spremeniti. Alternativa uporabi kemičnih sredstev naj bi bilo sonaravno pridelovanje hrane, ki skuša ohraniti naravno (ekološko) ravnovesje med škodljivci in koristnimi bitji in ga tam, kjer je že porušeno, na novo vzpostaviti.

Pri sonaravnem pridelovanju hrane zato ne govorimo več o zatiranju, temveč o varstvu pred škodljivci. To pomeni, da vrtno prebivalce le obzdamo, če so se namnožili, pri tem pa uporabljamo samo preizkušena naravna sredstva. Med škodljivce uvrščamo glive, med katerimi povzročajo največ težav siva in krompirjeva plesen, različne rje, pepelaste plesni in peronosporo. Škodljivci so tudi živali, na primer zuzelke, kot so uši, stenice, muhe, mravlje in drugi mrčes, nematodi oziroma gliste, mehkuzci, kamor uvrščamo različne vrste polzev, in sesalci, na primer kunc, zajci in drugi glodalci. Bolezni na rastlinah povzročajo se bakterije in virusi. Naravnih pripomočkov, ki jih uporabljajo pri varstvu pred škodljivci, je veliko, zato bomo omenili le nekaj najbolj znanih.

Zeliščne prevrelke lahko pripravljamo sami. Potrebujemo le desetlitrsko vedro vode in prgišče zdravilnih rastlin. Če jih ne poznate, lahko posušene kupite v večini zeliščnih lekarn. Koprivova prevrelka je pri nas najbolj poznana, ker rastline varuje pred zuzelkami. V vodo namočimo približno kilogram svežih kopriv, ce imamo suhe, pa največ 200 gramov. Najbolje je, da uporabimo dezevnico, v kateri morajo koprive ostati 12 ur. S tekočino zalivamo tla in okolico

korenin, ce pa jo zelo razredčimo, lahko zalivamo tudi liste. Ce je na rastlinah veliko uši, jih polivamo z ostro koprivovo brozgo, v kateri smo koprive namočili za 24 ur.

Gabezovo prevrelko pripravimo podobno kot koprivovo, isti je tudi namen uporabe. Zelo dobre rezultate dosežemo, ce obe prevrelki mesamo, ker se med seboj dopolnjujeta. Brozga iz njivske preslice vsebuje veliko kremenčeve kisline in prepričljivo nastanek mnogih rastlinskih bolezni. Pripravimo jo iz kilograma njivske preslice (ce imamo suho, bo dovolj le 150 gramov), ki jo 24 ur namakamo v vodi, naslednji dan pa brozgo kuhamo na majhnem ognju približno pol ure. Nato jo odcedimo in ohladimo. Pripravek tudi krepi rastline, ce jih napadajo pršice. Praprotno prevrelko uporabljamo nerazredčeno za zimsko skropljenje. Skropimo jo na rastline in dreve, pomaga pa proti kaparjem ter mazavim in krvavim ušem. Pripravimo jo tako kot koprivno prevrelko, in sicer iz navadne glistovnice ali orlove praproti. Zavira tudi prekomerno razmnoževanje polzev.

Vsebuje veliko kalija, zato razredčeno lahko uporabljamo tudi za izravnavo hranilnih snovi v tleh. Pelinovo brozgo ali prevrelko pripravimo iz pol kilograma svežega ali 30 gramov posušenega pelina. Spomladi prepričljivo ribezovo rjo in razmnoževanje pršice na robidnicah, naplosh pa je učinkovita proti ušem, mravljam in gosencam, ce so se te preveč razmnožile. Junjsko in julijsko trikratno skropljenje z razredčenim pelinovim čajem (pripravimo ga v enakih količinah, le da rastline poparimo s kropom in pustimo, da se tekočina ohladi) pomaga v borbi z listnatimi ušmi in jabolčnim zavijcem. Prevrelka iz cebule in cesna pa povečuje obrambne sposobnosti proti glivičnim boleznim, predvsem pri krompirju in jagodah. Rastlinski antibiotiki v cebuli zdravijo tudi breskve, ce jih je napadla kodravost. Prevrelko pripravimo iz pol kilograma cesna in cebule, ki ju za 24 ur namočimo v vodi. Ko mešanica prevre, jo desetkrat razredčimo in z njo zalivamo tla grede ali drevesne kolobarje. Za boljši ucinkek lahko prevrelki dodamo tudi liste črnega ribeza.

Takole pri roki morajo biti sodi s prevrelko.

JEDILNIK

SLAVKO ADAMIJE

goveja juha z jetrnimi zlicniki
zeljate rulade
pečen krompir
sladolec z vročo cokolado

Zeljate rulade

SESTAVINE:

glava zelja, sol, 250 g mletega mesa, 1 do 2 zemlji, jajce, sesekljana cebula, sol, poper, muskat, 50 g maslobe, 1/2 l juhe, paradižnikova mezga, 10 g jedilnega skroba
CAS PRIPRAVE: 70 minut

Zelje očistimo, izrežemo storz in ga kuhamo približno 10 minut v vreli slani vodi. Potem odtrgamo liste in jih dobro odcedimo. Iz mletega mesa, namočenih zemelj, jajca, cebule in disav pripravimo mesno testo, oblikujemo iz njega zvitke in jih zavijamo v zeljne liste. Zvitke spnemo z lesenimi nabodalci, jih popečemo na vroči maslobi na vseh straneh, zalijemo z juho in dušimo pokrite na majhnem plamenu 45 do 60 minut. Rulade damo na toplo, omako pa prevremo s paradižnikovo mezgo, zgostimo z jedilnim škrobom, začínimo in z njo prelijemo zeljate rulade.

VEGETARIJANSKI JEDILNIK

NEVA MIKLAJEVIČ PREDAN

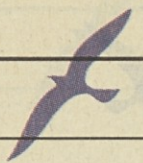
pomladanska juha iz sedmih zelišč
pommes frites
solata ledenka z mlado cebulo

Pomladanska juha iz sedmih zelišč

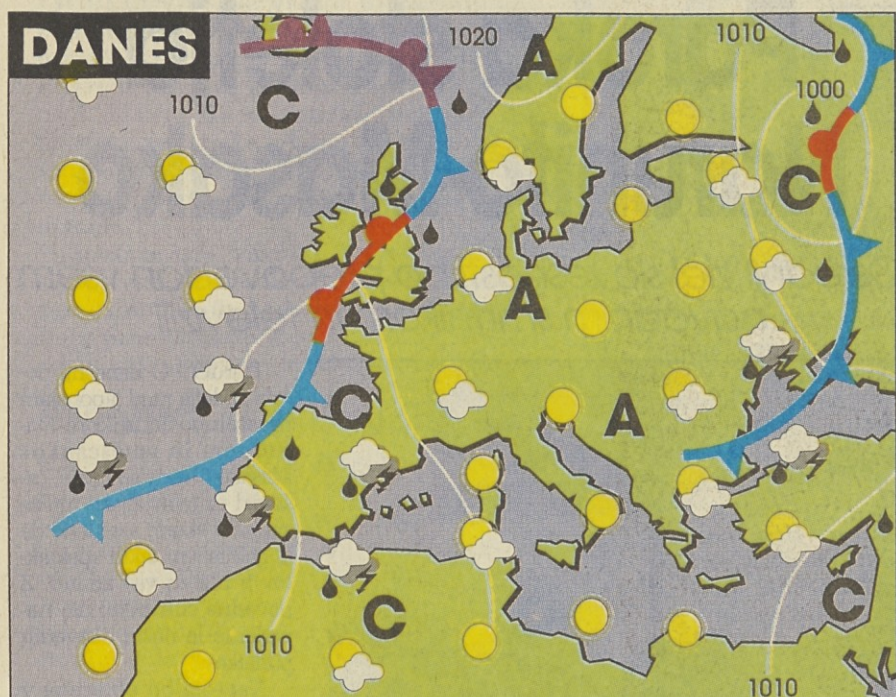
SESTAVINE:

sopek: petersilja, trpotca, pehtrana, jagodnih listov, črne mete, drobnjaka ali nekaj listov jabolčne mete, jajce, 3-4 zlice olivnega olja, korenček (po zelji), 2 zlici cele moke, 1,5 l vode, sol

Drobno sesekljana zelišca zmesamo z jajcem. Na olju popražimo na vžigalice narezan korenček, dodamo sesekljana zelišca z jajcem in popražimo z moko, da se napravijo kepice. Prazimo kaki dve minuti, da zelišca zadisiyo, nato pa vse skupaj stresemo v vrelo, osoljeno vodo. Pri nizki temperaturi kuhamo 10 minut oziroma toliko, da zelišca obarvajo juho zeleno. To aromatično in zdravilno juho lahko pripravljamo od zgodnje pomladi do pozne jeseni. Nabiramo le mlade, mehke liste, ki jim odstranimo trde peclje.

EVROPA / DEŽ NA VZHODU IN ZAHODU

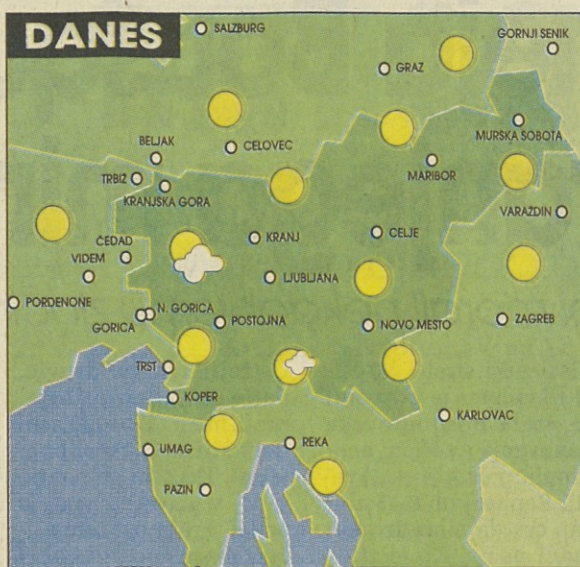
Vremenska slika

Nad severno in srednjo Evropo ter Balkanom in osrednjim Sredozemljem je območje visokega zračnega pritiska. Nad naše kraje priteka v visinah s šibkimi vetrovi topel in suh zrak.

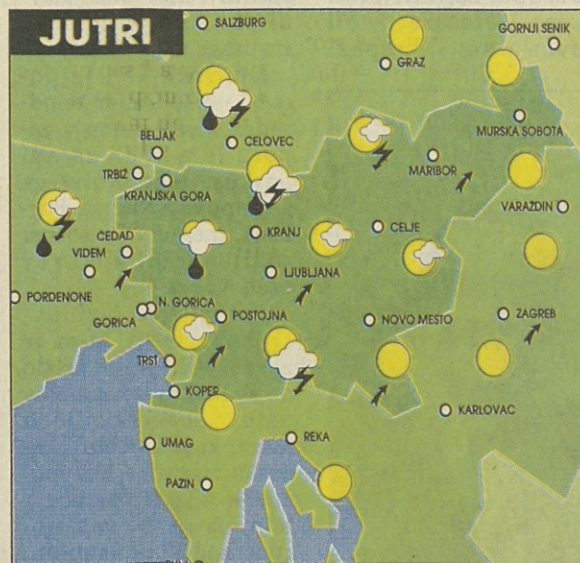
ALPE JADRAN / SONČNO IN VROČE

OBLACNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	MEGLA
nad 10 m/s	

Slovenija: Danes bo precej jasno in vroče. Najvišje dnevne temperature se bodo gibale med 27 in 32°C.

Soslednje pokrajine: Tudi v sosednjih krajih bo sončno in vroče. Le v alpskem svetu so se možne posamezne nevihte.

V Sloveniji: V četrtek bo sončno, vroče in soparno. Popoldne bodo ponekod nevihte. Zacetel bo pihati jugozahodnik.

Obeti: V petek ne bo bistvene spremembe vremena.

RAZMERE NA CESTAH V SLOVENIJI

Ceste so suhe in normalno prevozne. Promet poteka tekoče in brez zastojev, kar velja tudi za mejne prehode.

VODOTOKI

Hidrološko stanje konec maja 1993

BOGDAN LALIC

Gladine slovenskih rek postopoma upadajo od srede decembra lanskega leta, ko so padle zadnje obilne količine padavin. V drugi polovici marca smo ponekod že ugotavljali nadpov-

di obilnejšega dežja stanje na Ljubljani in Krki občutno izboljšalo) na večini slovenskih vodotokov ugotavljamo najnižje majsko nizkovodno stanje v vsem obdobju po drugi svetovni vojni

droloska suša). Tako kot v lanskem poletni suši tudi tokrat opazamo najnižje vodno stanje v vzhodni in severovzhodni Sloveniji (Scavnica, Pesnica, Savinja, Dravinja). Reke, ki so trenutno se sorazmerno vodnate (Krka, Kolpa, Ljubljana), v primerjavi z najnižjim majskim nizkovodnim stanjem ob sedanjem sušnem času naglo upadajo.

Lansko majsko nizkovodno stanje je bilo močno pod dolgoletnim povprečjem, tako da smo stopili v izredno vroče in suho poletje z zelo skopimi vodnimi zalogami. Letos pa so te zaloge na mnogih vodotokih najnižje v zadnjih 50 letih (po letu 1958 najnižje). Če bo tudi letosnje poletje podobno suho, kot je bilo lansko, nas na že zdaj najbolj prizadetih območjih čaka ena najhujših suš tega stoletja.

	1993 maj QNP (m³/s)	celotno obdobje maj nQNP (m³/s)
Pesnica Zamusani	0,360	0,700
Dravinja Loče	0,642	1,050
Sava Radovljica	11,100	15,200
Sava Radece	58,100	78,900
Savinja Lasko	5,070	9,200
Paka Sostanj	0,100	0,490
Soca Solkan	20,700	23,000
Vipava Miren	2,500	2,930

prečno zimsko sušo (predvsem na Savinji, Savi, Soci, Dravinji in tudi kraski Ljubljani in Krki). Zaradi izostanka običajnih pomladanskih padavin (izjema je južna Slovenija, kjer se je zara-

glej tabelo). Na številnih vodotokih je letosnje majsko vodno stanje bistveno nižje od povprečnega nizkovodnega stanja, ki nastopa v času največjega deficita dežja (poletna in zimska hi-

TEMPERATURE ALPE JADRAN včeraj ob 8. in ob 14. uri	TEMPERATURE PO EVROPI včeraj ob 8. in ob 14. uri
LJUBLJANA..... 18/27	HELSINKI..... 5/17
TRST..... -/-	STOCKHOLM..... 7/18
CELOVEC..... -/25	KOPENHAVN..... 9/26
BRNIK..... 17/27	MOSKVA..... 8/15
MARIBOR..... 20/25	BERLIN..... 15/22
CELJE..... 18/27	VARSAVA..... 8/26
NOVO MESTO..... 19/26	LONDON..... 14/27
NOVA GORICA..... 20/30	AMSTERDAM..... 10/23
MUR. SOBOTA..... 18/25	BRUSELJ..... 13/26
PORTOROŽ..... 20/28	PARIZ..... 16/27
POSTOJNA..... 14/27	DUNAJ..... 17/30
ILIRSKA BISTRICA..... 14/28	MÜNCHEN..... 14/26
KOČEVJE..... 15/25	ZÜRICH..... 15/29
CRNOMELJ..... 19/26	ZENEVA..... 15/30
SLOV. GRADEC..... 17/26	RIM..... 15/29
BOVEC..... 17/28	MILAN..... 19/23
RATEČE..... 13/24	BEOGRAD..... 18/31
VOGEL..... 16/17	BARCELONA..... 15/26
KREDARICA..... 7/8	BUKARESTA..... 15/30
VIDEM..... -/30	ISTAMBUL..... 16/23
GRADEC..... -/25	MADRID..... 15/21
MONOSTER..... -/23	LZBONA..... 17/26
ZAGREB..... -/27	ATENE..... 18/28
REKA..... 24/30	TUNIS..... 21/27
	MALTA..... 21/26
	KAIRO..... 20/30

ZDA / S KRITIČNIMI OCENAMI NJEGOVE OSEBNOSTI

Sodnik zapečatil usodo režiserja Woodyja Allena

JEANNE KING, REUTER

NEW YORK - Le redkokdaj se zgodi, da nekdo tako oblati slavno osebnost, kot je to naredil sodnik Elliot Wilk z režiserjem in igralcem Woodyjem Allenom. Zastor je tako zagnil cloveka, ki je bil znan pod vzdevkom »newjorski kralj«, cloveka, ki ja vc svojih filmih na tako svojstev nacin prikazal življenje tega svetovnega velemešta.

Režiser Woody Allen se je torej bridko motil, ce je mislil, da mu bo sodnik z razsodbo o sporu z bivzno zeno Mio Farrow o tem, kateremu od

obeh ločencev bodo zaupani mladoletni otroci, pomagal ponovno pridobiti ugled v javnosti in nadaljevat s svojo uspešno režisersko kariero. Razsodba Allenu se zdalec ni bila v prid, saj ga je newjorski sodnik v 32 strani dolgem besedilu med drugim označil za »gizdalina«. O njem je napisal, da nima nobene očetovskega čuta, da ne zna nadzorovati svojih nagonov in da ni vreden zaupanja. Bolj kot razsodba sama, s ka-

tero je sodnik Allenu dejansko odvzel otroke, so te ocene verjetno zapečatile njegovo usodo, podobno kot so dog odki zasebnega življenja zapечатili usodo Charlieja Chaplina in Romana Polanskega, ki pa sta se za tekla v »varna nebesa evropske domovine«. Takih nebes pa Allen nima.

Woody Allen in Mia Farrow sta se znasla na sodišču, ker sta vsak zase hotela, da jima bi bili zaupani dva posvojena

otroka, 15-letna Moses in 7-letna Dylan ter njun 5-letni sin Satchel. Sodnik je v svoji razsodbi pustil lebdeti nad Allenom sum, da je igralec lani poleti res spolno zlorabil Dylan. To obtožbo je seveda izrekla Mia Farrow, ki je s filmsko kamero skrivaj posnela dogodek, Allen pa je obtožbo ves čas zavračal, čes da si je Mia vse izmislila.

Režiser je bil celo evforčen, ko so zdravstveni izvedenci univerze v Yalu po natančnem

pregledu potrdili njegovo umsko neoporečnost ter je takrat obtožil Mio Farrow obrekovalne kampanje.

Vendar je bil sodnik Elliot Wilk drugacnega mnenja. V razsodbi je bil kritičen do strokovnjakov univerze v Yalu in je pikro zapisal, da »verjetno nikoli ne bomo izvedeli« kaj se je dogajalo med Allenom in Dylan. Dejal je sicer, da ni nobenih jasnih dokazov, da bi Allen spolno izkoriscal Dylan, vendar pa poročilo strokovnjaka iz Yala te možnosti ni izpodbilo. Iz tega razloga po sodnikovem mnenju Allen ne sme srečati otrok brez primerne nadzorstva. Edini način, na se lahko sreca z otroki, je za Allena prisotnost pdihiatra.

Prav to določilo je hud uradek za režiserja. Po mnenju predsednika združenja ameriskih odvetnikov družinskega prava Garyja Skoloffa iz Livingstona gre za »dejanski udarec Allenovemu ugledu, saj pomeni, da Allen ne sme nikoli biti sam s svojimi otroki.«

Sicer pa je sodnik Wilk tudi očital Allenu odnos z 22-letno posvojenko Soon Yi Previn, hčerko Mie Farrow in njenega prejšnjega moza Andreja Previna. Prav ta odnos je bil povod za celotno zadevo, saj je Mia Farrow vzrojila, ko je januarja lanskega leta v stanovanju nasla fotografije gole Soon Yi, ki jih je posnel Allen. Wilk je bil zelo razburjen, ker Allen ni razumel, da bi lahko njegov odnos s Sođn Yi

Mia Farrow je bila z razsodbo seveda zadovoljna (AP)

zelo negativno vplival na njenega polbrata in na druge posvojene otroke. »Allen je dokazal, da tega ni razumel in to je zelo hudo,« je zapisal sodnik. Po njegovem mnenju je Allen v bistvu osamil Soon Yi ter ni upošteval, kako bo to vplivalo nanjo, na Mio Farrow, na Previnove otroke in na posvojene otroke, »o katerih Allen trdi, da jih ima zelo rad«.

Sicer pa sta oba bivša zakonca na tiskovnih konferencah pojasnila svoje stališče.

Mia Farrow je dejala, da je zadovoljna, da je zadeva končana ter da bo njena družina sedaj končno zascitena. »Upam, da se lahko vrnem domov k otrokom in da se bo jutri zacel nov, povsem običajen dan,« je dodala z nekoliko patetičnim zanosom.

Allenov odv etnik Elkan Abramovitz pa je dejal, da je v razsodbi

nekaj pozitivnih poudarkov. »Zadovoljni smo, da je sodnik priznal Allenu pravico, da srečuje otroke in da bo do srečanj prislo v terapevtskem kontekstu,« je povedal. Allen pa je na tiskovni konferenci, na kateri je napovedal priziv zoper to razsodbo, tudi dejal, da bi bil zanj najhujši udarec, ko bi ne smel več srečati svojih otrok. »Zelo rad jih imam,« je izjavil novinarjem, ki so ga oblegali po objavi razsodbe.

Sodnega spora seveda se ni konec, ne samo zaradi priziva, ampak tudi zato, ker se bosta morala Mia Farrow in Woody Allen ze danes vrniti na sodisce. Zacetla se bo namrec obravnava, ki jo je sprozila Mia Farrow z namenom, da bi od sodisce dosegla preklis odluka o posvojitvi Moses in Dylan s strani Woodyja Allena. Zgodba torej se ni končala.

Woody Allen je vidno razburjen in prizadet na tiskovni konferenci že napovedal priziv (Telefoto AP)

Horoskop

piše

Aleksandra Zorc-Berce

OVEN 21-3/20-4: Pripravite se na prijetno presenečenje, ki ga boste doživeli kot posledico usluge sodelavcu. Pohuda, ki ste jo dali, pomeni zanj velik korak naprej.

BIK 21-4/20-5: Partnerjevo razpoloženje se bo spreminjalo iz ure v uro. Kako se boste s tem spoprijeli, je vaša stvar, vendar bi se morali zavedati posledic vedenja obeh.

DVOJČKA 21-5/21-6: Ze nekaj casa vam utripa rdeca luc, ki jo vajtrajno poskusate spregledati. Vzemite to razjeto kot opozorilo in se ne spuscajte v spore s partnerjem.

RAK 22-6/22-7: V zelji, da bi storili kaj zase, ste zaceli pretiravati pri fizicni vadbi, zato se pocutite tako neznansko utrujeni. Previdni bodite tudi pri vseh oblikah prevozov.

LEV 23-7/23-8: Danes boste precej občutljivi in ob živce vas bodo spravljali tudi najmanjši problemi. Ce ste vstali z levo nogo, pustite dihati vsaj drugim.

DEVICA 24-8/22-9: Polni energije ste, varovati pa bi se morali nepremišljenih korakov, ki vas lahko zapeljejo v tezave, iz katerih se dolgo ne boste mogli izkopati.

TEHTNICA 23-9/22-10: Posebno pozorni in previdni morate biti, ce boste danes dalec od doma, kajti vaša raztresenost je lahko za nekoga odlična priloznost.

SKORPIJON 23-10/22-11: Imate srečo, da se lahko vedno obrnete na vplivne osebe, ko ste v taki kasi, iz katere si ne morete sami pomagati. Zdaj je spet čas za telefonski klic.

STRELEC 23-11/21-12: Virusi, bacili in prehlad pomenijo v tem obdobju za vas nevarnost, zato ukrepajte preventivno, sicer se bodo zaloge vaših moči zmanjšale.

KOZOROG 22-12/20-1: Ce ponovno prižigate ugasli plamen, se zavedajte, da to ne bo olimpijski ogenj in da boste tokrat morali razkriti mnogo več čustev.

VODNAR 21-1/19-2: Prihaja čas, ko se boste morali odločiti za eno rešitev. Ce pa vam v mislih že zvonijo poročni zvonovi, je danes primeren dan za tako odločitev.

RIBI 20-2/20-3: Nes pametne poslovne odločitve, ki jih podpira celo vas partner, niso nekaj, s čimer bi se lahko hvalili. Prej ali slej boste naleteli na nepremostljive ovire.